

సాధారణము

కూర్పు:

ఎస్.కె.వెంకటాచార్యులు, యం.ఎ.

ప్రకాశకులు :

తులసీ పబ్లిషర్స్,

విద్యావిషయిక ప్రచారకులు,

సామారంగంఛౌక్, విజయవాడ-1.

GREAT EXPECTATIONS

BY

CHARLES DICKENS

మూల్యము:
రూ. 7-00

ముద్రణ :

సోమేశ్వర ప్రింటింగ్ ప్రెస్,

విజయవాడ - 2.

౪౧౩ సాధాగ్రము

నా తల్లిదండ్రులు నా కుటుంబనామము పిట్టిప్. నాళ్ళరు యిలిప్. నేను చిన్నప్పుడు నన్ను 'పిప్' అని పిలుచుకొనుచుండేవాడను. అందఱు నన్ను దే పేరుతో పిలువసాగిరి.

నా తల్లిదండ్రులు నా చిన్నప్పుడే గతించియుండిరి. అందు వలన వా కెట్లుండురోకూడ నాకు జ్ఞాపకము లేదు. నేను నాసోదరి యగు జోగార్జరీ సతివద్ద పెరిగి పెద్దవాడ నగుచుంటిని. ఆమెభర్త జోగార్జరీ ఒక కమ్మరి.

నే నొకనాడు నా తల్లిదండ్రుల, అయిదుగురు సోదరుల సమాధులున్న శ్మశానమునకు పోతిని. ఆనాడు గాలి తీవ్రముగా వీచుచుండెను. శ్మశానమున కావల చిత్తడి భూములుండెను. ఆ భూముల కావల ఒక నది యుండెను. మఱికొన్ని మైళ్ళ దూరమున సముద్ర ముండెను.

నేను నా తల్లిదండ్రుల సమాధులను జూచుచు కూర్చుంటిని. అంతలో గాలి తీవ్రముగ వీచుచు భయంకరమగు సవ్వడి చేయసాగెను. నే నా సవ్వడికి భయపడి గట్టిగా నేడువసాగితిని.

అంతలో సమాధుల మధ్యనుండి యొక మనఃజుడు బయటకు వచ్చి భయంకరముగ నిట్లనెను: "సవ్వడి చేయక నోరు మూసికొనుము. ఓరి చిన్నదయ్యమా! నోరు మూసికొని కూర్చుండుము. లేనిచో నీ గొంతు కోసివైచెనను."

నేను ఆ మాటలన్న మనుజుని వంకకు చూచితిని. అతడు చాల భీకరముగ నుండెను. మోటురంగు దుస్తులను ధరించి

యుండెను. కాలికి బరువైన పెద్ద గొలుసొకటి వ్రేలాడుచుండెను. నెత్తిమీద తోపీలేదు. బూట్లుచీగిపోయియుండెను. తలచుట్టును ప్రాతగుడ్డ యొకటి చుట్టబడియుండెను. అతడు నీళ్లలోనాని, బురదలో కూచుకొనిపోయి, రాళ్ల దెబ్బలు తిని, ముండ్లు గ్రుచ్చుకొని వచ్చిపట్టుండెను. అతడు గజగజ వణికిపోవుచుండెను. పండ్లు టకటకమని కొట్టుకొనుచుండెను. అతడు నా గడ్డము పట్టుకొనెను.

అంతట నేను అపరిమితమగు భయముతో నిట్లంటిని: “అయ్యా! నాగొంతు కోసివేయకుడు. అయ్యా! దయయుంచి నా గొంతు కోసివేయకుడు. మీ కాళ్లు పట్టుకొని వేడుకొనుచున్నాను.”

“నీ పేరేమో చెప్పుము. తొందరగా చెప్పుము.”

“నాపేరు విప్.”

“మఱియొకసారి చెప్పుము. సరిగా చెప్పుము.”

“విప్! విప్! విప్!”

“మంచిది నీనెక్కడ నివసించుచున్నావో చెప్పుము. ఆ ప్రదేశమును చేయిపెట్టి చూపుము.”

శ్మశానమునకు సుమారు ఒక మైలు దూరముననున్న మా గ్రామము సతనికి చేయిపెట్టి చూపితిని.

అంతట నా మనుజుడు నన్నొక్క క్షణ కాలముచూచెను. సిగ్గుట అతడు నా జేబులను వెదకెను. అతనికి ఒక రొట్టెముక్క తప్ప మఱి యింకేమియు లభింపలేదు. అత డా రొట్టెముక్కను తినివైచి ఇట్లనెను; “ఒరి చిన్నకుక్కా! నీ బుగ్గలు క్రొవ్వొపట్టి యున్నవి!”

అవును. అతడన్నమాట నిజమే. నాకు వయస్సుకు తగినంత శరీరము లేకపోయినప్పటికిని బుగ్గలుమాత్రము బాగుగ కొవ్వుపట్టి యుండెను.

“నీ బలిసిన బుగ్గలను తినివేయవలయునని కోరికగా నున్నది! నా కోరిక తీరిన బాగుండును!” అని అతడనెను.

“ఆపని మాత్రము చేయకుము.”

“అబ్బాయి! ఇటు చూడుము. మీ అమ్మ ఎక్కడ నున్నది?” నే నొక సమాధి సతనికి చూపుచు, “అల్లదిగో మా అమ్మ! అది జార్జియానా సమాధి. అది మా అమ్మపేరు.”

“ఓహో! అటునా! దానిప్రక్కనే యున్నది మీతండ్రి సమాధియా?”

“అవును.”

“మఱి నీ వెవ్వరితో కలిసి నివసించు చున్నావు?”

“నా సోదరి జోగార్డరీసతి ఇంట నివసించు చున్నాను. నా బావ యొక కమ్మరి.”

“కమ్మరియా! అవునా?” అట్లని అతడు తన కాలినంకకు చూచుకొనెను; తరువాత నా వంకకు చూచెను. అతడావిధముగ చాలసార్లు చేసెను. తరువాత సతడు నాకు బాగుగ దగ్గఱకువచ్చి నా కన్నులలోనికి చూచుచు నిట్లనెను: “అబ్బాయి! ఇటు చూడుము. ఆకుగాయి అననేమో నీ వెఱుగునువా?”

“ఎఱుగునును.”

“మఱి ఆహారమననేమో ఎఱుగునువా?”

“ఎఱుగునును.”

“నీవు నాకొక ఆకురాయిని తెచ్చియిమ్ము. ఆహారమును గూడ తెచ్చియిమ్ము. నీవా రెంటిని తెచ్చి యాయవలయును. లేనిచో నీ గుండెకాయ తీసివైచెదను. నీ ప్రాణములింక నీవి కావు.”

అట్లని అతడు నన్ను తలక్రిందులు చేసెను. అప్పుడునేను అపరిమితముగా భయపడితిని. “అయ్యా! నన్ను సరిగా కూర్చుండ బెట్టుడు. నేను మీకు సరియైన సమాధానమును చెప్పగలను” అని నేను గజగజ వణకుచు నంటిని.

అంతట సతడు నన్ను సరిగా కూర్చుండబెట్టి భీకరస్వర ముతో నిట్లనెను: “అబ్బాయి! తేపటి యుదయమున పెందలకడ నాకు ఆకుతాళిని, ఆహారమును తీసికొనివచ్చి యిమ్ము. అల్ల దిగో, ఆ కసబడుచున్న బురుజును చూడుము. వాని సచ్చటకు తీసికొని వచ్చియిమ్ము, తెలిసినదా? నీవీ పనిని తప్పక చేయవల యును. నన్ను చూచిన విషయమునుగూర్చి నీ వెవ్వరికిని ఒక్క మాటయైనను చెప్పరాదు. నన్ను చూచినట్లు ఎవ్వరికిని సంజ్ఞ చేసి చెప్పరాదు. నేను చెప్పినట్లు చేసినచో నిన్ను బ్రతుకనిచ్చె దను. లేనిచో నీ ప్రాణములు తీయుదును. తెలిసినదా? నా మాటలకు ఏమాత్రము భిన్నముగా నడచుకొన్నను నీ గుండె కాయ తీసివైచెదను. నిన్ను కాల్చుకొని తిందును.

నేను ఒక్కడనే ఉన్నానను కొన్నావేమో! నాతో బాటు మఱియొక యువకుడు దాగుకొని యున్నాడు. అతనితోబాటు పోల్చిచూచినచో నేను దేవతనే. నా మాటలనన్నిటిని ఆ యువ కుడు ఆలకించు చున్నాడు. అతనివద్ద రహస్యశక్తి యొకటి యున్నది. ఆ శక్తితో సతడు బాలురను పట్టుకొని వారినికాల్చు

కొని తినివేయును. అతనిక కిసబడకుండ దాగుకొనుటకు ప్రయత్నించుట వట్టి వృథాయని చెప్పవలయును.

బాలుడు తలుపు తాళమువేసికొని పరుంజీయుండ వచ్చును. సుఖముగా శయ్యమీద పరుంజీ నిదురింపవచ్చును. మంచము క్రింద దాగుకొనవచ్చును. ముసుగువేసికొని ఒకమూల కూర్చుండవచ్చును. ఇక తాను సురక్షితముగ చున్నట్లు భావింప వచ్చును. కాని ఏమిలాభము? ఆనామిత్రుడు ఎక్కడనుండియో మెల్లన ప్రాకుకొనుచువచ్చి ఆ బాలుని పట్టుకొని చంపివేయును. ప్రస్తుతమున కలడు నీకెట్టి హానియు చేయకుండ, ఎంతో కష్టము మీద, అతనిని ఆపివేయుచున్నాను. నిన్నతడు చంపి వేయకుండ ఆపుట ఎంతయు దుర్ఘటముగ నున్నది. మఱి నీవు ఏమందువు?”

అప్పుడు నేను భయపడుచు నిట్లంటిని: “అయ్యా! నేను మీకు తప్పక ఆకురాతిని తెచ్చి యిచ్చెదను. మఱియు నాకు అందుబాటులోనుండు ఆహార పదార్థములను తెచ్చియిచ్చెదను. తేపు తెల్లవాలు సమయమున పెందలకడ మిమ్ము బురుజువద్ద కలసి కొందును.”

“దేవునిమీద ప్రమాణముచేసి చెప్పుము.”

అంతట నేను దేవునిమీద ప్రమాణముచేసి చెప్పితిని.

అతనింకను నిట్లనెను: “నీవుచేసిన వాగ్దాసమును జ్ఞప్తి యందుంచుకొనుము. ఆ యువకుని మాట జ్ఞప్తియందుంచు కొనుము. ఇంక ఇంటికే పొమ్ము.”

“ఇంక నెప్పు” అని నేను అంటిని.

అప్పుడు పొట్టిగానున్న చర్చిగోడదాటి బయటకుపోయెను. అంతట నేను ఇంటి దిక్కుకు తిరిగి కాళ్లకు బుద్ధి చెప్పసాగితిని.

ఒకసారి వెనుకకు తిరిగి అతడు నది వంకకు పోవుచుండుటను చూచితిని. ఆ సమయమున నాకేమో అపరిమితముగు భయము వేయసాగెను. ఆ భయముతో నేను ఇంటి వంకకు పరుగెత్తుకొని పోసాగితిని.

2

నా సోదరి నాకంటె ఇరువది సంవత్సరములు పెద్ద. ఆమె నన్నెప్పుడును కఠినముగా శిక్షించుచుండెడిది. ఆ విషయము చుట్టు ప్రక్కల వారికందఱకు బాగుగ తెలియును. ఆమె నన్నే కాదు; నా బావనుగూడ శిక్షించుచుండెడిది. అసగా మేమిద్దఱము ఆమె పెంపకములోనే పెరుగుచుంటి మన్నమాట.

నా సోదరి అందమైనది కాదు. ఆమె సన్నగా, పొడవుగ నుండి నల్లని కన్నులు, జుట్టు కలిగి యుండెను. చర్మమెప్పుడును ఎఱ్రగా నుండెడిది. ఆమె ఎప్పుడును మొఱటుగానుండు దుస్తులు ధరించుచుండెడిది. నా బావ మాత్రము అందమైనవాడు. అతడు చాల మంచి స్వభావము కలవాడు.

నేను శ్మశానమును వీడి ఇంటికి పోవుసరికి నా బావ జో కమ్మరకొలిమిని చదలిపెట్టి వంట గదిలో కూర్చుండి యుండెను. అప్పుడచ్చట నా సోదరి లేను. జో నాతో బాటు బాధ పడుచున్నవాడే కదా. అందువలన నతడు నన్ను చూడగనే ఇట్ల నెను: “పిప్ ! మీ సోదరి నీకొఱకు సుమారు పండ్లెండుసార్లు

బయటకు పోయినది. ఇప్పుడుకూడ నీకొంటకే బయటకుపోయి
యున్నది.”

“అయినా?”

“అవును, పిప్ ! అంతకంటే అధ్వానమైన విషయము.
మఱి యొకటి యున్నది. ఆమెవద్ద కట్టగూడ నున్నది.”

ఆ మాటలు వినగానే నేను గజగజ వణక పోసాగితిని.

“ఆమె బయటకుపోయి చాల సేపైనదా ?” అని ప్రశ్నిం
చితిని.

“అయిదు నిమిషములైనది. అల్లదిగో! చేత కట్టి పట్టు
కొని వచ్చుచున్నది. నీవు తలుపు వెనుకదాగుకొని యుండుము.”

వెంటనే నేనట్లు చేసితిని. కాని నా సోదరి నామాన్యమై
నది కాదు. నేను తలుపు వెనుక దాగుకొని యుంటిసన్న విష
యము నామె అసతికాలములోనే గ్రహించెను. ఆమె నన్ను
పట్టుకొని బయటకులాగి జో మీదకు విసరివైచెను. అతడు నన్ను
పట్టుకొని వెనుకకు తీసికొనెను. నా సోదరి అక్కడకు రాకుండ
కాలు అడ్డు పెట్టెను.

నా సోదరి పాదముతో నేలను గట్టిగా త్రొక్కి ఇట్లనెను:
“ఓరి చిన్నకోతీ ! నీ వింతవఱకు నేమి చేయుచున్నావో నూరిగ
చెప్పుము. నీ మూలమున నేను ఎన్నో బాధలు పడుచున్నాను.
నీవు సరియైన సమాధానము చెప్పకపోయినచో, నన్ను అక్కడ
నుండి ఈడ్చుకొనివచ్చి చర్మము ఒలిచి వేసెదను.”

నేను ఏడ్చుచు, “శ్మశానమునకు మాత్రమే పోయి
యుంటిని” అని సమాధానము చెప్పితిని.

“శ్మశానము!” అని ఆమె ఆశ్చర్యముతోననెను; “నేను నిన్ను పెంచి యుండకపోయినచో ఎప్పుడో శ్మశానమునకు పోయి యుండెడివాడవు. నేను నిన్ను చేతితో పెంచినానను విషయము బాగుగ తెలియునా?”

“తెలియును.”

“మఱి నేనెందుల కటుల చేసినాను?”

“తెలియదు.”

“తెలియదా? నేను చేసినదంతయు వృథాఅన్నమాట.”

నేను చిత్తశి నేలల వంకకు చూడసాగితిని. కాలికి గొలుసున్న మనుజుడు, భయంకరమైన మఱియొక మనుజుడు నాకు జ్ఞప్తికి వచ్చిరి. ఆకురాయి, ఆహారము, నేనుచేసిన వాగ్దానముగూడ జ్ఞప్తికి వచ్చెను.

నా సోదరి మాకు తేనీరు నొసగుటకు సిద్ధపడుచుండెను. అప్పుడు జో నావంకకు చూడసాగెను. తరువాత తన భార్య వంకకు చూడసాగెను. నా సోదరి రొట్టెముక్కకొకదానికి కొలదిగా వెన్నవ్రాసి దానిని రెండు ముక్కలుచేసెను. ఒక ముక్కను తన భర్తకిచ్చెను. రెండవ దానిని నాకిచ్చెను.

నే నప్పుడు బాగుగ ఆకలి గొనియున్నమాట నిజమే. కాని నేను ఆ ముక్కను తినుటకు సాహసింపలేకపోతిని. ఏలయన కాలికి గొలుసున్న మనుజునకు ఆహారము నొసగుదునని వాగ్దానముచేసి యుంటే గదా. నా అక్క ఆహార సదార్థమును జాగ్రత్తగా దాచును. వానిని దొంగిలించి తీసికొని పోవుటకు సాధారణముగా ప్రియంకము. అందువల్లనే నేను రొట్టె ముక్కను నాబాగు జేబులో దాచివైచితిని.

నా రొట్టె ముక్క అంత త్వరగా మాయమైపోయినందుకు జో ఎంతయు ఆశ్చర్యపడసాగెను. నేను దాని మింగివై చితిసని అతడు భావింపసాగెను. నా సోదరికూడ ఆ విధముగనే భావింపసాగెను.

తరువాత నామె నాచే తాకునీటిని త్రాగించెను. అది శరీరమునకు చాల మంచిపని చేయునని ఆమె అభిప్రాయము. అందువలన నామె దానిని నాకును, జోకును ఎప్పుడు ఇచ్చుచుండెడిది. దానిని త్రాగినతరువాత నేను మెల్లన నాగదిలోనికి పోయి జేబులోని రొట్టెముక్క నొకచోట దాచితిని.

నాటి సాయంకాలము మే మందఱము కుంపకనద్య కూర్చుండి యుంటిమి. అంతలో నాకు పెద్ద సవ్వడి వినబడెను.

“ఆ ఫిరంగిమోత ఏమి?” అని నేను జోను ప్రశ్నించితిని.

“అదియూ! మఱియొక ఖైదీ పలాయనము చిత్తగించినాడు.”

“అసగా అర్థమేమి?”

“తప్పించుకొని పాటిపోయినాడు” అని నాసోదరి సమాధానము చెప్పెను.

“ఖైదీఅసగా నెవ్వరు?” అని నేను మెల్లన ప్రశ్నించితిని. జో మెల్లననేమో చెప్పెను. కాని నాకేమియు వినబడలేదు. తరువాత సతడు గట్టిగా నిట్లనెను: “నిన్న నొక ఖైదీ పాటిపోయినాడు. అందువలన హెచ్చరికగా అధికారులు ఫిరంగి మ్రోగించినారు. నేడు మఱియొక ఖైదీ తప్పించుకొని పాటిపోయినాడని మరల హెచ్చరిక చేయుచున్నారు.”

“ఫిరంగి మ్రోగించినదెవరు?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“నీ కా విషయమంతయు నెందులకు? అనవసరమైన ప్రశ్నలు వేయకుము.” అని నా సోదరి నన్ను హెచ్చరించెను.

జో ఏమో చెప్పబోయెను కాని నాకు సరిగావినబడలేదు. ఎట్టకేలకు నేను ధైర్యమువహించి నాసోదరితో నిట్లుంటిని; “ఫిరంగి మ్రోత ఎక్కడనుండి వచ్చుచున్నదో తెలిసికొన గోరు చున్నాను.”

నా సోదరి ఆశ్చర్యమును ప్రకటించుచు, “కారాగారపు టోడల్లో వచ్చుచున్నది” అని యనెను.

“కారాగారపు టోడల్లో నెవ్వరుందురు? వా రచ్చట నుండుటకుగల కారణమేమి?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

ఆ ప్రశ్నలు నా సోదరికి అపరిమితముగు ఆగ్రహమును కలిగించెను. ఆమె లేచి నిలబడి ఇట్లు సమాధానము చెప్పెను: “నేను నిన్ను చేతితో పెంచినదెందులకు? ఇటువంటి ప్రశ్నలు వేయుటకేనా? హత్యలు చేసినవారు, దొంగతనము చేసినవారు, దొంగ సంఘములు చేసినవారు కారాగారపు టోడల్లో బంధింపబడుదురు. వారి నేరములకు ప్రారంభ దశ నీవలెనే అనవసరమైన ప్రశ్నలువేయుట! ఇక పోయి పరుండుము.”

అంతట నేను చేత నొక క్రొవ్వవత్తియైన లేకుండ నా గర్మిణిని పోసాగితిని. నేనుగూడ ప్రశ్నలువేయుట ప్రారంభించితిని కనుకను, చిత్తశి నేలలో కనబడిన మనుజునికొఱకు దొంగ తనము చేయబోవుచుంటిని కనుకను కారాగారపు టోడల్లో బంధింపబడుదునని అనుకొనసాగితిని.

నేను పోయి శయ్యపై పరుంటిని. కాని నాకు సరిగా నిదుర పట్టకుండెను. ఒకప్పుడు నిదుర పట్టినను భయంకరమైన కలలు రాసాగెను.

ఇంకను బాగుగ తెల్లవాఱకమునుపే నేను ఆహారపదార్థములున్న గదిలోనికి పోయి కొన్ని ఆహార పదార్థములను దొంగిలించితిని. వాని నన్నిటిని ఒక గుడ్డలో మూటకట్టుకొంటిని. బ్రాందీసీసాలోని సగము బ్రాందీని వేతొక సీసాలో పోసి దానిని నాజేబులో పెట్టుకొంటిని. నేను బ్రాంది తీసి నట్లు నా సోదరికి తెలియకుండ నుండవలయునుగదా! అందులకని మఱియొక సీసాలోని ద్రవ పదార్థమును అసలు బ్రాందీ సీసానిండు పోసితిని. అటు పిమ్మట కొలిమి వద్దకు పోయి ఒక ఆకురాయిని తీసికొంటిని. పిమ్మట నేను ఇంటిలోనుండి బయటకు వచ్చి చిత్రశి నేల వద్దకు పరుగెత్తుకొని పోతిని.

3

నేను బురుజువంకకు పోసాగితిని. అంతలో నొకచోట కూర్చున్న మనుజుడొకడు నాకు కనబడెను. నా కతని పీపు భాగము మాత్రమే కనబడుచుండెను. నేను మెల్లస అతని ముందుకు పోయి భుజములను ముట్టుకొంటిని. అంతట నతడు ఊలెకి పడిలేచి నిలబడెను. అతడు నే నిదివఱకు చూచిన మనుజుడు కాడు! వేతొక మనుజుడు! కాని అతడుకూడ నా కిదివఱకు కనబడిన మనుజుని వలెనే దుస్తులు ధరించి యుండెను. అతని

కాలికిగూడ బరువైన పెద్దగొలుసొకటి యుండెను. ఇంకను అనేక విషయములలో నేను మొదటచూచిన మనుజునకును, అతనికిని పోలికలుండెను. కాని మొగముమాత్రము వేఱుగా నుండెను. ఆ విషయముల నన్నిటిని నేను ఒక్క క్షణకాలములో గ్రహించితిని. అతడు నన్ను ఏమో తిట్టి కొట్టబోయెను. కాని ఆ దెబ్బనాకు తగులలేదు. అతడే క్రిందపడిపోయెను. తరువాత నతడు లేచి వేఱొక వంకకు పరుగెత్తుకొని పోయెను.

“మొదట కనబడిన మనుజుడు చెప్పిన యువకు డితడే అనుకొందును” అని అనుకొంటిని. అప్పుడునాకు ఎంతో భయము వేసెను. అయినను నేను ముందుకు సాగిపోయి బురుజును చేరు కొంటిని. అచ్చట అసలు మనుజుడు నా కొఱకు వేచియుండెను. అతడు చలిబాధకు గజగజ వణకిపోవు చుండెను. అతనికి ఆకలి బాధకూడ మిక్కుటముగ నున్నట్లుండెను. నే నతనికి మొదట ఆకురాయి నిచ్చితిని. దాని నతడు తీసికొని క్రిందపెట్టెను.

పిమ్మట నే నతనికి గుడ్డమూటలోని ఆహార పదార్థము లను, జేబులోని రొట్టెముక్కను, బ్రాందీ నీసాను ఇచ్చితిని.

“నీసాలో నున్న దేమి?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“బ్రాందీ” అని సమాధాన మిచ్చితిని.

అతడు ఆహారము తినుచు, బ్రాందీ త్రాగుచు గజగజ వణకి పోసాగెను.

“నీకు చలిజ్వరము వచ్చినదను కొందును.”

“అవును, అబ్బాయి! నేనును ఆ విధముగనే అభిప్రాయ పడుచున్నాను.”

“ఈ ప్రాంత మేమియు బాగుండలేదు. మఱి నీవీ చిత్తశి-
వేలలో పరుండియున్నావు. ఆరోగ్యము పాడుకాదా మఱి?”

“ఆ విషయమున కేమిగాని ముందు నన్ను భోజనము
చేయనిమ్ము.”

అతడు ఎంతో భయపడుచున్న వానివలె ఆహార పదా-
రమును గబగబ భుజింపసాగెను. మధ్యమధ్య గ్రాందీ సేవింప-
సాగెను. హఠాత్తుగా నతడిట్లనెను: “నీవు నన్ను మోసము
చేయుట లేదుగదా? నీతో మఱియింకెవ్వరిని తీసికొని రాలేదు
గదా?”

“నేను నీన్నేమియు మోసము చేయుటలేదు. నాతో మఱి
యింకెవ్వరిని తీసికొని వచ్చియుండలేదు.”

“నన్ను వెంబడించి రావలసినదని ఎవ్వరిని కోరియుండ
లేదు గదా?”

“లేదు.”

“వారిది. నేను నీ మాటలు నమ్ముచున్నాను.”

“నీవు భోజనము చక్కగా చేయుచున్నందుకు నేను
సంతసించుచున్నాను.”

“ఏమను చున్నావు?”

“నీవు భోజనము చక్కగా చేయుచున్నందుకు నేను సంత-
సించుచున్నాను.”

“అవునవును. నేను నీకెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

“మఱి నీవు అతనికి ఆహార పదార్థములను మిగుల్చువను-
కొందును. నేను మఱియొకసారి ఆహార పదార్థములను తీసికొని
రాలేను.”

“అతనికా ? ఎవ్వరతడు ?”

“యువకుడు. అతనినిగూర్చి నీ విదివటకు చెప్పియున్నావు గదా! మఱి యొకడు దాగుకొని యున్నాడని నీవిదివటకు చెప్పి యుంటివి గదా ?”

“ఓహో! అతడా! అవుసవును. కాని అతనికి ఆహార మేమియు అక్కఱలేదు.”

“మఱి అతడు ఆహారము కావలసిన వానివలె కనబడి నాడే ?”

“కనబడినాడా ? ఎప్పుడు ?”

“ఇంతకు ముందే.”

“ఎక్కడ ?”

“అల్లదిగో, అక్కడ కనబడినాడు. నేను మొదట అతనిని చూచి నీవే అనుకొన్నాను.”

అంతట నతడు నా కాలరు పట్టుకొని తీక్షణముగా చూడ సాగెను. నే నింకను నిట్లంటిని: “అతడన్ని విధముల నీవలెనే దుస్తులు ధరించి యున్నాడు. అతని కాలికిగూడ పెద్ద బరువైన గొలుసున్నది. అతనికిగూడ ఆకురాయి అవసరమని అనుకొన్నాను. మఱి నీవు నిన్న రాత్రి ఫిరంగి మ్రోతను వినియుండ లేదా ?”

“అవుసవును, విన్నానను కొంగను.”

“అది ఏమి ? దానినిగూర్చి నీకు సందేహ మెందులకు ? తలుపులు మూసికొని ఇంటిలో కూర్చున్న మేమే వినియుంటిమే! మఱి మా యిల్లు ఎంతో దూరమున నున్నది గదా!”

“ఆ మ్రోత కేమిగాని, ఆ మనుజుడు ఎట్లున్నాడు?”

“అతని ముగముమీద పెద్ద గాయమున్నట్లు తోచిపడి.”

అంతట నతడు తన ఎడమ బుగ్గను చూపుచు, “ఈప్రదే శముననే కదా నీకు గాయము కనబడినది?” అని ప్రశ్నించెను.

“అవును.”

“అతడెక్కడ నున్నాడు? అతడే దారిన పోయినాడో చెప్పుము. అతని రక్తము పీల్చివై చెదను. అబ్బ, కాకి గువైన గొలుసొకటి! ఏదీ, ఆ ఆకురాయి నిటు అందిమ్మి.”

నేను అతని చేతికి ఆకురాయి నిచ్చితిని. మఱియొక మనుజుడు పోయిన దారినతనికి చూపితిని. అతడా పంకకు కొం వము సేపు చూచెను. తరువాత నతడు ఆకురాతితో గొలుసును కోసి కొనుటలో నిమగ్నుడయ్యెను.

“నే నింక ఇంటికి పోవలయును” అని అంటిని. కాని అతడేమియు సమాధాన మిచ్చలేదు. అతని నాయుగం నలు గమనింపసల్లే యుండెను. అందువలన మెల్లన ఆ ప్రదేశము నుండి జాటుకొనుటయే శ్రేయస్కరమని భావించితిని. వెంటనే నేనా ఆలోచనను అమలులో పెట్టితిని. అతడు నేను చేయుచున్న పనిని గమనింపనే లేదు.

4

నేను తిన్నగాపోయి మా యింటిలో ప్రవేశించితిని. నేను మాయంట అహార పదార్థములను దొంగిలించి యుంటినిగదా. అందువలన నన్ను పట్టుకొని జైలుకు తీసికొనిపోవుట కొక కష్టక

భటుడు సిద్ధుగా నుండుననుకొంటిని. కాని అటువంటిదేమియు జరుగలేదు. నేను దొంగతనముచేసిన సంగతిని ఇంకను ఎవ్వరును కనుగొని యుండలేదు.

ఆనాడు క్రీస్తును సుదినము. క్రీస్తును ఉత్సవమునకు కావలసిన ఏర్పాట్లను చేయుటలో నా సోదరి ముగియుండెను. చర్చిక వచ్చుటకు ఆమెకు తీలుబడి లేకుండెను. అందువలన నేను, జో కలిసి చర్చిక పోవలయునని నిశ్చయింప బడెను. జో ప్రతి ఆదివారము ధరించుచుట్టి మస్తులను ఆనాడుగూడ ధరించెను. ఆ మస్తులలో నతడు దృష్టిబొమ్మవలె నుండెను. నేను బాగుగ బిగుతుగానున్న మస్తులను ధరించితిని. నా సోదరి నాకు కుట్టించిన మస్తున్నియు నట్టివే. మేము చర్చికపోవుచుండగా పలువురు మమ్ముచూచి నవ్విరన్నచో అందు ఆశ్చర్యకరమైన విషయ మేదయు లేదు.

ఆనాడు మాయింట చక్కని విందు జరుగనుండెను. చర్చికలో పనిచేయుచున్న వాప్పుల్, హబుల్ దంపతులు, పంబుల్ చూక్ పూమయ్య మున్నగు వారందఱు ఆనాడు మాతో కలిసి భోజనము చేయునుండిరి. నిందు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటన్నరకు జరిగెను.

చర్చి కార్య కలాపములలో పాల్గొన్న తరువాత మే మింపుగిరికి వెళ్లిపోతిమి. అప్పటికి భోజనముచేయు బల్లలు సిద్ధము చేయబడి యుండెను. నా సోదరి చక్కగా మస్తులు ధరించి యుండెను. అతిథులు స్వేచ్ఛగా వచ్చుటకై వీధి ద్వారము తెరిచి యుంచబడెను. అంతయు చాల చక్కగా నుండెను. అప్పటికిగూడ నేను చేసిన దొంగతనము సంగతి ఎవ్వ

రికిని తెలియకుండెను. దానినిగూర్చి ఎవ్వరను ఒక్కసారి యె
మాటాడకుంజిరి.

మొదట వాప్పుల్ వచ్చెను. తరువాత హబుల్ వంప
తలు వచ్చిరి. పిమ్మట పంబుల్ చూక్ వచ్చెను.

పంబుల్ చూక్ నా సోదరితో నిట్లనెను: “జో సతీమణి!
నేను నీకు క్రీస్మసు అభినందనల నంద జేయుచున్నాను. అందుకు
సూచనగా ఒక నీసా పెట్టి ద్రాక్ష సారాయము తెచ్చి
యున్నాను; మఱియు ఒకనీసా పోర్టు సారాయము తెచ్చి
యున్నాను.”

ప్రతి క్రీస్మసు పండుగుకు అతడట్లే చెప్పుచుండెడివాడు.
ఆ విధముగనే రెండు నీసాల ద్రాక్ష సారాయమును తెచ్చి
యిచ్చెడివాడు. అప్పుడు నా సోదరి ఇట్లను చుండెడిది: “పంబుల్
చూక్ మామయ్యా! నేను నీ వయకెంతయు కృతజ్ఞురను.”

నే మందఱము భోజనమునకు కూర్చుంటిమి. వాప్పుల్
మొదట దైవ ప్రార్థనచేసి, “మన మందఱము కృతజ్ఞులమై
యుండవలయును” అనెను. అంతట నా సోదరి నావంకకుచూచి
మందలింపు ఘోరణిలో నిట్లనెను: “విన్నానా ఆ మాటలు? కృత
జ్ఞుడవై యుండుము.”

“అగ్బాయి! ముఖ్యముగా నిన్ను చేతితో పెంచిన వారికి
కృతజ్ఞుడవై యుండుము.” అని పంబుల్ చూక్ అనెను.

అంతట హబుల్ సతి తలపంకించి, నేనేదో తప్పుచేసిరట్లు
నావంకకు చూచెను. ఎట్టకేలకామె, “పిల్లలెప్పుడును కృతజ్ఞులై
యుండరెంచుచేత?” అని ప్రశ్నించెను.

“ఈ వారినహజ స్వభావము” అని హబుల్ సమాధాన మిచ్చెను.

“అవునవును” అని మఱికొందఱుని నావంకకు చూచిరి. జో మాత్రము ఎప్పుడైనా నావంకకు సానుభూతితో చూచెను.

అఖిలు లింకను సన్న పరిపరివిధముల హేళన చేయి సాగిరి. నేను కృతఘ్నుడనని వారు మాటిమాటికి రుజువుచేయుటకు ప్రయత్నింపసాగిరి. ఆవిధముగా వారు సోదరి అభిమానమును సంపాదించుకొనుచుండిరి. జో మాత్రము కడు ప్రశాంతముగ తనకు నాపట్లగల అభిమానమును ప్రకటించుచుండెను.

మఱికొంతసేపటికి నాసోదరి ఇట్లనెను: “పంబుల్ చూక్ మామయ్యా! కొంచెము బ్రాందీని సేవింపుము.”

ఆమాటలు నాచెవినిబడెను. ఇంకేమున్నది! కొంపమునిగి పోయినది! బ్రాందీలో నేను నీటిని కలిపియుంటినిగదా. ఆ విషయము త్వరతోనే బయల్పడి పోవును. నేను జైలు పాలుగుంట తప్పకు.

నా సోదరి లోనికిపోయి బ్రాందీనీసాను చేతబట్టుకొని తిరిగివచ్చెను. ఆమె బ్రాందీసంతను పంబుల్ చూక్ గ్లాసులో పోసెను. ఇంక ఇతరు లెవ్వరికి ఈయలేదు. పంబుల్ చూక్ వెంటనే బ్రాందీని సేవింపకుండెను. అందువలన నా ఆందోళన హెచ్చిపోనాగెను. మఱికొంతసేపటి కతడు మందహాసముచేసి బ్రాందీగ్లాసును పైకి ఎత్తెను. అనతికాలములో సతడు బ్రాందీ సంతను గడగడ త్రాగివైచెను. ఇంకేమున్నది? మఱుక్షణములో సతడు లేచి నిలబడెను. గిరగిర తిరుగుచు, గట్టిగా దగ్గుచు

ద్వారమువంకకు పరుగెత్తుకొని పోసాగెను. నేను బిగబట్టుకొని కూర్చుంటిని. జో దంపతు లతని వద్దకు పరుగెత్తుకొని పోయిరి. నే సతనిని నిష్కారణముగ హత్యచేసితి ననుకొనసాగితిని. కాని జో దంపతు లతనిని అనాకాలములోనే వెనుకకు తీసికొనివచ్చి కుర్చీపై కూర్చుండబెట్టిరి. కుర్చీపై కూర్చున్న పంబుల్ చూక్, “శారు!” అని మాత్ర మనెను.

అప్పుడు నాకు జరిగిన విషయము అర్థమయ్యెను. నేను మంచి నీరసుకొని తాగునీటిని బ్రాండ్లీలో కలిపియుంటిని! అతః పరిస్థితి క్రమక్రమముగా అధ్వాసముగ తయారగునని నేను భావింపసాగితిని.

“తారా!” అని నా సోదరి ఆశ్చర్యముతో ననెను. కాని అన్వష్టవశమున నామె పంబుల్ చూక్ కోరిక ననుసరించి అతనికి వేఱొక పానీయము నొసగెను. అత డా పానీయమును సేవించి స్వస్థత పొందెను.

ఇక నాకెట్టి బాధయు నుండదని అనుకొన సాగితిని. కాని అంతలో నా సోదరి, “నేను ప్రత్యేకముగా తయారుచేసిన రొట్టెను మీకు ఇచ్చి యిత్తును” అని అభిధులతో ననెను. ఆ మాటలు నాకు ఆశనిపాతమునలె నుండెను. ఏమయిన నేను దానిని దొంగిలించి తీసికొనిపోయి చి తః నేలమీద మనుజున కొనగి యుంటిని.

నా సోదరి రొట్టెను తీసికొని వచ్చుటకై లోపలకు పోయెను. అభిధులు దానినిగూర్చి మాట్లాడుకో సాగిరి. “విప్! ఆ రొట్టెలో నీకుగూడ వాటా యుండును” అని జో నాతో ననెను. రొట్టెఉన్నకదా నాకు భాగమువచ్చుట! నా సోదరి తిరిగి

వచ్చి ఏమి చేయునోయని నే నెంతయు భయపడసాగితిని. నెంటనే ఇల్లువీడి పాటి పోవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని. ఆ యుద్దేశ్యముతో లేచి వీధి ద్వారమువద్దకు పరుగెత్తుకొని పోతిని.

కాని అంతలో నాకు వీధి ద్వారమువద్ద చిన్న తపాకులను చేతబట్టుకొనియున్న సైనికులు కొందఱు కనబడిరి. వారిలో నొకడు చేతి సంకెళ్ళను నాకు జూపుచు నిట్లనెను: “ఓహో! నీ విక్కడనే యున్నావుకదా! రారమ్ము.”

తపాకులను పట్టుకొనియున్న సైనికులనుజూచి అభిధులు కలవరపడి లేచిరి. అంతలో రొట్టెను తీసికొనివచ్చుటకు లోపలకు పోయిన నా సోదరి ఉత్తచేతులతో తిరిగివచ్చి, “అయ్యో భగవానుడా! రొట్టె ఏమై పోయినది? కనబడుటలేదు” అని ఆశ్చర్యమును ప్రకటించెను.

సైనికాధికారి నన్నులోనికి తీసికొనిపోయెను. అతడచ్చట నున్నవారి నందఱను పరికించి చూచెను. తరువాత సత్యశిట్లనెను: “శౌరనసీయులారా! మీకు అడ్డు వచ్చినందుకు తుమింపుడు. నే నిచ్చటకు ఘుసత వహించిన రాజుగారిపేరిట వచ్చియున్నాను. నాకు కమ్మరి కావలయును. అతనితో పనియున్నది.”

“కమ్మరితో పనిఏమి యున్నది?” అని నా సోదరి ప్రశ్నించెను.

“కొంచెము పనియున్నది” అని సైనికాధికారి సమాధానమిచ్చెను. అప్పటికతడు జోను గుర్తించి ఇట్లనెను: “ఓ కమ్మరీ! ఈ సంకెళ్లు కొంచెము చెడిపోయినవి. నీనిని నే మిప్పుడు ఉప

యోగింపవలసి యున్నది. అందువలన వీనిని వెంటనే బాగుచేసి యిమ్ము.”

అంతట జో ఆ సంకెళ్లను పరిశీలించి ఇట్లనెను: “అయ్యా! ఇప్పుడు నేను కొలిమి వెలిగింపవలసి యున్నది. మీపని పూర్తియగుసరికి సుమారు రెండు గంటలకాలము పట్టును.”

“అట్లునా? అయిన నీవు వెంటనే పనిని ప్రారంభించుము. ఇది నాకు సంబంధించిన పనికాదు. ప్రభుత్వమువారికి సంబంధించిన పనియని జ్ఞప్తియందుంచు కొనుము” అని సైనికాధికారి అనెను. పిమ్మట నతడు సైనికుల నందఱను లోనికి పిలిచెను.

“ఇప్పుడు కాలమెంతయైనదో చెప్పగలవా?” అని సైనికాధికారి, పంబుల్ చూక్ ను ప్రశ్నించెను.

“రెండున్నర గంటలైనది.”

“అయిన ఘరవా లేదు. రెండు గంటలు ఆగవలసి వచ్చినను ఆగుటకు నాకెట్టి అభ్యంతరమునులేదు. ఇక్కడకు చిత్తశి నేలలు ఎంతదూరములో నున్నవి? ఒకమైలు దూరములో నున్నవను కొందును.”

“సుమారుక మైలుదూరములో నున్నవి” అని నాసోదరి అనెను.

“వచ్చిది, సంధ్యా సమయమునకు వారినిపట్టుకొని గుండును కొందును. సంధ్యా సమయమునకు పూర్వమే వారిని పట్టుకొని వలయునని ఆజ్ఞాపించి యున్నాను. నే నటులే చేయుదును.”

“నేరగాండ్రా?” అని వాపుల్ మామూలు ధోరణిలో ప్రశ్నించెను.

“అవును. ఇద్దఱు నేరగాండ్రు. వారింకను చిత్తశి నేలల

లోనే తీరుగుచున్నారని సమ్మచున్నాను. సంధ్యా సమయమునకు పూర్వము వారా ప్రదేశమును వీడిపోవుటకు ప్రయత్నింపడు. మఱి ఇచ్చట నున్న వారెవ్వరైన వారిని చూచియున్నారా?”

అప్పుడు నేనుతప్ప మిగిలిన వారందఱును, “లేదు” అని గట్టి సమ్మకముతో సమాధానము చెప్పిరి. నేను సమాధాన మేమియు చెప్పలేదు. కాని ఆ విషయమును గుర్తించినవారే లేరు.

సైనికాధికారి ఇంకను నిట్లనెను: “వారు అసతికాలము లోనే మాకు చిక్కుదురనుట తథ్యము. ఓ కమ్మరీ! నీవు సిద్ధ ముగ నున్నావా? మా సైనికులు నీకుసాహాయ్యము చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారు.”

అంతట జో కొలిమిలో పడచేయుటకు అనుకుంటున్న దుస్తులు ధరించి కొలిమిలోనికి పోయెను. సైనికు లు అతని వెనుక లోనికిపోయి వేర్వేరు పనులు చేసిరి. అసతికాలములో జో తన పని ప్రారంభించెను. మే మందఱము కన్ను లప్పగించి చూడ సాగితిమి.

సైనికులు నేరగాండ్రును పట్టుకోదలచినారన్న సంగతిని విన్న నా సోదరికి సైనికులపట్ల అభిమాన మేర్పడెను. అందు పంపి నామె వారిని బీరు పోనీయము తీసికోవలసినదని ఆహ్వానించెను. సైనికాధికారిని బ్రాందీతీసికోవలసినదని ఆహ్వానించెను. కాని పంబుల్ చూక్ ఇట్లనెను: “జో సతీమణీ! అతనిక ద్రాక్ష సారాయము నిమ్ము. అందు తారు లేదని నేను హామీ ఈయ గలను.

“అయిన నాకు ద్రాక్ష సారాయమే కావలయును” అని

సైనికాధికారి అనెను.

పంబుల్ చూక్ నా సోదరివద్దనుండి ద్రాక్షసారాయమును సీసానుతీసికొని ఒక గ్లాసులో పోసి సైనికాధికారి కిచ్చెను. సైనికాధికారి దానిని సేవించెను.

“సైనికాధికారీ! ద్రాక్షసారాయము చాలబగున్నదా?” అని పంబుల్ చూక్ ప్రశ్నించెను.

అంతట సైనికాధికారి ఇట్లనెను: “ఈ ద్రాక్ష సారాయమును మీరే తెచ్చినారని అనుమానించు చున్నాను.”

పంబుల్ చూక్ నవ్వుచు, “అవునవును, ఎందుచేత మీరట్లు భావించుచున్నారు?”

“మీ సంగతి నేను సులభముగా గ్రహించినాను. మీకు ప్రతి విషయమునకు సంబంధించిన మంచిచెడ్డలు బాగుగా జేరియును. మీరు మంచి అనుభవజ్ఞులు” అని సైనికాధికారి అనెను.

పంబుల్ చూక్ మరల నవ్వుచు న్నిట్లనెను: “అట్లు భావించుచున్నారా? మఱియొక గ్లాసునిండ ద్రాక్ష సారాయము సేవింపుడు.”

“మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. మీరు వేయేండ్లు జీవితము గాక. మీ ఆరోగ్యముకొరకు నేనీ ద్రాక్షసారాయము సేవించుచున్నాను.” అని సైనికాధికారి అనెను.

పంబుల్ చూక్ ఇచ్చిన రెండవగ్లాసు సతదు ఖాళీచేసెను. మూడవగ్లాసును సేవించుటకుగూడ సతదు సిద్ధముగా నున్నట్లుండెను. పంబుల్ చూక్ తాను ద్రాక్ష సారాయపు సీసాను జో సతీమణికి బహుమానముగా నిచ్చిన విషయము మఱచి

పోయినట్లుండెను. అతడు ద్రాక్ష సారాయమును స్వేచ్ఛగా నీయసాగెను. నాకుగూడ కొద్ది వాటా వచ్చెను. అతడు నా సోదరి వద్దనుండి 'రెండవ నీసాను గూడ తీసికొని దానిలోని ద్రాక్ష సారాయమునుగూడ స్వేచ్ఛగా పంచి యీయసాగెను.

ఎట్లకేలకు జో చేయవలసిన పని పూర్తి అయ్యెను. అతడు సంకెళ్లను బాగుచేసి కొలిమిలోనుండి బయటకువచ్చెను. వాని సతడు సైనికాధికారి కొనగెను.

“మనలో కొందఱము సైనికులవెంటపోయి నేరగాండ్రను పట్టుకొనుట ఎంతవఱకు విజయఃసంతమగునో తెలిసికొనిన ఎంతయు బాగుండును” అని జో ధైర్యము తెచ్చుకొని అనెను.

“నేను రాను, నాకు వేతేపని యున్నది” అని హంబుల్ చూక్ అనెను. హంబుల్కూడ అదేవిధముగ సనెను.

“నీవు వచ్చినచో నేనుగూడ వత్తును” అని వాప్పుల్ అనెను.

“నేను వచ్చుటకు సిద్ధముగనే యున్నాను. నా సతీమణి అంగీకరించిందో పిమ్మనగూడ నావెంట తీసికొని వచ్చుటకు సిద్ధముగ నున్నాను” అని జో అనెను.

మే మిరువురము పోవుటకు నా సోదరి ఏ విధముగను అంగీకరించి యుండెడిదికాదు. కాని నేరగాండ్రను పట్టుకొనుపని ఎక్కువ ముగియునో తెలిసికొనవలయునని ఆమె ఎంతయు కుతూహల పడుచుండెను. అందువలన నామె మే మిరువురము పోవుట కనుమతి యొసగెను.

సైనికాధికారి, సైనికులు అందఱివద్ద సెలవుతీసికొని బయటకు వచ్చిరి. వారివెంట నేను, జో, వాప్పుల్ ఉంటిమి. సైని

కాధికారి మాతో నిట్లనెను: “మీరు మువ్వకును ఎప్పుడును మా వెనుకనే యుండవలయును. చిత్తినేలలు చేరుకొన్న తరువాత మీ రేమియు మాట్లాడరాదు.”

మే మందఱము బయలుదేలి పోసాగితిమి. త్రోవలో నొకచోట నేను జోతో మెల్లిన నిట్లంటిని: “వారు మనకు కనబడరనియే ఆశించుచున్నాను.” కొంతసేపటికి మేము శ్మశానము పోయి పోతిమి. కొందఱు సైనికులు సమాధుల నన్నిటిని వెదకిరి. కాని ఎవ్వరును కనబడలేదు. అంతట మే మందఱము చిత్తినేలలలో ప్రవేశించితిమి. అచ్చట గాలి కడు తీవ్రముగ వీచుచుండెను. అందువలన జో సన్ను తన వీపుపై నెక్కించుకొనెను.

నా సాహాయ్యమును పొందిన నేరగాడు సన్నుచూచుట తటస్థించినచో ఏమనుకొనును? నేను తన్ను మోసపుచ్చితినిని భావించునా? జో వీపుమీద నున్న నేను నేరగాండు కనబడుదు రేమోయని చలువంకలకు చూడసాగితిని. నా కెవ్వరును కనబడకుంగిరి. నా కే సవ్వడియు వినబడకుండెను. సైనికులు ప్రాతబురజు నిక్కుకు పోవుచుండిరి. మేము వారివెనుకనే పోవుచుంటిమి. హఠాత్తుగా మేమందఱ మొకచోట ఆగిపోతిమి. ఏలయన మాకొక పెద్దకేక వినబడెను. మఱియొకసారికూడ ఆ కేక వినబడెను. ఆ సవ్వడి తూర్పుదిక్కుగా దూరమునుండి వచ్చుచున్నట్లుండెను. కాని అది స్పష్టముగాను, గట్టిగాను ఉండెను. రెండు రకముల కేకలు వినబడుచున్నట్లు మేము అనంతకాలములో గ్రహించితిమి. ఆ విషయమును గూర్చియే సైనికాధికారి, సైనికులు మాట్లాడుకొనసాగిరి. జో వాటిలో నేకీభవించెను. వాప్పుల్ కూడ ఏకీభవించెను.

“మన మా సవ్యజి వచ్చిన దిక్కుకు పోవలయును” అని సైనికాధికారి ఆజ్ఞాపించెను. నేమందఱ మా ఆజ్ఞను శిరసా వహించి పోసాగితిమి. ఎట్టి అవరోధములను లెక్కచేయక పోవుచుంటిమి. దగ్గఱకు పోవుచున్నకొలది మాకు రెండు గొంతులు స్పష్టముగా వినబడసాగెను. “హత్య!” అని ఒకగొంతు వినబడుచుండెను. “నేరగాండ్లు!” అని మఱియొక గొంతు వినబడుచుండెను. తరువాత నిరువురును పోరాడుకొనుచున్నట్లుండెను. మరల వారు కేకలు వేసికొనుచుండిరి.

మొదట సైనికాధికారి పరుగెత్తసాగెను. అతనివెంట సైనికులు పరుగెత్తుకొని పోసాగిరి. ఎట్టకేలకు ఒక గోతిలో పోరాడుకొనుచున్న ఇరువురు మనుజులునుచూచి సైనికాధికారి ఇట్లుచెను: “ఇక్కడ ఇరువురు మనుజులును ఉన్నారు. ఓరీ! మీ రిరువురును వెంటనే లొంగిపొండు.”

కాని గోతిలోని మనుజు లిరువురును ఎప్పటివలె కేకలు వేసికొనుచుండిరి; తిట్టుకొనుచుండిరి. పోట్లాడుకొనుచుండిరి.

అంతట సైనికాధికారి కొందఱు సైనికులతో కలిసి గోతిలో దిగెను. వారు పోరాడుకొనుచున్న నేరగాండ్ల నిరువురను విడదీసిరి. అందొకడు నాకు మొట్టమొదట కనబడి నా సాహాయ్యమునుబొందిన మనుజుడు. మఱియొకడు నాకు రెండవసారి కనబడిన మనుజుడు. వారిని మొదటి నేరగాడు, రెండవ నేరగాడు అని వ్యవహరింతము. వా రిరువురి శరీరములనుండి రక్తము స్రవించుచుండెను; ఇరువురును బాగుగ అలసిపోయినట్లు ఒగర్చుచుండిరి.

మొదటి నేరగాడు తన మొగముమీది రక్తమును

తొడుచుకొనుచు సైనికాధికారితో నిట్లనెను: “అయ్యా ! గుర్తుంచుకొనుడు! అతనిని వశపఱచుకొన్నది నేనే! అతనిని నేనే మీకు అప్పగించుచున్నాను. ఈవిషయమును బాగుగా గుర్తుంచుకొనుడు.”

“ఆ విషయమునుగూర్చి నీవంత ప్రత్యేకముగ చెప్పవలసిన పనిలేదు. అందువలన నీకు కలుగు లాభమేమియు నుండదు. నీవుకూడ అదే పరిస్థితిలో నున్నావు” అని సైనికాధికారి అనెను.

“అందువలన నాకేమో లాభము కలుగునునని నేను ఆశించుటలేదు. ఇప్పుడు జరుగుచున్న మంచికంటె ఎక్కువ మంచి జరుగవలసిన పని ఏమియులేదు. నే నతనిని లోబఱచుకొన్నాను. అతని కా విషయము తెలియును. నా కామాత్రము చాలును” అని మొదటి నేరగాడు అనెను.

రెండవ నేరగాడు చూచుట కెంతయు భయంకరముగ నుండెను. అతని మొగముమీద నిదివఱకొక పెద్దగాయముండెడిది. ఇప్పుడు చాలగాయములుండెను. అత నోటివెంట మాట రాకుండెను.

సైనికాధికారి ఆజ్ఞ సనుసరించి సైనికులు ఇరువురు నేరగాండ్రు చేతులకు సంకెళ్లు వేసిరి. ఎట్టకేలకు రెండవ నేరగాడు ఇట్లనెను: “అయ్యా! అతడు నన్న హత్యచేయుటకు ప్రయత్నించినాడు. ఈ విషయమును బాగుగ జ్ఞప్తియందుంచుకొనుడు.”

అంతట మొదటి నేరగాడు ఇట్లనెను: “ఏమేమి? హత్య చేయుటకు ప్రయత్నించినానా? ప్రయత్నించుటయు, చేయుకుండ నుండుటయునా? నే నతనిని లోబఱచుకొని, అప్పగించినాను. నేను చేసిన పని అదియే. అత డీ చిత్తశి న్దేయమునఁ జాటిపోవు

టకు ప్రయత్నించినాడు. అతడట్లుచేయకుండా నేను ఆపుచేసినాను. అంతియకాదు. అతని నిచ్చటకు ఈడ్చుకొని వచ్చినాను. ఈ దుర్మార్గుడొక గౌరవనీయుడు. నా ద్వారమున నీ గౌరవనీయుడు మరల కారాగారపు టోడలో ప్రవేశించుటకు వీలు కలుగు చున్నది. హత్యచేయుటయా? నాచే హత్యచేయబడుట కతడు తగినవాడేనా?. అంతకంటె అధ్వానమగు పరిస్థితిలోని కీడ్చు కొని వచ్చుటకు వీలుండగా హత్యచేయుటయా!”

అప్పుడు రెండవ నేరగాడు ఒగర్చుచు ఇట్లనెను: “అయ్యా! అతడు—నన్ను—హత్య—చేయుటకు ప్రయత్నించి నాడు.—గుర్తించుకొనుడు.”

కాని మొదటి నేరగాడు ఇట్లనెను: అయ్యా! నామాట ఆలకింపుడు. నేను ఒక్కడనే కారాగారపు టోడనుండి తప్పించు కొని వచ్చినాను. ఆ విషయమున నాకు సాహాయ్యము చేసిన వారెవ్వరునులేరు. నేనువచ్చి నా విధ్యుక్తధర్మమును నిర్వహించి నాను. అతనిని నేను స్వేచ్ఛగా పోనిచ్చుటయా? ఎప్పటికిని వీలు లేదు. నే నీ గోతిలో చనిపోయి యుండినను అతనిని గట్టిగా పట్టుకొని యుండెడివాడను. మీరు వచ్చి అతనిని పట్టుకొనగలిగి యుండెడివారు. నా గట్టిపట్టు అటువంటిది.”

అపరిమితముగా భయపడిన రెండవ నేరగాడు ఇట్లనెను: “అతడు నన్ను హత్యచేయుటకు ప్రయత్నించినాడు. మీరు సమయమునకు వచ్చియుండక పోయినచో నేను మరణించి యుండెడివాడను.”

“అతడు అసత్యము పలుకుచున్నాడు!” అని మొదటి నేరగాడు అనసాగెను; “అతడు అసత్యవంతుడుగా జన్మించినాడు.

అసత్యవంతుడుగానే మరణించును. అతని మొగమువంకకు చూడుడు. ఆ విషయ మతని మొగముపై స్పష్టముగ కనబడుట లేదా? అతడు నావంక కెన్నడును చూడడు. చూచుట కతనికి ధైర్యము చాలదు.”

రెండవ నేరగాడు సైనికులవంక చూచెను; చిత్తశి నేలల వంక చూచెను; ఆకసమువంక చూచెను; కాని మొదటి నేర గానివంక మాత్రము చూడలేదు.

అంతట మొదటి నేరగాడు ఇట్లనెను: “అతనిని చూచు చున్నారా? అతడెంతటి దుర్మార్గుడో చూచుచున్నారా? అతడా కన్నులతో నెట్లు చూచుచున్నాడో గమనింపుడు. మమ్ముల నిమిత్తము కలిసి విచారణ చేసినప్పుడుతక్షణే చూచినాడు. అత డప్పుడుకూడ నావంకచూచి యుండలేదు.”

చాలసేపు అటునిటు చూచిన తరువాత రెండవ నేరగాడు మొదటి నేరగానివంక ఒక్క క్షణకాలముచూచి, “నీవంక చూచుటకు నీలో నేమియులేదు” అని యనెను. ఆమాటలు వినగానే రెండవ నేరగానికి అపరిమితమగు కోపమువచ్చెను. అతడు రెండవ నేరగానిపైకి దుముకసాగెను. కాని సైనికులట్లు పసిరి.

అంతట రెండవ నేరగాడు ఇట్లనెను: “నేను మీకు చెప్పియుండలేదా? హత్యచేయుటకు వీలున్నచో అతడునన్ను తప్పక హత్యచేయును. అందుకు సందేహ మేమాత్రమునులేదు.” అతడు అపరిమితమగు భయముతో గజగజ వణిపోవుచున్నట్లు స్పష్టముగా కనబడు చుండెను.

“ఇంక మీ వాగ్వివాదము చాలును” అని సైనికాధి

కారి వారి నిరువురను మందలించెను.

తరువాత ఒక సైనికుడు సైనికాధికారి ఆజ్ఞ సనుసరించి దీపము వెలిగింపబోయెను. అప్పుడు మొదటి నేరగాడు చుట్టినను కలయజూచెను. అప్పుడే నేను అతని కంటబడితిని. అతడంతవఱకు నన్ను చూచియుండలేదు. నే సంతకుముందే జో వీపుపైనుండి క్రిందకుదిగి నిలబడి యుంటిని. అతడు నావంక చూడగానే నేను తని వంక ఆత్మరముగ చూచితిని. నేను మెల్లస చేతలను కదిల్పి తిని; తల పంకించితిని. నా అమాయకత్వమును రుజువుచేసికొనుటకై అతడు నావంక చూచు సవకాశముకొఱకు అంతవఱకు వేచియుంటిని. అతడు నావంక చూచెను. నా మనస్సులోని విషయ మతనికి తెలిసినదో, లేదోమాత్రము నాకు అర్థముకాకుండెను. అతడు నావంక కదియొక విధముగా చూచెను. కాని ఆ చూపు నాకు అర్థముకాలేదు. అది యంతయు నొక్కక్షణ కాలములో జరిగిపోయెను.

అసతికాలములో దీపములు వెలిగింపబడెను. అంతట నలుగురు సైనికులు గాలిలోకి రెండుసార్లు తుపాకులు కాల్చిరి. మా వెనుక కొంతదూరమునకూడా దీపములు వెలిగింపబడుటను చూచితిమి. మఱికొన్ని దీపములు సది కావలిగట్టున వెలిగింపబడెను.

“ఇంక మనము బయలుదేటి పోదము” అని సైనికాధికారి అనెను.

మే మందఱము బయలుదేటి పోసాగితిమి. మే మింకను ఎంతోదూరము పోకపూర్వమే మాకు మూడుసార్లు ఫిరంగి మ్రోతవినబడెను. ఆమ్రోతకునాచెవులు బద్దలైపోయినట్లయ్యెను.

మోత విసబడెను. ఆ మోతకు నా చెవులు బద్దలై పోయినట్లు య్యెను.

ఇద్దఱు నేరగాండ్లను ఎడమగా నడిచి పోవుచుంటిరి. ఒక్కొక్కని చుట్టును ప్రత్యేకముగా సైనికులు కాపుండ్రిరి. నేను జో హస్తము నొక దానిని పట్టుకొని యుంటిని. అతని మఱి యొక చేతిలో దీప మొకటి యుండెను. వెనుకకు తిరిగి పోదమని వాప్పుల్ అనెను. కాని విషయమును కడవఱకు చూచుట మంచి దని జో అనెను. అందువలన మేమింకను ముందుకు పోవుచుంటిమి. మా దారి చాలవఱకు బాగుగనే యుండెను. ముఖ్యముగా మేము సది యొడ్డుననే పడిపోవుచుంటిమి. నేను చుట్టును చూడ సాగితిని. అప్పుడు ఇతర దీపములు కూడ మా వంకకే పచ్చి చున్న దృశ్యమును చూచితిని. ఇరువురు నేరగాండ్లను కంటి కొనుచు నడవసాగిరి. అందువలన మేము వేగముగ ప్రయాణము చేయ లేకుంటిమి. రెండు మూడుసార్లు వారు అచ్చటచ్చట నాగి సేన తీర్చుకొనిరి గూడ.

ఆ విధముగా మేము సుమారుక గంట కొంత ప్రయాణముచేసి ఒక కఱ్ఱ కుటీరమును చేరుకొంటిమి. ఆ కుటీరము లోని కాపలావారు మా సవ్వడి విని, “ఎవరు వారు?” అని ప్రశ్నించిరి. సైనికాధికారి వారికి ననుచితముగ సమాధాన ముసగెను. తరువాత మేమందఱము ఆ కుటీరములో ప్రవేశించితిమి. అచ్చట వెల్లవేసిన వానస, పొగాకు వాసన వేయుచుండెను. నిప్పుకుంపటి బాగుగా వెలుగుచుండెను. ఒక పెద్ద దీపముకూడ నుండెను. అచ్చట నొక పెద్ద కొయ్య మంచము కూడ నుండెను. ఆ మంచముమీద ఒకే సమయమున నున్నారు

పంజ్రెండుగురు సైనికులు పరుండవచ్చును. నేమా కుటీరములో ప్రవేశించు నప్పటికి దానిమీద ముగ్గురు నలుగురు సైనికులు పరుండి యుండిరి. మాసన్వడికి వారు లేచి తలలెత్తి చూచిరి. కాని తరువాత నెప్పటివలె పరుండిరి. సైనికాధికారి ఆ కుటీరములోని ఒక పుస్తకములో నేమా వ్రాసెను. పిమ్మట సతడు రెండవ నేరగానిని పడవ వద్దకు పంపెను. అతనితోబాటు కొందఱు సైనికులుగూడ వెళ్ళిరి.

మొదటి నేరగాడు ఆ ఒక్కసారి తప్ప మఱి నావంక నింక చూడలేదు. అతడు కుటీరములో నిలబడి ఏదో ఆలోచించుచున్న వానివలె నిప్పు కుంపటి వంకకు చూడసాగెను. కాని హఠాత్తుగా సతడు సైనికాధికారి వంకకు తిరిగి ఇట్లనెను: “ఈ నా తప్పించుకొని పోవుటను గూర్చి ఒక విషయము చెప్పదలచుకొన్నాను. అందువలన మీకు కొందఱిపైగల అనుమానము తొలగి పోవును.”

అంతట సైనికాధికారి ఇట్లనెను: “నీ యిష్టము వచ్చిన విషయము చెప్పవచ్చును. కాని ఇచ్చట చెప్పవలయునని నిన్నెవ్వరును కోరియుండిలేదు. నీవు అన్ని విషయములను చెప్పుటకు నీకు తగిన అవకాశము లభించును. ఆ విషయము నీకు తెలియును.”

“ఆ విషయము నాకు తెలియు నన్నమాట నిజమే. కాని నేను వేరొక విషయమును గూర్చి చెప్పబోవుచున్నాను. ఏ మాసస్పృహ కాని ఆహారము లేక మలమల మాడలేదు. ఇతరుల మాట కేమిగాని, నేను మాడలేను. అందువలన నేను శ్మశానము

నకు సమీపముననే యున్న గ్రామములో ఆహారము తీసి
కొన్నాను.”

“అనగా దొంగిలించినావన్నమాట!” అని సైనికాధి
కారి అనెను.

“ఎక్కడనుండి తీసికొంటిరో చెప్పెదను వినుడు. కమ్మరి
ఇంటినుండి.”

అంతట సైనికాధికారి జో వంకకు లేటిపాజజూచి,
“హల్లో!” అని యనెను.

జో నావంకకు జూచి, “హల్లో! పిస్! అని యనెను.

“బ్రాందీ, ప్రత్యేకముగ తయారు చేయబడిన రొట్టె,
మఱి కొన్ని ఆహార పదార్థములు సంపాదించినాను” అని మొనరి
సేరగాడనెను.

“ప్రత్యేకముగ తయారు చేయబడిన రొట్టెను మీరు
పోగొట్టుకొని యుండిరా?” అని సైనికాధికారి జోను ప్రశ్నిం
చెను.

“ఆ రొట్టె లేని సంగతిని నా భార్య కనుగొన్నది. సరిగా
ఆ సమయమునకు మీరు మా యింటికి వచ్చినారు. నీకు తెలి
యదా, పిస్!” అని జో అనెను.

అంతట మొనరి సేరగాడు నా వంకకు చూడకుండ జో
వంకకు చూచి ఇట్లనెను: “అయిన ఆ కమ్మరివి నీవన్నమాట!
అవునా? మీరు ప్రత్యేకముగ తయారు చేసికొన్న రొట్టెను నేను
తినివై చినందుల కెంతయు విచారించుచున్నాను”.

అప్పుడు జో ఇట్లనెను: “విచారింపకుము. నీవేమి చేసి
నానో మాకు తెలియదు. నీవు మా తోడివాడవు. నీవు మా

మలమాడి మరణించుటకు సిద్ధముగా నుండగా మేము ఊర
కొంగుమా? మనము సహించి యూరకొందుమా, పిస్?”

అంతలో రెండవ నేరగానిని తీసికొని పోయిన పడవ
తిరిగి వచ్చెను. మొదటి నేరగానిని కూడ తీసికొని పోవుటకు
కొందఱు సైనికులు సిద్ధముగా నుండిరి. వారతనిని పడవ వద్దకు
తీసికొని పోసాగిరి. మేముగూడ వారి ననుసరించిపోతిమి. మొదటి
నేరగాడు పడవలో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఆ పడవను నడపుచున్న
వాడుగూడ నేరగాండ్రే. మొదటి నేరగానిని తిరిగి చూడ గలిగి
నగుచు కెవ్వరును ఆశ్చర్యపడలేదు. అతనిని చూచుట కెవ్వరును
కుశూహులపడలేదు. ఎవ్వరును సంతోషింపలేదు; విచారింపలేదు.
ఒక్క మాటయైన మాట్లాడలేదు.

అనతికాలములో పడవ ప్రయాణమైపోయెను. అదిపోయి
నోయి కారాగారపు టోడను చేరుకొనెను. పడవలోని మొదటి
నేరగాడు ఆ కారాగారపు టోడలో ప్రవేశించెను. అతడింక కన
బడలేదు. ఇో సన్ను తన వీపుమీద నెక్కించుకొని ఇంటికి తిరిగి
తీసికొని వచ్చెను.

5

నేను పెద్దనాడనైన తరువాత జో వద్ద ‘అప్రెంటిసు’గా
పనిచేయునటువంటి నిశ్చయింపబడెను. అంతవఱకు నేను జో
చెప్పిన చిల్లర పనుల నన్నిటిని చేయసాగితిని. ఒక్క అతడే అస
నే? ఆ చుట్టు ప్రక్కల వారికి ఏ చిన్న అవసరము వచ్చినను

నన్నే సిలిచెడివాడు. నేను వారి పనులుచేసి పెట్టుచుండెడివాడను.

ఆ గ్రామములో సాయంకాలపు పాఠశాల ఒకటి యుండెను. దానిని వాప్పుల్ బంధుగు ఒకర్త సడపు చుండెను. ప్రతి కుట్టవానివద్ద ఆమె వారమునకు రెండు పెన్నీలు తీసికొను చుండెను. నేనుగూడ ఆ పాఠశాలకు పోసాగితిని. ఇందలి ఆశ్చర్య కరమైన విషయమేమన, ఆమె ప్రతి సాయంకాలము ఆఱు గంట లకు, ఏడు గంటలకు మధ్య నిమరించు చుండెడిది. ఆమె నిమగ్నను చూచుటకే మేము వారమునకు రెండు పెన్నీలు ఇచ్చుకొను చుంటి మన్నమాట.

వాప్పుల్ బంధుగుకు ఒక్క పాఠశాలయేకాదు; ఒక అంగడికూడ నుండెను. ఆ రెండును ఒకేగదిలో సడచుచుండెను. ఆ అంగడిలో నేమిచస్తువులున్ననో, వాని ధరలేమో ఆమెకు తెలియదు. కాని ఒకపు స్థలములో వేర్వేరు వస్తువుల ధరలు వ్రాయబడియుండెను. అని ఎప్పుడును డ్రాయరులో నుండును. బిడ్డి అను పేరుగల అమ్మాయి వాప్పుల్ కు దూర బంధువు. ఆమెకు తల్లిదండ్రు లెవ్వరునులేరు. అంగడి యజమానురాలు తరిపున ఆమెయే సరుకుల నమ్ముచుండెడిది. నేను ఎట్టిపరిస్థితిలో నుంటినో ఆ అమ్మాయిగూడ అటువంటి పరిస్థితిలోనే యుండెను.

బిడ్డి నాపట్ల అభిమానమును ప్రదర్శింపసాగెను. ఆమెయే నాకు అక్షరములు నేర్పసాగెను. క్రమక్రమముగా నేను చదవను, వ్రాయను, లెక్కలుచేయును నేర్చుకొంటిని.

ఒకనాటిరాత్రి నేను పొగగొట్టము మూలకుండుచుండి పక్కపై ఒక ఉత్తరము వ్రాసితిని. దానిని జోకు చూపితిని. జో

దానినిచూచి, “నీవెంత విద్యావంతుడవైనావు?” అని యనెను.

జో విద్యావిహీనుడను విషయమును నేను గ్రహించితిని. అందువలన నేను అతని నిట్లుప్రశ్నించితిని: “జో! నీవు నా అంత చిన్నవాడుగా నున్నప్పుడు బడికి వెళ్ళియుండలేదా?”

“లేదు, పిప్!”

“నీవు బడికి ఎందుచేత వెళ్ళలేదో తెలిసికోవచ్చునా?”

“చెప్పెదను వినుము, పిప్! నాతండ్రి వట్టి త్రాగుబోతు. అతడు బాగుగ త్రాగియున్నప్పుడు నాతల్లిని చిత్తుకగొట్టుచుండెడివాడు. అంతియకాదు. నన్నుగూడ చావగొట్టుచుండెడివాడు. కొలిమివద్ద మాత్రము ఏపనియుచేసెడివాడుకాదు. పిప్! వినుచున్నావా? నీకు అర్థమగుచున్నదా?”

“వినుచున్నాను, జో!”

“అందువలన నేను అనేకసార్లు ఇల్లువీడి పారిపోవుచుండెడినారము. నాతల్లి నన్ను పాఠశాలకు పంపుటకు సిద్ధపడుచుండెడిది. కాని అంతలో నాతండ్రివచ్చి మమ్ముల నిరువురను బలవంతముగ ఇంటికి తీసుకొనిపోవుచుండెడివాడు. ఇల్లు చేరుకొన్న తరువాత మరల చిత్తుకగొట్టి పచ్చడిచేయుచుండెడివాడు. నేను పాఠశాలకుపోయి చదువుకొనుటకు ఏమాత్రము నీలుండెడిది కాదు.

చదువుకొనకపోయినను భోజనము తప్పదుకదా! పనిచేసి డబ్బుసంపాదించకపోయినచో ఇంటిలోనకుండలు డింకీలుకొట్టును. అందువలన నేను కమ్మరము నేర్చుకొనికష్టపడి పనిచేయసాగితిని. అందులకు నాతండ్రి ఎట్టి అభ్యంతరముపెట్టలేదు. నేను సంపాదించిన డబ్బుతో మా కుటుంబమును పోషింపసాగితిని. కొంత

కాలమునకు నాతండ్రి మరణించెను. నాత
చెడిపోయెను. ఆమె అసహి కాలములో మరణం చె

ఒంటరిగనుండుట నాకెంతయు బాధాకరమ , నుం . . .
సరిగా ఆసమయముననే నాకు నీసోదరితో పరిచయమేర్పడెను.
నీసోదరి చాల చక్కనిది.”

‘నీసోదరి చాలచక్కనిది’ అను వాక్యమును వినిగానే నా
ముఖములో సందేహము గోచరింపసాగెను.

అది గ్రహించి జో ఇట్లనెను: “ఆ విషయమునుగూర్చి ఆమె
కుటుంబములోనివారికిని, ప్రపంచములోని ఇతరులకును మరియుక
అభిప్రాయ ముండవచ్చును. కాని ఆమె చాల చక్కనిదే అని
నేను గట్టిగ అభిప్రాయ పడుచున్నాను.”

“జో ! నీవా విధముగ తలచు చున్నందుకు నే నెంతయు
సంతసించు చున్నాను.”

“పిప్ ! నా పరిస్థితి కూడ అంతే. ఆ విధముగ అనుకో
గలుగు చున్నందుకు నేనుకూడ ఎంతయు సంతసించు చున్నాను.
కొంచెము ఎక్కుగా నున్నను, అచ్చటచ్చట ఎముకలు తగిలినను
నాకు వచ్చు నష్టమేమి ?”

“అప్రసవ్రను. ఎవ్వరికిగాని వచ్చు నష్టమేమి ?”

“నశ్చయముగవచ్చు నష్టమేదియు లేదు. నీవు చాల
చక్కగ మాట్లాడినావు. నీ సోదరి నిన్ను చేతితో పెంచుచున్న
దని ఆనాడు జనులందఱును అనుకొను చుండెడివారు. అది
యామే దయాదాక్షిణ్యమును తెలియ జేయుచున్నదని అంద
ఱును అనుకొనెడి వారు. నేనుగూడ అట్లే అనుకొంటిని. అప్పుడు
నీవు చూచుట కెంతయు అసహ్యముగ నుండెడివాడవు.”

నేమి ?”

మాట ? నేను నీ సోదరితో మాట్లాడుట
పుడెల్ల నేను ఇట్లను చుండేవాడను : “పాప
మీ బాలుని బాగుగ పెంచుము. భగవంతు డీ బాలుని ఆశీర్వా
దించునుగాక. ఇతనికి నా కొలిమిలో స్థానమున్నది ? తెలిసి
నదా ?”

ఆ మాటలు నాకు అపరిమితమగు సంతోషమును కలి
గించెను. నే నతని మెడను గట్టిగా కాగిలిండుకొంటిని.

జో ఇంకను నిట్లనెను : “నా వివాహ మైనప్పటి నుండియు
మన మిరువురము ప్రాణ స్నేహితులముగా నున్నాము. నా కిప్పుడు
నీ పద్ధి చదువుకొన వలయునని యున్నది. నీవు నాకు విద్య నేర్ప
వలయును. కాని యీ విషయము నీ సోదరికి తెలియరాదు.
తెలిసినచో ఆమె ఇందుల కెంతమాత్రమును అంగీకరింపను.
నిన్ను నన్ను కఠినముగ పరిపాలించుటయే ఆమె అభిమతము.”

అత డింకను నా సోదరినిగూర్చి అనేక విషయములు
చెప్పెను. నేను చిన్నవాడ నైనప్పటికిని నా కా రాత్రి నుండి
జో అనిన శుక క్రొత్త రకమగు గౌరవభావము ఏర్పడెను.

జో గడియారము వంక చూచి ఇట్లనెను : “ఇప్పుడు
ఎనిమిది గంటలై పోయినది. చూడుము, మీ సోదరి ఇంకను
ఇంటిక తిరిగి రాలేదు. పంబుల్ చూక్ బండి గుఱుము మంచులో
కూగుకొని పోయినదో, ఏమో ?”

ఆనాడు నా సోదరి, బ్రహ్మచారి పంబుల్ చూక్ తో కలిసి
సంతకుపోయి యుండెను. పంబుల్ చూక్ కు కొన్ని వస్తువులను

కొనుట సరిగా తెలియదు. అందువల్ల నాను ఎంతో కే నానా
య్యము చేయుటకై సంతకు పోయియుండెను.

జో ఇంటిలో చేయవలసిన కొన్ని పనులు చేసెను. పం-
వార నే మిగుపురముపోయి బయట కూర్చుంటిమి. బయట
చలిగాలి తీవ్రముగా పీచుచుండెను. మఱికొంత సేపటికి గుట్టలు
బండి చెప్పుడు వినబడసాగెను. అసతి కాలములో నొకబండి
వచ్చి మా యింటిముందు ఆగెను. దానిలోనుండి నా సోదరి,
పంబుల్ చూక్ క్రిందకు దిగిరి. నే మందఱును కలిసి లోపలికి
పోయి కుంపటివద్ద కూర్చుంటిమి.

అప్పుడు నా సోదరి ఇట్లనెను: “ఈ గొలుడు నీ కే కా-
కృతజ్ఞుడుగా నుండనిచో ఇక నెప్పుడును నుండడు.”

ఎందుకో తెలుసుకొనకుండగనే నేను కృతజ్ఞుడుగా
నున్నట్లు కనబడుటకు ప్రయత్నింప సాగితిని.

నా సోదరి ఇంకను ఇట్లనెను: “ఇతనిని అనుపనగముగా
పైకెత్తని ఆసిందుచున్నాను. ఆ విషయమును గూర్చి నేను
భయపడుచున్నాను.”

“ఆమె అటువంటిది కాదు. ఆమెకు అన్ని విషయములు
గాగుగా తెలియును” అని పంబుల్ చూక్ అనెను.

ఆ మాటలను విని నేను, జో ఒకరినంది నొకరము
చూచుకొన సాగితిమి. ‘ఆమె’ యెవరో తెలిసికొనుటయే మా
తలంపు.

మా ముఖ కవళికలను గమనించి నా సోదరి ఇట్లనెను:
“మీ ముఖము ఎట్లున్నవేమి? ఎవరి యిల్లయినా తిగిబడి
పోవుచున్నదా ఏమి?”

అంతట జో మెల్లన యిట్ల నెను: “అదికాదు సతీమణి! ‘ఆమె’ అని ఎవ్వరో అన్నారు.”

“అందు ఆశ్చర్యకరమయిన విషయ మేమున్నది? హవిషమ్ కస్య ‘అతడు’ అయినతప్ప ఆమె ఆమెయే.”

“పట్టణములో నివసించుచున్న హవిషమ్ కస్యయా?” అని జో అనెను.

“పట్టణములో నివసించుచున్న హవిషమ్ కస్యగాక పట్టణము బయట నివసించుచున్న మఱియొక హవిషమ్ కస్య యున్నదా? ఇతడు తన యింటికి వచ్చి ఆడుకొనవలయునని ఆమె వాంఛించుచున్నది. ఇతడు పెళ్ళిట తథ్య మనుకొనుము. అత డచ్చటకు పోయి ఆడుకొనుటయే మంచిది. లేనిచో అతనితో పనులు చేయించును.

పట్టణములో నివసించుచున్న హవిషమ్ కస్యను గూర్చి నేనిదివరకు వినియుంటిని. ఆమెను గూర్చి తెలియనివా రెవరు? ఆమె గొప్ప ధనికురాలు. ఒక పెద్ద భవనమున నామె ఏకాంతముగ నివసించుచున్నది.

“ఆమె పిప్సేను ఎరిగియుండు ననుట ఎట్లు తటస్థించినదో నాకు ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది” అని జో అనెను.

“ఆమె పిప్సేను ఎఱుగునని ఎవరిన్నారు?”

“మరి ఆమె అతడు తనపెద్దకు వచ్చి ఆడుకోవలయునని కోరినదని ఎవరో అన్నారు కదా?”

“సంబుల్ చూక్ మామయ్య ఆమె ఇంటికి తఱచుగా పోవుచుగలుగు కదా? అప్పుడామె తన యింటికి వచ్చి ఆడుకొనుటకు యోగము కావలయునని మామయ్యతో చెప్పియుండ

కూడదా? మనపట్ల అపరిమితమగు అభిమానముగల మామయ్య ఈ గొలుని గూర్చి ఆమెకు చెప్పియుండ కూడదా? దీనివలన ఈ గొలుని భవిష్యత్తే మాటిపోవచ్చును. నేటి రాత్రి మామయ్య ఇతనిని తన బండ్రిలో కూర్చుండబెట్టుకొని పట్టణమునకు తీసికొని పోవును." తేపటి యువయమున హవిషమే కన్య యింటికి తీసికొని పోవును."

తరువాత ఆమె నన్ను గట్టిగా పట్టుకొని వేఱొకచోట నకు తీసికొనిపోయి స్నానముచేయించెను. ఉన్న దుస్తులలోకెల్ల మంచి దుస్తులు తొడిగించెను. సిమ్మట నన్ను పంబుల్ చూక్కు అప్పగించెను. అతడు నన్ను స్వీకరించి యిట్లనెను: "అబ్బాయి! నీవు మిక్కిలి కందరకును శాశ్వతముగా కృతజ్ఞుడవై యుండుము. ముఖ్యముగా నిన్ను చేతితో పెంచినవారికి కృతజ్ఞుడవై యుండుము."

నేను జో వద్ద శలవు తీసికొని బండ్రిలో ప్రవేశించితిని. అసతి కాలములో బండ్రి పట్టణమునకు బయలుదేరెను. జోను నీడిపోవుటకు నేనెంతయు విచారింప సాగితిని. హవిషమేకన్య ఇంట నేనేమి చేయవలయునో కూడా నాకు సరిగా అరము కాకుండెను.

మఱునాటి యుదయమున ఎనిమిది గంటలకు నేను, పంబుల్ చూక్ కలిసి భోజనము చేసితిమి. కాని నాకది ఏమాత్రము సంతృప్తికరముగ లేకుండెను.

పగిగంటలయ్యెను. మేమిరువురము కలిసి హవిషమ్ కన్య ఇంటికి బయలుదేరి పోతిమి. పడునేను నిమిషములకు మేమా గృహమును చేరుకొంటిమి. అది చాల పెద్ద ఇల్లు. చూచుట కెంతో ప్రాతనివలె నుండెను. మఱియు నది భయంకరముగ నుండెను.

మేము గంటమోగించి ద్వారమువద్ద నిలుబడితిమి. కొంతసేపికి ఎవ్వరో కిక్కిరిసి తలుపులు జేరిచి, “ఎవరు?” అని ప్రశ్నించిరి.

“పంబుల్ చూక్”

“మంచిది.”

కిక్కిరిసి తలుపులు మరల మూసికొనెను.

కొంతసేపికి చేత తాళపుచేతులు పుచ్చుకొన్న యువతి యొకర్త మేమున్న ద్వారము వద్దకు వచ్చెను.

“ఇతడే పిస్” అని పంబుల్ చూక్ అనెను.

యువతి ద్వారము జేరిచి, “ఓహో ఇతడా పిస్ ? లోనిసిరిమ్ము, పిస్ !” అని యనెను. ఆమె చాల అందముగ నుండెను. ఆమె గర్భము కలదానివలెగూడ నుండెను.

నేను లోపలకు పోతిని. పంబుల్ చూక్ కూడ లోపలకు వచ్చుటకు సిద్ధపడెను. కాని యువతి అతనిని ఆపుచేసి ఇట్లనెను: “నీవుకూడ హావిషమే కస్యను చూడవలచితివా?”

“ఆమె నిన్ను చూడవలచినచో చూడెను” అని పంబుల్ చూక్ అనెను.

“ఆమె నిన్ను చూడవలచుటలేదు” అని యువతి అనెను. అంతట పంబుల్ చూక్ వెనుకకు తిరిగి పోయెను.

తరువాత యువతి నాతో నిట్లనెను: “అబ్బాయి! నీ ప్రవర్తన నిన్ను చేతితో పెంచి పైకి తీసికొని వచ్చినవారికి గర్వ కారణముగ నుండుగాక.”

యువతి ఎప్పటివలె ద్వారమునకు తాళమువేసెను. తరువాత మేమిరువురము కలిసి పో సాగితిమి. ఎట్టకేలకు మేము ఇంటికి స్రక్కగా నున్న ఒక ద్వారమును చేరుకొంటిమి. ఆ ద్వారముగుండా మేము లోనికి ప్రవేశించితిమి. లోపల సంతయు చీకటిగా నుండెను. యువతి చేతనొక క్రొవ్వవత్తి పట్టుకొని నన్ను తీసికొని పోసాగెను. ఒక చోట మెట్లు ఎక్కి మేడపైకి పోతిమి. ఎంతదూరము పోయినను చీకటిగనే యుండెను. క్రొవ్వ వత్తి వెలుగే మాకు దారి చూపుచుండెను.

చాలసేపటికి మేముక గదిద్వారమును చేరుకొంటిమి. అంతట నామె, “లోనికిపోమ్ము” అని యనెను.

“నీ తరువాత నేను వత్తును” అని నే నంటిని.

“అబ్బాయి! పరిహాస్పదముగ మాట్లాడుకుము. నేను లోనికి వచ్చుటలేదు.” అని ఆమె అనెను. పిమ్మట నామె తిరస్కార భావముతో వెళ్ళిపోయెను. అంతకంటె అధ్యాత్మమైన

విషయమేమన ఆమె తనతో బాటు వెలుగుచున్న క్రొవ్వవత్తిని గూడ తీసికొని పోయెను.

అప్పుడు నేను భయపడితిని. కాని నేనింక చేయదగినది ఏమియున్నది? తలుపు తట్టితిని. “లోపలకురమ్మ” అని లోన నున్న వారెవ్వరో అనిరి. అంతట నేను తలుపులు తీసికొని లోపలకు పోతిని. అది చాల పెద్దగది దానినిండ క్రొవ్వవత్తులు వెలుగుచుండెను. ఆ గదిలోనికి సూర్యకాంతి ప్రవేశించుచున్న చిహ్నమేనియు కనబడకుండెను. ఆ గదిని దుస్తులు మున్నగు వానిని ధరించుట కుపయోగింతురని అచ్చటి సామానునుబట్టి గ్రహించితిని.

నిలువుటద్దము బిగింపబడిన అందమైన కేబులు ఒకచోట నుండెను. దాని ముందుచేతులకుర్చి ఒకటియుండెను. అందొక వింతస్త్రీ కూర్చుండియుండెను. అటువంటిస్త్రీని నేనంతవరకు ఎన్నడును చూచియుండలేదు. ఆమె ఒకమోచేతిని టేబుల్పై ఆన్చియుండెను. తలను ఆచేతిపై నాన్చియుండెను.

ఆస్త్రీ చాలవిలువైన సాటిన్, లేసు, సిల్కుదుస్తులు ధరించియుండెను. ఆ దుస్తులన్నియు తెల్లగానుండెను. ఆమెకాలి జోళ్లుకూడ తెల్లగానుండెను. ఆమె తలలో పెండ్లికాలమునాడు ధరించునట్టి పుష్పములుండెను. కాని ఆమెతలవెండ్రుకలు బాగుగ నెఱసిపోయి తెల్లగానుండెను. ఆమె వివాహదినమున కన్యలు ధరించునట్టి తెల్లనిముసుగునుగూడ ధరించియుండెను. ఆమె చెవిలోని నగలు, చేతులకున్న నగలు తళతళమని ప్రకాశించుచుండెను. కొన్ని నగలు టేబుల్పై పడియుండెను. అవికూడ చాలా చక్కగా ప్రకాశించుచుండెను. ఆమె పూర్తిగా దుస్తులు ధరించి

సట్లుగాని, ఇతర అలంకరణలు పూర్తిచేసికొన్నట్లుగాని కసబడకుండాను. ఎన్నో అలంకరణ వస్తువులు అద్దము ముందు ప్రోగుపడియుండెను.

ఆ విషయముల నన్నిటిని నేను మొట్టమొదటి క్షణములలోనే చూచితిని అనుకోరాదు. కాని చాలవఱకు అప్పుడే గ్రహించితిని. తెల్లని దుస్తులు, ఇతర వస్తువులు ఎంతోకాలము క్రిందిటివనియు, అవి పసుపు పచ్చరంగు కలవిగా మాఱుచున్నవనియు గ్రహించితిని. పెండ్లి దుస్తులలోనున్న పెండ్లికూతురు, తల్లిలోని పుష్పములవలె వాడిపోయినదనియు తెలిసికొంటిని. ఆ నుస్తులామె యువతిగానున్నప్పుడు ధరించినట్టివి. ఆమె ఇప్పుడు ముసలిదైపోయినది. అందువలన నవి ఎంతో వదులుగా నున్నవి.

నన్ను చూచి ఆమె, “ఎవరు వారు?” అని ప్రశ్నించెను.

“అమ్మా! నాపేరు పిప్.”

“పిప్?”

“పంబుల్ చూక్ పంపిన పిల్లవాడనమ్మా! ఆడుటకు వచ్చినాను.”

“దగ్గఱకు రమ్మ. ఏదీ, నిన్ను చూడనిమ్మ. దగ్గఱకు రమ్మ.”

నే నామె ముందు నిలబడితిని. కాని ఆమె కన్నులవంకకు మాత్రము చూడకుంటిని. నేను అప్పుడే చుట్టుప్రక్కలనున్న వస్తువులను పివరముగా పరిశీలించితిని. ఆమె చేతి గడియారము సరిగా ఎగమిచి గంటలు నలువది నిమిషములకు ఆగిపోయియుండెను. గోడనున్న గడియారముగూడ అచ్చటనే ఆగిపోయియుండెను.

“అబ్బాయి! నా వంకకు చూడుము. నేను సూర్యుని వెలుగునుచూచి చాలకాలమైనది. అట్టి సన్ను చూచుటకు నీవు భయపడుట లేదా?”

“లేదు” అని అసత్యము పలికితిని.

అంతట నామె తన రెండు చేతులను ఒకదానిపై నొకటి హృదయముమీద పెట్టుకొని ఇట్లనెను: “నే నిచ్చట దేనిని తాకు చున్నానో నీకు తెలియునా?”

“తెలియునమ్మా!”

“అది యేమో చెప్పుము.”

“హృదయము.”

“వ్రక్కలై పోయినది.”

తరువాత నామె హృదయముపైనుండి చేతులు తీసివైచి ఇట్లనెను: “నేను అలసి పోయినాను. నాకు విసుగెత్తుచున్నది. నాకు మూర్ఛ కావలయును. పలువురు పురుషులు, స్త్రీలువిపోయి నారు. నీవింక ఆడుము. ఇతరులాడు చుండగా చూడవలయునని నేను కోరుకొనుచుందును.”

నేను కదలక మెదలక నిలబడి యుంటిని.

“నీవు మూర్ఛపువట్టు గొనవాడవా యోమి?”

“అమ్మా! కాదు. నేను మీకొకకెంతయు విచారించు చున్నాను. ఇప్పుడప్పుడే ఆడలేనని చెప్పుటకెంతయు విచారించు నున్నాను. ఈ విషయమును గురించి మీరు ఫిర్యాదు చేసినచో నాకు మా సోకరితో తంటావచ్చును. ఇచ్చటి వాతావరణ మంతయు నాకు క్రొత్తగానున్నది.”

అంతట నామె ఏమో అనుచు అద్దములోనికి చూచు
కొనసాగెను. మఱికొంత సేపటికి, “ఎస్టైలాను పిలుపుము” అని
యనెను. ఆమె తనలో తానేమో మాట్లాడుకొనుచున్నదని నే
సనుకొంటిని. అందువలన నే నేమియు చేయలేదు.

ఆమె మఱియొకసారి ఇట్లనెను: “ఎస్టైలాను పిలుపుము.
నీ వా పని చేయవచ్చును. ఎస్టైలాను పిలుపుము. ద్వారమువద్దకు
పోయి పిలుపుము.”

వెంటనే నేను ద్వారమువద్దకుపోయి, “ఎస్టైలా! ఎస్టైలా!”
అని పిలిచితిని. కొంత సేపటికామె సమాధానమిచ్చెను. క్రొత్త
వత్తి దీపము తీసికొని ఆమె లోనికివచ్చెను.

హవిషమౌకశ్య శ్రేణులు పైనుండి ఒక : గినుకీసి, ఎస్టైలాను
దిగ్గటకు రమ్మని పిలిచి ఇట్లనెను: “ప్రియమైన ఎస్టైలా! ఇది
అన్నియు ఒకనాడు నీకే చెందును. ఏదీ, ఈ గొలుగితో పేకాట
ఆడుము. నేను చూతును.”

“ఈ గొలుగితోనా! ఇతడు సామాన్య కుటుంబమునకు
చెందిన గొలుడు!” అని ఎస్టైలా అనెను.

అంతట హవిషమౌకశ్య మెల్లస ఈ విధముగా అన్నట్లు
నాకు వివరించెను: “నుంచిది! నీ పతిని హృదయమును వ్రక్కలు
చేయవచ్చును.”

తరువాత మే మిరువురము పేకాట ఆడనాగితిమి. నే
సప్పుడు గదిలోని మఱికొన్ని విషయములను పరిశీలించి చూచి
తిని. మేము ఆట ఆడుచున్నంతసేపు హవిషమౌకశ్య నవమువలె
కుచ్చిపై కూర్చుండి యుండెను.

ఆట మధ్యలో ఎస్ట్రెలా నన్ను నిరసించుచు మాట్లాడ సాగెను. “అబ్బ! ఏమి మొఱటు చేతులు! ఏమి మొద్దు బూట్లు!” అని యామె అనసాగెను. నేను అంతవఱకు నా చేతులను చూచి సిగ్గుపడలేదు. కాని ఆమె మాటలను విన్నతరువాత నాకు సిగ్గువేయసాగెను. కడకు ఆమెయే ఆటలో విజయము గాంచెను. నేను వట్టి పనికిమాలిన మొద్దునని ఆమె నన్ను నిందింపనాగెను.

ఎట్టకేలకు హవిషమేకస్య నాతో ఇట్లనెను: “అబ్బాయి! ఆమెనుగూర్చి నీ వేమియు అనవేమి? ఆమె నిన్ను అసరాని మాటలని ఎన్నోవిధముల గొఢించుచున్నది. మఱి నీ వేమియు మాట్లాడవేమి? ఆమెనుగూర్చి నీవేమి అనుకొనుచున్నావు?”

“నేను చెప్పుట కిష్టపడను.”

“నా చెవిలో చెప్పుము.”

“ఆమె చాల గర్వముకలదియని నేననుకొనుచున్నాను” అని మెల్లన ఆమెచెవిలో సంతిని.

“ఇంకేమైన చెప్పవలసియున్నదా?”

“ఆమె చాల అందమైనదనుకొందును.”

“ఇంకేమైన చెప్పవలసియున్నదా?”

“ఆమె ఇతరుల సవమానించు బుద్ధికలది.”

“ఇంకేమైన చెప్పవలసియున్నదా?”

“నేనొక ఇంటికిపోవలయునని అనుకొనుచున్నాను.”

“మఱి ఆమె చాల అందమైనదికదా. ఆమె నింక నెన్నటి కని చూడవా?”

“ఆమెను మరల చూడకూడదని నేననుకొనుచున్నట్లు సమ్మటలేదు. కాని ఇప్పటికే ఇంకిపోవలయునని అనుకొనుచున్నాను.”

“త్వరలోనే పోవుచునుగాని, ఆటపూర్తిగా ఆడుము.”

ఎట్టెలా నాపై అపూర్వమగు విజయము సాధించెను. ఆమె నన్ను తిరస్కారభావముతో చూడసాగెను.

“నీవు మరల నెప్పుడు ఇచ్చటకు వత్తువు? నన్ను ఆలోచించుకొననిమ్ము అని హవిషమృతస్య అనెను.

“నేడు బుధవారము...అని నేనేనూ చెప్పబోవుచుంటిని.”

అంతట నామె నాకు అడ్డువచ్చి, “ఆగుమాగుము! నాకు వారములోని దినముల సంగతి తెలియదు. సంవత్సరములోని వారములసంగతియు తెలియదు. ఆఱుదినముల తరువాత మరల రమ్మ. విచారించరా?” అనియనెను.

“అమ్మా! అటులే వచ్చెను.”

“ఎట్టెలా! ఇతనిని క్రిందకుతీసుకొనిపోమ్ము. తినుటకు ఏమేని ఇమ్ము. ఈసంతోషమ్ము, సిప్!”

ఎట్టెలా క్రొన్వచ తీసికొని ముందునడవసాగెను. నేనామె ననుసరించి నడవసాగితిని. ఎట్టికేలకామె నన్ను మేమిరువురము మొదటప్రవేశించిన ద్వారమువద్దకు తీసికొనిపోయెను. నేను బయటకు వచ్చితిని.

“అబ్బాము! నీవిచ్చటనే వేచియుండుము!” అని అని ఎట్టెలా తలుపులుమూసి అపృశ్యమైపోయెను.

నేను ఇంటిముందున్న భాళీభాగములోనుంటిని. ఒంటరిగ నున్న నేను నాచేతులవంక, బూట్లవంక చూచుకొనసాగితిని. వానినిగూర్చి నాకు సదభిప్రాయ మేర్పడలేదు. అంతవఱకు నేను వానినిగూర్చి బాధపడియుండలేదు. కాని ఎస్ట్రెలామాటలు విన్న తరువాత అపరిమితముగా బాధపడసాగితిని.

మఱికొంతసేపకికి ఎస్ట్రెలా తిరిగివచ్చెను. ఆమె కొద్దిగా మాంసమును, కొట్టెను, ఒకచిన్నపాత్రతో బీరుపానీయమును తీసికొనివచ్చెను ఆమె పాత్రను నేలమీదనున్న తాళమీద పెట్టెను. సదోకుక్కకు పెట్టిసట్లు నావంకకు చూడకుండగనే మాంసమును, కొట్టెను ఇచ్చెను. అవమానము, విచారము, బాధ కోపము మున్నగువి అన్నియు నన్ను ముప్పిరిగొనెను. నాకన్నులలో నీటిబిందువులు బయలుదేరిసాగెను. ఆ బిందువులనుచూడగనే ఆమెకు ఆనందముకలిగెను. తాను బాధపెట్టుట వలన నేనునొచ్చుచున్నానని ఆమెఎంతయుగర్వింపసాగెను. ఆగర్వముతో ఆమె నన్ను చూడసాగెను.

ఆ విషయమును గ్రహించిననేను నాశక్తిఅంతయు నుపయోగించి కన్నీటిబిందువులను ఆపుకొని ఆమెను చూచితిని. అంతట నామె నన్ను తిరస్కారభావంతో చూచి వెళ్ళిపోయెను. ఆమె వెళ్ళిపోయినతరువాత నేను మనసారనేశ్చితిని. తరువాత మాంసము, కొట్టె తింటిని. బీరు పానీయమును త్రాగితిని.

మఱి కొంతసేపకికి ఎస్ట్రెలా తిరిగి వచ్చెను. ఆమెచేత వీధి ద్వారపు తాళపు డెవులుండెను. ఆమె విజయగర్వముతో నావంక చూడసాగెను. పిమ్మట నామె వీధి తలుపు తెరిచి నిలుబడెను. నేను ఆమెవంకకు చూడకుండగనే బయటకు పోసాగి

తిని. అంతట నన్నామె చేతితో తట్టి, “నీ వెందుల కేడ్చుట లేదా?” అని ప్రశ్నించెను.

“ఏడ్చుట కిష్టపడను గనుక” అని నేను సమాధానము చెప్పితిని.

“అసత్యము. నీవెంత చఱకు ఏడ్చుచు నేయున్నావు ఇప్పుడు కూడ ఏడ్చుటకు సిద్ధముగానున్నావు అని ఆమె యనెను. ఆమె తృణీకాఠభావముతో నవ్వి, నన్ను బయటకు నెట్టివైచి, తలుపు లకు తాళము వేసెను.

తరువాత నేను తిన్నగా పంబుల్ చూచి ఇంటికి పోతిని. అతడు ఇంటివద్ద లేడను విషయమును తెలిసికొంటిని. అప్పుడు నా హృదయము చాలా తేలికపడి నట్లయ్యెను. నన్ను హవిషమ్ కన్య తిరిగి రమ్మన్నరోజును అచ్చటనున్న ఒకనికి తెలిపితిని. ఆసంగతిని పంబుల్ చూక్ కు తెలియజేయవలసివడిని కోరితిని. పిమ్మట నేను మా గ్రామమునకు బయలుదేరి పోసాగితిని. త్రోవలో నా చేతులనుగూర్చియు, బూట్లనుగూర్చియు ఆలోచించుకొనసాగితిని. నేను చట్టి పనికిమాలిన వాడననియు, సామాన్య కుటుంబంలో పెరిగి పెద్దవాడ సగుచున్నాననియు భావింపసాగితిని. అందుకే కెంతయు గాఢపడ సాగితిని; విచారింప సాగితిని.

ఎట్టకేలకు నేను మాయిల్లు చేరుకొంటిని. హవిషమ్ కన్య ఇంట జరిగిన విషయములు నన్ను కలిగి తెలిసికోవలయునని నాసోదరి కుతూహలముగనుండెను. అందువలన నామెనన్ను ఎన్నోప్రశ్నలు వేసెను. అన్నివిషయములను తెలిసికోవలయు ను కుతూహల

ముతో పంబుల్ చూక్ కూడ అచ్చటకు వచ్చియుండెను. కాని నేను వారికి ఒక్క సరియైన విషయమునై నను చెప్పలేదు.

నేను వారికి చెప్పిన విషయముల సారాంశ మిట్లున్నది: “హవిషమేకస్య పొడవుగను, నల్లగనునున్నది. ఆమెనల్లనివెల్వెలు కోచిలో కూర్చుండి యున్నది. అచ్చట నామె బంధువుల పిల్ల ఒక ర్త యున్నది. ఆమెపేరు ఎస్సెలా, మేనుండఱము ఆ కోచిలో కూర్చుండి బంగారు పల్లెములలో భోజనము చేసినాము. అచ్చట నాలుగు కుక్కలున్నవి. అవి వెండి పల్లెములలోని ఆహారమును భుజించినవి.

అచ్చట ఆమె, నేను, ఎస్సెలా కలసి రంగురంగుల జెండా లతో ఆడుకున్నాము. కత్తులను చూసినాము. ఆ వృశ్యమును నిజముగా చూచి తీరివలయునేగాని వర్ణింప సలవికాదు.

ఆ ఇంటిలో లక్షలకొలది క్రొవ్వచ త్తి దీపములు వెలుగు చున్నవి. వాని కాంతి సూర్యకాంతిని మించియున్నది. సూర్య కాంతి మాత్ర మా యింటిలోనికి ప్రవేశించుటలేకు.”

నే నా విషయము లన్నిటిని చెప్పుచున్నప్పుడు జో తన కమ్మరపు పనిలో నిమగ్నుడై యుండెను. తరువాత అతడు నేనీటిని సేవించుటకై మేమున్న ప్రదేశమునకు వచ్చెను అప్పుడు నాసోదరి నేను చెప్పిన విషయముల నన్నిటిని అతనికి వివరముగా వర్ణించి చెప్పెను. వాని నన్నిటిని జో విని ఎంతయు ఆశ్చర్య పడెను. పిమ్మట నతడు తన కొలిమివద్దకు పోయెను.

మఱి కొంత సేపటికి పంబుల్ చూక్ మా యిల్లు వీడి వెళ్ళిపోయెను. నా సోదరి యేదోపనిలో నిమగ్నురాలై పోయెను. అప్పుడు నేను యింకను పనిలో నిమగ్నుడై వున్న జో వద్దకు

పోతని. అతని పని పూరియైన తరువాత నేను ఇట్లంటిని: “జో! నేను నా సోదరికి అన్నియు అసత్యములనే చెప్పియున్నాను. ఆ అసత్యములనే ఆమె నీకు చెప్పినది. ఇందులకు నే నెంతయు విచారించుచున్నాను.”

జో నా మాటలు సమ్మతించెను. నేను నా సోదరికి చెప్పిన దానిలో కొంతయైన సత్య ముండునని అతడు భావింప సాగెను. కాని అందులో ఆవగింజంతయైన సత్యము లేదని నే నతనికి మఱియొకసారి చెప్పితిని. అతని కచట జరిగిన విషయము అన్నిటిని పూస గ్రుచ్చినట్లు చెప్పితిని. ముఖ్యముగా ఎట్టెలా కన్య నన్ను గిరిసన భావముతో చూచి అవమానించిన విధ మును వివరముగా చెప్పితిని. “ఎట్టెలా కన్య నన్ను అవమానించి నట్లు నా సోదరికి గాని, పంబుల్ చూక్ కు గాని తెలియరాదు. అందుకే నేను వారికి అసత్యములు చెప్పితిని” అని అంటిని.

అంతట జో ఇట్లనెను: “నీవు ఏ కారణముచేత చెప్పినను అసత్యములు అసత్యములే. పిప్! ఇక ముం దెన్నడును అసత్య ములు పలుకకుము. నీవు కొన్ని విషయములలో అసాధారణ మైన ప్రజ్ఞ కలవాడవు. భగవంతుడు నీకు తప్పక మేలుచేయును. కావున ఉత్సాహముతో నుండుము.”

తరువాత నేను నిదురింపబోతిని.

ఆలు దినములు గడచిన తరువాత నేను మరల హావి పమేకన్య ఇంటిక పోతిని. ద్వారము వద్దనున్న గంటను మ్రోగించితిని. కొంచెంసేపటి కచట ఎట్టెలా కన్య ప్రత్యక్ష మయ్యెను. ఆమె తాళము తీసి నన్ను లోనికి ప్రవేశపెట్టెను. తరువాత ఎప్పటి వలె తాళము నేసెను. తరువాత మేము ఇంటిలో ప్రనే

శించి చీకటి దాసుగుండా క్రొవ్వు పత్తి వెలుగుచున్న ప్రదేశమునకు పోతిమి. ఆమె అచట క్రొవ్వు పత్తిని చేతబుచ్చుకొని “నీ వీ నాడు ఈ దారిని రావలయును” అని యనెను. పిమ్మట నామె నన్ను ఆ ఇంటిలోని వేతాక భాగమునకు తీసికొని పోయెను. అది యొక చిన్న ఖాళీ ప్రదేశము. అచటకు సూర్య కాంతి నిరాటంకముగ ప్రవేశించుచుండెను. మేమూ ఖాళీ ప్రదేశముగుండా పోయి ఒక గదిలో ప్రవేశించితిమి. ఆ గదిలో నొక గోయూర ముండెను. అదికూడ ఎనిమిది గంటల సలువది నిమిషముల వద్దనే ఆగిపోయి యుండెను. ఆ గదిలో కొండలు మనుజులు కూడ నుండిరి.

“నీకు కబురు పంపువారికు యిచ్చటనే నిలబడియుండుము” అని ఎట్టెలా నాతో అనెను. అంతట నేను ఒక కటికీపద్ధకుపోయి నిలబడి బయటకు చూడసాగితిని.

నేను ఆ గదిలో ప్రవేశించుసరికి అచ్చట నున్నవారు మాట్లాడుకొనుచుండిరి. నన్ను చూడగానే వారు మాటలు మానివైచిరి. కొంచెముసేపయిన తరువాత వా రెప్పటివలె మాట్లాడుకొనసాగిరి నాయునికినే వారు గమనింపనట్లుండిరి.

మఱి కొంచెముసేపకిని ఎట్టెలా నన్ను చూచుచుండి తీసికొని పోనాగెను. త్రోవలో నామె హఠాత్తుగా నాగి నావంకకు తిరిగి, “ఆ” అని యనెను.

“ఏమి?” అని నేను అంటిని.

“నేను అందముగ నున్నానా?”

“నీవు చాలా అందముగ నున్నావని” అనుకొనుచున్నాను.

“నేను నిన్ను అవమానించుచున్నానా?”

“ఇదివఱ కంతగా లేదు.”

“అంతగా లేదా?”

“లేదు.”

నే నా సమాధానము చెప్పుచుండగా ఆమె నా మొగము మీద గట్టిగా కొట్టెను. తరువాత నిట్లనెను: “మఱి యిప్పుడు? ఓరి మొఱటు రాక్షసుడా! మఱి యిప్పుడు నీవు నన్ను గుఱించి ఏమనుకొనుచున్నావు?”

“నేను చెప్పను.”

“ఎందుచేతననగా నీవు మేడమీద చెప్పబోవుచున్నావు కనుక, అంతియేనా?”

“కాదు. అది కారణముకాదు.”

“ఓరి అధముడా! నీవు మరల నెందుకు ఏడువవు?”

“నేను నీకొఱ కెన్నడును ఏడువను గనుక.”

నే నా విధముగ సమాధానము చెప్పితిసన్న మాటయే గాని నిజముగా లోలోపల ఆమెకొఱకు ఏడ్చుచుంటిని.

తరువాత నేను మేడమీదకు పోసాగితిమి, త్రోవలో మాకొక గౌరవనీయుడు కనబడెను. అతడు నన్ను చూచి ఆగి “ఎవరితడు?” అని ప్రశ్నించెను.

“ఒక పిల్లవాడు” అని ఎట్టేలూ సమాధాన మిచ్చెను.

ఆ గౌరవనీయు డొక పిల్లని ధృవకాయుడు. అతడు తన పెద్దచేతితో నా గడ్డము పట్టుకొని క్రొవ్వువత్తి వెలుగులో నా మొగము చూచెను. అత డెవ్వరో నాకప్పుడు తెలియదు. కాని ఆ బట్టతల మనుజుని నేను బాగుగా పరిశీలించి చూచితిని.

“ఈ ప్రాంతపు బాలుడా?” అని అతడనెను.

“అన్నను” అని నేను అంటిని.

“నీ విచ్చటకు వచ్చుట ఎట్లు తటస్థించినది?”

“హవిషమేకస్య నాకొఱకు కలుగు పంపినది.”

“మంచిది. జాగ్రత్తగా మసలుకొనుము. పిల్లలు ఎట్టి వారో, నాకు బాగుగ తెలియును. జాగ్రత్తగా మసలుకొనుము.”

తరువాత సతడు తన దారిని పోయెను.

మే మిరువురిము హవిషమేకస్య గదిలో ప్రవేశించితిమి. తరువాత ఎట్టెలా ద్వారము వద్దకు పోయెను.

“హోజులు గడచిపోయినవన్న మాట” అని ఎట్టెలాకస్య యనెను.

“అన్ననవును. నేడు.....” అని నేను చెప్పబోతిని.

“ఆగు మాగుము. నా కా విషయ మింక సక్కజ లేదు. నీవు ఆడుటకు సిద్ధముగ నున్నావా?”

నేను కొంచెము కలవరపడి, “అమ్మా! నేను సిద్ధముగ నున్నానని అనుకొనను.”

“పేకాట కూడ ఆడవా?”

“నేను కోరబడినచో ఆడవచ్చును.”

“నీకంత సమ్మతము కాదన్నమాట. అయిన నీవు పనులు చేయుట కిష్టపడుదువా?”

“తప్పక చేయుమను.”

“అయిన ఆ ఎదుటనున్న గదియోనింపొమ్ము. నేనువచ్చు నఱకు ఆగదిలో వేచియుండుము.”

అంతట నేనుగదిలోకి పోతిని. ఆగదిలోనికిగూడ సూర్య కాంతి ప్రవేశింపకుండెను. అచ్చట నొకవిధముగ వాసచవేయు

చుండెను; కొన్ని క్రొవ్వనత్తులు వెలుగుచుండెను. ఆగది ఒక
 ప్పడు చా... అందమైనదే. కాని యిప్పుడందలి వస్తువులన్నియు
 మమ్మల్ని నిండ్రియుండెను. ఆగదిమధ్య నొక పెద్దటేబులుండెను.
 దానిమీద గుడ్డపఱచబడియుండెను. అచ్చట నొకప్పుడు గొప్ప
 విందు జరుగుట కేర్పాట్లు చేయబడియుంచును. కాని హఠాత్తుగా
 నది ఆగిపోయియుండును.

నేనాగదిలోని వానినన్నిటిని నిశితముగా పరిశీలించు
 చుంటిని. అంతలోహవిషమౌకస్య ఆగదిలో ప్రవేశించి నాభుజముపై
 నొకచేయివేసెను. ఆమె చెండవచేతిలో కట్టయొకటియుండెను.
 ఆమె దానిపై ఆనుకొనియుండెను.

గదిలో నొకచోట సాలెగూళ్ళు చా... ఎక్కువగానుండెను.
 వానినామె చూపుచు, “అది ఏమైయుండునని ఊహించు
 చున్నావు?” అని ప్రశ్నించెను.

“నేను ఊహింపలేకున్నాను” అని అంటిని.

“అది వివాహాదినమున తయారుచేయుకొట్టె. నావివా
 హపుకొట్టె. నాదే!” అని యామె అనెను. తమనాత నామె గుడ్డ
 పఱచబడియున్న పెద్దటేబులును చూపుచునట్లనెను. “నేను చని
 పోయినపుడు నన్ను దానిమీదనే పెట్టెదరు. అప్పుడు వారువచ్చి
 నన్ను చూసెను.”

పిమ్మట నామె గదిచుట్టును కలయజూచి నామీద ఆను
 కొని, “నన్ను నడుపుము! నన్ను నడుపుము” అని యనెను.

అప్పుడు నేను చేయవలసినపని ఏమో బాగుగస్థ
 మయ్యెను. నేను హవిషమౌకస్యను గదిచుట్టును పలుసార్లు నడి
 పించునట్లు. వెంటనే నేనాపని ప్రారంభించితిని. నేనామెను వేగ

ముగ నడిపింపసాగితిని. కాని ఆమె శరీరమున శక్తి లేదు. అందు వలన నామె “మెల్లన! మెల్లన!” అని యనెను. కొంతసేపు గడచినతరువాత నామె, “ఎట్టలాను పిలుపుము!” అని యనెను. నేను వెంటనేపోయి అట్లుచేసితిని. ఆమె క్రొవ్వవత్తిదీపపు కాంతి కనబడినతరువాత నేను మరల లోనికివచ్చి హవిషమ్ కన్యను ఎప్పటివలె నడిపింపసాగితిని.

నేను చేయుచున్నపనిని ఒక్క-ఎట్టలామాత్రమే చూచి యుండినచో గాఢపడియుండెడివాడనుకాను. కాని ఆమె తనతో గొలు ముగ్గురుస్త్రీలను, నాకంతకుముందు కనబడిన గౌరవ నీయునిగూడ తీసికొనివచ్చెను. నేనుగాఢపడి ఆమెనునడిపించుట మానివేయవలయుననుకొంటిని. కాని ఆమె నన్ను ముందుకు త్రోసివేయుచుండటవలన ఆగుటకు నీలులేకపోయెను. కొంచెము సేపున్నతరువాత ఎట్టలా వెళ్ళిపోయెను. ముగ్గురుస్త్రీలును హవిషమ్ కన్యతో ఎంతో మర్యాదగ మాట్లాడసాగిరి. కాని ఆమె మాటలుమాత్రము అందుకు పూర్తిగావిరుద్ధముగనుండెను. ఆమె వారిని ప్రతిమాటకు తప్పుపట్టసాగెను. వారావిధముగ మాట్లాడుచుండగ మేము గదిచుట్టును తిరుగుచునేయుంటిమి. ఒకప్పుడు మేము వారివద్దకు పోవుచుంటిమి. మఱియొకప్పుడు చాలదూరముగ పోవుచుంటిమి.

కొంతసేపు గడచినతరువాత ఒకస్త్రీఇట్లనెను! “నుత్తయి మన హవిషమ్ కన్యను చూచుటకు రాకుండుట ఎంతయు శోచనీయమైన విషయము! అనిఎంతయు ఆశ్చర్యకరమైన విషయము!”

నుత్తయి పేరును విసగానే హవిషమ్ కన్య ఆగిపోయెను. ఆమెతోగొలు నేనును ఆగిపోతిని. ఆమె ఆ పేరు నుచ్చరించిన

స్త్రీ వంకకు చూడసాగెను. కొంతసేపైన తరువాత ఆమె ఇట్లనెను : “మత్తయి ఇప్పుడప్పుడే ఇచ్చటకు రాడు. నేను మరణించిన తరువాతనే అతః ఇచ్చటకు వచ్చును. నేనాటేబుల్లుపై పడియున్నప్పుడు అతడు వచ్చి నా తలచద్ద నిలబడును.”

తరువాత నామె నా వంకకు తిరిగి, “నడిపింపుము. నడిపింపుము” అని యనెను. అంతట మేమిరువురము ఎప్పటివలె తిరుగ సాగితిమి. కొంతసేపటికామె కుంపటిముందు ఆగి, “నేడు నా జన్మదినము, పిస్ !” అని యనెను. “మీరింకను చిరకాలము జీవింతురుగాక !” అని నేను అనబోతిని. కాని ఆమెవారించెను.

మఱికొంతసేపటికి ఎట్టెలా తిరిగినచ్చెను. అప్పుడు హవిషమైకస్య ఇట్లనెను : “ఇంక నడచుట చాలును. మీరింక పేకాట ఆడుచుండగా చూడవలయుని యున్నది. వెంటనే ఎందుకు ప్రారంభింపకు ?”

అంతట మేమందఱు మామెగదికి తిరిగి వచ్చితిమి. ఇది వఱకు వలెనే నేను, ఎట్టెలా కూర్చుండి పేకాట ఆడసాగితిమి. యజమానురాలు ఎప్పటివలెనే మాఆటను చూడసాగెను. ఆమె మాటిమాటికి ఎట్టెలా అంతచందములను నా దృష్టికి తీసికొని రా సాగెను! తన చుక్కలను ఎట్టెలా జుట్టుపైసను, తొమ్ము భాగముపైసను పెట్టి నన్ను ఊరింపసాగెను.

ఎట్టెలా నన్ను ఇదివఱకువలెనే బాధపెట్ట సాగెను. కాని ఆమె నాలో మాట్లాడలేదు. ఆమె నన్ను మాటి మాటికి ఓడింపసాగెను. సుమారు ఆఱుఆటలు ఆడిన తరువాత నేను మఱియొకసారి రావలసిన సెనము నిర్ణయింపబడెను. తరువాత నన్ను ఎట్టెలా ఇంకిముంగున్న ఖాళీస్థలములోనికి తీసికొనిపోయి

ఇదివఱకు వలెనే కుక్కకు పెట్టినట్లు ఆహారపదార్థములు పెట్టెను. నేను వానిని తింటిని. అచ్చట నేను నా యిచ్చవచ్చినట్లు తిరుగ సాగితిని. ఎట్టెలా అప్పుడు ఎక్కడకో వెళ్ళిపోయెను.

అంతలో నా కచ్చట పాలిపోయిన యువకుడొకడు కనబడెను. అతడు నన్ను చూసి, “ఓయీ! నిన్నెవరు ఇచ్చటకు తీసికొని వచ్చినారు?” అని ప్రశ్నించెను.

“ఎట్టెలా.”

“నీ యిష్టము వచ్చినట్లు తిరుగుటకు అనుమతి ఎవ్వరొసగి యున్నారు?”

“ఎట్టెలా.”

“అయిన నాతో వచ్చి పోరాడుము.”

అప్పుడు నేను అతని ననుసరించి పోవుటతప్ప ఇంకచేయ దగినది ఏమి యున్నది? అతడింక నాకెట్టి అవకాశమును ఈయనందుకు నేనెంతయు ఆశ్చర్యపడితిని. అయినను అతనిని వెంట జేరించి పోతిని. ఆ సందర్భమున నేను మంత్ర బద్ధునివలె ప్రవర్తించితిని.

కొంతదూరము పోయిన తరువాత నతడు ఆగి ఇట్లనెను : “ఒక్క నిమిషము ఆగుము. నేను నీతో పోకుటకు కారణము తెలియజేయవలసియున్నదిగదా. ఇదిగో ఆ కారణము!” అట్లని యతడు రెండుచేతులను ఒకదానితో నొకటి కొట్టుకొనెను. ఒక కాలును వెనుకకు ఎగురవైచెను. నా జుట్టు పీకెను. మరల చేతులు చఱచుకొనెను. తలవంచి ముందుకు వచ్చి నాపొట్టలో పొడిచెను,

అతడు చేసిన పని నా కెంతో కోపము కలిగించెను. అదియుగాక నే నంతకు ముందే ఎట్టెలా ఒసగిన ఆహార పదార్థములను భుజించియుంటిని. అందువలన అతడు చేసిన పని నా కెంతో గాఢాకర్షణముగా కూడ నుండెను. అప్పుడు నే నతనిని గట్టిగా కొట్టితిని. మరియొకసారి గట్టిగా కొట్టుటకు సిద్ధపడుచుంటిని. అంతట నతడు “ఆ నన్ను కొట్టెవవా!” అని అనెను. పిమ్మట నతడు పెనుకకు ముందుకు పోవుచు నాట్యము చేయసాగెను. నేను అంతకు ముందెన్నడును అటువంటి దృశ్యమును చూచియుండలేదు.

తరువాత మే మిరువురమును మఱికొంత దూరము పోతిమి. అతడొకచో నాగి “ఈ ప్రదేశము మన పోరాటమున కెంతయు తగియున్నది. ఇది నీకీష్టమే అనుకొందును” అని అనెను.

“అవునవును, బాగుగనే యున్నది” అని నే నంటిని.

అంతట నతడు ప్రార్థనా పూర్వకముగా యిట్లనెను: “నేను కొంచెము బయటకు పోయి ఒక్క క్షణ కాలములో తిరిగి వచ్చెదను. అంతవఱకు ఆగుము.”

“పోయిరమ్మ” అని నేనుఅంటిని. అతడు పోయి క్షణకాలములో తిరిగివచ్చెను. అతడు తనతోబాటు నీటిసీసా నొకదానిని వినీగకులో కలిపి న్నాంజిని తీసికొని వచ్చెను. వాని నతడు ఒకచోట పెట్టి “ఇవి మన యిరువురికు ఉపయోగించును” అని అనెను. తరువాత నతడు తన కోటు, చొక్కా మున్నగు వానిని తీసివై చెను.

అతనిని చూచి మొదట నే నెంతగానో భయపడితిని. కాని క్రవక్రవముగా నాతని సంగతి బయల్పడ సాగెను. నా

మొదటి దెబ్బకే అతడు క్రింద పడిపోయెను, అతని శరీరమునకు కొన్ని గాయములు తగిలెను. అతడు లేచి మంచి నీరు త్రాగి, గాయములకు వినీగరు అద్దుకొని మరల నా మీదకు రాసాగెను. అతనిని కొట్టి క్రింద పడవైచితి. అతడు మరల లేచి నా మీదకు మరల రాసాగెను. ఆ విధముగా చాలా సార్లు జరిగెను. అతని దురవస్థకు నేనెంతయు విచారింపసాగితిని. కాని అతడు నా మీదకు వచ్చుట మానకుండెను. కడకతడు క్రిందపడి గట్టిదెబ్బలు తినెను. అప్పుడు కూడ అతడు లేచి మరల క్రిందపడెను. “నీవే విజయము సాధించినట్లు” అని అతడు చివరికు అనెను. అంతట నేను అతని వద్ద శలపు దీసుకొని యథాస్థానమునకు వచ్చితిని.

అప్పు డచ్చట ఎట్టెలా శాశపుచెప్పలతో వేచియుండెను. “ఎక్కడకు పోయినావు?” అని గాని, “ఇంత ఆస్య మెందుకు చేసినావు?” అనిగాని ఆమె నన్ను ప్రశ్నింపలేదు. పైగా ఆమెకు సంతోషము గలిగించు పని ఏదో జరిగినట్లు ముఖము ప్రకాశించుచుండెను. ఆమె తిన్నగా వీధిద్వారము వద్దకు పోవుటకు బదులు ప్రక్కకు తప్పుకొని నన్ను దగ్గరకు పిలిచెను. అంతట నే నటుల చేసితిని.

అప్పుడామె యిట్లనెను: “నీకిష్టమేమిదో నన్ను ముద్దు పెట్టుకొనవచ్చును.”

అట్లని ఆమె నా మూతిదగ్గర. తన బుగ్గ పెట్టెను. నే నా బుగ్గపై ముద్దు పెట్టుకొంటిని. తరువాత ఇంకికి పోతిని.

8

పాలిపోయియున్న యువకుని నేను తీవ్రముగ గాయపఱచి యుంటినిగదా. అందువలన నాకేదైన అపకారము జరుగుగని భయపడసాగితిని. ఆ సంగటననుగూర్చి ఆలోచించినకొలది నా భయము ఎక్కువకాసాగెను. బయటకు పోయినచో రక్షక భటులు నన్ను పట్టుకొందు గేమో అను భయముతో ఇల్లువీడి బయటకు వెళ్లకుంటిని.

కాని ఎట్టకేలకు నేను హవిషమేకస్య ఇంటికి తిరిగి వెళ్ళి వలసిన గోజు వచ్చెను. అప్పుడు నా భయము పకాకాషను చెందెను. రక్షకభటులు నన్ను పట్టుకొనుటకై ఆమె వీధిద్వారము వద్ద వేచియుందురని నేను అనుకొనసాగితిని. కాని నేను చేయ గలిగినది ఏమి యున్నది? ఆమె యింటికి పోకతప్పదు. అందువలన నేను ప్రాణములు బిగబట్టుకొని ఆమెయింటికిపోతిని. కాని అచ్చట నాకు రక్షక భటులెవ్వరును కనబడలేదు. నా పోరాటమును గూర్చి మాట్లాడిన వారుకూడ ఎవ్వరును లేరు.

నేను హవిషమేకస్య గదివద్దకు పోతిని. ఆమె గదిముందు ఒక చక్రముల కుర్చీ యుండెను. ఆమె దానిపై కూర్చుండెను. నా భుజముపై ఆనుకొని నడచుట ఆమెకు అలసటగా నుండెను. అందువలన నామె ఆపనిని మానుకొని చక్రముల కుర్చీపై

కూర్చుండి యుండెను. నేను వెనుక నిలబడి దానిని త్రోయ
సాగితిని, ఇక నేను ఆనాడు చేయవలసినపని అనియే.

అప్పుడినుండి నేను రోజువిడిచి రోజు హవిషమేకస్య
ఇంటికి పోసాగితిని. ఆమెను చక్రముల కుర్చీపై కూర్చుండబెట్టి
త్రిప్పసాగితిని. ఆ విధముగా సుమారు పది మాసములు గడచి
పోయెను.

పరిశయము ఎక్కువైనకొలది హవిషమేకస్య నాతో
ఎక్కువగా మాట్లాడసాగెను. ఆమె నన్ను, “నీవేమి నేర్చు
కొన్నావు? నీవేమి చేయబోవుచున్నావు?” మున్నగు ప్రశ్నలు
అడుగసాగెను.

“నేను మాబావ జో వద్ద అప్రెంటిసుగా చేరుదునని
నమ్ముచున్నాను. నా కింతవఱకు ఏమియురాదు. కాని ఎన్నో
విషయము ను నేర్చుకోవలయునని మాత్రము కఠూహలపడు
చున్నాను” అని నేను అంటిని. నేనా విధముగ ఎందుకంటినో
తెలియుచా? అనేక విషయములను నేర్చుకొనుటకామె నాకు
సాహాయ్యపడునని నేను ఎంతగానో ఆశించితిని. కాని ఆమె నా
కెట్టి సాహాయ్యము చేయలేదు. పైగానేను ఏమియు తెలియని
వానివలె నుండుటయే మేలని ఆమె భావించుచున్నట్లుండెను.
ఆమె నాకు ప్రతి దినము భోజనము పెట్టుచుండెను. గాని డబ్బే
మియు నీయకుండెను. నేను చేయుచున్న పనికి డబ్బునిత్తునో కూడ
ఆమె ఎన్నడును అనకుండెను.

ఎల్లెలా నన్ను ప్రతి దినము కలసికొనుచునే యుండెను.
కాని ఆయ్యె ఎన్నడును, “నన్ను ముద్దుపెట్టుకొనుము” అని అన
కుండెను. ఒకప్పుడామె నన్నేదో సహించి యూరకొనుచున్నట్లు

ప్రవర్తించును. ఒకప్పుడు ఒక మెట్టు క్రిందకు దిగివచ్చినట్లు సరిగించును. మఱియొకప్పుడు ఎంతో పరిచయమున్నట్లు ప్రవర్తించును. ఇంకోకప్పుడు, “నేను నన్ను ప్రేమముగ ద్వేషించుచున్నాను.” అని అనుచున్నట్లుండును.

హవిషమేకస్య నన్న తఱచుగా నిట్లుడుగు చుండెడిది: “పిస్! ఎట్టెలాకస్య అంద చందములు రోజు రోజుకు అభివృద్ధి చెందుచున్నావా?”

“అవును” అని నేను సమాధానము చెప్పెడివాడను. అప్పు డామె ఒకవిధముగా సంతృప్తి పొందుచున్నట్లుండెడిది.

నేను, ఎట్టెలా పేకాట ఆడుచున్నప్పుడు ఆమె చూచుచు కూర్చుండెడిది. ఒక్కొక్కప్పుడామె ఎట్టెలాను గట్టిగా కొరిగించుకొనుచుండెడిది. ఆమె ఎట్టెలా చెవిలో రహస్యముగా, “అతని హృదయమును వ్రక్కలు చేయుము” అని చెప్పుచున్నట్లుండెడిది.

నేను హవిషమేకస్య ఇంట జరుగుచున్న విషయముల నన్నింటిని జోకు చెప్పవలయుననుకొంటినిగాని, చెప్పలేను. నాకు చదువు నేర్పిన బిడ్డకిమాత్రము చెప్పితిని.

ఇక మా ఇంటివద్ద పంబుల్ చూక్, నా సోదరితో నా భవిష్యత్తునుగూర్చి తఱచుగా చర్చించుచుండెడి వాడు. హవిషమేకస్య నాకు చేయబోవు సాహాయ్యమునుగూర్చి వారు సరిసరివిధముల నూహించుచుండెడివారు. వారి సంభాషణలలో జో పాల్గొనుచుండెడివాడు కాడు. అతనికి నేను కొలిమిలో నునిచేయుటయే ఇష్టమును విషయమును నాసోదరి గ్రహించెను.

ఒకనాడు నేను హవిషమ్ కన్యను గది చుట్టును తిప్ప సాగితిని. ఒక సమయమున ఆమె హఠాత్తుగా ఆగిపోయి, నేనేమో

తప్పుచేసినట్లు ఇట్లనెను: “నీవు చాల పొడవై పోవుచున్నావు, పిస్!”

“అందుకు నేను బాధ్యుడనుకాను. పొడవు ఎదుగుట, ఎదుగకపోవుట అనునవి నా స్వాధీనములో లేవు” అని నేను జవాబు చెప్పవలచితిని. కాని మాట్లాడలేదు. ఆమెయు ఇంక నేమియు అనలేదు. కాని మధ్యమధ్య నామె ఆగి నావంక కది యొక విధముగా చూడసాగెను.

మఱియొకనాడు మాపని పూర్తియైన తరువాత ఆమె ఇట్లనెను: “నీకు బంధువైన కమ్మరి పేరేమో మరలచెప్పుము.”

“జోగార్జరీ, అమ్మా!”

“నీ వతనివద్దనేకదా అప్రెంటిసుగా చేరదలచుకొన్నది?”

“అవునమ్మా!”

“నీవు వెంటనే అతనివద్ద అప్రెంటిసుగా చేరుట మంచిది. జో నీతోబాటు ఇచ్చటకు వచ్చునా? అవసరమైన పత్రములు మున్నగు వానిని తీసికొనివచ్చునా?”

“ఇచ్చటకు వచ్చుటకు అత డెంతయు సంతసించును. అందుకు సూదేహా నే మాత్రమును లేదు.”

“అయిన అతని నిచ్చటకు రమ్మనుము.”

“ఎప్పుడు రమ్మందుకు?”

“ఎప్పుడో నాకు తెలియదు. సాధ్యమైనంత త్వరగా రావలయును. నీవు, అతడుతప్ప మఱి యింకెవ్వరును రారాదు.”

నేను ఇంటికిపోయి జరిగిన విషయమును నా బావకు చెప్పితిని. అప్పుడు నా సోదరి మంజిపడెను. దానిప్రతిభముగా నేను, నా బావ ఇంటిబయట చలిలో రాత్రి పదిగంటలవఱకు

నిలబడియుండవలసి వచ్చెను. తరువాత మేము మెల్లన ఇంటిలో దూటితిమి.

మఱునాటి యుదయమున భోజనములైన తరువాత నేను, నా సోదరి, గౌరవ కుమారి పట్టణమునకు నడచిపోతిమి. మేము మొదట పంబుల్ చూక్ ఇంటికిపోతిమి. నా సోదరి ఆ ఇంటిలో ప్రవేశించెను. తరువాత మిగిలిన ఇరువురము హవిషమైకస్య ఇంటికి పోతిమి. ఎప్పటివలె ఎట్టెలా వీధి తలుపులు తెరిచెను. ఆమెను చూడగానే జో ఎంతో గౌరవభావమును ప్రకటించెను.

ఎట్టెలా మాత్రము మమ్ము గమనింపనట్లుగనే లోనికి పోసాగెను. నేనామె వెనుక పడితిని. జో నా వెనుక రాసాగెను. కొంత సేపటికి మేము హవిషమైకస్యగదిని చేరుకొంటిమి. అప్పుడు ఎట్టెలా, “మీరిరువురును లోనికిపోవచ్చును” అని అనెను. అంతట నేను జో చేయిపట్టుకొని లోనికి తీసుకొనిపోతిని. అప్పుడు హవిషమైకస్య టేబులు వద్ద కూర్చుండియుండెను. ఆమె మమ్ము చూచెను.

“ఈ గౌలుని సోదరి భర్తవు నీవేనా?” అని ఆమె జోనుద్దేశించి అనెను.

కాని జో సమాధానమేమియు చెప్పలేదు. అతడొక మ్రానువలె నిలబడియుండెను.

“ఈ గౌలుని సోదరి భర్తవు నీవేనా?” అని ఆమె మరల ప్రశ్నించెను.

“అవును” అని జో నావంక కుమారి సమాధానమిచ్చెను.

“మంచిది. ఈబాలుని నీవద్ద అప్రెంటిసుగా చేర్చుకో దూచి చిన్నప్పటినుండియు పెంచియున్నావా?”

జో నాతో నిట్లనసాగెను: “పిస్! నేను, నీవు మొదటి నుండియు స్నేహితులమను విషయము నీకు బాగుగా తెలియును. నీవు నాపనిలో నాకు సహాయపడుదువని నేను మొదటి నుండియు ఆశించుచున్నాను. నీకిండుకు ఏమైన అభ్యంతర మున్నచో వెంటనే తెలియజేయుము. తరువాత ఏమిచేయవల యునో బాగుగ ఆలోచింతము.”

“ఈబాలుడు ఇదివఱకెప్పుడైన ఏమైన అభ్యంతరము తెలిపియున్నాడా? ఇతనికావృత్తి ఇష్టమేనా?” అని ఆమె ప్రశ్నిం చెను.

“నీవు నాకెన్నడును ఎట్టిఅభ్యంతరము తెలిపియుండలేదు. ఈవృత్తిలో ప్రవేశించుటయే నీహృదయములోని ముఖ్యమైన కోరికయను విషయము నాకు తెలియును” అని జో నాతో ననెను.

“మఱి సంతకములుపెట్టిన పత్రములను తీసికొనివచ్చి నావా?” అని ఆమె ప్రశ్నించెను.

ఎప్పటివలె జో నాతో నిట్లనెను: “పిస్! నేను ఆపత్రము లను నాటోఫీలో పెట్టుకొనుచుండగా నీవు స్వయముగచూచి యున్నావు. అందువలన అవి టోఫీలోనే ఉన్నవనువిషయము నీకు తెలియును.”

పిమ్మట సతడాపత్రములను తనటోఫీలోనుండి బయటకు తీసెను. వానిసతడు హవిషమౌకస్యకు ఇచ్చుటకుబరులు నాచేతికి ఇచ్చెను.

హవిషమేకస్య కూర్చుండుయున్న కుర్చీకి నేనుక ఎట్టెలా నిలబడియుండెను. ఆమె జో ప్రవర్తననుచూచి సవ్వసాగెను. ఆమె కన్నులలో చిలిపితనము గోచరించుచుండెను. అందువలన నేను సిగ్గుపడసాగితిని. కాని చేయగలిగినది ఏమియున్నది? నేను జోవద్దనుండి తీసికొన్న పత్రములను హవిషమేకస్య చేతికొసగి తిని.

ఆమె ఆపత్రములను చక్కగాచదివి తరువాత జోతో నిట్లనెను: “ఈగాలునకు నీవృత్తిని నేర్పినందుకు నీవు సొమ్మేమియు ఆశించుటలేదా?”

ఆ ప్రశ్నకు జో సమాధానమేమియు చెప్పలేదు. అందువలన నేను అతనితో నిట్లంటిని: “జో! నీవామె ప్రశ్నకు సమాధాన మొందుకు చెప్పుచు!”

అప్పుడతడు నాతో నిట్లనెను: “ఈ ప్రశ్నకు సమాధానము ఈయవలసిన అవసరమేమి వచ్చినది? నీకు, నాకు మధ్య ఈ ప్రశ్న ఉదయింపనే ఉదయింపదను విషయము నీకు బాగుగా తెలియును. ఒకవేళ నేనీ ప్రశ్నకు సమాధాన మియవలసి వచ్చినచో, ‘లేదు’ అన్నదే నా సమాధానము. ‘లేదు’ అన్నదే నా సమాధానమును విషయము నీకు బాగుగా తెలియును. మఱియింక నేను సమాధాన మియవలసిన అవసర మేమి వచ్చినది?”

అంతట హవిషమేకస్య తన వంకకు చూచెను. పిమ్మట నామె టేబుల్నుపైనున్న ఒక చిప్పు సంచిని తీసికొనెను. ఆమె అతనితో నిట్లనెను: “పిస్ ఇచ్చట పనిచేసియున్నాడు. అందువలన నేను అతనికి చేతమ నీయవలసి యున్నది. ఆ జీతము

నతనికి నేనింకను ఇచ్చియుండలేదు. ఇదిగో, ఈ సంచిలో ఇరు వది ఐదు పౌనులున్నవి. ఇదే అతని జీతము.”

అట్లని ఆమె ఆ సంచిని నా చేతికిచ్చి, “పిప్ ! ఈ సంచిని నీ బావకిమ్ము” అని యనెను. నేనాసంచిని తీసికొని జో కిచ్చితిని.

అప్పుడుకూడ జో ఆమెతో మాట్లాడలేదు. అతడింకను నా తోనే ఇట్లనెను : “పిప్ ! ఇది నీ హృదయ వైశాల్యమును సూచించుచున్నది. ఈ డబ్బు నాకు వచ్చునని నేను ఎన్నడును ఆశించి యుండలేదు. ఆ యుద్దేశ్యముతోనే నేను ఈ సొమ్మును స్వీకరించుచున్నాను. ఈ సొమ్మును స్వీకరించుటకు నేను శుభ్ర సింపుచున్నాను. ఇక మనము మనవిద్యుక్త ధర్మమును నెఱవేర్చవలసి యున్నది. అవును, మన విద్యుక్త ధర్మమును సక్రమముగా నెఱవేర్చవలసి యున్నది.”

హవిషమైకస్య ఇట్లనెను : “పిప్ ! ఇంక నీవు పోవచ్చును. ఎట్టెలా ! వీరినింక బయటకు పంపుము.”

“అమ్మా ! నేను మరల మీ యింటికి రావలయునా ?” అని నేను ప్రశ్నింతిని.

“వలదు. గార్జరీ ఇక నీయజమానుడు. గార్జరీ ! ఒక్క మాట !”

అంతటనేను బయటకు పోసాగితిని. జో ఇంకను కదల లేదు. హవిషమైకస్య అతనితో నెట్లనెను : “ఈ బాలుడిచ్చట చాల చక్కగా ప్రవర్తించినాడు. అందుకు బహుమానముగా ఈ సొమ్ము నిచ్చియున్నాను. నీవు మంచివాడవు. కావున ఇంత కంటే ఎక్కువ నీవు ఆశింపరాదు.”

అవుడు నేను వెనుకకుపోయి అతని చేయిపట్టుకొని బయటకు తీసికొని వచ్చితిని. మేము వీధి ద్వారముదాటి బయటకు పోతిమి. ఎద్దెలా ఎప్పటివలె తాళమువైచి వెళ్ళిపోయెను.

మేమిరువురము తిన్నగా పోయి పంబుల్ చూప గృహము చేరుకొంటిమి. అచ్చట నా సోదరి మమ్ముచూడగనే ఇట్లు నెను : “ఏమి జరిగినది ? మీరిచ్చటకు తిరిగి వచ్చట ఆశ్చర్యకరము. గ నున్నది ! గొప్పవారి ఇల్లువిడిచిపెట్టి ఎట్లు రా గలిగినారు ?”

అప్పుడచ్చట పంబుల్ చూపకూడ నుండెను.

“ఆమె నీకమ్మని కొంతసామ్మిచ్చినది” అని జో అనెను. ఆ విషయము తనకు ముందే తెలియునన్నట్లుగా పంబుల్ చూప నా సోదరివంకచూచి భుజములు ఎగురవైచెను.

నా సోదరి నవ్వుచు, “ఎంత ఇచ్చినది?” అని ప్రశ్నించెను.

“పది పాను లిచ్చిన దనుకొనుడు. దానిని గూర్చి మీ రేమనుకొందురు?” అని జో అనెను.

“అది అంత మొత్తము కాదుకాని బాగుగనే యున్నదని అనుకొందును” అని నా సోదరి అనెను.

“ఆమె యిచ్చిన సొమ్ము అంతకంటె ఎక్కువ”

“ఎంత?”

“ఇరువది పానులైన ఎట్లుండును?”

“చాల బాగుగ నున్నదని అనుకొందుము.”

“అంతకంటె యెక్కువ సొమ్మిచ్చినది.”

“ఎంత?”

“ఇంక ఆలస్య మెందులకు? ఇరువదియైదు పాను లిచ్చి నది.”

“చాల పెద్ద మొత్తమే ఇచ్చినది” అని పంబుల్ చూక్ అనెను.

తరువాత నేను, నా సోదరి, బావ కలసి మా యింటికి పోతిమి.

9

నా సోదరి నన్నెప్పుడును కఠినముగా చూచుచుండెడిది. అందువలన నాకు మొదటినుండియు జీవితము దుర్భరముగ నుండెడిది. ఒక్క జో సహచర్యముమాత్రమే నాకు కొంచెము మనశ్శాంతిని కలిగించుచుండెడిది.

ఏదో పెద్ద లాభము చేకూరునను నుద్దేశముతో నా సోదరి నన్ను హవిషమే కన్య గృహమునకు పంపియింపెను. కాని చివరకు హవిషమే కన్య నాకు యిరువదియైదు పాను లిచ్చి, “నీ బావచెడ్డ అప్రెంటిసుగా పనిచేయుము” అని మాత్రము చెప్పెను. అసతికాలములో ఆమెకు అసలువిషయము తెలిసెను. అందువలన నామె మంశిపడెను. ఆమె నన్నిదివరకు కంటె ఎక్కువ నిర్దయతో చూడసాగెను. నా పరిస్థితి యెంతో అధ్వాన్నముగ నుండెను.

నేను జో వద్ద అప్రెంటిసుగా పనిచేయసాగితిని. అది నా కెంతయు బాధాకరమైన విషయముగా నుండెను. కాని నే నా సంగతిని అతనికి చెప్పియుండలేదు. చెప్పినచో అతడెంతయు బాధపడునను విషయము నాకు బాగుగ తెలియును. అతనికి చెప్పనందుకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను.

ఎట్టెలాను చూడవలయునని నేనుగాఢముగా వాంఛించు చుంటిని. అందువలన నొకనాడు నేను జోతో నిట్లుంకితి: “జో! నేనొకసారి హవిషమ్ కన్యను దర్శించుట మంచిని కాదా?”

కొంచెముసేపు ఆలోచించిన తరువాత అత నిట్లనెను: “విప్! ఎందుకు?”

“ఎందుకా? చూచివచ్చుట కెందుకు పోవుకు?”

“ఇతరులనుచూచుటకు పోవుటకు, హవిషమ్ కన్యను చూచుటకు పోవుటకు భేదమున్నది. నీవు ఆమెవద్దనుండి ఏదో ఆశించి వచ్చినావని ఆమె అనుకోవచ్చును.”

“నేను ఏమియు ఆశించి రాలేదని చెప్పెదను.”

“ఆమె నీమాటలను నమ్మవచ్చును, నమ్మకపోవచ్చును. ఇంక తనవద్దనుండి ఏమియు ఆశింపరాదని ఆమె నాతో స్పష్టముగా చెప్పియున్నది.”

“అవును. నేను ఆమాటలను వినియున్నాను.”

“ఆమె నాతో చెప్పినదంతయు విన్నావా?”

“అంతయు విన్నాను.”

“ఆమె మాటల అర్థమేమి? ఇంక మన మెన్నడు తన యింటికి రారాదని ఆమె అర్థము కాదా?”

“కాని, ...”

“చెప్పుము.”

“నేను ఆమెను చూచి సంవత్సరము కావచ్చుచున్నది. ఆమె వద్దకుపోయి నా కృతజ్ఞతను తెలియజేయుట ఉచితముగ నుండుదా!”

“ఏదేని బహుమానమును తీసికొనిపోదువా?”

“ఆ తరుపు నా మనస్సులో లేదు.”

“ఏదేని బహుమానమును తీసికొనిపోయిన భాగుండును.”

“నేనా సంగతి ఆలోచించుటయే లేదు.”

“సామాన్యమైన బహుమానమును తీసికొనిపోయిన భాగుండును.”

“ఆమాట లెందుకు? నేను అసలు ఏ బహుమానమును తీసికొని పోదుచుటలేదని చెప్పినానుగదా?”

“అవునవును. నీ యుద్దేశ్యమే సరియైనది.”

“మంచిని. నే నిప్పుడు చెప్పదుచుకొన్న విషయ మొక్కటి యున్నది. మనసిప్పుడు అంతగా పనిలేదుకదా. అందువలన నేను తేపి పోయి హావిషమైకస్యను దర్శించి వత్తును. నాకు అగ్రరోజు సెలవు కావలయును.”

“మతియొకసారి నీవు పోరాదు.”

“అటులనే” అని నే నంటిని.

ఇచ్చట నొక విషయము చెప్పవలసి యున్నది. జో వద్ద ఆర్లీక్ అను పేరుగల పనివాడొకడు జీతమునకు పనిచేయు చుండెను. అతడొక వింతమనిషి. చాల బలిష్ఠుడు. అతని గుణము లన్నియు చెడ్డవే. అతడన్న ఎవ్వరును ఇష్టపడరని నిస్సంశయ

ముగా చెప్పవచ్చును. అతడుకూడ ఈ ప్రపంచములో ఎవ్వరిని ప్రేమించుటలేదు.

అతనికి నేనన్న మొదటినుండియు ద్వేషమే. కాని అతడెన్నడును ఆ ద్వేషమును బహిరంగముగా ప్రకటించి యుండలేదు. ద్వేషమును నూచించుపని ఏదియు చేసియుండలేదు. కాని నేను జో వద్ద అప్రెంటిసుగా చేరిన తరువాత అతని ద్వేషమింకను హెచ్చిపోసాగెను. కొంతకాలముసకు తన యుద్యోగము పోవునని అతడెంతయు భయపడుచుండెను.

నేను హవిషయైకన్య గృహముసకు పోవుటనుగూర్చి జోతో మాట్లాడిన మఱునాడు ఆర్లిక్ కొలిమివద్ద పనిచేయుచుండెను. అప్పుడచ్చట జోగూడ నుండెను. ఆ సమయమున నేను నా సెలవు సంగతిని జోకు జ్ఞాపకము చేసితిని.

కొంచెము స్వేదనతరువాత ఆర్లిక్, జోతో నిట్లనెను: “యజమానుడా! మా యిరువురిలో ఒకనికి మాత్రమే సెలవిచ్చుట ఉచితముకాదు. పిప్కు అరరోజు సెలవిచ్చినచో, ఈ ముసలి ఆర్లిక్ కుగూడ అదేవిధముగ సెలవీయవలయును.”

ఆర్లిక్ వయస్సు సుమారు ఇరువదియైదు వత్సరములుండును. అయినను అతడు తన్ను, ‘ముసలి ఆర్లిక్’ అని పిలుచుకొను చుండెను.

“ఎందుకు? నీకు అరరోజు సెలవిచ్చినచో ఏమి చేయుదువు?” అని జో ప్రశ్నించెను.

“నే నేమిచేయుదునా? అతడేమి చేయును? అతడేమి చేయునో నేనును అదే చేయును” అని ఆర్లిక్ అనెను.

“అతడు పట్టణముసకు పోవుచున్నాడు.”

“పట్టణమునకు ఒక్కడే పోవలయునా ఏమి? ఇద్దరుగూడ పట్టణమునకు పోగలరు. నేనుగూడపట్టణమునకుపోదాను” ఇందుకు కెన్నరును అభ్యంతరం పెట్టవలసిన పనిలేదు” అని ఆర్లిక్ ఆవేశముతో అనెను.

“అనవసరముగా ఆవేశము తెచ్చుకొనకుము.”

“నాకిష్టమైనచో ఆవేశము తెచ్చుకొందాను. యజమానుడా! ఒక్కడే పట్టణమునకు పోవలయునని వ్రాసిపెట్టియున్నదాఏమి? కొందఱిపట్లమాత్రమే అభిమానమును చూపుట ఏమాత్రము పనికిరాదు. పురుషునివలె ప్రవర్తించుము.”

“ఆర్లిక్! నీవు ఆవేశము తగ్గించుకొనుము. నీ ఆవేశము తగ్గువలయు నేను ఆవిషయమును గుఱించి మాట్లాడను.”

అంతట ఆర్లిక్ ఎఱ్ఱగాకాలియున్న ఇనుపకడ్డీ నొకదానిని తీసుకొని కోపముతో నావద్దకువచ్చెను. అతడు దానిని నా పొట్టలో గ్రుచ్చువానివలె ప్రవర్తించెను. దాని నాతలచుట్టును త్రిప్పెను. తరువాతపోయి తనస్థానమున కూర్చుండెను. కొంచెము సేపైనతరువాత నతడిట్లనెను: “యజమానుడా!”

“ఇప్పుడు నీవు సర్వైస్థితిలో నున్నావా?”

“ఉన్నాను.”

“నీవు సాధారణముగా ఇతరులు పనిచేయుచట్లుగనే చేయుచున్నావు అందువలన నేడందఱకు అరరోజు సెలవిచ్చుచున్నాను.”

ఆమాటలను దొడ్డిలోనిలబడియున్న నాసోదరి వినెను. అంతట నామె ఒకకిటికీడగ్గఱకువచ్చి ఇట్లనెను: “జో! నీవు వట్టి శైలివితక్కువవాడవు. సరిగా పనిచేయనిపారికిగూడ సెలవులిచ్చు

నీవు తప్పుకొమ్మార్పుడవే. జీతముమీద సెలవిచ్చుటకు నీవు ధని కుడవావమి? అతనికి నేనుయజమానుడనైయుంజినచో ఎంతయు బాగుండెడిది.”

“నీవు అందఱకు యజమానుడవే!” అని ఆర్లిక్ కోపముతో ననెను.

“అవును. నీవంటి పనికిమాలినవారి పీచుమణచుటకు నేనే తిగియున్నాను” అని నాసోదరి అనెను.

అంతట ఆర్లిక్ కుపిత్తుడై ఆమెను పేరుపెట్టిపిలువసాగెను. నాసోదరి ఆపరిస్థితిని సహింపలేకపోయెను. “నాభర్త ఎదుట నన్నొకపసివాడు అవమానించుచున్నాడు. ఇంక నేను బ్రతికే ఏమి లాభము?” అని నాసోదరి అనెను.

అప్పుడు జో ఆర్లిక్ తో పోరాడెను. ఆ పోరాటమున ఆర్లిక్ చిత్తయ్యెను. తరువాత వారిరువురును స్నేహపూర్వకముగ బీసపానీయమును సేవించిరి.

తరువాత నేను ఉన్నిచుస్తులలోకెల్ల మంచుచుస్తులు ధరించి పట్టణమునకు బయలుదేరిపోతిని. తిన్నగా హవిషమేకస్య గృహమును చేరుకొంటిని. గంట్రమోగించితిని. వీధిద్వారము వద్దకు సారా అను పేరుగలస్త్రీ యొకరై వచ్చెను. వట్టెలా రాలేను.

“ఓహో! నీవా! మరల నిచ్చుటకు వచ్చినావెందులకు? నీకేమికావలయును?” అని సారా అనెను.

“ప్రత్యేకమైనపని ఏమియులేదు. హవిషమేకస్యనుచూచుటకు వచ్చినాను” అని నేనంటిని.

సన్ను లోని రానిచ్చటయా, రానీయకపోవుటయా
అను విషయమున ఆమె యొకనిర్ణయమునకు రాలేకపోయెను.
ఆ విషయమున బాధ్యతను స్వీకరించుట కామె ఇష్టపడికుండెను.
అందువలన నామె హవిషమ్ కన్యవద్దకు పోయి తిరిగివచ్చెను.
తరువాత సన్ను లోనికి ప్రవేశపెట్టెను. నేను బిస్మగా హవిషమ్
కన్య గదిలోనికి పోతిని. అచ్చట మా డ్రేమియులేదు. అంతయు
పూర్వమువలెనే యుండెను. ఆమె ఒంటరిగా కూర్చుండి
యుండెను.

ఆమె నావంక తేటి పాటజూచి ఇట్లనెను: “మంచిది.
నీ విచ్చటకు ఏకోరికతోను రాలేదనుకొందును. నీకు నావద్దనుండి
ఏమియు ముట్టను.”

“నేను మీ వద్దనుండి ఏమో తీసికొని పోవలయునను
నుద్దేశ్యముతో వచ్చి యుండలేను. నేను చక్కగా అప్రెంటీసు
పని చేయుచున్నానను విషయమును మీకు తెలియజేయు
టకు మాత్రమే వచ్చినాను. మీరు నాకిదివఱకుచేసిన సాహాయ్య
మునకు నే నెంతయు కృజ్ఞుడను. నేను మఱియొకసారి కృతజ్ఞ
తను ప్రకటించుచున్నాను.”

“మంచిది. మంచిది. అప్పుడప్పుడు వచ్చుచుండుము.
నీ పుట్టినదినమున రమ్మ.”

నేను గదిచుట్టును చూడసాగితిని. ఎచ్చటనైన ఎవ్వరిలా
కనబడునేమోయని నా ఆశ. అది గ్రహించి ఆమె ఇట్లనెను:
“ఓహో! నీవు ఎవ్వరిలా కొఱకు చూచుచున్నావు కాబోలు.
అవునా?”

“ఆమె క్షేమముగ నున్నదని ఆశించుచున్నాను.”

“కులీన యువతిగా నియోగిగుటకు కానుకలు పిచ్చను సముపార్జించుటకై విదేశములకు పోయినది. నీకు అందుగల దూరముననున్నది. ఆమె సౌందర్యము దినదినాభివృద్ధి గాంచి చున్నది. ఆమెను చూచిన వా రందఱును పరిపరి విధముల ప్రశంసించుచున్నారు. నీ వామెను పోగొట్టుకొన్నావని భావించు చున్నావా?”

అట్లని ఆమె అదియొక విధముగా సర్వేను. ఆ సర్వే నా కేమాత్రము రుచింపలేదు. సమాధాన మేమిచ్చెప్పవలయునో నాకేమియు తోచకుండెను. ఆ విషయమును గుఱించి ఆలోచింప బోవుచున్నంతలో నామె, “నీవింక బయటకు పోవచ్చును.” అని యనెను. నేను పీఠిద్వారముదాగి బయటకు సచ్చిపిని. సారా ద్వారమునకు తాళము వైచెను.

అప్పుడు నాకు తీవ్రమైన అనంతృప్తి బయలుపడినది. నా ఇల్లు, వృత్తి మున్నగువాని నన్నిటిని నేను తీవ్రముగ అసహ్యించు కొననాగితిని. హవిషమేకస్య ఇంతకె డెట్లుట వలన కలిగిన ఫలిత మది.

నేను పట్టణ వీధులలో తిరుగసాగితిని. అంతలో నొక పుస్తక శాలలోనుండి వాప్పుల్ బయటకు వచ్చెను. అతడు నన్ను పలుకరించెను. “నేను పంబుల్ చూక్ ఇంటికి పోవు చున్నాను. నీవుగూడ సచ్చటకు రావలయును” అని సన్నతిగా బలవంతపెట్టెను. వీధి లేక నే నతనిననుసరించి పోతిని. ఇరువురము పంబుల్ చూక్ గృహమును చేరుకొంటిమి. అప్పటికి చీకటిపడెను.”

బాగుగా చీకటి పడినతరువాత నేను, వాప్పుల్ పంబుల్ చూక్ గృహమును వదలివెట్టి మా గ్రామమునకు బయలుదేరితి

పోసాగితిమి. అప్పు డంతయు అంధకారమయముగా నుండెను. ఆ చీకటిలో మాకొక మనుజుడు కనబడెను.

మేము ఆగి, “హలో! ఆర్లీక్” అని అంటిమి.

“ఎవ్వరై నా జత దొరకుదురని ఆగినాను” అని ఆర్లీక్ అనెను.

“నీవు చాల ఆలస్యము చేసినావు” అని నేనంటిని.

నీవుమాత్రము చాల ఆలస్యము చేయలేదా?” అని అతడనెను.

“మేము పంబుల్ చూక్ ఇంటివద్ద సారస్వత విషయము లను దీర్ఘముగా చర్చించుకొనుచుంటిమి” అని వాప్పుల్ అనెను.

ఆర్లీక్ విషయమునుగూర్చి యింక ప్రస్తావింపలేదు.

“పట్టణమంతట బాగుగా తిరిగినావనుకొందును” అని అంటిని.

“ఆహా! తిరిగినాను. నేను నీ తరువాతనే వచ్చినాను. కాని నిన్నుమాత్రము చూచియుండలేదు. అన్నట్లు నేటిరాత్రి ఫిరంగులు తెగ మ్రోగుచున్నవి.”

“కారాగారపు టోడల వద్దనా?”

“అవును. పంజరములలోనుండి కొన్ని పక్షులు ఎగిరిపోయి నట్లున్నవి. చీకటి పడినప్పుడినుండి ఫిరంగిమోత వినబడుచున్నది. త్వరలోనే నీకు మరల వినబడును.”

మేము ఎంతో దూరము పోకపూర్వమే ఫిరంగిమోత వినబడెను. మేము గ్రామము నంకకు పోవుచునే యుంటిమి. మధ్య మధ్య ఫిరంగిమోత వినబడుచునే యుండెను. ఎట్టకేలకు మేము గ్రామము చేరుకొంటిమి. అప్పటికి రాత్రి పదునొకండు

గంటలయ్యెను. మేము సత్రము ముందుగా పోవుచుంటిమి. ఆ సమయమప్పుడుగూడ అచ్చట ఎంతో సాదశిగా నుండెను. వీధి తలుపులు తెరిచి యుండెను. అచ్చటచ్చట దీపములు వెలుగుచుండెను. విషయమేమో తెలిసికొనుటకై ఆతడు లోనికి పోయెను. అనతికాలములో నతడు ఆందోళనతో తిరిగి వచ్చి, “మీ యింటనేమో జరిగినట్లున్నది, పిచ్చి! మనము వెంటనే పరుగెత్తుకొని పోవలయును” అని అనెను. అట్లని ఆతడు పరుగెత్తసాగెను. నేను అతని వెంటపడి, “ఏమిజరిగినది? ఏమి జరిగినది?” అని ప్రశ్నింపసాగితిని. ఆర్లిక్ కూడ అటులనే చేయ సాగెను.

“ఏమి జరిగినదో నాకు సరిగా అర్థమగుటలేదు. జో ఇంటలేనప్పుడు ఇంటిలోనికి బలవంతముగ నెవ్వరో ప్రవేశించి నట్లున్నది. ఎవ్వరికో తీవ్రమైన గాయములు తగిలినట్లున్నది అని అతడు నెను.

మేము పరుగెత్తుకొనిపోయి వంటగదిలో ప్రవేశించితిమి. అచ్చట పలువురు జనులుండిరి దొడ్డిలోగూడ పలువురుండిరి. నా సోదరి తెలివితప్పి నేలమీదపడి యుండెను. నా బావ, డాక్టరుగూడ అచ్చటనే యుండిరి. నా సోదరి కుంపటివంకకు తిరిగి యున్నప్పుడు ఎవ్వరో వెనుకనుం? వచ్చి ఆమెను బలముగా కొట్టిరని నేను తెలిసికొంటిని.

నా సోదరి మంచము పట్టెను. ఆమె మాట్లాడ లేకుండెను. ఆమెకు చాంక్రూడ సరిగా లేకుండెను. ఆమె మాకేది చెప్ప దలచుకొన్నను ఒక పలకపై వ్రాసి చూపుచుండెను. మఱి ఆమె కోపమంతయు ఏమైపోయినదో! ప్రతి సందర్భమునను ఆమె అపూర్వముగ సహనభావమును ప్రవర్తింపసాగెను. ఆ విధముగా కొన్ని వారములు గడచిపోయెను.

అంతలో నొకముఖ్యమైన సంఘటనజరిగెను. పాఠశాలను నడపుచున్న వాళ్ళు బంధువు మరణించెను. ఆమెవద్ద బిడ్డీ అను నామె పనిచేయుచుండెను. ఇప్పుడామెకింక యజమానురాలు లేదు. మాయింట మాకు సాహాయ్యముచేయుట కొకర్త కావ లసియుండెను. అందునను బిడ్డీని మాయింటికి తెచ్చుకొంటిమి.

బిడ్డీ మాకందఱకు వరప్రసాదమువలె నుండెను. ముఖ్య ముగా నామె జోకు ఎంతో ఉపయోగకరముగనుండెను. అతడు తనభార్య దుస్థితినిచూచి ఎంతయు విచారించుచుండెడివాడు. నా సోదరి అతనినెన్నడును దయతో చూచియుండలేదు. అయినను ఆమె తన్నెంతో చక్కగాచూచినట్లే అతడు ప్రవర్తించెడివాడు. బిడ్డీ నాసోదరికి పరిచర్యచేసి జోకు మనశ్శాంతి నొసగుచుండె గిది.

ఇక నాపరిస్థితి ఎట్లున్నది? నేనుఎప్పటివలె జోవద్ద అప్రెం టీసుగా పనిచేయుచుంటిని. ఒకరోజుకు, మఱియొకరోజుకు తేడా

వమియు కసబడకుండెను. నాకు జీవితము కడు దుర్భరముగ నుండెను.

నా పుట్టినరోజున నేను మతియొకసారి హవిషమైకన్య గృహమునకు పోతిని. ఇదివఱకువలెనే నారా తలుపులు తెఱచి నన్ను లోనికిప్రవేశపెట్టెను. హవిషమైకన్య ఎప్పటివలెనే యుండెను. ఆమె ఎట్టెలాను గుఱించి ఇదివఱకువలెనే మాట్లాడెను. అంతయు కొన్నినిమిషములలో ముగిసిపోయెను. ఆమె నాకొక గిరీనాణెము నీయబోయెను. “వచ్చు” అని నేనంటిని.

“ఇంకను ఎక్కువ ఆశించుచున్నావా?” అని ఆమె అనెను.

అంతట నేను ఆ నాణెమును తీసికొంటిని.

“ప్రతిసంవత్సరము నీజన్మదినమునాడు వచ్చుచుండుము” అని ఆమె అనెను. నేనామెవద్ద సెలవుతీసికొని బయటకువచ్చితిని.

ప్రతిసంవత్సరము నా జన్మదినమున నేను హవిషమైకన్య గృహమునకుగోయి ఆమెఇచ్చు గిరీనాణెమును స్వీకరించుచుంటిని. ఆమె ఎట్టెలానుగూర్చి చెప్పమాటాను వినుచుంటిని. ఎట్టెలామాత్రము నాకు కసబడకుండెను. ఆమెను ప్రతినిత్యము తలచుకొని నేనుచేయుచున్నపనిని తీవ్రముగా ద్వేషింపసాగితిని. నా పరిస్థితికి సిగ్గుపడసాగితిని.

క్రమక్రమముగా బిడ్డీలో అపూర్వమైనమార్పు గోచరించుచుండెను. ఆమె కుంతలములు కడుప్రకాశవంతముగను, పరిశుభ్రముగను నుండెను. ఆమె చేతులుకూడ చాల పరిశుభ్రముగ నుండెను. ఆమె ఎట్టెలావలె అందమైనది కాదన్న

మాట నిజమే. ఆమె సాధారణయువతి అన్న మాట నిజమే. కాని ఆమె హృదయము చాలమంచిది. ఆమె కడు దయాపరురాలు. ఎప్పుడును ఇతరులకు మేలుచేయవలయునను సుగుణశీల, పరులకు ఆహ్లాదమును కలుగుజేయు నేర్పరి.

ఆమె మాయింటికివచ్చి సుమారొక సంవత్సరమైనదను కొందును. ఒకనాటి సాయంకాలమున నేనామెకన్నులను చూచితిని. అవి ఎంతో ఆలోచనాపూరితముగను, మనోహరములు గను నుండెను ఆ కన్నులు నేను చేయుచున్న పనిని పరిశీలించుచుండెను.

నేనప్పుడు నా భాషనభివృద్ధి చేసికోవలయునను తలంపుతో అచ్చు పుస్తకములోని కొన్ని వాక్యములను వెళ్లకాగితముల పుస్తకములో వ్రాసికొనుచుంటిని. ఆ పనిచేయుచు నేను కన్నులు పైకెత్తి చూచితిని. నేను చేయుచున్న పనిని ఆమె గమనించుచుండుటను చూచితిని. అంతట నేను నా చేతిలోని కలమును క్రింద పెట్టితిని. అపుడామె తాను చేయుచున్న అల్లిక పనిని ఆపుచేసెను. సూది మొకలగు వానిని క్రింద మాత్రము పెట్టి లేదు.

“బిడ్డి! నీవెట్లు ఆ పని చేయగలుగుచున్నావు? నేను వట్టి తెలివి తక్కువ వాడనా? లేక నీవు చాల తెలివైన దాసవా?”

“నేను చేయుచున్న పని ఏమి? నాకు తెలియదు” అని ఆమె మందహాసము చేయుచు ననెను.

ఆమె గృహమునంతను చక్కగా సరిదిద్దుచున్న మాట నిజమే. నిజముగా ఆమె చేయుచున్న పని అత్యద్భుతమైనది. కాని నాయుద్దేశ్యమప్పుడది కాదు.

“బిడ్డీ! నేను నేర్చుకొనుచున్న దంతయు నీవు ఎట్లు నేర్చుకొనుచున్నావు? నాతో బాటు ఎట్లు అభివృద్ధి చెందుచున్నావు?”

నేను నా విజ్ఞానమును గూర్చి గర్వించుచుంటిమి. హవిషము కన్య ఇచ్చిన గిసీ నాణెమును విజ్ఞాన సంపాదనకే వినియోగించుచుంటిని. ఇతర విధముల వచ్చిన సొమ్మును గూడ అందుకొరకే వినియోగించు చుంటిని.

“అదే ప్రశ్న నిన్నడుగుచున్నాను.”

“నీవెప్పుడును కొలిమివద్దకు రావు. ఆ విషయములు నీకెట్లు తెలియుచున్నవి?”

“నీవద్దనుండి అంటు న్యాధులవలె వచ్చుచున్నవి.”

పిమ్మట నామె ఎప్పటివలె అల్లికపనినిచేసికొనగెను. నేను కుర్చీ వెనుక భాగముపై ఆనుకొని ఆమె వంకకే చూడసాగితిని. ఆమె అసాధారణమైన యువతి అని తలపసాగితిని. మా వృత్తిక సంబంధించిన విషయము లన్నియు ఆమెకు తెలియును. మేము పయోగించు పనిముట్ల పేర్లన్నియు ఆమెకు తెలియును. మా వృత్తిక సంబంధించిన వేర్వేరు పేర్లన్నియు ఆమెకు తెలియును. ఇన్నిమాట లెందులకు? నాకు తెలిసినదంతయు ఆమెకు తెలియును. ఆమె కమ్మరపు పనిచేసి యుండలేదన్న మాటయేగాని నానికి సంబంధించిన విషయములన్నియు ఆమెకు తెలియును.

“బిడ్డీ! కొండలు లభించిన ప్రతి అవకాశమును సద్వినియోగము చేసికొందును. అట్టవారిలో నీవు ఒకర్తవు. ఇచ్చటకు రాకపూర్వము నీకు అవకాశము లభింపలేదు. మఱి నీవు ఎంత అభివృద్ధి చెందినావో చూడుము.”

ఆమె ఒక్క ఊణకాలము నావంకిచూచి మరల నెప్పటి వలె అల్లికపని చేసికొనసాగెను. ఆ పని చేసికొనుచునే ఆమె ఇట్లనెను: “అయినప్పటికిని నీ మొదటి గురువును నేనే. కాదా?”

అంతట నేను ఆశ్చర్యముతో నిట్లంటిని: “బిడ్డీ! నీవెందుల కేడ్చుచున్నావు?”

ఆమె కన్నులు పైకెత్తి చూచి చప్పుచు, “లేదు నేను ఏడ్చుటలేదు. ఆ అభిప్రాయము నీకు ఎందుకు కలిగినది?”

ఆ అభిప్రాయము నా కెందుకు కలిగినది. నేనామె కన్నుల లోని నీటిని చూచినమాట ముమ్మాటికిని నిజము. ఒకనీటిచుక్క క్రింద పడెనుగూడ. నే నామె వెనుకటి జీవితమునంతను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొంటిని. ఆమెలోని వెలివిఠేట లిప్పుడు నిరువుగప్పిస నిప్పువలెనున్నవి. ఆసమయముననే నే నామెచద్ద చూపు నేర్చు కొంటిని. ఆమె వెలివిఠేట లిప్పుడు చక్కగా ప్రకాశించు చున్నావు.

బిడ్డీ ఇంక కన్నీరు పెట్టుకొనలేదు. ఆమె కడు ప్రశాంత ముగ అల్లికపని చేసికొనసాగెను. ఆమెపట్ల నేను సరియైన కృత జ్ఞతను ప్రకటింపలేదేమోయని అనుకొనసాగితిని. నేను ముభావ ముగ నుండకుండ ఆమెతో ఎక్కువగ మాట్లాడుట అనవసర మని అనుకొంటిని.

“అవును, బిడ్డీ! నీవు నాకు మొదటి గురువు వన్నమాట నిర్వివాదాంశము. అందును మన మీవిధముగ కలసియుందుమన అనుకోనప్పుడు జరిగినది. అందువలన దాని ఆధిక్యము హెచ్చు చున్నది.

మువ్వరమును సత్రమునువీడి ఇంటికి పోసాగితిమి. త్రోవలో నా
గౌరవనీయుడు అప్పుడప్పుడు నా వంకకు చూచి తనచేతి వ్రేలు
కొఱుకుకొనసాగెను. మేము ఇల్లు సమీపించితిమి. జో ముందుగా
పోయి వీధి తలుపులు తెరిచెను. మేము మువ్వరము చావడిలో
కూర్చుంటిమి. అచ్చట నొక క్రొవ్వవత్తి దీపము కొలదిగా
కాంతి నొసగుచుండెను.

గౌరవనీయుడు తేబులువద్ద కూర్చుండి, క్రొవ్వవత్తి
దీపమును దగ్గఱకు లాగుకొని, దాని వెలుగులో తననోటు పుస్త
కములోని కొన్ని విషయములను చూపుకొనెను. తరువాత సత్రము
నోటు పుస్తకమును జేబులో పెట్టుకొనెను; క్రొవ్వవత్తి దీప
మును యథాస్థానమున నుంచెను.

తరువాత సత్రమున నెను: “సన్నందిలును బాగస్సు అందును.
నేను లండనులోని ఒక లాయరును. చాల ప్రసిద్ధిచెందినవాడను.
నేను మీతో ఒక అసాధారణమైన విషయమునుగూర్చి మాట్లా
డవలసి యున్నది. కాని నే నిందుకు ఏమాత్రము బాధ్యుడను
కాను. నన్ను సలహా సహాయముండినచో, నే నిచ్చటకు రావలసిన
అవసరముండి యుండెడిదికాదు. నన్ను సలహా అడుగలేదు.
కావున మీరిప్పుడు నన్ను ఇచ్చట చూచుచున్నాను. నే నొకరి
తరపున సమ్మతిమైన ప్రయోగిగా పనిచేయుచున్నాను. నేను చేయ
వలసిన పనియేమో నాకు బాగుగ తెలియదు; అంతకుంటే
ఎక్కువ తెలియదు. తక్కువ తెలియదు. జోగార్డర్! నీవద్ద
అప్రెంటిసుగా పనిచేయుచున్న ఈ బాలుని బాధ్యతను స్వీకరిం
చుట కొకరు సిద్ధముగా నున్నారు. మఱి నీవు ఇతని శ్రేయస్సును

కాంక్షించి ఇతనిని వదిలి వేయుటకు అంగీకరించువా? అట్లు వదిలి వేసినందుకు నీవు డబ్బేమియు ఆశింపవు గదా!”

“పిప్ మార్గమున కడ్లువచ్చుపనిని దేనిని నేను చేయకుండు నట్లు భగవంతు డనుగ్రహించుగాక.”

“భగవంతుని మాట అటుండనిమ్ము. ఇప్పుడు అసలు సమస్య వేఱు. అతనిని వదిలి వేసినందుకు నీవేమైన కోరుదువా?”

“కోరను అన్నదే నా సమాధానము.”

“మంచిది. ఆ మాటలను జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము. తరువాత వెనుదీయుటకు ప్రయత్నింపకుము.”

“ఎవ్వరు ప్రయత్నించు చున్నారు?”

“ఎవ్వరైన ప్రయత్నించుచున్నారని నేను అనలేదు. సరే కాని నీపద్ధతి కుక్క యున్నదా?”

“ఉన్నది.”

“మంచిది. ఒక కుక్క మంచిది కావచ్చును. మఱి యొక కుక్క దానికంటె మంచిది కావచ్చును. ఈ విషయమును జ్ఞాపకముంచుకొనుము. జ్ఞాపకముంచుకొందువా? సరే, ఇంక ఈ పిప్ సంగతికివత్తును. నేను చెప్పవలసిన దొక ముఖ్య విషయమున్నది. ఇతడు మంచి భవిష్యత్తును ఆశింపవచ్చును.”

నేను, జో ఒకరి నంక నొకరము చూచుకొంటిమి.

అతడింకను ఇట్లనసాగెను: “అతడు చక్కని ఆస్తిక స్వంత దారుడగునని తెలియజేయవలసినదిగా నాకు నూచన వచ్చినది. ఇప్పుడు ఆ ఆస్తిని కలిగియున్న వారి ఉద్దేశ్యమేమో తెలియుచు? పిప్ను వెంటనే ఇప్పటి జీవిత విధానము నుంకియు, ఈ ప్రదేశము నుంకియు తొలగింపవలయును. అతనిని కులీనుని

వలె పెంచవలయును. అతని మంచి భవిష్యత్తుకు చక్కని పునాది వేయవలయును.”

నా కలలు 'ఫలించు సమయము వచ్చినది! నా ఊహ గానము వాస్తవ పరిస్థితిని మించిపోయినది. హావిషయ కన్య నాకు మంచి భవిష్యత్తును కలుగజేయునున్నది!

అతడింకను చెప్పుచునే యుండెను: “పిస్! ఇంక నేను చెప్పవలసిన దంతయు నీకు చెప్పుచున్నాను. నీవు కొన్ని విషయములను చక్కగా అర్థము చేసికోవలయును. నీకు ఆస్తినియ బోవు వారికి రెండు కోరికలున్నవి. అందొకరి యేమన నీవు ఎప్పుడును, ‘పిస్’ అను నామమునే ధరించి యుండవలయును. ఇది చాల సుభమైన పరతు. నీకు ఎంతో ఆస్తిరానున్నది. మఱి నీకు ఈ పరతుకెట్టి అభ్యంతరము ఉండవని భావించుచున్నాను. అభ్యంతర మున్నచో చెప్పివేయుట కిదియే తగిన సమయము.”

“నాకెట్టి అభ్యంతరమును లేదు” అని నేను చెల్లిన నంటిని.

“అభ్యంతర మెందులకుండును? నీకు ఆస్తినియ బోవు వారిపేరు, వారు బయల్పడుచుకొనువఱకు పరమ రహస్యముగా నుండును సమయము వచ్చినప్పుడు వారే నీ ఎదుటపడి తమ నామమును బయల్పడుచు కొందురు. వారెప్పుడు అటుల చేయుదురో నేను చెప్పజాలను. ఎవ్వరును చెప్పజాలరు. కొన్ని సంవత్సరముల తరువాత ఆ పని జరుగవచ్చును. ఈ లోపల నీవు వారి నామమును తెలిసికొనుట కెన్నడును ప్రయత్నింపరాదు. నీవెల్ల చేయరాదని గట్టిగా తెలిసికోవలయును.

వాడు ఫలానావారని ఊహించినచో ఆ తలంపును నీ మనస్సులోనే ఉంచుకోవలయునుగాని ఎవ్వరికిని చెప్పరాదు. ఎవ్వరికిని వ్రాయరాదు. ఈ నిషేధమునకు కారణము లేమని నీవు ప్రశ్నింపవచ్చును. ఆ కారణములుగట్టివి కావచ్చును. సామాన్యమైనవి కావచ్చును. వానితో నీకు ప్రసక్తిలేదు. ఆ కారణములను వెలిసికొనుటకు నీవు ప్రయత్నింపరాదు. ఈ ముఖ్యమైన కోరికకు నీవు అంగీకరింపవలయును. ఆ విధముగా ప్రవర్తింపవలయును. నీకు సాహాయ్యము చేయనున్నవారికి నాకు గల సంబంధ మీ విషయముననే ఇది మా యిద్దరి మధ్య గల పరమ రహస్యము. మఱి నీవు ఈ కోరికకుగూడ అంగీకరించువా? అభ్యంతరమేదేని యున్నచో చెప్పుటకీదే తగిన సమయము. వెంటనే చెప్పుము.”

“నాకెట్టి అభ్యంతరమును లేదు.”

“అభ్యంతర మెందులకుండును? పిస్! ఇక నేను చెప్పవలసిన దంతయునై పోయినది. కాని ఇంక నొక్కమాట. నీకు భవిష్యత్తులో మంచి ఆస్తివచ్చును? కాని యిప్పుటి మాట? వాడు నానద్ద నీ విద్యకు, పోషణకు తగినంత ధనముపెట్టియున్నాడు. ఇక నన్ను నీ సంరక్షకునిగా భావించుకొనుము. ఈ పనిని నేను ఉచితముగ చేయుటలేదు. నాకు ప్రతి ఫలము ముట్టి నది. అందువలననే ఈ పని సంతను చేయుచున్నాను. నీ పరిస్థితి మాటిపోవును. కావున దానికి అనుగుణముగ విద్యను నీవు సంపాదించుకొనవలయును. నీవు వెంటనే ఆ పని ప్రారంభింపవలయును. ఇక ఏ మాత్ర మాలస్యము చేయరాదు.”

“నేనా విధముగ జరుగవలయునని ఎంతో కాలము నుండి కోరుకొనుచున్నాను.”

“ఇదివఱకు సంగతి ఎందులకు? ఇప్పుడు కోరుకొను చున్న చో చాలును. నిన్ను పెంటనే సరియైన ఉపాధ్యాయుని వద్ద ప్రవేశపెట్టెదను. అందుకు నీవు సిద్ధముగనున్నట్లే కదా?”

“సిద్ధముగ నున్నాను.”

“మంచిది. నీవు ఎవరై స మంచి ఉపాధ్యాయుని పేరు నెప్పుడై స విని యున్నావా?”

“లేదు.”

“నేనొక ఉపాధ్యాయుని పేరు విని యున్నాను. అతడు మనపనికి సరిపోవుననుకొందును. అతనిని నేను సిఫారసుచేయుట లేదు. గుర్తుంచుకొనుము. నే నెవ్వరిని ఎప్పుడును సిఫారసు చేయను. ఆ ఉపాధ్యాయుని పేరు మత్తయి పోకెట్.”

మత్తయి పేరును నే నిదివఱకు హవిషమేకస్య ఇంట విని యుంటిని. అతనిని గూర్చి ఆమె నిష్ఠురముగా మాట్లాడియుండెను. మత్తయి పేరు నాకు తెలియునన్న సూచన నాముఖములో కనబడసాగెను.

“అతని పేరును నీ విదివఱకు వినియుంటివా?”

“వినియుంటిని.”

“ఓహో! విని యుంటివా? నీ అభిప్రాయమేమి?”

“నేను మీ సిఫారసు కెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

“అదికాదు. అదికాదు. జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని చెప్పుము.”

“నేను మీ సిఫారసుకెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

“అదికాదు, మిత్రమా! జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొని చెప్పుము. సిఫారసు అన్నది సరియైన మాటకాదు. మఱియొకమాటకొఱకు ప్రయత్నింపుము.”

“మత్తయి పోకెట్ పేగు చెప్పినందుకు ఎంతయు కృతజ్ఞుడను.”

“కొంచెము బాగున్నది.”

“నేను సంతోషముతో అతనివద్ద చదువుకొందును.”

“మంచిది. నీవు అతని ఇంటికేపోయి చదువుకొనుము, అందుకు కావలసిన ఏర్పాట్లను నేను చేయుదును. మొదట నీవు లండనులోనున్న అతని కుమారుని కలిసికొనవచ్చును. మఱి నీవు లండను నగరమున కెప్పుడు వత్తువు?”

“నేను వెంటనే రాగలను.”

“మంచిది. కాని నీవు గౌరవనీయులు ధరించునంటి దుస్తులతో రావలయును. కూలివాండ్ర దుస్తులు పనికిరావు. సరిగా వారమురోజుల కిదే రోజున బయలుదేరము. మఱి నీకుడబ్బు కావలయు సనుకొందును. ఇరువది గినీలు చాలునా?”

తరువాత నతడు తన పర్సులోనుండి ఇరువది గినీలను తీసి నాకిచ్చెను. తరువాత నతడు జోతో నిట్లనెను: “జో! నీ వట్లు మూగవానివలె కూర్చున్నావేమి? మాట్లాడవేమి?”

“అవును” అని జో అనెను.

“నీవు ఏమియు కోరనని అన్నావు. జ్ఞాపకమున్నదా?”

“అవును.”

“కాని నీకు పరిహారముక్రింద కొంత సొమ్మియవలయునని నాకు సూచన చేయబడి యున్నదా?”

“పరిహారమా? ఎందుకు?”

“పిప్ నిన్ను వీడిపోవుచున్నందుకు.”

“పిప్ కు మంచి భవిష్యత్తుండవలయుననియే నేను కోరు
కొనుచున్నాను. అందు కతడు వెళ్ళిపోవుట నాకు సమ్మతమే.
కాని నా బిడ్డకు పిప్ వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఆలోటును డబ్బు
పూడ్చగలదా? డబ్బు సరియైన పరిహారమగునా?”

నేను జోను ఓదార్చుటకు ప్రయత్నింపసాగితిని.

అంతట జాగర్సు ఇట్లనెను: “జో! ఇది నీ కడపటి అవ
కాశముని హెచ్చరించుచున్నాను. నావద్ద ముసుగులొగ్రుద్దులాట
పనికిరాదు. నీ కేదైన బహుమానము కావలసినచో వెంటనే
చెప్పుము. నేను ఇచ్చుటకు సిద్ధముగనున్నాను. ఈ అవకాశము
పోయినచో నీకు మరల లభింపదు.”

ఆ మాటలు జోకు కోపము కలిగింపసాగెను. అతడు
తన మనోవ్యధను ప్రకటింపబూనెను. అంతట జాగర్సు గుమ్మము
వద్దకుపోయి ఇట్లు చెప్పెను: “పిప్! నీవు కులీనుడవు కానున్నావు.
కావున నీ వీ ప్రదేశమును ఎంత త్వరగా వదిలిపెట్టిన అంత
మంచిది, సరే. ఇదివఱకే చెప్పినానుగదా. సరిగా వారము రోజు
లలో డేరోజున లండనుకు బయలుదేరిరమ్ము. నీ కీలోపల
నా విలాసము తెలియజేసెదను. నీవు కోచి బండిలో తిన్నగా
నావద్దకు రావచ్చును. నే నే అభిప్రాయమును వ్యక్తపఱచుట
లేదని అరము చేసికొనుము. నేను ప్రతిఫలమును తీసికొనియే
ఈపని అంతయు చేయుచున్నాను. అర్థము చేసికొనుము.”

అట్లని అతడు సత్రము వద్దనున్న అద్దె బండ్లివద్దకు పో
సాగెను. అప్పుడు నా మనస్సులోని కొక ఆలోచన వచ్చెను.
అందువలన నేను పరుగెత్తుకొనిపోయి అతనిని కలిసికొంటిని.

“ఎందుకు వచ్చినావు?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.
“అయ్యా! నేను తు. చ. తప్పకుండా మీరు చెప్పినట్లే చేయ
వలయునని నిశ్చయించుకొని యున్నాను. అందువలన ఒక
సందేహము తీర్చుకొనుటకై మీవద్దకు వచ్చియున్నాను. నే నీ
ప్రాంతమును వీడిపోవుటకు ముందు నాకు తెలిసిన వారివద్ద
సెలవు తీసికొనుటకు మీకెట్టి అభ్యంతరమైన నున్నదా?”

“లేదు.”

“అయ్యా! ఈ గ్రామములో మాత్రమేకాదు. సమీప
పట్టణములో కూడా.”

“లేదు. అభ్యంతరము లేదు.”

“నేను మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

తరువాత నేను మరల ఇంటికి పరుగెత్తుకొని పోతిని. నేను
ఇంటికి పోవుసప్పుటికి జో వంటగదిలో కుంపటి ముందు
కూర్చుండి కాలుచున్న బొగ్గుపంకకు చూచుచుండెను. అతడు
రెండు మోకాళ్ళపై రెండుచేతుల పెట్టుకొని యుండెను. నేను
కూడపోయి అచ్చటనే కూర్చుండి కాలుచున్న బొగ్గుపంకకు
చూడసాగితిని. చాల సేపటి వఱకు ఎవరము మాట్లాడలేదు.
జో గాఢముగ ఆలోచించు చున్నట్లుండెను.

నా సోదరి ఒకమూల మెత్తల కుర్చీపై కూర్చుండి
యుండెను. బిడ్డి కుంపటి ముందు కూర్చుండి అల్లికపని చేసి
కొనుచుండెను. జో, బిడ్డిక వ్రక్కనే కూర్చుండి యుండెను. నేను

జోకు ప్రక్కనే కూర్చుండియుంటిని. చాలా సేపటిపాటు నే నెంత ప్రయత్నించినను నా నోటినుండి మాట రాకుండెను.

ఎట్టకేలకు నేను ఇట్లుంటిని: “జో! ఆ విషయమును బిడ్డికి చెప్పి యున్నావా?”

అతడింకను కుంపటి వంకకే చూచుచు ఇట్లనెను: “తేగు, పిప్! ఆ విషయమును నీకే వదలిపెట్టి వైచినాను.”

“నీవు చెప్పియుండిన ఎంతయు బాగుండెడిది.”

“పిప్ మంచి ధనికుడు, గౌరవనీయుడు కానున్నాడు. భగవంతు డతనికి నేలు చేయుగాక” అని అతడనెను.

ఆ మాటలను వినగానే బిడ్డి చేతిలోని సూదసి క్రందబాటు విడిచి నా వంక చూచెను. జో తన మోకాళ్ళు పట్టుకొని నా వంక చూచెను. నేను ఇరువురి వంక చూచితిని. కొంచెము సేపైన తరువాత వారిరువురును నన్ను హృదయపూర్వకముగ అభినందించిరి. కాని వారి మనస్సులలో నొక విధమగు విచారమున్నట్లు తోచెను. అది నా కిష్టము కాకుండెను.

నేను జరిగిన విషయమునంతను బిడ్డికి చెప్పితిని. “నాకు నేలు చేయనున్న వారెవ్వరని మీకు సందేహము కలుగవచ్చును. ఆ విషయమునుగూర్చి మీకు తెలిసికొనుటకు ప్రయత్నింపరాదు. ఎటువంటి ప్రశ్నలు అడుగరాదు. సరియైన సమయమున కాపేరు బయల్పడును. అంతవఱకు మనమా విషయమును గూర్చి మాట్లాడరాదు. ఒక నిగూఢ వ్యక్తి నాకు చక్కని ఆ సి నొసగనున్నాడను విషయమును తెలిసికొనిన చాలును” అని నేను అంటిని.

అంతట వారిరువురును నన్ను మఱియొకసారి అభిసందించిరి. బిడ్డి కుంపటివాకకు చూచుచు, “నేను నిన్ను ఆ విషయమనుగూర్చి ఎట్టి ప్రశ్నలు అడుగను. ఆ విషయమున నేనుచాలా జాగ్రత్తగ నుండును” అని అనెను. నాబావకూడ అట్లే అనెను.

ఈ విషయమును నా సోదరికి తెలియ జేయుటకు బిడ్డి శతవిధముల ప్రయత్నించెను. నాకు తెలిసికొంత వఱకు, ఆమె ప్రయత్నము లేమాత్రము ఫలించలేదని గట్టిగా నమ్ముచున్నాను. ఆమె నవ్వుచు, తల ఎన్నోసార్లు ఊపెను. అప్పుడప్పుడు, ‘పిప్’, ‘ఆస్తి’ అను మాటలు నుచ్చరించెను. కాని ఆమె కామాటల అర్థము తెలియదనియే నేను నమ్ముచున్నాను. నిజముగా నామె పరిస్థితి చాలా ఘోరముగ నుండెను.

నేను కుంపటి పంకకు చూచుచుండిరి. బిడ్డి జోలు నేను వెళ్ళి పోవుటనుగూర్చి మాట్లాడుచుండిరి. నేను వెళ్ళిపోయిన తరువాత ఏమి చేయవలయునను విషయమునుగూర్చికూడ వారు మాట్లాడుకొను చుండిరి.

నాగిరాజు భోజన సమయమున నేను ఇట్లుంటిని: “శనివారమునాటి రాత్రి. అయిదారోజులు, నాటికి ముందురోజు ఉన్నవి! అవి త్వరలోనే గడచిపోవును.”

“అవును, పిప్! అవి త్వరలోనే గడచిపోవును” అని జో హీసస్వరమున ననెను.

“అవే త్వరలోనే గడచిపోవును” అని బిడ్డి అనెను.

“నేను సోమవారమునాడు పట్టణమునకు పోదును. నే నచ్చట కొంత దుస్తులను కట్టించుకొందును. నేనే అచ్చటకు వచ్చి దుస్తులను ధరింతునని డర్జీవానికి చెప్పెదను. లేక వానిని

పంబుల్ చూక్ గృహమునకు పంపవలయునని చెప్పెదను. ఏల
యన ఇచ్చట ధరించినచో జనులందఱును నన్న తేటిపాణి
జూతురు. అది నా కేమియు బాగుండదు.”

“నీవు గౌరవనీయులు ధరించునట్టి మస్త్రులను ధరించి
నప్పుడు చూచుటకు పంబుల్ దంపతులు ఎంతయు సంతసించును.
వాప్పుల్ స్థితిగూడ అంతే. మిగిలి వారుగూడ సంతసించును”
అని జో అనెను.

“నా కది ఇష్టముండదు. అంతయు మొఱటుగా తయారగును. నేను దానిని సహింపజాలను.”

“వారిమాట సరేకాని నీ మస్త్రులను నాకు, నీ సోదరికి,
బావకు చూపు విషయమును అలోచించినావా? నీవు వానిని
మాకు తప్పక చూపుదువనుకొందును. చూపవా?” అని బిక్కి
అనెను.

అప్పుడు నే నిట్లంటిని : “నీ వంత తొంకటపడెద వెందు
లకు? నీవు ఒక్క క్షణకాలమాగి యుండినచో ఆవిషయమును
గూర్చి చెప్పి యుండెడి వాడను. శుక్రవారమునాడు వానిని
తెచ్చి మీకు చూపవలయునని అనుకొన్నాను.”

బిక్కి ఇంక ఏమియు మాట్లాడలేదు. తరువాత నేను
వారివద్ద వెలుపు తీసికొని నిదురింపబోతిని.

తెల్లవాటిన తరువాత నేను నిదురనుండి లేచితిని. ఉదయ
కాలపు భోజనము చేసితిని. అంతట జో నన్ను అప్రెంటిసుగా
జేర్చుకొనుటకు సంబంధించిన కాగితమును తీసికొనివచ్చి
కుంపటిలో బడవైచెను. అవి అగ్ని కాహుతి అయ్యెను. ఇక
నేను అతనివద్ద అప్రెంటిసుగా పనిచేయవలసిన అవసరములేదు.

నేను సంపూర్ణమగు స్వేచ్ఛను పొందితిని. భోజనమైన తరువాత జోత్తో కలిసి చర్చికి పోతిని.

మధ్యాహ్న భోజనమైన తరువాత నే నొక్కడనే చర్చి వద్దకు పోతిని. ఆ చర్చికి ప్రతి ఆదివారమునాడు వచ్చు బీద జను లనుగూర్చి సానుభూతితో ఆలోచింపసాగితిని. నేను ధనికుడనైన తరువాత వారికి తగిన సాహాయ్యము చేయవలయునని నిశ్చయించు కొంటిని.

నే నిదివఱకచ్చట ఒక నేరగానికి సాహాయ్యము చేసి యుంటిని. ఆ విధముగ చేసినందుకు నేను తరువాత సిగ్గుపడుచుండెడివాడను. నాకు అతని సంగతికూడా జ్ఞప్తికి వచ్చెను. “అది జరిగి చాలకాలమైనది. అతడిప్పుడు ఏదూర దేశములోనో ఉండియుండును. నాకు సంబంధించినంతవఱకు అతడు మరణించినట్లే. ఒకవేళ నిజముగా నతడు మరణించినాడేమో!” అని నన్ను నేను ఓ దారుణకొనసాగితిని.

నేను బురుజువద్దకుపోయి కూర్చుంటిని. “నా కిచ్చి వివాహము చేయవలయునను ఉద్దేశ్యముతోనే హవిషమేకస్య, ఎస్ట్రోగారు ఉన్నతవిద్య చెప్పించుచున్నదా?” అని నేను ఆలోచించుకొనసాగితిని. ఆ యాలోచనతో నేను నిదుర పోతిని. నేను మేల్కొన్నప్పటికి జో నా ప్రక్కనే చుట్టకాల్చుకొనుచు కూర్చుండియుండెను. అతనినిచూచి నేను ఆశ్చర్యపడితిని. నేను కన్నులు తెరిచినవే అతడు మృదహాసముచేసి ఇట్లనెను: “కడ సారికదాయని నేను నీవెంటపడి వచ్చినాను.”

“నీవట్లు చేసినందుకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను.”

“మంచిది.”

“నేను నిన్నెన్నడును మఱచిపోనని జప్తియందుంచుకొనుము.”

“ఆవిషయమున నాకెట్టి సందేహమునులేదు, పిప్!”

తరువాత మేమింకను కొంతసేపు మాట్లాడుకొంటిమి. పిమ్మట మేమింటికి తిరిగిపోయి తేనీరు సేవించితిమి.

తేనీరు సేవించినతరువాత నేను బిడ్డిని తోటలోనికి తీసికొనిపోయి ఇట్లంటిని: “యువతీమణీ! నేను నిన్ను ఎన్నటికిని మఱచిపోను. నీవు నాకొక సాహాయ్యము చేసిపెట్టవలయును. నీవు జోను అభివృద్ధిపఱచుటలో ఏలోయి చేయరాదు.”

“నేను చేయవలసినది ఏమియున్నది?”

“అతనికి చదువు సరిగారాదు. ఎచ్చటనెట్లు ప్రవర్తింపవలయునో సరిగా తెలియదు.”

“అతని యిప్పటిప్రవర్తన బాగుగలేదా?”

“ఇచ్చట బాగుగనేయున్నది. కాని...”

“ఇచ్చట బాగుగనేయున్నదా!”

“నామాట పూర్తిగా విన్నతరువాత మాట్లాడుము. నేను అతనిని ఉన్నతస్థితిలోనికి తీసికొనిపోవుటకు ప్రయత్నింతును. నాకు ఆస్తి పూర్తిగావచ్చినతరువాత అతని నిచ్చటనుండి తీసికొనిపోదును. మఱి యప్పుడతని ప్రవర్తన వేఱువిధముగ నుండవలయుచుగదా!”

“ఆవిషయ మతనికి తెలియదందువా?”

“బిడ్డి! నీ యుద్దేశమేమి?”

“అతనికిగూడ గర్వముండునను విషయమును నీవెన్న
డును ఆలోచింపలేదా?”

“గర్వమా?”

“అవును. గర్వములో అనేకరకములుండును. గర్వమం
తయు ఒకేరకమునకు చెందినది కాదని...”

“ఆగినావెందుకు? పూర్తిచేయుము.”

“తెలిసికొనుము. అతశిచ్చట బాగుగ నేయున్నాడు.
ఎవ్వరైన అతని నిచ్చటనుండి తీసికొనబోవుటకు అతడు అంగీక
రింపకపోవచ్చును. నిజము చెప్పవలయునన్న అతడా ప్రయత్న
మును సమాత్రము హర్షింపడు. సహించడు. నాకంటె నీకతనిని
గూర్చి ఎక్కువ తెలిసియుండవచ్చును. అయినను నేను ఆవిధ
ముగ చెప్పుటకు సాహసించుచున్నాను.”

“బిడ్డీ! నీవావిధముగ మాట్లాడుచున్నందుకు నేనెంతయు
విచారించుచున్నాను. నీవిట్లు మాట్లాడుచువని నేను ఎప్పుడును
అనుకొనలేదు. నీవు అసూయపడుచున్నావు, బిడ్డీ! నాకు అదృ
ష్టము పట్టచున్నదని నీవు అసంతృప్తిపడుచున్నావు. ఆ అసం
తృప్తిని దాచుకొనలేక ఈవిధముగా బయల్పడుచున్నావు.”

“ఆవిధముగ అనుకొనదలచినచో అనుకొనుము. ఎన్ని
సార్లయిన ననుకొనుము.”

“బిడ్డీ! నీహృదయములోని విషయము నావిధముగ బట్ట
బయలు చేసికొనెదవెందులకు? నీ అభిప్రాయములను నా
నెత్తిపైకుద్దుటకు ప్రయత్నింతు వెందులకు? నే నిందుల

కెంతయు విచారించు చున్నాను. ఇది మానవ స్వభావములోని వికృత భాగము. నేను వెళ్ళిపోయిన తరువాత అవకాశము చిస్కి-సప్పుడెల్ల జోను అభివృద్ధి పొందిచుటకు ప్రయత్నింప వలసివదని నిన్ను కోరదలచినాను. కాని యిప్పుడేంక నిన్నేమియు కోరను. నీలోని ఈ చిహ్నమును చూచుటకు నే నెంతయు విచారించు చున్నాను. ఇది మానవ స్వభావములోని వికృత భాగము.”

“నీవు నన్ను దూషించినను, మఱియింక నేమి చేసినను నేనా విషయమున చేయగలిగినదంతయు చేయుదును. నీవు ఈ నామాట నమ్మవచ్చును. నీవు నన్నుగూర్చి ఏవిధముగ అభిప్రాయపడినను, నేను మాత్రము నిన్ను జ్ఞప్తియందుంచుకొందును. కాని గౌరవనీయుడు అన్యాయముగ ప్రవర్తింపరాదు.”

“బ్రహ్మ! నీవు అనూయ పడుచున్నావు. ఇది మానవ స్వభావములోని వికృత భాగము.”

అట్లని నే నా ప్రదేశమును వీక్షించి, ఆమె ఇంటిలోనికి వెళ్ళిపోయెను.

మఱునాడు నేను పట్టణమునకుపోయి ట్రాబ్ అను దర్జీ వానిని కలసి కొంటిని. నాకు ఆ స్త్రీ రానున్న విషయము సత్యమే తెలిపితిని. అతడు సన్నెంతయు అభినందించి గౌరవ భావముతో చూచెను. నే సత్యవద్ద నా సూతుకు సరిపడు గుడ్డను కొంటిని. అతడు ఎంతో జాగ్రత్తగా నా కొలతలను తీసికొనెను. గురునారమునాటి సాయంకాలమున కా సూతును పంబుల్ చూక్ గృహమునకు పంపుటకతడు అంగీకరించెను. తరువాత నేను మఱి కొన్ని అంగళ్ళకుపోయి నాకు కావలసిన వస్తువులను కొంటిని.

నే నెక్కడకు పోయినను, నాకు గొప్ప ఆస్తి రానున్నదను విషయమును తెలిసికొని అందఱును నన్ను గౌరవింపసాగిరి.

సిమ్మట నేను పంబుల్ చూక్ గృహమునకు పోతిని. పంబుల్ చూక్ నన్ను స్వీకరించుటకై వీధి ద్వారమువద్ద నిలబడి యుండెను. నాటి యుదయమున నతడు మా యింటికి పోయి యుండెను. నాకు గొప్ప ఆస్తి రానున్న విషయము నతడచ్చట తెలిసికొని యుండెను. అందువలన నతడు నన్ను ఎంతో గౌరవ భావముతో స్వీకరించి పరిపరి విధముల అభినందించెను.

అతడు నా కొఱకొక చక్కని విందునుగూడ నేర్పాటు చేసెను. మే మిరువురము ఆ విందులో పాల్గొంటిమి. ఆ సమయమున నతడు నన్నెంతో ఆదరించెను. మేమా సందర్భమున ఎన్నో విషయములు మాట్లాడుకొంటిమి. తరువాత నేను ఇంటికి తిరిగి పోతిని.

మంగళవారము, బుధవారము, గురువారము గడచి పోయెను. శుక్రవారమునాటి యుదయమున నేను పట్టణమునకు బయలుదేటి పోయి పంబుల్ చూక్ గృహమును చేరు కొంటిని. కడచిన దినమున దర్జీవాడు నాసూటు నచ్చటకు చేర్చియుండెను. నేనా సూటును ధరించితిని.

తరువాత నేను హవిషమేకన్య గృహమువద్దకుపోయి గంట మ్రోగించితిని. అంతట సారా అచ్చటకు వచ్చెను. ఆమె నాలోని మార్పునుచూచి ఆశ్చర్యపడెను. ఆమె ముఖకవళిక మాటిపోసాగెను.

“నీవా? ఓయిభగవానుడా! నీవా? నీకేమి కావలయును?” అని ఆమె ఆశ్చర్యమును ప్రకటించుచు అనెను.

“సారా! నేను లండనుకు ప్రయాణమై పోవుచున్నాను. హావిషమ్ కన్యవద్ద సెలవుతీసికొని వలయునని ఇచ్చటకు వచ్చి యున్నాను.”

కాని సారా తాళము తీయలేదు. ఆమె తిన్నగా నెను కకు పోయి హావిషమ్ కన్యను కలిసికొని నన్ను లోనికి ప్రవేశపెట్టి విషయమునుగూర్చి మాట్లాడి యుండెను. కొంతసేపైన తరువాత ఆమె తిరిగివచ్చి తలుపులు తెరిచెను. నన్ను తేటిపాత జూచుచు లోనికి తీసికొని పోయెను.

నేను తిన్నగా పోయి హావిషమ్ కన్య గదిలో ప్రవేశించితిని. ఆమె యప్పుడు పెద్దబల్లచుట్టును తిరుగుచుండెను. నేను ప్రవేశించిన సవ్యధి విన్నగానే ఆమె ఆగిపోయి నా వంతు తీరిగెను.

ఆమె యిట్లనెను: “సారా! వెళ్ళిపోకుము. ఎందుకువచ్చి నావు? పిస్!”

“మిస్ హావిషమ్! నేను తేపు లండను మహానగరమునకు బయలుదేరి పోవుచున్నాను. మీవద్ద సెలవు తీసికొని పోవలయునని వచ్చినాను. ఇందుకు మీ రేమియు అనుకొనరను కొందును.”

“ఓహో!”

“మిస్ హావిషమ్! నాకు త్వరలో గొప్ప ఆస్తి రానున్నది. ఇందుకు నే నెంతయు కృతజ్ఞుడను; మిస్ హావిషమ్!”

“ఓహో! నేను జాగ్రత్తను చూచియున్నాను. చాణిసి గూర్చి వినియున్నాను, పిస్! అయిన నీవు తేపు వెళ్ళుచున్న మాట?”

“అవును, మిస్ హావిషమ్!”

“నిన్ను ధనికులు పెంచుకొని యున్నారా?”

“అవును, మిస్ హావిషమ్!”

“వారిపేరు తెలియదా?”

“అవును, తెలియదు.”

“జాగర్సును నీకు సంరక్షకుడుగ నియమించి యున్నారా?”

“అవును, మిస్ హావిషమ్!”

“నీకు మంచి భవిష్యత్తు ఉన్నది, పిప్! మంచి గుణములు కలిగి యుండుము. సమచితముగ ప్రవర్తింపుము. జాగర్సు చెప్పిన చొప్పున సడచుకొనుము. గుడ్ బై, పిప్! నీవు ఎప్పుడూను ‘పిప్’ అను నామమునే ధరించి యుందువుకదా?”

“అవును, మిస్ హావిషమ్!”

“గుడ్ బై, పిప్!”

అట్లని ఆమె తన చేతిని చాపెను. అప్పుడు నే నామె యుందు మోకరిల్లి దానిని ముద్దు పెట్టుకొంటిని. ఆమెవద్ద ఎట్లు సెలవు తీసికోవలయునను విషయమునుగూర్చి నేను అంతవఱకు ఆలోచించి యుండలేను. కాని అటుల చేయవలయునని నాకు అప్పుడు సహజముగా బుద్ధిపట్టెను.

తరువాత నేను బయటకు పోతిని. సారా నా పెనుకనే పచ్చి ఎప్పటివలె తలుపులకు తాళమువైచెను. పిమ్మట నేను పంబుల్ చూక్ గృహమునకు వెళ్ళితిని. అచ్చట నా దుస్తులను విప్పి ఒకమూటగా కట్టి, దానిని తీసికొని ఇంటికి బయలుదేరి పోతిని. ఎట్టకేలకు ఇల్లు చేరుకొంటిని.

శుక్రవారమునాటి సాయంకాలము జో, బిడ్డీ ఆనందము కొఱకు సగానధరించి, ఇంటిలో కూర్చుంటిని. నాటిరాత్రిమేము చిక్కని విందులో పాల్గొంటిమి. కాని వారిరువురును నిరుత్సా

హాముగ నున్నట్లు కనబడెను. తరువాత నూలు విప్పి పగుండ బోతిని.

తెల్లవాలు సమయమున మా యూదు వదిలి వెళ్ళిపో వలయునని నిశ్చయించుకొంటిని. నే నొక్కడనే నడచిపోదునని నిశ్చయించుకొంటిని. జోకూడ నాతో కలిసి వచ్చినచో అవ మానకరముగ నుండునని భావించితిని. కాని అది కారణము కానట్లు నటించసాగితిని. రాత్రి నా గదిలో పరున్న తరువాత మరల జో వద్దకు పోయి “నీవు కూడ నాతో కలిసి రావల యును” అని అడుగవలయునను అభిప్రాయము కలిగెను. కాని నేను ఆవిధముగ చేయలేదు. ఆ రాత్రి నాకు సరిగా నిదురపట్ట లేదనియే చెప్పవలయును.

నాకు పెండలికడ ఉదయ కాలపు భోజనమును తయారు చేయుటకై బిడ్డి నిదురనుండి లేచెను. ఆమె చక్కని భోజనమునే సిద్ధము చేసెను. కాని నేను తొందట తొందటగా భోజనము చేసితిని. ఆమె చక్కని భోజనమును తయారుచేసినను నాకు రుచికరముగ లేకుండెను. భోజనమైన తరువాత నేను నా సోద రిని ముద్దుపెట్టుకొంటిని. అపు డామె నవ్వుచు, తన యూపుచుం డెను. పిమ్మట బిడ్డిని ముద్దుపెట్టుకొంటిని. అప్పుడప్పుడు జో మెడ చుట్టును చేతులువేసి కాగిలించుకొంటిని. తరువాత సామానులు సద్దుకొన్న చిన్న పెట్టెను చేతబుచ్చుకొని బయటకు పోతిని. బయ టకు పోయిన తరువాత నేను వెనుకకు తిరిగిచూచితిని. జో, బిడ్డిలు గుమ్మమువద్ద నిలబడియుండిరి. జో “హుట్టా.” అని అట చెను. బిడ్డి మొగముమీన గుడ్డ కప్పుకొనెను.

నేను మరల ముందుకు తిరిగి ప్రయాణము సాగించితిని.

ఆ సమయమున గ్రామమంతయు కడు ప్రశాంతముగ నుండెను. నేను చిన్నప్పటినుండియు ఆ గ్రామ వాతావరణములో పెరిగి పెద్దవాడ నైతిని. అచ్చటి సంగతు లన్నియు నాకు తెలియును. బయటి ప్రపంచము చాల విశాలమైనది. అచ్చటిసంగతులేవియు నాకు తెలియవు. ఆ విషయమును తలుచుకోగానే నా కన్నుల నుండి నీర కారసాగెను. అప్పటికి నేను ఆగ్రామ పాలిమేరలో గల దారిని తెలుపుటకు బల్లకట్టిన స్తంభమును చేరుకొంటిని. నేను దానిని ముట్టుకొని, “ప్రియాతిప్రియమైన మితమా! గుడ్ బై! గుడ్ బై!” అని అంటిని. తరువాత వేగముగ నడచి పోసాగితిని. మధ్య మధ్య కన్నీరు పెట్టుకొనుచునే యుంటిని. కాని ఆశాసాధములో ప్రవేశింప వలయునని ఉత్సాహ పడు చుంటిని.

12

నేను పట్టణము చేరుకొని సూటు ధరించి నాలుగు గుట్ల ముల కోచిలో ప్రవేశించితిని. ఆ పట్టణము నుండి నగరముచేరు కొనుటకు సుమారు అయిదు గంటలు పట్టును. కోచి లండను చేరుకొనునప్పటికి మధ్యాహ్నము పండ్రెండు గంటలు దాటి పోయెను.

నేను మా గ్రామములో నున్నప్పుడే జాగర్సు తన వివాహమును పంపియుండెను. అతని ఇల్లు కోచి ఆగు ప్రదేశమునకు దగ్గరగనే యుండెను. అయినను నేనొక చిన్న కోచిలో ప్రవేశించి అతని యింటికి పోతిని. బండిలోనుండి దిగి, “ఎంత ఈయనయ్యను?” అని ప్రశ్నించితిని.

“ఒక పిల్లింగు. మీరింకను ఎక్కువ ఈయనలను కొన్నచో ఈయనవచ్చును.”

“ఈయన దలచుకోలేను.”

“అయిన ఒక పిల్లింగును ఇచ్చిన చాలును.”

నే నతనికి ఒక పిల్లింగు నాణెము నిచ్చితిని. అతడు వెళ్ళిపోయెను. పిమ్మట నేను పెట్టె చేతబుచ్చుకొని ముందు గదిలో ప్రవేశించితిని. అచ్చట జాగర్సు గుమాస్తా కూర్చుండి యుండెను.

“జాగర్సు ఇంటిలో నున్నారా?” అని నే నతనిని ప్రశ్నించితిని.

“లేదు. ఇప్పుడాయన కోర్టులో నున్నారు. నే నిప్పుడు మాట్లాడుచున్నది సిప్రో నేనా?”

“అవును.”

“నిన్ను తన గదిలో వేచియుండవలసినదని అతడు చెప్పినాడు. అతడు కోర్టునుండి ఎంతసేపటికి తిరిగి వచ్చునో తెలియదు. కాని కాలము చాల విలువైనదను విషయ మతనికి గాగుగ తెలియును. అందువలన నతడు అవసరమైతే సంతసేప మాత్రమే కోర్టులో నుండును. తరువాత నింటికి తిరిగివచ్చును.”

అట్లని సన్నతడు ఒక గదిలోనికి ప్రవేశపెట్టెను. అచ్చట మైక్ అను పేరుగల ఒంటికంటి గౌరవనీయుడొకడు కూర్చుండి యుండెను. గుమాస్తా అతనిని బయటకు పంపించి వైచెను. నేను గదిలో ఒంటరిగా కూర్చుండియుంటిని. ఆ గదిలో కాంతి సరిగా లేదు. అంతయు చీకటిగా నుండెను. నా కచ్చట నేమియు తోచకుండెను. అందువలన నేను గుమాస్తాతో చెప్పి బయటకు పోతిని. కొంచెముసేపు అటునిటు తిరిగి మరల ఇంటికి వచ్చితిని. అప్పటికిగూడ సతడు ఇంటికి తిరిగి రాలేదు. అందు వలన మరల బయటకుపోయి అటునిటు తిరిగితిని. పిమ్మట జాగర్సును కలసికొంటిని.

జాగర్సు నాకు మత్తయిపోకెట్ కుమాగుడు నివసించు చున్న ఇంటి విలాసమును తెలిపి ఇట్లనెను : “నీ వచ్చట నుండుటకు తగిన ఏర్పాట్లు చేసినాను. సోమవారము వఱకు నీవచ్చట నుండవచ్చును. తరువాత సతడు నిన్ను తన తండ్రి యింటికి తీసికొని పోవును. నీకా ప్రదేశము సరిపోవునదీ, తేనిదీ ప్రయత్నించి చూచుకో వచ్చును.”

నాకు ప్రతినెం తానిచ్చు సొమ్మెంతో కూడ అతడు చెప్పెను. అది చాల పెద్ద మొత్తమనియే చెప్పవలసి యున్నది.

“నేను మత్తయిపోకెట్ కుమాగుని ఇంటికి కోచిమీద పోదునా ?” అని ప్రశ్నించితిని.

“కోచి ఎందులకు ? ఇక్కడకు దగ్గఱలోనే యున్నది. నడచి పోవచ్చును. నీ కిష్టమైనచో నా గుమాస్తా వెమ్మిక్ కూడ నీతో కలసివచ్చును.”

“అటులనే చేయుము” అని నేను అంటిని.

తరువాత నేను, గుమాస్తా కలిసి మత్తయి కుమారుని ఇంటికి పో సాగితిమి. ఆ గుమాస్తాకు నలువదికి ఏబదికి మధ్య వయస్సుండును. అతడు బ్రహ్మచారి.

“అయిన నీ విదివఅకెన్నడును ఎండను మహా సగరము నకు వచ్చియుండ లేదన్నమాట?” అని త్రోవలో గుమాస్తా అనెను.

“లేదు.”

“ఒకప్పుడు నేనుగూడ ఈ మహాసగరమునకు క్రొత్త వాడనే. అప్పటి విషయమునుగూర్చి ఇప్పు డాలోచించిన నెట్లుండును?”

“ఇప్పుడు నీకు పట్టణ మంతయు బాగుగా తెలియు సన్న మాట!”

“ఆ విషయమున నీకు సందేహమెందులకు? ఈ మహా సగరమంతయు నాకు బాగుగా తెలియును. ఎక్కడ ఏమిజరుగు చున్నది చెప్పగలను.”

“ఇది చాల చెడ్డప్రదేశమా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని. నిజముగా ఆసంగతిని తెలిసికోవలయుననిగాక, ఏదో ప్రశ్న వేయ వలయునని అటులనడిగితిని.

“నిన్నిచ్చటివాడు మోసముచేయవచ్చును; దోచుకొన వచ్చును; హత్యచేయవచ్చును. కాని ఇక్కడనే అననేల? ఆవిధముగ చేయువారు ఎచ్చటనైన నుందురు.”

“అవును. మనకు, వారికి విరోధమున్నచో అటుల జరుగును.”

“విరోధమా! ఆసంగతి నాకు తెలియదు. కాని ఒక్క-
సంగతిమాత్రము నాకు బాగుగ తెలియును. ఆపనులు చేయుట
వలన లాభమేమైన కలుగుచో వారు తప్పక అయిలచేయు
దురు.”

“అయిన అది ఇంకను అధ్యాసమైన పరిస్థితి.”

“నీవట్లు అనుకొనుచున్నావా? ఎట్లయినను ఒకటే.”

“మత్తయిపోకెట్ ఎచ్చట నివసించుచున్నాడో నీకు తెలి
యునా?”

“తెలియును. లండనుకు పశ్చిమముననున్న హామర్
స్మిత్ లో నివసించుచున్నాడు.”

“చాచూరమా?”

“అయిదుమైళ్ళ దూరమనుకొనుము.”

“అతనిని నీవెఱుగుదువా?”

“ఏమి! ఏమిప్రశ్నలు వేయుచున్నావు? అతనిని నేను
ఎఱుగకపోవుటయా! అతనిని నేను ఎఱుగుదును! నేను ఎఱుగు
దును!”

తరువాత మేమింక నేమియు మాట్లాడలేదు. అతడు
సన్ను చాల అపరిశుభ్రముగానున్న ప్రదేశములోనికి తీసికొని
పోయెను. అతడు సన్ను త్రిప్పిత్రిప్పి పరిశోధింపటకు సిద్ధముగను,
అపరిశుభ్రముగనున్న మెట్లమీదనుండి మేడపైనున్న గదుల
వద్దకు తీసికొనిపోయెను. ఆ పైభాగముగూడ చాల అపరిశుభ్ర
ముగ నుండెను. అతడు ఎట్టకేలకు నన్నొకగదివద్దకు తీసికొని
పోయెను. ఆ గదితలుపులమీద “పోకెట్ జూనియర్” అని వ్రాయ
బడియుండెను. మఱియు ఆ తలుపులమీద ఒక కాగితము అంటించ

బడియుండెను. ఆ కాగితముమీద, “నేను త్వరలోనే తిరిగి వత్తును” అని వ్రాయబడియుండెను.

“నీవెంత త్వరలో వత్తువని అతడు అనుకొనియుండెను. ఇంక నేనిప్పుడిచ్చట ఉండవలసిన అవసరములేదుకద!” అని గుమాస్తా అనెను.

“లేకు. నీవుచేసిన సాహాయ్యమున కెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

“నేను నీకు షడ్బునొసగుచుండునుగదా. అందుచలన మనము తటచుగా కలసికొనుచుండుము. ఇంక సెలవు.”

“మంచిది.”

అట్లని నేను చేయించాచితిని. నేనేదో కాసలయునుని కోరు చున్నట్లు అతడు నాచేతివంకకు చూడసాగెను. తరువాత సతడు నాకన్నులవంక చూచెను. అంతట నతడు తన అభిప్రాయమును సరిదిద్దుకొని యిట్లనెను: “ఓహో! కరచాలనముచేయు అలవాటు నీకున్నదా?”

కరచాలనముచేయు అలవాటు లండనులో లేదేమోయని నేను కలవరపడితిని. కాని, “ఉన్నది” అని సమాధానము చెప్పితిని.

“నేనేమో అను కొన్నాను. నీ సంగతి ఇప్పటికి తెలిసి నది. నీ పరిచయము కలిగినందుకు నేను ఎంతయు సంతోషించు చున్నాను.” అని యని అతడు నాతో కరచాలనము చేసెను. తరువాత సతడు వెళ్ళిపోయెను.

“త్వరలోనే తిరిగి వత్తును” అని మళ్ళయు గుమాస్తాడు కాగితముమీద వ్రాసియుండెను. కాని ‘త్వరలోనే’ అనగా

అతని ఉద్దేశ్యమేమో! నేను అరగంట వఱకు వేచియుంటిని. కాని అతడు ఎంతకును రాలేదు. ఎట్టకేలకు మెట్లమీద సవ్వడి వినబడ సాగెను. ఆ సవ్వడి క్రమ క్రమముగా పైకి వచ్చుచుండెను. ఎట్ట కేలకు నావలెనే యున్న గౌరవనీయు డొకడు పైకివచ్చెను. అతని రెండు చంకలలోను రెండు కాగితపు సంచులుండెను. ఒక చేతిలో పండ్లబుట్ట యుండెను. అతడు ఎంతో శ్రమపడుచున్నట్లు ఒగర్చుచుండెను.

నన్ను చూడగానే అతడు, “విప్!” అని యనెను.

“పోకెట్!”

“చాల ఆలస్యమై పోయినందులకు నేను ఎంతయు విచారించు చున్నాను” అని యని అతడు తలుపు తీయుటకు ప్రయత్నింపసాగెను. అతడు ఎంతయు శ్రమపడసాగెను. అందువలన నే నతని చంకలోని కాగితపు సంచులను పండ్లబుట్టను తీసికొంటిని. పిమ్మట నతడు అడవి మృగములతో పోరాడినట్లు తలుపులతో కు నీపట్టసాగెను. ఎట్టకేలకవి హఠాత్తుగా తెఱచుకొనెను. అప్పు డతడు వచ్చి నామీద పడెను. నేను పోయి నా వెనుకనున్న ద్వారముపై బడితిని. మే మిరువురము నవ్వుకొంటిమి.

“దయచేయించి లోనికిరమ్ము. నే నిచ్చట సరియైన సౌకర్య ములు లేకుండ ఒంటరిగ నున్నాను. సోమవారము వఱకు నీవీ పరిస్థితిని సహింపగలవని తలచుచున్నాను. ఆదివారమునాడు నీవు తనతోకంటె నాతో నున్నచో నీకు బాగుండునని నాతండ్రి తలచి నాడు. మన మిరువురము తేపు లండను మహానగరమును చూడ వచ్చును. నేను నీకు లండను నగరమును చూపుటకు ఎంతయు సంతసింతును. జాగర్చు సూచనల ననుసరించి నీ స్వంత ఖర్చు

మీర నీ కిచ్చటకు భోజనము వచ్చును. ఇక ఈ బస అంత
 మంచిది కాదని స్పష్టముగ తెలియుచునే యున్నది. మఱి నా
 ఖర్చులకు నేనే సంపాదించు కొనవలసి యున్నది. నా కిచ్చటకు
 నా తండ్రివద్ద నేమియు లేదు. ఒకవేళ ఉన్నను తీసికొనుటకు
 నేను అంగీకరింపను. ఇది అతిథులు కూర్చుండు గది. ఇది నేను
 పరుండు గది. ఇది నీవు పరుండుగది. ఇందలి మంచము, కుర్చీలు
 మున్నగు వానిని నీ కొఱకు అద్దెకు తీసికొనివచ్చి యున్నాను.
 ఇవి నీకు సరిపోవునను కొందును. నీ కింకను ఏమైన కావలసివచ్చి
 నచో నేనుపోయి తెచ్చెదను. మన మిచ్చట ఒంటరిగా
 నుందుము. కాని మనము పోట్లాడుకోమని గట్టిగా చెప్పగలను.
 త్నమింపుము. ఆ సంచులను, బుట్టను నీవే పట్టుకొని యున్నావు.
 వాని నిటు తెమ్ము.”

నేను అతనికి ఎదుట నిలబడి యుంటిని. నా చేతులలోని
 సంచులను, పండ్ల బుట్టలను అతని కీయసాగితిని. అప్పడతని
 కండ్లలో నొక విధమగు వింతభావము కనబడరాగెను. నా పరిస్థితి
 కూడ నట్లే యుండెను. అతడు నెనుకకు పసిపోవుచు నిట్లనెను:

“నీ వానాడు కనబడిన బీద పిల్లవాడవు!”

“నీ వానాడు కనబడిన పాలిపోయిన యువకుడవు!” అని
 నే నంటిని.

నే మిరువరము ఒకరి వంక నొకరము చాలసేపు చూచు
 కొంటిమి. తరువాత పొట్ట చెక్కలుగునట్లు నవ్వుకొంటిమి. “నీవా!”
 అని అతడనెను. “నీవా!” అని నేను అంటిని. మరల పొట్ట పగులు
 నట్లు నవ్వుకొంటిమి. అతడు నాతో కరచానముచేసి ఇట్లనెను:
 “అది అ తయు నై పోయినది. అప్పుడు నేను నిన్ను చిత్తుగా

కొట్టినాను. నీవు దానినంతను మఱచిపోయి నీ యుదార బుద్ధిని ప్రదర్శింపవలయును. నేను నీకెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

హవిషమ్ కన్య ఇంట నేనే అతనిని చిత్తుగా కొట్టి యుంటిని. కాని తానే జయించినట్లు అతడింకను తలచుచుండెను. అయినను నేనేమియు అనలేదు. మేము మఱి యొకసారి హృదయ పూర్వముగ కరచాలనము చేసికొంటిమి. అతని పేరు హెన్రీ పోకెట్ అని తెలిసి కొంటిని.

“అప్పటికి నీ కింకను అదృష్టము పట్టలేదా?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“లేదు.”

“లేదు. నీకీ అదృష్టము ఇటీవలనే పట్టినదని విని యున్నాను. నేనుగూడ అప్పుడు నాకు అదృష్టము పట్టినని చూచుచుంటిని.”

“నిజముగా?”

“అవును. హవిషమ్ కన్య నా కొఱకు కబుకు పంపినది. నేను ఆశాసాధములు నిర్మించుకొంటిని. కాని అవి కూలిపోయినవి.”

“ఆ సంగతి వినుట కెంతయు ఆశ్చర్యపడుచున్నాను.”

“ఆశ్చర్యమెందులకు? అది నిజముగా జరిగిన సంగతి. ఆమె నాకొఱకు కబుకు పంపినది. నేను వెళ్ళినాను. నేనా పరీక్షలో విజయమును సాధించి యుండినచో ఆమె నా పరిస్థితిని అభివృద్ధి చేసియుండెడిదే. బహుశా ఎన్నెలాకూడ నాకు దక్కి యుండెడిది.”

“ఏమన్నావు?”

“ఎన్నెలా నన్ను వివాహము చేసికొని యుండెడిది.”

“మఱి నీవు ఆశాసాధములు కూలిపోవుట నెట్లు భరింప గలిగినావు?”

“నేను దాని నే మాత్రము లెక్కచేయలేదు. ఆమె వట్టి పనికి మాలిసది. ఆమెను సంతృప్తి పఱచుట సామాన్యమైన పని కాదు.”

“ఎవరు? హవిషమ్ కన్యయా?”

“నీ ప్రశ్నకు ‘కాదు’ అని సమాధానము చెప్పను గాని, నేను ఎట్టెలాను ఉద్దేశించి మాట్లాడినాను. ఆమె కఠిన హృదయురాలు; అహంకారము కలది; చపల చిత్తురాలు మగవారందఱిపై పగతీర్చుకొనుటకై హవిషమ్ కన్యకామెను పెంచినది.”

“ఆమెకు, హవిషమ్ కన్యకుగల బంధుత్వమెట్టిది?”

“ఏమియులేదు. ఆమెను పెంచుకొన్నది.”

“హవిషమ్ కన్య మగవారందఱిమీద ఎందుకు పగతీర్చుకోవలయును? అదియేమి పగ?”

“ఓయి భగవానుడా! నీకు తెలియదా? పిప్!”

“నాకు తెలియదు.”

“అది చాల పెద్ద కథ. దానిని తరువాత చెప్పెదను. అనగా భోజన సమయమున చెప్పెదను. కాని నిన్నిప్పుడొక ప్రశ్న నడుగుటకు స్వాతంత్ర్యము తీసికొనుచున్నాను. ఏమియు అనుకొనకుము. నీవానాడు అచ్చటకు వచ్చుట ఎట్లు సంభవించినది?”

అంతట నేను ఆ విషయము సతతము వివరముగా చెప్పితిని. అతడు నేను చెప్పిన దానిసంతను శ్రద్ధగా ఆలకించెను. నేను చెప్పుట పూర్తయిన తరువాత అతడు పొట్ట చెక్కలగునట్లు నవ్వు సాగెను.

“జాగర్సు నీకు సంరక్షకుడను కొందును. అవునా?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“అవును.”

“అతడు హవిషమ్ కన్య వ్యవహారములు చూచుచుండు ననియు, ఆమె కతనిపట్ల మంచి నమ్మకము కలదని నీకు తెలియునా?”

“మన మిరువురము పోరాడుకొనిన దినముననే, నేనతనిని హవిషమ్ కన్య గృహములో చూచియుంటిని. తరువాత నేనతని నెన్నడును చూడలేదు. చన్ను హవిషమ్ కన్య గృహమున చూచి నట్లు అతనికి జ్ఞాపకము లేదని నమ్ముచున్నాను.”

“నీకు ఉపాధ్యాయుడుగ నుండుటకు నా తండ్రి పేరును నూచించినవాడు జాగర్సే. నా తండ్రి హవిషమ్ కన్యకు బంధువు. అందువలన నతడు నా తండ్రిని బాగుగ నెఱుగును.”

హెర్పర్ట్ నిన నాకు సవభిప్రాయము కలిగెను. అతడు మనస్సులో నేవిషయమును దాచుకొనలేదని గ్రహించితిని. మఱి ఎందుచేతనో గాని, “ఇతడెన్నడును ధనికుడు కాలేడు” అని యనుకొంటిని. నేను నా కథంతను అతనికి చెప్పితిని. నాకు ఘేలు చేయుచున్నవారి పేరును తెలిసికొనుటకు ప్రయత్నింపరాదను విషయమును నొక్క చెప్పితిని. నేనింకను అతనితో సిట్లంటిని; “నే నొక గ్రామములో కమ్మరి యింట పెరిగినాను. అందువలన పెద్ద పట్టణమునకు సంబంధించిన మర్యాదలేవియును నాకు తెలియవు. కావున నేను దారి తప్పి నడచినప్పుడు నీవు నాకు మంచి సూచనలు చేసినచో నీ కెంతయు కృతజ్ఞుడనై యుందును,”

“సంతోషముతో చేయుదును. కాని నీ కెప్పుడును అట్టి అవసరము రాదని నేను ఘంటాపదముగ చెప్పగలను. మనము తిరుగుగా కలిసికొనుచుందుమనుటకు ఎట్టి సందేహము లేదు. మన మధ్య ఎటువంటి అరమరికలు ఉండరాదు.”

“అవును.” అని నేను అంటిని.

తరువాత మేము భోజనమునకు కూర్చుంటిమి. కొంచెము సేపైన తరువాత, “హవిషమ్ కన్యకు సంబంధించిన కథను చెప్పెదనని వాగ్దానము చేసియుంటివి. మఱి చెప్పుము” అని అంటిని.

“అవునవును. నా వాగ్దానము నెరవేర్చుకొందును” అని అతడు నెను. మొదట నతడు చాకు, ఘోర్కు, స్నానము మున్నగు వానిని ఆహారము తీసికొను సందర్భమున ఉపయోగించు విధానమును, అట్లుపయోగించుట వలన కలుగు లాభములను వివరించి చెప్పెను.

తరువాత నతడిట్లనెను: “ఇక హవిషమ్ కన్యకు సంబంధించిన కథకు వత్తును. హవిషమ్ కన్య గారాబము వలన చెడిపోయిన బిడ్డయని నీవు గ్రహింపవలయును. ఆమెకు చిన్నప్పుడే తల్లి మరణించినది. తండ్రి ఆమెకు కావలసిన సమస్త సౌకర్యములను సమకూర్చు చుండెడివాడు. అతడు మీ ప్రాంతమునకు చెందిన గ్రామిణుడు; గౌరవనీయుడు. అతడు సారా తయారు చేయు పారిశ్రామికుడు. గౌరవనీయులు రొట్టెలు తయారుచేయు వ్యాపారము చేయరాదుగాని, సారా వ్యాపారములో పాల్గొనవచ్చును. అందువలన వారి గౌరవమున కెట్టి భంగము కలుగదు. ఈ విషయమును నీవు ప్రతిదినము గమనింపవచ్చును.”

“మఱి గౌరవనీయులు సారా మకాణము పెట్టరాదు గదా?” అని నేను అంటిని.

“అవును. పెట్టరాదు. కాని సారా మకాణములలో గౌరవనీయులు ఉండవచ్చును. అది యటండనిమ్ము. తండ్రి హవిషమ్ చాలా ధనికుడు, గర్వము కలవాడు. అతని కూతురు కూడ అంతియ.”

“హవిషమ్ కస్య అతని ఏకైక పుత్రికయా?”

“ఆగుమాగుము. నేను ఆవిషయమునకు వచ్చుచున్నాను. ఆమె ఏకైకపుత్రికకాదు. ఆమెకొక సవతిసోదరుడున్నాడు. ఆమె తండ్రిరహస్యముగా వంటదానిని పెండ్లియాడినాడనుకొందును.”

“అతడు గర్వముకలవాడని అనుకొన్నాను.”

“అవును. అతడు గర్వముకలవాడే. గర్వముకలవాడు కనుకనే ద్వితీయవివాహము రహస్యముగా చేసికొన్నాడు. ఆమె కొక కుమారుడు పుట్టినాడు. తరువాత నా రెండవభార్యకూడ చనిపోయినది. ఆమె మరణించినతరువాత తండ్రి తానుచేసినపనిని కూతురుకు చెప్పెను. అప్పుడు కొడుకుకూడ నా కుటుంబము లోనివాడయ్యెను. అతడుకూడ ప్రస్తుతము హవిషమైకస్య నివసించుచున్న గృహములోనే నివసింపసాగెను. ఆ కుమారుడు క్రమక్రమముగా పెరిగిపెద్దవాడయ్యెను. అతనికి అబ్బవ సిన చెడు గుణములన్నియు అబ్బెను. అతడు పూర్తిగా పాడైపోయెను. అంతట తండ్రి అతడు తన ఆస్తికి వారసుడుకాడని ప్రకటించెను కాని మరణసమయమున సతడు మెత్తపడెను. హవిషమైకస్య కిచ్చినంత ఆ స్తినీయలేదుకాని, కుమారునికూడ మంచి ఆస్తి నే ఇచ్చెను.

హవిషమేకస్య గొప్ప ఆస్తికి హక్కు-దారురాలయ్యెను. ఆమెను వివాహము చేసికొనవలయునని పలువురు వాంఛింప సాగిరి. దుర్మార్గుడగు నామె సవతిసోదరుసకుగూడ మంచి ఆస్తి వచ్చెనని చెప్పియుంటినిగదా. కాని అతడు పూర్వపుదుష్టణములను మానుకోలేకు. అతడెప్పుటివలె విచ్చవిడిగా డబ్బుఖర్చు పెట్టసాగెను. కొంతకాలమున కతడెప్పుటివలె బికారిఅయ్యెను. అతనికి, అతనితండ్రికి మధ్యనుండిన భేదాభిప్రాయములకంటె, అతనికి, ఆమెకుమధ్య ఎక్కువ భేదాభిప్రాయము లేర్పడెను. తన తండ్రికి తనపై కోపమేర్పడుటకు హవిషమేకస్యయే కారణమని అతడు తలచుచుండెను.

ఇక కథారంగములోని కొకమనుజుడు వచ్చెను. అతడు హవిషమేకస్యను అనేకరంగములలో కలసికొనుచు ఆమెపట్లతనకు గల ప్రేమను ప్రకటింపసాగెను. ఇదిజరిగి ఇరువదిమ సంవత్సరయై రములైనది. అందువలన నేను అతనిని చూచియుండలేదు. కాని అతడు మంచిడాబుసరిగా నుండెడివాడని నా తండ్రి చెప్పగా విన్నాను. అతడు సరియైన గౌరవనీయుడుకాడని నా తండ్రి అభిప్రాయము. అతడు హవిషమేకస్యను పెంటాడసాగెను. ఆమెపట్ల అపరిమితమగు ప్రేమను ప్రకటింపసాగెను. అంతవఱకు ఆమె ఎవ్వరిని ప్రేమించియుండలేదు. ఒక్కసారిగా ఆమె అతనిని ప్రేమింపసాగెను. ఆమె అతనిసంతోగా ప్రేమించెనో వర్ణించిచెప్పటకు మాటలు చాలవు. ఆమె అతనిని తన హృదయపీఠమున ప్రతిష్ఠించుకొనెనుటకు సందేహ మగుమాత్రమైనలేదు. అతడు మాటిమాటికి ఆమెపట్ల ప్రేమను ప్రకటించుచు, ఆమెవద్దనుండి పెద్దపెద్దమొత్తములను తీసికొనసాగెను.

అప్పటికామెకు నీకు సంరక్షకుడుగానున్న జాగర్సుసలహా దారుడుగా లేడు. ఆమె తన్ను ప్రేమించుచున్న ఆ మనుజుని గాఢముగ ప్రేమించుచుండెను. అందువలన నప్పుడామె ఇతరుల సలహాలనువిను పరిస్థితిలో లేకుండెను. ఆమెకు కొందఱు బంధువులు కలరు; వారిలో నా తండ్రి యొకడు. అతడుతప్ప మిగిలిన వారందఱును ఆమె వద్దనుండి ఏదో విధముగ ధనము సంపాదింప వలయునని చూచువారే. నాతండ్రి బీదవాడన్న మాటనిజమే. కాని అతడు అసూయపరుడుకాడు; ఏ ఎండకు ఆ గొడ్డుగు పట్టువాడును కాడు. అతడు స్వతంత్ర భావములు కలవాడు. అందువలన నతడొకనాడు హవిషమేకస్య నిట్లు హెచ్చరించెను: 'నీవు పెండ్లికాక పూర్వమే అతనికి పెద్దపెద్ద మొత్తములనిచ్చు చున్నావు. అతనికి సంపూర్ణముగా వశమై పోవుచున్నావు. ఇది ఏ మాత్రము వాంఛనీయముకాదు. ఆ విధముగ చేయవలదని, నీ మేలుకోరి, నిన్ను హెచ్చరించుచున్నాను.'

హవిషమేకస్య అవకాశము చిక్కగానే తన ప్రియుని ముందు నా తండ్రిని అవమానించెను. అపరిమితమగు కోపముతో నామె, 'నా యింటినుండి వెంటనే వెళ్ళిపోమ్ము' అని ఆజ్ఞాపించెను. అంతట నాతండ్రి ఆ గృహమును వీడిపోయెను. అతడప్పటి నుండి ఇప్పటివఱకు మరల ఆయింటి గుమ్మము తొక్కలేదు.

అప్పుడు నాకు హవిషమేకస్య, మత్తయినిగూర్చి అన్న మాటలు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. తాను మరణించిన తరువాతనే మత్తయి పచ్చునని, తనతలపెద్ద నిలబడునని ఆనాడు ఆమె అని యుండెను.

“నీ తండ్రి ఆమెపట్ల అంత వ్యతిరేక భావముగలవాడా?”
అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“కాదు. ఆమె తన ప్రేమునిముందు నా తండ్రిని తీవ్రముగ
అవమాన పఱచినది. నా తండ్రి వట్టి అసూయపరుడట! తన ధన
మును కై వసముచేసి కోవలయునని చూచుచున్నాడట! అందుకే
ఆ విధముగ సలహా లిచ్చుచున్నాడట! కుట్రలు పన్ను చున్నాడట!
మఱి ఆమె ఆ విధముగ అవమానించిన తరువాత మరల నా
గుమ్మము త్రొక్కినిచో నామె యచ్చఃకోటలు నిజమైవచ్చేగదా!

హవిషమకన్య వివాహ దినము నిశ్చయింపబడెను. పెండ్లి
దుస్తులు మున్నగువన్నియు సిద్ధము చేయబడెను. అతిథులకు
ఆహ్వానములు పంపబడెను. పెండ్లి దినము వచ్చెను. కాని పెండ్లి
కుమారుడు మాత్రము రాలేదు. అతడొక ఉత్తరము వ్రాసెను—”

“దాని నామె వివాహపు దుస్తులను ధరించు చున్నప్పుడు
అందుకొనెను. అప్పుడు సరిగా ఎనిమిది గంటల నలువని నిమి
షము లయ్యెను” అని నే నంటిని.

“అవును. సరిగానప్పుడే. వెంటనే ఆమె తనయింటనున్న
గడియారముల నన్నిటిని ఆపు జేసెను. ఆ ఉత్తరములో నేమి
యున్నదో నేను చెప్పజాలను. ఏలయన నాకు తెలియదు. పెండ్లి
మాత్రము ఆగిపోయెను. ఆమెకు గొప్ప జబ్బుచేసెను. ఆమె ఆ
జబ్బునుండి తేలుకొను నప్పటికి ఇల్లంతయు పాడుపడెను. నీవా
పరిస్థితిని స్వయముగా చూచి యుంటివిగదా! అప్పటినుండి ఆమె
సూర్య కాంతిని చూచియుండలేదు.”

“కథ యంతయు నైపోయినదా?” అని యంటిని.

“నాకు తెలిసిన దంతయు నైపోయినది. దీని నంతను నేనే స్వయముగా ఏర్చికూర్చి తెలిసికొన్నాను. ఆ విషయమును నా తండ్రికూడ నాకు చెప్పడు. నన్నామె తన యింటికి ఆహ్వానించి యుండెను. అప్పుడుకూడ నాతండ్రి నాకు అవసరమైనంత వఱకు మాత్రమే చెప్పెను. అన్నట్లు నేనునీకు ఒక్కవిషయము చెప్పుట మాత్రము మఱచిపోయినాను. ఆమెపట్ల ప్రేమను ప్రకటించిన మనుజుడు, ఆమె సవతి సోదరునితో కలిసియే మొదటినుండియు కుట్రను పన్నినాడనియు, అతని ప్రేమఅంతయు వట్టిసటన అనియు తగునాత సందఱును అనుకొన్నారు. హవిషమేకస్యవద్దనుంకి సంపాదించిన ధనమును ఇగువురును పంచుకొనెడి వారట.”

“మఱి అతడెందులకు ఆమెను వివాహమాశ్రిత స్థితిని పొందలేదో నా కాశ్చర్యముగ నున్నది.”

“అతడు మఱి యొక ర్తను ఇదివఱకే వివాహమాశ్రిత యుండవచ్చును. మఱియు ఆమె సవతిసోదరుని సహాననుసరించి ఆమెను తీనముగ గౌరవ పెట్టుటకు, అవమానించుటకు ప్రయత్నించి యుండవచ్చును. నాకు మాత్ర మేసంగతియు తెలియదన్న విషయమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము.”

“మఱి ఆ ఇగువురు మనుజులును నేమైపోయినారు?”

“ఏమైనారు? వారు సర్వనాశనమైపోయినారు?”

“వారిప్పుడు జీవించియున్నారా?”

“నాకు తెలియదు.”

“ఎట్టెలా హవిషమేకస్యకు బంధువు కాదనియు, పెంచుకొన్న సంబంధమే అనియు చెప్పినావు. మఱి ఎప్పుడు పెంచుకొన్నది?”

అప్పుడు హెబ్బర్టు భుజములు ఎగురవైచెను. “నేను హవిషమౌకస్య నెఱిగియున్నప్పటినుండు నాయింట ఎట్టెలా ఉన్నది. నా కంతకంటె నేమియు తెలియదు. ఇప్పుడింక ఒక్క ముగింపు వాక్యము మాత్రము చెప్పెదను. హవిషమౌకస్యను గూర్చి నాకు తెలిసినదంతయు, నీకిప్పుడు తెలియును” అని అతడనెను.

“నాకు తెలిసినదంతయు నీకు తెలియును.”

“నేను సంపూర్ణముగ విశ్వసించుచున్నాను. కావున నీకు నాకు మధ్య ఎట్టి భేదాభిప్రాయములేదు. నీకు సాహాయ్యము చేయువారినిగూర్చి నే నెన్నడును అడుగను. నాకు సంబంధించిన వాగుకూడ ఆ విషయమునుగూర్చి ఎన్నడును అడుగరు.”

అప్పుడు నాలో నేను ఇట్లనుకొంటిని: “హెర్బర్టు ఈవిధముగ చెప్పుట సమచితముగనున్నది. ఏలయన నేను మత్తయి ఇంటివద్ద ఎంతోకాల ముండవలసిన అవసరమున్నదికదా. ఇతడు ఎంతో గొప్ప అర్థముతోనే ఈవిధముగ అని యుండును. నాకు సాహాయ్యము చేయుచున్నది హవిషమౌకస్యయని నేను భావించుచున్నాను. ఆసంగతి ఇతనికి బాగుగా తెలియునని స్పష్టపడుచున్నది. దాని నీవిధముగ చెప్పుటకే ఈ కథనంతను చెప్పినాడు. ఇక మామధ్య ఎటువంటి అరమరికలు నుండవు.”

తరువాత నేను ఇట్లంటిని: “మఱి నీవు ఏమిచేయుచున్నావు?”

“పెట్టుబడిదారును. నాకా భీమా వ్యాపారపుపని చేయుచున్నాను. పట్టణములో.”

“అటునా?”

“అవును నేను నాపెట్టుబడిని ఆవ్యాపారములోమాత్రమే ఉపయోగించుటతో సంతృప్తిచెందను. నేను కొన్ని జీవితభీమా పేర్లనుగూడ కొని ఆ వ్యాపారములో ప్రవేశింపవలయునని అనుకొనుచున్నాను. కొలదిగా గనుల వ్యాపారములోగూడ ప్రవేశింతును. నేనుగూడ కొన్నివేల టన్నుల నావలను తూర్పు ఇండియా దీవులకు పంపి పట్టు, శాలవలు, సుగంధ ద్రవ్యములు, రంగులు, మూలికలు, గంధపుచెక్క మున్నగు సరకులను తెప్పించి వ్యాపారము చేయదను. ఆ వ్యాపారము చాల అనువైన వ్యాపారము.”

“లాభము చాల ఎక్కువగా నుండునా?”

“ఎంత లాభమువచ్చునో చెప్పవలవికాదు.”

అతని ఆశా సౌధములు, నా ఆశా సౌధములకంటె హెచ్చయినవని తలచితిని.

అత డింకను ఇట్లనెను: “పశ్చిమ ఇండియా దీవులనుండి పంచదార, పొగాకు, రమ్మ సారా మొదలగు వానిని తెప్పింతును. సింహళమునుండి ఏనుగు దంతములను తెప్పింతును.”

“మఱి నీకు చాల నావలు కావలయునుగదా!”

“అవును. ఎన్నో నావలు కావలయును.”

“నీవు భీమాచేసియుంచిన నౌకలు ఎచటెచట వ్యాపారము చేయుచున్నవి?”

“నేనింకను భీమా వ్యాపారము ప్రారంభింపలేదు. నా వ్యాపారము నేను చూచుకొనుచున్నాను.”

“అట్లులనా?”

“అప్సర. నేను స్టాక్ ఎక్స్చేంజిలో పనిచేయుచున్నాను. నా సంగతి నేను చూచుకొనుచున్నాను.”

“అందులో పనిచేయుట లాభకరమా?”

“ఎవరి విషయము నీవడుగుచున్నది?”

“నీ సంగతియే”

“నాకు కాదు. ప్రత్యక్షముగ లాభకరము కాదు. అసగా నా కేమియు లభింపదు. నన్ను నేనే పోషించుకోవలయును.”

“అందువలన లాభమేమియున్నది?”

“నేనుచట సమయముకొరకు వేచియున్నాను. ఎప్పుడో అవకాశము వచ్చునో ఎవరికిని తెలియదు కదా? నాకు లాభ దాయకమైన అవకాశము లభింపవచ్చును. అప్పుడు నాకు కావలసిన పెట్టుబడిసొమ్ము లభింపవచ్చును. అది లభించిన తరువాత నింక లో టేమున్నది? దానిని సద్వినియోగం చేయుటయే నే నింక చేయవలసిన పని.”

అతని మాట లట్లున్నవి! హావిషమ్ కన్య ఇంట నాతో పోరి అతడు చిత్తుగా ఓడిపోయెను. కాని నేనే ఓడిపోతినని అతడు భావించుచుండెను. లండను మహానగరములో నివసించుచు నత డెన్నో బాధలు పడుచున్నాడనుటకు సందేహము లేదు. కాని అతడా బాధల నెన్నిటిని ఎంతో సహనముతో భరించు చుండెను. అతనివద్ద సొమ్మేమియును లేదు. అతనికి కావలసిన సౌకర్యము లేవియు లేవు. ముందుముందు మంచిరోజులు వచ్చు నను నాశతో సతడు జీవించుచుండెను.

సాయంకాలము మేమిరువురము నడచిపోయి లండను మహానగర వీధుల నెన్నిటిని చూచితిమి. తరువాత ఒక నాటక

శాలకు కూడ పోతిమి. మఱునాటి యుదయమున ప్రసిద్ధిగాంచిన
 షెప్ట్‌మిన్‌స్టర్ చర్చికి పోతిమి. ఆనాటి సాయంకాలము ఎన్నో
 పార్కులను దర్శించితిమి.

సోమవారమునాటి యుదయమున ఎనిమిది గంటల సలు
 వదియైదు నిమిషములకు హెర్బర్ట్ ప్లాక్ ఎక్స్‌జేంజికి వెళ్లెను.
 అతనితోబాటు నేనుకూడ వెళ్ళియుంటిని. “ఒకటి రెండుగంట
 లలో మన మిరువురము హామర్‌స్మిత్ కు పోవుదము.” అని
 అతడు నాతో చెప్పియుండెను. కాని మధ్యాహ్నము భోజనము
 చేసిన తరువాత మాత్రమే మేమచట కొక కోచిపై బయలు
 దేటిపోతిమి. మే మాప్రదేశము చేరుకొను నప్పటికి మధ్యా
 హ్నము రెండు లేక మూడు గంటలయ్యెను. కోచి ఆగిన ప్రదే
 శము నుండి కొద్ది దూరము నడచిపోయి మేము మత్తయి
 గృహము చేరుకొంటిమి.

మేమిరువురము వీధిద్వారము తెఱచుకొని లోపలకు
 ప్రవేశించితిమి. అచ్చట నొక చిన్నతోటయుండెను. అందు
 మత్తయిపిల్లలు ఆడుకొనుచుండిరి. వారిని చూడగా వారికి సరి
 యైనపోషణ జరుగుటలేదను విషయము స్పష్టముగా అర్థమగు
 చుండెను.

మత్తయిసతి ఒకకుర్చీపై కూర్చుండి మఱియొక కుర్చీపై
 కాళ్ళు పెట్టుకొని ఏమో చదువుకొనుచుండెను. హెర్బర్టునన్నా మే
 వద్దకు తీసికొనిపోయి, “అమ్మా! ఇతడు పిస్!” అని పరిచయము
 చేసెను. ఆమె నన్ను మర్యాదగా స్వీకరించెను. తరువాత నామె
 ఎప్పటివలె పుస్తకము చదువసాగెను.

మఱికొంతసేపటికి ఇంటిలోనుండి మత్తయి బయటకు వచ్చెను. అతడు నాతో నీట్లనెను: “నన్ను చూచుటకు నేనంతయు సంతసించుచున్నాను. నన్ను చూచుటకు నీవు విచారించుటలేదని తెలుచుచున్నాను. ఏలయు నేను భయంకరమైన విషయము జూడనుకాను.” కొంచెముసేపు గడచినతరువాత నీవు తన భార్యతో నీట్లనెను: “బెలిండా! నీవు పింకు స్వాగతమొసగి నావనుకొందను” అని యనెను. అంతట నామె పుస్తకములో నుండి కన్నులుపెకెత్తి, “అవును” అని యనెను. తరువాతనామె నావంకకుచూచి, మండిపోనముచేసి అసందర్భముగా నేమో ప్రశ్నించెను. నేను సమాధానమేమియు నీయలేదు.

మత్తయి నన్ను ఇంటిగోనికే తీసుకొనిపోయి, నేనుండెను. నీవు గదిని చూపెను. అది చాలచక్కనిగది. నేను సుఖము గనుండుటకు కావలసిన సౌకర్యములన్నియు నందు అమర్చబడియుండెను. తరువాత నతడు నన్ను మఱికొండ గదులవద్దకు తీసికొనిపోయెను. ఆ గదులలో డ్రస్మింగ్, స్టార్ టాప్ అనువిశాలిద్దఱు నివసించుచుండెరి. అతడువారినిమీసరను నాకు పరిచయము చేసెను. డ్రస్మింగ్ ముసలి మొగము కలిగియున్న యువకుడు, అతడు ఈ వేయిచుండెను. స్టార్ టాప్ నయస్సువోను, నీ బడులలోను చిన్నవాడు. అతడు ఏదో పుస్తకము చదువుకొనుచుండెను. జ్ఞానము హెచ్చిపోయి తెలగట్టిగా పట్టుకొనియుండెను.

రెండుమూడు దినములు గడచిపోయెను. ఈలోపల నేను లండనుకు పంపింపబడితిని. నాకు కావలసిన వస్తువులను తెచ్చుకొంటిని.

ఒకనాడు మత్తయి నాతో దీర్ఘముగా సంభాషించెను. ఆ సందర్భమున నేనతనిని చాలవఱకు అర్థముచేసికొంటిని. మాయకుపురిమధ్య ఎటువంటి అరమరికలు లేకుండెను. నేను అతని వద్ద చదువుకొనసాగితిని. కాని ఒకనాడు నాకొక ఆలోచన వచ్చెను. నేను హెర్బర్టు నివసించుచున్నచోటనే నివసించుచు, మత్తయివద్ద చదువుకొన్నచో నెటులుండును? ఆ ఏర్పాటుచాల బాగుగనుండునని నేను తలపసాగితిని. ఆ విషయమును నేను మత్తయికి తెలిపి, “ఈ విషయమున మీ యభిప్రాయమేమి?” అని ప్రశ్నించితిని.

అప్పుడత డిట్లనెను: “నీకోరికకు అంగీకరించుటకు నాకు ఎట్టివిధమైన అభ్యంతరమునులేదు. కాని మన మేచర్యశీసికో వలయునన్నను ముందు నీకు సంరక్షకుడుగానున్న జాగర్సు అనుమతిని సంపాదింప వలయును.”

అంతట నేను ప్రయాణమైపోయి జాగర్సు గృహమును చేరుకొంటిని. జాగర్సును కలసి కొంటిని.

“ఏమి వచ్చినావు?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“నేను కొన్ని వస్తువులను ఖరీదు చేయవలసి యున్నది. అప్పుడు నేను సుఖముగా జీవింపగలను.”

“నీ కెంత కావలయును?”

“నా కెంత కావలయునో తెలియదు?”

“అది ఏమిమాట! చెప్పుము. ఎంత? ఏబది పౌనులు?”

“అంతకాదు.”

“అయిదు పౌనులు?”

“దానికంటె ఎక్కువ.”

“దానికంటే ఎక్కువయ్యా? ఎంత ఎక్కువ?”

“ఎంతో సరిగా చెప్పజాలను.”

“ఏమి? చెప్పజాలవా? రెండు ఐదులు; సరిపోవునా? మూడు ఐదులు; సరిపోవునా? నాలుగైదులు; సరిపోవునా?”

“బాగుగా సరిపోవునను కొందును.”

“నాలుగైదులు బాగుగ సరిపోవును; అవునా? నాలుగైదులు ఏమి చేయుదువు?”

“ఏమి చేయుదునా!”

“నాలుగైదులు ఎంత?”

“నాలుగైదులు ఇరువది చేయుదును.”

“మిత్రమా! నేను ఎంతచేసిన నేమి? నీవెంతచేయుదువు?”

“వెమ్మిక్! పిప్పద్దనుండి వ్రాతమూలకమగు ఆజ్ఞను తీసి కొని అతనికి ఇరువది పానుల నిమ్ము” అని అతడు గుమస్తాతో ననెను.

అంతట నేను వెమ్మిక్ వద్దకుపోయి ఇరువది పానులు కావలయునని వ్రాసియిచ్చి ఆసామ్ము తీసికొంటిని.

తరువాత నేను హెర్బర్టు బసలో అతనితో కలసియుండి మత్తయివద్ద చనువుకొందునను విషయమునుజాగ్రత్తకు తెలిపితిని. అతడందఱకు అంగీకరించెను. నాకినుండి నేను హెర్బర్టు బసలోనే నివసించుచు మత్తయివద్ద చనువుకొనసాగితిని.

కొన్ని వాగములు గడచిపోయెను. ఒక సోమవారము నాటి యుగళమున నాకు బిడ్డి వద్దనుండి ఒక యుత్తరము వచ్చెను. ఆ యుత్తరములోనిట్లు వ్రాయబడి యుండెను.
ప్రియమైన పిస్,

ఈ యుత్తరమును నేను నీకు గార్జనీ కోరికపై వ్రాయుచున్నాను. అతడు వాపుల్తో కలిసి లండన్ మహానగరమునకు వచ్చుచున్నాడు. నిన్ను చూచుట కనుమతి లభించినచో అతడెంతయు సంతసించును. అతడు నీ బసవద్దకు మంగళవాగము నాడు ఉపయము తొమ్మిది గంటలకు వచ్చును. నీకిష్టము లేనిచో ఒక చీరీ వచ్చుట నుంచుము. పాపము, నీ సోదరి పూరము నీ వామెను వకలి వెళ్ళిసప్పుకివలెనే యున్నది. మేము ప్రతి రాత్రి వంటగదిలో నిన్నుగూర్చి మాట్లాడుకొను చుందుము. నీ వేమి చేయుచున్నావు? ఏమి మాట్లాడు చున్నావు? అను విషయములనుగూర్చి మేము ఆశ్చర్యపడుచుందుము. ఈ ఉత్తరము నీవిధముగా వ్రాసివందుకు తమింపుము, పిస్!

నీ ప్రేయసేవకురాలు,

బిడ్డి.

ఆ యుత్తరమును బట్టి జో మఱునాజే నిన్ను కలసికొనుటకు వచ్చునను విషయము అర్థమగుచుండెను. ఆ యుత్తరమును చదివింప్పుడు నాకు కలిగిన భావములు ఎట్టివి? నాకు జోకువధ్య

గాఢమైన సంబంధమున్నది. అయినను నే సతని రాకను హర్షింప లేకుంటిని. అతనిని కలిసికొనుటకు ఆచరింపలేకుంటిని. డబ్బు పంపించినచో అతని చచ్చుటకు రాకుండునుగా? అయిన డబ్బు పంపించుటకు సిద్ధముగ నే యుంటిని. అతడు నాచుకొని స్మిత్తుకు గాక, హెబ్బుకు బసకే వచ్చుచుగూడ నాకొక విధముగా సంతోషముగ నుండెను. హెబ్బుకాని, మత్తయికాని అతనిని చూచుటకు నాకెల్ల అభ్యంతరములేకు. కాని ప్రమ్మల్ చూచుట మాత్రము నాకిష్టమైన విషయముకాదు; అతడనిన నాకు సనభి ప్రాయమేమాత్రములేకు. అతనిని నేను తీవ్రముగా అసహ్యించు కొనుచుంటిని. పల్లెవాని వాడగు జోను చూచి అతడు హేళన చేయవచ్చును.

మరిగళవాడగునాకి యువయమున నేను జో కొఱకు వేచియుంటిని. సరిగా నొమ్మిచ్చెకంటెలకు నేడకెట్లమీద నవ్వడి కాసాగెను. ఎట్లకేలకు జో పైకి వచ్చెను.

“జో! నీవు క్షేమమేకద! జో!”

“సిప్! క్షేమమే! నీవు క్షేమమేకద!”

జో మొగము ఎంతో చక్కగా ప్రకాశించుచుండెను. అతడు టోపీ తీసి నేమీద పెట్టెను. నా రెండు చేతులు గట్టిగా పట్టుకొనెను. అతని దృష్టిలో నేను దేవుడనుకాబోలు!

“జో! నిన్ను చూడగలిగినందు కెంతయు సంతసించు చున్నాను. ఆ టోపీ నిలుపెప్పు. నేను పట్టుకొనెదను.”

అంతట జో నేమీదనున్న టోపీని తీసి రెండుచేతులతో గట్టిగా పట్టుకొనెను. తరువాత ఇత కీట్లనెను: “నీవు ఎంత చక్కగా ఎదిగి పెదవాడనైనావు! మరి బలిష్ఠుడవైనావు!”

లా వెక్కిరిస్తావు! నీ విప్పుడు గౌరవనీయునివలెనున్నావు. నీవు నీ రాజుకు, నీ దేశమునకు గర్వకారణమని నిశ్చయముగ చెప్ప గలను.”

“నీవు మాత్రము! నీవు అమృతముగ కనబడుచున్నావు!”

“నేను భగవంతునికెంతయు కృతజ్ఞుడను. నేను పలువురు ఇతరులవలెనే బాగుగనున్నాను. నీ సోదరి పరిస్థితి మాత్రము ఇదివఱకుకంటె అధ్వానముగనున్నది. బిడ్డి బాగుగనేయున్నది. ఆమె నాకు సాహాయ్యము చేయుట కెప్పుడును సిద్ధముగనే యున్నది. మిత్రులందఱును బాగుగనే ఉన్నారు.”

తరువాత సత డింకను వాప్పుల్కు సంబంధించిన విషయమును తెలిపెను. వాప్పుల్ నాటకములలో వేషములు వేయుచున్నాడట. అతడు వేయుచున్న నాటకమును చూచుటకే జోలండను మహానగరమునకు వచ్చియుండెను. జో నాబస సంతను పరిపరివిధముల ప్రశంసించెను!

అంతలో సచ్చటకు హెర్బర్టు వచ్చెను. నేను జోను అతనికి పరిచయము చేసితిని. జోను కలసికొంగలిగి సందులకు హెర్బర్టు అపరిమితముగ సంతోషమును ప్రకటించెను.

“మీరు కాఫీతీసికొందురా? తేనీరు తీసికొందురా?” అని హెర్బర్టు జోను ప్రశ్నించెను.

“అయ్యో! నేను మీకెంతయు కృతజ్ఞుడను. మీకు ఎక్కువ ఏదిఇష్టమో అదే నాకును ఇష్టమైనది. దానినే నేను తీసికొందును.”

“కాఫీ కేమందురు?”

“కృతజ్ఞుడను. మీరు దయతో కాఫీపేరు చెప్పినారు. కావున నేను మీ అభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగపోను.”

“అయిన తేనీకు సేవింపుడు.”

అట్లని హెర్బర్టు జోకు తేనీటి నొసగెను.

“లండను నగరమునకు మీరు ఎప్పుడువచ్చినారు?” అని హెర్బర్టు ప్రశ్నించెను.

“నిన్న సాయంత్రమా నేనువచ్చినది? అహ, కాదు. అవునవును, అవును. నిన్న సాయంకాలమే వచ్చినాను.”

“మఱి లండనునగరములో ఏమేని చూచినారా?”

“చూచినాను” అని యని జో తాను, నాపుల్ కలసి చూచినవాని సన్నిధిని వివరముగా వర్ణించి చెప్పసాగెను.

మఱికొంతసేపటికి హెర్బర్టు వెళ్ళిపోయెను. హెర్బర్టు అచ్చటనున్నంతసేపు జో ముళ్ళమీద నున్నట్లుండెను. అతడు వెళ్ళిపోయినతరువాత జో ఇట్లనెను: “మనమిరువురము ఇప్పుడు ఒంటరిగానున్నాము, అయ్యా!...”

అంతట నేను మధ్యలో జోక్యముకలుగజేసికొని యిట్లంటిని: జో! నీవు నన్ను ‘అయ్యా!’ అని ఎందుకు పిలిచెదవు?”

అప్పుడు జో నన్నొకవిధముగాచూచి ఇట్లనెను: “మన మిరువుర మిప్పుడొచ్చట ఒంటరిగ నున్నాము. ఇక నేనిచ్చట ఎంతోసేపు ఉండుటకువీలులేదు. ఇప్పుడు నేనిచ్చటకువచ్చిన కారణమును తెలియజేసి నాపనిని ముగింతును. నేను నీకు ఉపయోగకరముగ నుండవలయునను ఉద్దేశ్యముతోనే వచ్చియున్నాను. లేనిచో నీవంటి గౌరవనీయులవద్దకు వచ్చియుండడివాడనుగాను.

అయ్యా! నేను వచ్చినపని ఇది. నేనొకనాటిరాత్రి నిస్సృతి వలె సత్రములో కూర్చుండియుంటిని. అప్పుడు నావద్దకు పంబుల్ చూక్ వచ్చెను. అతడు నాతో నిట్లుచెప్పెను: 'జో! హవిషమ్ కన్య నిన్నకసారి తనవద్దకు రమ్మనిచెప్పమన్నది. ఆమె నీతో ఏవోవిషయములు మాట్లాడునట.' ఆ కబురువిని నేను ఆశ్చర్య పడితిని."

"హవిషమ్ కన్య కబురుపంపినదా?"

"అవును."

"ఎవరి తరువాత నేమిజరిగినది?"

"ముఱునాడు నేను చక్కనిదుస్తులు ధరించి హవిషమ్ కన్యను సందర్శింపవలయునను నుద్దేశ్యముతో పట్టణమునకు పోతిని. హవిషమ్ కన్య గృహములోనికిపోయి ఆమెను కలసి కొంటిని. ఆమె నిన్నెట్లు ప్రశ్నించెను: 'ఓయి కమ్మారీ! పిమ్మన మా చారము నీకు తెలియుచున్నదా?' నీవు నాకంతకుముందు ఒక ఉత్తరము వ్రాసియుంటివిగాదా. అందువలన, 'తెలియుచున్నది' అని ఆమెకు సమాధానమిచ్చితిని. అతడు నామె ఇట్లనెను: నీవు నాకు ఒకపనిచేసిపెట్టవలసియున్నది. ఎట్లెలా నా గృహమునకు తిరిగివచ్చినదోయి, ఆమె తన్నుచూచుటకెంతయు సంతోషించు ననియు అతని శిలయి జేయవలయును? 'తప్పక' చెప్పెదను' అని నేను వాగ్దానముచేసితిని. తరువాత నేను హవిషమ్ కన్య గృహమును మీది ఇంటికెపోతిని."

ఇంటికెపోయిన తరువాత నేను జరిగిన విషయమునంతను బిడ్డికి తెలిపితిని. ఆ వార్తను నీకు ఉత్తరము ద్వారమున తెలియ జేయవలసినదని కోరితిని. కాని ఆమె ఇట్లనెను: 'ఈ విషయమును

ఉత్తరము ద్వారమున తెలియజేయుటకంశు స్వయముగాపోయి
 తెలిపిన నెంతయు బాగుండును. ఇవి సెలవు కోజులు. నీవతనిని
 చూడవలయునని గూడ కోరుకొనుచున్నావు. కావున నీవే
 స్వయముగాపోయి ఆ విషయమును చెప్పుట మంచిది.' నేనందుల
 కంగీకరించినాను. నే నిచ్చటకు వచ్చుచున్న విషయమును
 ముందుగా నామె నీకు వ్రాసినది. ఆమె వ్రాసిన ప్రకారము నే
 నిచ్చటకు వచ్చినాను. నిన్ను కలసికొన్నాను. నీకు చెప్పవలసిన
 విషయమును చెప్పినాను. నేను వచ్చిన పనిపూర్తి అయినది.
 ఇంక నేను పోయివత్తును. నే నెప్పుడును నీ క్షేమమునే కోరు
 కొనుచుండును, పిప్! నీవు దినదినాభివృద్ధి చెంది చాల గొప్ప
 వాడవగుమనని ఆశించుచున్నాను".

"ఇప్పుడు వెళ్ళిపోవుచున్నావా?"

"అవును".

"మఱి భోజనమునకు తిరిగి రావా?"

"రాను, పిప్! మిత్రమా! జీవితములో నీటువంటి వేఱు
 పడుటలు ఎన్నో జరుగుచుండును. ఎవరి పనిని వారు చేసికొను
 చుందురు. కొందఱు ఇనుప పని, మఱి కొందఱు రెండ్డి పని,
 ఇంకను కొందఱు బంగారపు పని, మఱి కొందఱు రాగిపనిచేయు
 చుందురు. ఈనాడు ఏదైన లోకు జరిగియున్నచో ఆలోచనాదే.
 నీవు, నేను ఒకడు మహానగరములో కలసి తిరుగుటకు వీలు లేదు.
 నీకు నాకు చాలభేదమున్నది. నీవెక్కడ? సామాన్యుడనగు నే
 నెక్కడ? నేనిచ్చునెచ్చటకు వచ్చుటకు ఈ ప్రత్యేకమగు చుట్టులు
 ధరించి యున్నాను. ఇవి నాకు సరిపడవు నేను కొలిమివద్దను.
 పంట గదిలోను, చిత్తడ నేలలలోను మాత్రమే పనిచేవత్తును.

అవి దాటి బయటకు వచ్చిచవో ఎండుకును పనికిరాను. నీకెప్పుడైనా సన్నచూడ కోరిక పుట్టవచ్చును. అప్పుడు నీవేమి చేయవలయును? కొలిమి గది బయట నిలబడి కిటికీలోనుండి లోపలకు తొంగిచూడుము. అప్పుడు కమ్మరపు పనిచేయుచున్న నేను నీకు కనబడెదను. భగవంతుడు నీకు మేలుచేయుగాక. పిప్! భగవంతుడు నీకు మేలుచేయుగాక.”

అట్లని అతడు మెల్లన నానుదురు పట్టుకొనెను. తరువాత సతడు బయటకు వెళ్ళిపోయెను. కొంత సేపటివఱకు నేను అచేత నుడనైతిని తెలివి వచ్చిన తరువాత నేనుకూడ వేగముగ బయటకు పోతిని. అతని కొఱగా సమీపప్రాంతపు వీధులన్నియు నెగిరితిని. కాని అతడు ఎక్కడను కనబడలేదు. జోను సరిగా గొరిపింపసంఘకు నేనెంతయు పశ్చాత్తాప పడనాగితిని. కన్నీరు కార్చసాగితిని.

14

హవిషమేకస్యను కలసికొనుటకై నేను మఱునాడు పట్టణమునకు బయలుదేరిపోవలసి యుండెను. ఆ సందర్భమున నేను గ్రామములోనున్న జో ఇంటనే నివసింపవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని. కాని తరువాత జో ఇంట నివసించు విషయమున నా అభిప్రాయమును మార్చుకొంటిని. ఆ విధముగ మార్చుకొనుటకు కొన్ని కారణములను సృష్టించుకొనసాగితిని. నేను వెళ్ళినచో జో ప్రధానియగు ఆ సౌకర్యముగ నుండవచ్చును. నేను

వత్తుననివారు అనుకోరు. నాకు శయ్యసిద్ధముగా నుండను. హవి
 పమ్ కన్య ఇంటికి ఆ గ్రామము చాల దూరమున నున్నది. నే
 నెక్కడ బసచేయుచున్నది. ఆమె అడిగి తెలిసికోవచ్చును. నేను
 జో ఇంట బసచేయుచున్నానను విషయము ఆమెకు ఇష్టముకాక
 పోవచ్చును. అందువలన నేను పట్టణములోని 'బ్లూబోర్' అను
 పేరుగల హోటలులో బసచేయవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని.
 ఆ విధముగా నన్ను నేను మోసము చేసికొనుటకు ప్రయత్నించి
 తిని.

మఱునాడు రెండు గంటలకు నేను పట్టణమునకు పోవు
 కోచిలో ప్రవేశించితిని. అది చీకటిపడిన తరువాత రెండుమూడు
 గంటలకు పట్టణము చేరుకొనెను. నేను తిన్నగా 'బ్లూబోర్'
 హోటలుకుపోయి అచ్చట బసచేసితిని. ఆ రాత్రికి నేనచ్చట
 భోజనముచేసి నిదురించితిని.

నేను పెందలకడ నిదురనుండి లేచితిని. కాలకృత్యములు
 తీర్చుకొంటిని. కాని నేను అంత పెందలకడ హవిషమేకన్య ఇంటికి
 పోవుట బాగుండదని తలచితిని. అందువలన నేను బయటకుపోయి
 అటునిటు తిరుగసాగితిని. అప్పుడు నా మనస్సులోనికి ఎన్నో భావ
 ములు రాసాగెను.

హవిషమేకన్య ఎట్టెలాను పెంచుకొన్నది. ఆమె నన్ను
 కూడ పెంచుకొనుచున్నట్లుగనే భావింపవలయును. మాయుకు
 వురను కలుపుటయే ఆమె ఉద్దేశ్యమై యుండును. అందుకు
 సందేహమేమియులేదు. ఆమె ఆ స్త్రీయంతయు మాకేవచ్చును.
 ఇప్పుడు పాడుపడినట్లున్న గృహమును మరల ప్రకాశవంతముగ
 చేయు బాధ్యత నాపై ననే ఉన్నది.

కొంతసేపు అటునిటు తిరిగిన తరువాత నేను హవిషమ్ కన్య గృహమునద్దకుపోయి గంట మ్రోగించితిని. అంతట నొక మనుజుడువచ్చి తలుపులు తెరిచెను. ఆ మనుజుడెవ్వరు? అతడు అచ్చట నుండునని నేను కలలోనై స నూహింపలేను.

“ఆర్లీక్!” అని నేను ఆశ్చర్యముతో నంటిని.

“అవునవును. ఇక్కడ ఎక్కువ మాధులు వచ్చినవి. అది యటండ నిమ్ము. లోనికి రమ్ము. నేను ఎక్కువ సేపు తలుపులు తెరిచియుంచుటకు వీలులేదు.”

అంతట నేను లోపల ప్రవేశించితిని. అప్పుడతడు ఎప్పుడైనా తలుపులకు తాళము వైచెను. పిమ్మట సతడిట్లనెను: “అవును! నే నిప్పుడు ఇచ్చట నున్నాను!”

“నీ విచ్చటకు ఎట్లు వచ్చినావు?”

“కాశ్యమీదసడచి వచ్చినాను. పెట్టెను ఒంటి చక్రపు బండ్రిపై తీసికొని వచ్చినాను” అని అతడు కోపముతో సమాధాన మిచ్చెను.

“ఇచ్చట నీవు మంచికే ఉన్నావా?”

“నేనిచ్చట హానిచేయుటకు లేననుకొందును.”

కాని నాకతని మాటలపై సమ్మతము లేకుండెను. అతడంతకు మునుపు కోపముతో నన్నమాటలు నా చెవులలో మార్మోగించుచుండెను.

“అయిన నీవు కొలిమిని వదలిపెట్టి వైచితివన్నమాట?”

“ఇది కొలిమివలె కనబడుచున్నదా? ఇది కొలిమివలె కనబడు చున్నదా?”

“నీవు గార్జరీని వదలిపెట్టి ఎంతకాలమైనది?”

“ఇక్కడకు వచ్చిన తరువాత అన్ని రోజులును ఒకే విధముగా నున్నవి. అందువలన ఎప్పుడెప్పుడు వచ్చినానో సరిగా చెప్పజాలను.”

“నేను పైకి హవిషమేకస్య వద్దకు పోవచ్చునా?”

“ఆ సంగతి నాకు తెలియదు. నిన్ను లోనికి ప్రవేశపెట్టుటతో నా పని పూర్తియైనది. ఇక నీకు తెలిసిన దారిని నీవు పోవచ్చును.”

“నేను వత్తునని లోపలివారు అనుకొన్నారా?”

“నాకా సంగతి ఏ మాత్రము తెలియదు.”

అంతట నేను ముందుకు పోతిని. ముందు సన్నాకచోట సారా కలసికొనెను. “ఓహో! నీవా! పిప్” అని ఆమె యనెను.

“అవును, నేనే. మత్తయి కుటుంబము వారందఱు శ్నేమముగ నున్నారని నీకు తెలియజేయుట కెంతయు సంతసించుచున్నాను.”

“వారికి తెలివి తేటలేమైన వృద్ధిచెందినవా? శ్నేమముగ నుండుటకంటె తెలివితేటలు వృద్ధిచెందుట అత్యవసరము. పిప్! నీకు పైకిదారి తెలియునుగదా!” అని ఆమె అనెను.

అంతట నేను పైకిపోయి హవిషమేకస్య గదిని చేరుకొంటిని. మెల్లన తట్టితిని. నా సవ్యసిని లోపలనున్న ఆమె గ్రహించెను. అందువలన నామె, “లోనికిరమ్ము, పిప్” అని యనెను.

హవిషమేకస్య ఎప్పటివలె తేలులుముందున్న కుర్చీపై కూర్చుండి యుండెను. ఆమె ప్రక్కనే ఒక యువతీరత్నము తల

వంచుకొని కూర్చుండి చేతనున్న హవిషమకస్య చెప్పును చూచు చుండెను.

హవిషమకస్య పైకిగాని చుట్టునుగాని చూడకుండ ఇంకను ఇట్లను చుండెను: “లోనికిరమ్ము, పిప్! ఎట్లున్నావు? పిప్! నేను రాణినైనట్లు నాచేతిని ముద్దు పెట్టుకొనుము.”

హఠాత్తుగా నామె తల్లిపై కెత్తి నావంకకు చూచెను.
“ఓహో! నీవా?”

“అవును, మిస్ హవిషమ్! మీరు నాపట్లగల అపరిమిత అభిమానముతో నన్ని చ్చటకురమ్మనమన్నారని తెలిసినది. అందు వలన నేను వెంటనే ఇచ్చటకు వచ్చితిని.”

“ఇంక?”

హవిషమకస్య ప్రక్కన ఒక మనోహర యువతి కూర్చుండి యున్నదనియు, ఆమె ఎవ్వరోనాకు తెలియదనియు ఇంతకుముందు చెప్పియుంటిని. ఆమె అంతలో కన్నులు పైకెత్తి నావంక చూచెను. ఆ కన్నులు ఎట్టలా కన్నులను విషయమును గ్రహించితిని. కాని ఆమె ఎంతో మాటిపోయి యుండెను. ఆమె అంకము ఎంతో హెచ్చెను. ఆమెలో స్త్రీత్వము హెచ్చెను. ఆమెలో ఎంతో ప్రశంసనీయమైన మార్పువచ్చెను. ఆమెలోని మార్పుతో పోల్చిచూచుకొనగా నాలో నెట్టి మార్పును వచ్చినట్లు లేకుండెను.

ఆమె తన మృదుహస్తమును నాకు అందిచ్చెను. “నిన్ను ఇంతకాలమునకు చూడగలిగినందులకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను” అను సర్థము వచ్చినట్లు నేనేమో గొణిగితిని.

“సిసి! ఆమెలో నీకు అప్రార్థ్యమైన మార్పు కనబడు చున్నదా?” అని హవిషమేకస్య నాతో ననెను. నన్నొక కుర్చీ మీద కూర్చుండుమను సర్థమువచ్చునట్లు ఆ కుర్చీపై తనచేతి కట్టతో కొట్టెను.

“మిస్ హవిషమ్! నేను మొదట చూచినపుడు ఆమెలో ఎట్టెలాగు సంబంధించిన ఆనవాళ్ళేవియు కనబడలేదు. కాని చూడగా అంతయు ప్రాత...”

“ఏమి? ప్రాత ఎట్టెలా వలెనే యున్నదని చెప్పబోవు చున్నావా? ఆమె యప్పుడు చాల గర్వముకలది. నిన్ను తీరముగ అవమానించు చుండెడిది. ఆమెను విడిచి దూరముగా పోవల యునని నీ వప్పుడు అనుకొను చుండెడివాడవు. నీకు ఆ విషయ ములు జ్ఞాపకములేవా?”

“మీరు ఎంతో కాలముక్రిందటిమాట చెప్పుచున్నారు. అప్పుడామె ఆ విధముగ ప్రవర్తించినమాట నిజమే.”

అప్పుడు ఎట్టెలా గంభీరముగ నవ్వుచు నిట్లనెను: “అవును. నీవన్న మాట నిజమనుటకు సం దేహమేమియు లేదు. అప్పుడు నేను అసనుకూలముగ ప్రవర్తించుచుండెడిదానను.

“అతనిలో మార్పువచ్చినదా?” అని హవిషమేకస్య ఎట్టె లాను ప్రశ్నించెను.

ఎట్టెలా నావంకకుచూచుచు, “చాల మార్పువచ్చినది” అని యనెను.

“ఇదివఱకుకంటె తక్కువ మొట్టుగానున్నాడా?” అని హవిషమేకస్య ప్రశ్నించెను. ఆమె ఎట్టెలాజుట్టుతో ఆడుకొన సాగెను.

ఎట్టెలా నవ్వెను; తనచేతిలోనున్న చెప్పువంకకు చూచెను; మరల నవ్వి, నావంకకుచూచెను; చేతిలోని చెప్పును క్రిందపెట్టెను. ఆమె నన్నింకను బాలునివలెనే చూచుచుండెను. కాని నన్ను డివ్విళ్ళూరించుచుండెను.

ఆమె కొన్నిదినములకుముందే ఫ్రాన్సునుండి వచ్చినదనియు, లండనుకు పోవుచున్నదనియు తెలిసికొంటిని. ఆ పగలంతయు నేనచ్చటనే గడపవలయుననియు, రాత్రికి నా హోటలుకు పోవలయుననియు మఱునాడు లండను మహానగరమునకు పోవలయుననియు నిశ్చయింపబడెను.

మేము కొంచెముసేపు మాట్లాడుకొన్నతరువాత హవిషమేకస్య ఇట్లనెను: “మీరువును తోటలోకిపోయి కొంచెము సేపు తిరిగిరండు. పిప్! నీవు తిరిగివచ్చినతరువాత నన్ను చక్రముల కర్చిపై కూర్చుండబెట్టి పూర్వము త్రిప్పినట్లు త్రిప్పవచ్చును.”

అంతట మేమిరువురము తోటలోకిపోతిమి. అచ్చటనే నేను లోగడ పాలిపోయినయువకునితో పోరాడియుంటిని. ఆపాలిపోయిన యువకుడే ఇప్పుడు హెర్బర్టు. మేమిరువురము పోరాడిన ప్రదేశమువద్ద ఎట్టెలా ఆగి ఇట్లనెను: “మీ రిరువురును ఆనాడు పోరాడుకొనుచుండగా నేను చాలాసదాగుకొని చూచినాను. నేను చాల ఆనందించాను.”

“తరువాత నీవు నన్ను సముచితముగ బహూకరించి యుంటివిగదా!”

ఆ విషయమును మఱచిపోయినట్లు ఆమె ఇట్లనెను: “బహూకరించితివా? అప్పుడు నేను నీతో పోరాడినవాని తీవ్ర

ముగ అసహ్యించుకొనుచుండెడిదానను. ఏలయున అతడెప్పుడును నావెంటపడి నున్న పీడించుచుండెడివాడు. అది నాకు ఏమాత్ర మిష్టముండెడిదికాదు.”

“అతడు, నేను ఇప్పుడు గాఢస్నేహితులము.”

“అయినా? అవును, నీవిప్పుడతని తండ్రివద్ద చదువుకొను చున్నావనుకొంగును. అవునా?”

“అవును.”

నేను అయిష్టముతోనే ఆ విధముగ సమాధానము చెప్పితిని. ఏలయున ఆమె నేనింకను నిల్చివాడని భావించును. ఆమె ఇదెఱుకే అట్లుభావించుచున్నది.”

“నీపరిస్థితి చూటిపోయిచప్పుకొనుండి, నీ స్నేహితులకుమాడ మాటిపోయినారనుకొంపను.”

“సహజమేకదా!”

“అవసరముకూడ. ఒకప్పుడు నీకు తెగినస్నేహితులు, ఇప్పుడు ఏమాత్రము తగవు. ఇది ముమ్మాటికి నిజము.”

అప్పటికే జోను చూడవలయునను కోరిక నాలో చాల వజ్రకు అదృశ్యమైయుండెను. ఎట్టలా మాటలతో నదిపూర్తిగా అదృశ్యమైపోయెను.

ఎట్టలా కొలదిగా తనచేతి నుండిఁబడెను ఇంకను నిట్ల నేను: “నీకు ముందుముందు గొప్పఅదృష్టము పట్టనున్నదను సంగతి ఆరోజులలో నీకు తెలియదుగదా!”

“అణుమాత్రమైనను తెలియదు.”

తరువాత మేము కొంచెముసేపు అటుండి పరిగితిమి. ఆమెను నేను జరిగిపోయిన సంఘటనలనుగూర్చి ప్రశ్నించెడిది.

కాని ఆమె అన్నిప్రశ్నలకు, “నాకు జ్ఞాపకము లేదు” అని మాత్రమే సమాధానము చెప్పెను. ఎట్టికేలకు ఆమె ఇట్లనెను: “హృదయమునకు జ్ఞాపకశక్తితో సంబంధమేమైననున్నచో నాకు హృదయము లేదు. ఆవిషయమును నీవు గ్రహింపుము.”

ఎట్టెలా చక్కనిదుస్తులను ధరించియుండెను. ఆమెయొక చేతితో నేలనానుకొనుచున్న దుస్తులను మైకెత్తి పట్టుకొనెను. రెండవచేతితో మెల్లస నాభుజమును పట్టుకొనెను. ఆవిధముగా మేమాత్రోటలో నడచసాగితిమి. మేము పాడపడిన తోట చుట్టును రెండుమూడుసార్లు తిరిగితిమి. అది నాకెంతయు ఆనంద కరముగ నుండెను.

మా యిరువురకుమధ్య వయస్సులో ఎంతో తేడా లేదు. అందువలన నామె నాకుదక్కకుండా పోవునను భయములేదు. మేమిరువురము కొంచెమించుమించుగా ఒకేవయస్సువారమని చెప్పవచ్చును. కాని వయస్సు ఆమెలో స్పష్టముగా కనబడుచుండెను. ఆమె నాకొకటే నిర్ణయింపబడినదనియు, నా పరిధిని దాటిపోలేదనియు నేను నిశ్చయించుకొంటిని.

ఎట్టికేలకు మేమిరువురము ఇంటిలోనికి తిరిగిపోతిమి. సదోపనియుండి నా సంతకముకుడగు జాగర్సు, హవిషమ్ కన్యను చూచుటకు వచ్చినాడని తెలిసికొని ఎంతయు ఆశ్చర్యపడితిని. ఆశుడు భోజనమునకు తిరిగివచ్చుననుకూడ తెలిసికొంటిని. హవిషమ్ కన్య చక్రమలకుర్చీలో కూర్చుండి నా కొఱకు వేచియుండెను. నేనా చక్రమలకుర్చీని గదిచుట్టును పూర్వమువలె త్రొప్పసాగితిని. అదృశ్యమును వనోహర యువతీర్నము ఎట్టెలా

తిలకించుచు నేయుండెను. ఆమె అంతకంతకు ఎక్కువ అంశమై
దిగా కనబడసాగెను.

భోజనసమయము ఆసన్నముకాసాగెను. అందువలనతగిస
ఏర్పాట్లుచేయుటకై ఎస్టైలా గదిని వీక్షిపోయెను.

ఎస్టైలా వెళ్ళిపోయిస తరువాత హవిషమేకస్య నాతో
మెల్లపనిట్లనెను: “ఆమె అందముగనున్నదా? మనోహరముగ
నున్నదా? చక్కగా ఎదిగినదా? నీవామెను ప్రశంసించు
చున్నావా?”

“మిస్ హవిషమ్! ఆమెను చూచువారందఱును తప్పక
ప్రశంసింపవలయును. అందుకు సందేహమేమాత్రములేదు.”

హవిషమేకస్య నామెడచుట్టు చేయివేసి నాతఃను తంతల
దగ్గఱకులాగి ఇట్లనెను: ఆమెను ప్రేమింపుము! ఆమెను ప్రేమిం
పుము! ఆమెను ప్రేమింపుము! ఆమె నిన్నెట్లుపయోగించు
చున్నది?”

నేనింకను సమాధానము చెప్పకపూర్వమే ఆమె ఇట్ల
నెను: “ఆమెను ప్రేమింపుము! ఆమెను ప్రేమింపుము! ఆమెను
ప్రేమింపుము. ఆమె నీకనుకూలముగ నున్నచో, ఆమెను ప్రేమిం
పుము. ఆమె నిన్ను గాయపఱచుచున్నచో, ఆమెను ప్రేమిం
పుము. ఆమె నీహృదయమును ముక్కలు, ముక్కలు చేయు
చున్నచో ప్రేమింపుమామెను! ప్రేమింపుమామెను! ప్రేమింపు
మామెను!”

ఆమె ఆమాటలను ఎంతో ఉద్రేకముతోను, ఉద్వేగము
తోను అనుచున్నట్లు గ్రహించితిని.

ఆమె యింకను ఇట్లనెను: “నామాటవినుము, పిప్! ప్రేమింపబడుటకే నేనామెను పెంచుకొన్నాను. ప్రేమింపబడుటకే నేనామెను పెంచినాను; విద్యాబుద్ధులు చెప్పించినాను. ప్రేమింపబడుటకే ఆమె నీవిధముగ అభివృద్ధిలోనికి తీసికొనివచ్చినాను. ఆమెను ప్రేమింపుము. నిజమైన ప్రేమ ఎట్టిదో చెప్పెదను వినుము. అది గ్రుడ్డి భక్తి, ఏ విధముగను ఎనుచు ప్రశ్న వేయకుండ సంపూర్ణముగ లొంగిపోవలయును. పూర్తిగ సమ్మతించును. ఎవ్వరేమి చెప్పినను సరే వ్యతిరేక భావమును ఏర్పాటు చేసికోరాదు. వేయే? మాటు మాటాడుకుండ నీ హృదయమును, ఆత్మను అర్పించు కోవలయును. నేనా విధముగనే చేసియుంటిని. నీవు కూడ ఆ విధముగనే చేయవలయును.”

అట్లని ఆమెకేకపెట్టి హఠాత్తుగా లేచినిలబడెను. అప్పుడు నేనామెను గట్టిగా పట్టుకొంటిని. అది ఎంతయు కొన్ని సెకనులలో జరిగిపోయెను. నేనామెను మరల కుర్చీపై కూర్చుండబెట్టితిని.

అంతలో ఆ గదిలో ఎవ్వరో కొత్తవారు ప్రవేశించినట్లు వాసన వేయసాగెను. నేను వెనుకకు తిరిగి చూచితిని. నా సంతకమడుగు బాగము ఆ గదిలో ప్రవేశించి యుండెను. హవిషమ్ కన్యకూడ అతనిని చూచి ఎంతయు భయపడెను. ఏమియు జరుగనట్లుండుట కామె ప్రయత్నింపసాగెను. “మీగు చెప్పిన సమయమునకు సరిగా వచ్చినారు” అని మాత్రమామె గొణిగెను.

నేనప్పుడును అన్న సమయమే సకేవత్తును. పిప్! నీవిక్కడనున్నావన్నమాట!”

“ఇచ్చటి కొకసారివచ్చి ఎస్టేలాను చూచి పోవలసినదని హవిషమైకస్య నాకు కలుగు పంపిసది. ఆమెను మన్నించుటకై నేనీ పట్టణమునకు నిన్న వచ్చియున్నాను. ఇచ్చటకీ యుదయఃమే వచ్చి యున్నాను,” అని నేనంటిని.

“అవును! చాలా చక్కని యువతి!” అని అతడనెను.

అతడొక కుర్చీపై కూర్చుండి ఇంకను నిట్లనెను: “పిప్! నీవిదిచటకు ఎస్టేలాను ఎంత తఱచుగా చూచి యున్నావు?”

“ఎంత తఱచుగా?”

“ఓహో! ఎన్నిసార్లు? వేయిసార్లు?”

“కాదు అన్నిసార్లు కాదు”.

“రెండుసార్లు?”

కాని నా అదృష్టవశమున హవిషమైకస్య అంతఃజ్యోక్యము కలుగ జేసికొని ఇట్లనెను: “జాగర్స్! పిప్! చంతరిత్ వదిలివేయుడు. మీరు ఇరువురును కలిసి భోజనమునకు పొండు.”

జాగర్స్ ఆమె కోరికను మన్నించెను. మేమిరువురము ఆ గదిని వీడి చీకటిలో క్రిందకు దిగిపోసాగితిమి. త్రోవలో నతడు నన్నిట్లు ప్రశ్నించెను: “హవిషమైకస్య భోజనము చేయుచుండగా నీవెన్నిసార్లు చూచి యున్నావు? ఒకటికి, నూటికి మధ్య ఎన్ని సార్లు చూచి యున్నావు?”

నేను ఆలోచించి ఇట్లంటి: “ఎప్పుడను చూచి యుండలేదు.”

“ఇక నెప్పుడను చూడకుము. ఆమె కనోర జీవితమును ప్రారంభించిన తరువాత, ఆ పనిచేయు చుండగా చూచిన వారె

వ్యరును లేకు. ఆమె రాత్రి సమయములందు అటునిటు తిరుగుచు తన కిచ్చ నచ్చిన వానిని భుజించునట.”

“అయ్యా! నేను మిమ్ముల నొక ప్రశ్న వేయవచ్చునా?”

“వేయవచ్చును. నేను దానికి సమాధానము చెప్పుటకు నిరాకరింపవచ్చును. ఏదీ నీ ప్రశ్న?”

“ఎట్టెలా పేరు హవిషమా లేక——?”

“లేక ఏమి?”

“అది హవిషమా?”

“అవును. హవిషమే.”

తరువాత మేమిరువురము భోజనశాల చేరుకొంటిమి. అచ్చట ఎట్టెలా, సారా లిరువురు మాకొఱకు వేచియుండిరి. ప్రధాన అతిథి స్థానము నాక్రమించెను. నేను, సారా ఎదురెదురుగా కూర్చుంటిమి. మేము భోజనము చేయసాగితిమి. ఆ సందర్భమున నాకు జాగర్చుకు సంబంధించినది హొన్ని విషయములు చాల బాగుగ జెలిసెను. అతడా సమయమున ఒక్కసారియైన ఎట్టెలావంకచూడలేదు. ఎట్టెలా మాట్లాడించినపుడతడు సావధానముగ అలకించెడివాడు, జవాబు చెప్పెడువాడు. కాని ఒక్కసారియైన నతడామె మొగము చూడలేదు. ఆమె మాత్రమతని మొగమువంక ఎంతో ఉత్సాహముతోను, కుతూహలముతోను చూచుచుండెడిది.

భోజనము పూర్తియైన తరువాత ఇరువురు స్త్రీలును వెళ్ళిపోయిరి. ఇక నచ్చట పురుషులు మిరువురము మాత్రము మిగిలి యుంటిమి. కాని అతడు నాతో నేమియు మాట్లాడకుండెను. అతడు ద్రాక్ష సారాయము సేవించుచు కూర్చుండెను.

నేను మూడు నాలుగుసార్లు సంభాషణము ప్రారంభించుటకు ప్రయత్నములు చేయసాగితిని గాని లాభము లేక పోయెను.

“నీవు ప్రశ్నలు వేయుటవలన లాభమేమియు లేదు. నేను సమాధానములు చెప్పను” అను సర్థము వచ్చినట్లు అతడు ప్రవర్తింపసాగెను.

కొంతసేపటికి మే మిరువురము హవిషమేకస్య గదిలోకి పోతిమి. అచ్చట నలుగురము రాత్రి పది గంటలగువఱకు పేకాట ఆడితిమి. పేకాట పూర్తయైన తరువాత హవిషమేకస్య నాతో నిట్లనెను: “త్వరలోనే ఎట్టేలా లండను నగరమునకు చేరుకొనును. ఆమె చేరుకొను సర్మయైన సమయమును ముందుగా నీకు తెలియజేయుదుము. నీ వామెను కోచివద్ద కలసికో వలయునని కోరుచున్నాను.”

“అట్లులే చేయుదును” అని నేను అంటిని.

తరువాత నేను ఎట్టేలావద్ద సెలవుతీసి కొంటిని. ఆమెను తాకితిని. పిమ్మట నామెను విడిచిపెట్టి వెళ్ళితిని. నా సంరక్షకుడు జాగర్పకూడ ‘బ్లూబోర్’ హోటలుకే వచ్చెను. అతడు నా గదికి ప్రక్కనున్న గదిలోనే బసచేసెను. నాటిరాత్రి యంతయు, “ఆమెను ప్రేమింపుము! ఆమెను ప్రేమింపుము! ఆమెను ప్రేమింపుము!” అన్న హవిషమేకస్య మాటలు నా చెవులలో మార్మోగసాగెను. నేను నా తలగడవంకకు తిరిగి, “నేనామెను ప్రేమించు చున్నాను! నేనామెను ప్రేమించుచున్నాను! నేనామెను ప్రేమించుచున్నాను!” అని వందలకొలదిసార్లు అనసాగితిని. ఒకప్పుడు నేను కమ్మరి బాలుడను. కాని ఆమె కొఱకే నిర్ణయింపబడి యున్నది. అందుకు నేను భగవానున కెంతయు కృతజ్ఞుడను.

కాని ఎట్టెలా ఇంకను ఆవిధముగ భావించుట లేదని నేను అభిప్రాయపడుచున్నాను. మఱి ఆమెలోగూడ నట్టి భావమెప్పుడు కలుగును? ఆమె నాపట్ల అభిమానము నెప్పుడు ప్రకటించును? నా మంచి చెడ్డలనుగూర్చి ఆమె ఎప్పుడు ఆలోచించును? ఆమె హృదయమింతవఱకు నిదురించు చున్నది. దానిని నే నెప్పుడు మేల్కొల్పు గలను?

అవి నా ఉన్నత భావములు! నాప్రియ మిత్రుడు జోకు సంబంధించిన భావము లేవియు నా మనస్సులోక రాలేదు నే సతని సంగతిని తలంచుకొన్నచో ఎట్టెలా సన్న నీచముగ చూచు సని నేను భయపడు చున్నాను కాబోలు! లండను సగరమునకు వచ్చిన జోను చూచి కన్నీరు కార్చితిని. కాని ఆ కన్నీరు అప్పుడే ఎండి పోయినది. సహృదయుడు, నా శ్రేయోభిలాషి యగు జోను కలసికొన కుండగనే లండను మహానగరమునకు పయనమై పోవలయునని నిశ్చయించు కొంటిని.

మఱునాటి యుదయమున నేను నిదురనుండి లేచితిని. అప్పుడు నేను నా సంరక్షకుడగు జాగర్నతో నిట్లంటిని : “అయ్యా! హవిషమేకస్య గృహమన ఆర్థిక్ ప్రవేశించినాడు. అతడు నమ్మకమైన స్థానమున నున్నాడు. కాని అతడు సమ్మదగినవాడేమాత్రము కాడు. అతడు వట్టి దుర్మార్గుడు. పొగకు బోతు అతడచ్చట నుండుటకు సరియైనవాడుకాడు.”

అంతట జాగర్న ఇట్లనెను : “అవును, పిప్! అతడు సరియైనవాడు కాడు. కాని ఆలోచించి చూడగా ఏ మనుజుడును సరియైనవాడు కాడని తోచుచున్నది.”

అప్పుడు ఆర్థిక్కు సంబంధించిన పూర్వ చరిత్ర సంతను నే సతనికి వివరించి చెప్పితిని. అతడు నా కథనము సంతను నాప ధానముగా నాలకించెను. తమపరి అతడు ఇట్లనెను. “మంచిది ఈ విషయమును తెలిసికొనుట మేలైనది. నేనిప్పుడే అటుపోయి, అతనిని పంపించివై చెదను.”

“అతడంత సులభముగా పెళ్ళిపోవునని నేను అనుకొనను. సులభముగా పెళ్ళిపోవుట అతని స్వభావము కాదు” అని నేనత నిని హెచ్చరించితిని.

కాని జాగ్రత్త ఇట్లనెను : “ఆ విషయమేమో నేను చూతాను. అతడు నాతో తగవు పెట్టుకొన్నచో, తన సర్వనాశ సమునకు పునాది వేసికొనుచున్నాడన్నమాట.”

15

నేను లండను మహాసగరమునకు పోవు మధ్యాహ్నపు కోచిలో ప్రవేశించితిని. జాగ్రత్తగూడ అడ్రోచిలో ప్రయాణము చేయుచుండెను. నేను సురక్షితముగ లండను మహాసగరము చేరుకొంటిని. కాని నేను హృదయము లేనివాడనై తిని నా హృదయము మాయమైపోయెను.

నేను కోచిలోనుండి క్రిందకు దిగితిని. తరవాత నా బస్ చేరుకొంటిని. నేను పోస్టాఫీసుకి హెర్బర్టు మాంసము భజించు

చుండెను. గన్ను తిరిగి చూడగలిగినందుకతడు అపరిమితముగ సంతోషమును ప్రకటించెను. నా మనస్సులోని విషయము సంతను అతనికి విప్పిచెప్పవలయునని నేను నిశ్చయించుకొంటిని. నేనుకూడ భోజనము చేసితిని.

భోజనము పూర్తయైన తరువాత మేమిరువుర మొక చోట కూర్చుంటిమి. అప్పుడు నేను హెర్బర్ట్‌తో ఇట్లంటిని : “నా ప్రിയమైన హెర్బర్ట్ ! నేను నీకు చాల ముఖ్యమైన విషయము నొక దానిని చెప్పవలసి యున్నది.”

“ప్రియమిత్రమా ! నీవు నాయందు సమ్మతముంచి ముఖ్యవిషయము చెప్పదలచి సందర్భకేతయు సంతసించుచున్నాను.”

“అది నాకు, మఱియొకరికి సంబంధించిన విషయము.”

నేను నా చేతి సతని మోకాల్‌పై పెట్టి ఇట్లంటిని : “హెర్బర్ట్ ! నేను ఎట్టేలాను ప్రేమించుచున్నాను ! ఆరాధించుచున్నాను.”

ఆ వార్త అతనికిట్టి ఆశ్చర్యమును కలిగింపలేదు. అతడు నిశ్చేష్టుడు కాలేదు. అతడు ఎంతో ప్రశాంతముగ నిట్లనెను : “బాగున్నది తరువాత ?”

“హెర్బర్ట్ ! నీవు చెప్పవలసిన దిదియేనా?”

“నాకావిషయ మిదివఱకే తెలియను.”

“నీ కిదివఱకే ఎట్లు తెలియను?”

“నా కెట్లు తెలియను? నీనుండే తెలిసికొన్నాను.”

“నేను నీ కిదివఱకెన్నడును చెప్పియుండలేదే?”

“చెప్పుటమా? నీవు నాకెన్న నను సూరిగా చెప్పియుం
డని మాట నిజమే. కాని ఆ విషయమును గ్రహింపగలిగినంతటి
తెలివితేటలు నాకున్నవి. నీనామె నెప్పుడును ఆరాధించుచునే
యున్నావు. నిన్ను నేను ఎఱిగియున్నప్పటి నుండియు నాకా విష
యము తెలియును. నీవు నీ ఆరాధనను పెట్టెను కలిపియే ఇచ్చ
టకు తీసికొని వచ్చినావు. చెప్పుటమా! నీవు నాకు ఆ విష
యమును రోజంతయు చెప్పియుండవచ్చును. నీవు నీ కథను
నాకు చెప్పినావు కదా! నీవు మొట్టమొదట ఆమెను చూచి
నప్పుడే ఆరాధింప ప్రారంభించినావు. అప్పుడికి నీవు చాల చిన్న
వాడవు.”

“మంచిది. నేనామెను మొదటినుండియు ఆరాధించు
చునేయున్నాను. నేనా ఆరాధనను ఎప్పుడును విడచిపెట్టియుండ
లేదు. ఇప్పుడామె ఎంతో మనోహరమైన, అందమైన యువతిగా
విదేశముల నుండి తిరిగివచ్చినది. ఇదివఱకు నే నామెను ఆరా
ధించుచుంటిని. ఇప్పుడు నేనామెను ద్విగుణీకృతము గ ఆరాధించు
చున్నాను.”

“నీవు చాలా అవృష్టవగుచున్నావు. నిన్ను నాకు ఎన్ను
కొని, ఆమెను నీకు నిర్ణయించుట నీ అవృష్టమందే చెప్పవల
యును. ఇతరుల వ్యవహారములలో బోక్సము కలుగజేసికొను
చున్నానను భయము లేకుండ నే నొక విషయము చెప్పు
చున్నాను. నీవు ఆమెకొఱకు, ఆమె నీకొఱకు నిర్ణయింపబడ్డాను.
అందుకు సందేహ మేమియు లేదు. కాని ఒక్కమాట. ఈ ఆరా
ధన సమస్యపై ఎన్నెలాకు గల అభిప్రాయము వ్రాత్రికో నీ కే
మైనా తెలియునా?”

అంతట నేను నిరుత్సాహముగా తల ఊపి “ఆమె నాకు పోకొంది మైశ్య దూరమున నున్నది” అని యంటిని.

“మిత్రమా! సహనము కలిగియుండుము. కావలసినంత కాలమున్నది. నీవింకను ఏమో చెప్పదలచుకొన్నట్లున్నది?”

“ఆవిషయము చెప్పుటకు నేనెంతయు సిగ్గుపడుచున్నాను. కాని దానిని మనసులో నుంచుకొనుట కంటె పైకి చెప్పుటయే మేరని తోచుచున్నది. నేను అదృష్టవంతుడనని నీవు చెప్పుచున్నావు. అవును, నేను అదృష్టవంతుడనే, నిన్న నేను కమ్మరి బాలుడను. మఱి నేడు నేను — మఱి నేడు నేను — ఏమని చెప్పుదును?”

“మంచివాడను నేను అని చెప్పుము. నీలో అనేక గుణములు కలిసియున్నవి. అనేక మంచి గుణములున్నవి.”

“నేను అదృష్టవంతుడనని నీ వింతకుముందు చెప్పినావు. కాని ఉన్నతస్థితికి వచ్చుటకు నేను చేసిన కృషి ఆవగించుత యైనను లేదు. అదృష్ట దేవతయే పాతాళలోకమున నున్న సన్నుపైకి లేవదీసినది. మఱి నిజముగా నది అదృష్టమే. కాని నేను ఎట్టెలాను గూర్చి ఆలోచించి నపుడు, ఇతరులపై ఆధారపడి యున్నానను విషయము జ్ఞప్తికివచ్చును. పాత్రలోనిమధుర ద్రాక్ష సారాయమును సేవించులోపల ఏదేని దుస్సంఘటన జరుగవచ్చును గదా! రహస్య విషయముల జోలికి పోకుండగనే నిప్పుడొక విషయము చెప్పెదను. ఒకరి నిశ్చల బుద్ధిపై నా భవిష్యత్తంతయు నాధారపడియున్నది. నేను ఆశాసాధా గ్రమును చేరుకోగలనా? లేనా? ఈ ప్రశ్నకు ఎవరు సమాధానము చెప్పగలరు? అదిఅంతయు ఒకరినిశ్చలబుద్ధిపై నాధారపడి

యున్నది. నా భవిష్యత్తును స్పష్టముగా కనబడకుండుట ఎంతో
అసంతృప్తికరముగను, నిరాశాజనకముగను నున్నది.”

“మిత్రమా! నీవు నిరాశచెందవలసివచ్చి ఏమాత్రము
లేదని నేను నిశ్చయముగ చెప్పగలను. ఒకయువతి అందమును
మనకన్నులతోనే చూడవలయును. కాని భూతఅద్దము నుప
యోగించిచూచిన నేమికనబడును? శరీరమంతటను కన్నము
లున్నట్లు కనబడును. మనమేదేని గుఱ్ఱమును ఖరీదుచేయదలచి
నపుడు స్త్రోత్రపరీక్షకు పూనుకొందుము. అటులచేయుటలో
దానిలోని మంచిగుణమును గమనింపనే గమనింపము. ఒకవేళ
గమనించినను ఉపేక్షాభావముతో చూతుము. నీపరిస్థితికూడ
అట్లేయున్నది. నీ భవిష్యత్తునుగూర్చి మొదటనే జాగ్రత్తగట్టిగా
సమ్మదికనాడని నీవు చెప్పియుంటివిగదా? జాగ్రత్త సమ్మదికము
లేనిపనులు చేయుదు. అతనికి గట్టిసమ్మదికమున్నది కనుకనే నీకు
సంతోషముగానుండు గాఢానందము స్వీకరించినాడు. ఇంతకంటె
హామీ నీకేమికావలయును?”

“అవునవును. ఇది బాగుగనేయున్నది. ఈ విషయమును
నాకు జ్ఞప్తికి తెచ్చించుదును నేను నీకెంతయు కృతజ్ఞుడను.”

“మంచిది. నీవు సమయముకొఱకు వేచియుండవల
యును. త్వరలోనే నీ ఇరువదియొకటవ జన్మదినోత్సవము రాను
న్నదికదా. ఆలోపల అసలువిషయము చావవలకు నిర్ణయము
కావచ్చును. నీవు విజయమును సాధించుటతప్పదు. ఆ విజయ
చిహ్నములు త్వరలోనే కనబడునని నేను ఆశించుచున్నాను.”

“నీఅభిప్రాయము చాలబాగున్నది. నీ ఉత్సాహము
కడుంగడు ప్రశంసనీయమైనది” అని నేను అంటిని.

“అవునుమణి. నాకు ఉత్సాహముతప్ప మఱియింక నేమి యున్నది? అదియుగాక నేను వెలిపుచ్చిన అభిప్రాయములు నా స్వంతముకావు. వానిని నాతండ్రివద్దనుండి నేర్చుకొన్నాను. అతడు నీకథనుగూర్చి ఈవిధముగాఅన్నాడు: “విషయముసంపూర్ణముగ నిర్ణయమైపోయినదని నమ్మవచ్చును. లేనిచో జాగ్రత్త ఈవిషయములో జోక్యము కలుగజేసికొనియుండెడివాడుకాదు.” అది యటుండనిమ్ము. ఒక్కక్షణకాలము నేను నీకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడవలచుకొన్నాను.”

“నీవండు విషయము సాధింపలేవు.”

“నేను తప్పక విషయముసాధింతును. ఒకటి, రెండు, మూడు. నామనస్సులోని విషయము చెప్పెదను. మన మీ విషయమునుగూర్చి మాట్లాడుకొనుచున్నప్పటినుండి నేనొకసంగతి ఆలోచించుచున్నాను. నీసంరక్షకుడు జాగ్రత్తనీతి ఎట్టెలా విషయము నెప్పుడును ముచ్చటించియుండలేదుగదా. దానినిబట్టి చూడగానీవు ఆస్తినిపొందుటకు ఎట్టెలాను వివాహముచేసుకోవలయుననుషరతులేదని స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. నీవునాకు చెప్పినదానినిబట్టి నీసంరక్షకుడు సూతిగాగాని, పరోక్షముగాగాని ఎట్టెలాపేరు నెప్పుడును తెచ్చియుండలేదని నేను ఊహించుచున్నాను. నా యూహ నిజమైందేనా? అసలత డెప్పుడును నీ వివాహ ప్రసక్తిని తెచ్చియుండలేదుకదా!”

“ఎప్పుడును ఆ ప్రసక్తి రాలేదు.”

“మఱి ఆస్తిని పొందవలయునన్నచో నీవామెను వివాహము చేసికొని తీరివలయుననుషరతులేదుకదా. అటువంటి సందర్భమున నీవామెను ఆరాధించుట మానుకొనుట సముచిత

ముగ నుండునుకదా ? నేను నీకు వ్యతిరేకమ గ మాట్లాడుచునని ఇదివఱకే చెప్పియున్నాను.”

నేనేమియు మాట్లాడిత తల ప్రక్కకు త్రిప్పుకొంటిని.

హెర్బర్ట్ ఇంకను ఇటుల చెప్పసాగెను : “హవిషమ్ కన్యను గుఱించి ఆలోచింపుము. ఆమె ఎస్టెలాను ఎట్లు పెంచి నదో ఆలోచింపుము. ఎస్టెలా సహజముగ నెట్టిదో ఆలోచింపుము. ఆమెను వివాహము చేసికొన్నచో నీవు దుస్థితిలో పడ వచ్చును.”

“హెర్బర్ట్ ! నాకావిషయములన్నియు తెలియును. కాని నేనేమియు చేయజాలను.”

“నీ వామెను విడిచిపెట్టలేవా ?”

“లేను. విడిచిపెట్టుట అసాధ్యము.”

“ప్రయత్నించి చూడలేవా ?”

“అసాధ్యము.”

“మంచిది. ఇక నేను నీకు అనుకూలముగను, నీమనస్సుకు సచ్చునట్లుగను మాట్లాడుటకు ప్రయత్నింతును.”

“మంచిది.”

అంతట హెర్బర్ట్ తనకుటుంబమునకు సంబంధించిన కొన్ని వివరములను చెప్పెను. ఆ సందర్భమున అతని సోదర సోదరీక వివాహ ప్రసక్తిగూడ వచ్చెను. అప్పుడు నే నతనితో నట్లంటిని : “నీకు నేదేని వివాహ సంబంధము కుదిరినదా ?”

“కుదిరినది. కాని అదియంతయు గోప్యమైనవిషయము.”

“నీవు నాతో ఆ రహస్యమును చెప్పుటకు భయపడ వలసివచ్చినది యేమాత్రమును లేదు. నేను నీ రహస్యమును రహ

స్వముగనే యుంచెదను. కావున దయయుంచి నీ ప్రధానము నకు సంబంధించిన వివరములను తెలియజేయ వలసినదిగా ప్రార్థించుచున్నాను.”

అతడు నా మానసిక బలహీనతనుగూర్చి మాట్లాడి యుండెనుగదా ! అతని మానసికబలమెట్టిదో తెలిసికొనవలయు నని నేను కుతూహలపడసాగితిని. అతడు నా ప్రశ్నలకు సముచిత మగు సమాధానముల నొసగుటకు అంగీకరించెను.

“నీ ప్రియురాలి పేరు ఏమో అడుగనచ్చునా ?”

“పేరు క్లేరా”

“లండనులో నివసించుచున్నదా ?”

“అవును. నా తల్లికి నేను పెద్దకుటుంబమునకు చెందిన అమ్మాయిని వివాహము చేసికొనవలయునను అభిప్రాయము కలదు. కాని ఆమె తండ్రి సామాన్యుడు. ఒకప్పుడతడేదో సామాన్యవ్యాపారము చేసినాడు.”

“మఱి యిప్పుడతడు ఏమిచేయుచున్నాడు ?”

“ఇప్పుడతడు ఏపని చేయలేని అనారోగ్య స్థితిలో నున్నాడు.”

“మఱి జీవసము —”

“మొదటి అంతస్తుమీద” అని హెచ్చుత్తు అనెను. అత డెక్కడ నివసించుచున్నాడని నేను అడిగియుండలేదు. అతడెట్లు జీవనము గడుపుచున్నాడని నేను అడుగబోతిని. కాని అతడా సమాధానము చెప్పెను. అతఁకింకను నెట్లనెను : “నేనతని నెన్న డను చూచి యుండలేదు. క్లేరా నెఱిగిన తరువాతకూడ అతనిని

చూచి యుండలేదు. కాని అతని మాటలను మోక్షము చూచు నాడు విన్నాను."

"మఱి నీవతనిని చూడవలయునని కోరుకొనుట లేదా?"

"ఎందుకు కోరుకొనుట లేదు? కాని అతనిని చూడటకు అవకాశము లభించుట లేదు."

పిమ్మట సతడు పొట్టచెక్కలగుట్లు సవ్వెను. తరువాత సతడింకను నిట్లనెను: "నేను ఇప్పుడు పెట్టుబడి సొమ్ముకొఱకు వేచి యున్నాను ఆ సొమ్ము చిక్కగానే నేనా యువతీరత్నమును వివాహము చేసికొనవలయునని నిశ్చయించు కొన్నాను. నా సంగతి నే నిప్పుడు చూచుకొను చున్నాను. ఇటువంటి సరిస్థితిలో నీ హామీ చేసికొనుట సాధ్యమగు విషయముకాదు గదా."

"అవును."

"నా ప్రయురాలు నీ నామమును ఇదివఱకే వినియున్నది. నేను నిన్నామెకు పరిచయము చేయవలయునని అనుకొనుచున్నాను."

హెబ్బర్తుకు నామిద నెంతో సమ్మత మున్నది. నాకు అతనిమీద ఎంతో సమ్మతమున్నది. అందువలననే మా రహస్య ప్రణయ గాథలను చెప్పుకొంటిమి. తరువాత కరచాలనము చేసికొంటిమి.

అటు పిమ్మట మే మిరువురము వాప్పుల్ సంగిమిమిన్ని నాటకమునకు పోతిమి. ఆ నాటకము ఏమియు గాగుండలేదు. నాటకమై పోయిన తరువాత మే మతనిని మా యింటికి భోజనమున కాహ్వానించితిమి. భోజనమైపోయిన తరువాత సతడు మాకు తన భవిష్యత్కార్యక్రమమును వివరించి చెప్పెను.

నాకు కళిద్ధిగయ తన ధ్యేయమని అతడు ఉద్ఘాటించెను. తరువాత సతడు తన దారిని వెళ్ళిపోయెను. మిగిలిన మే మిరువు ల్ము నిమరింప బోతిమి.

16

ఒకనాడు నేను నా పుస్తకములను చదువుకొనుటలో నిమగ్నుడనై యుంటిని. అంతలో నాకొక యుత్తరము వచ్చెను. దాని పై భాగమును చూచినంత మాత్రముననే నేను కలతపడితిని. నే నిదివఱకు ఆ వ్రాత ఎవ్వరిదో ఎఱిగియుండనిమాట నిజమే. కాని దానిని చూడగానే నా కొకరిపేరు హఠాత్తుగా తలెత్తెను.

ఆ ఉత్తరములో నిట్లుండెను:

నేను ఎల్లుండి వధ్యాహ్వానపు కోచిలో లండను మహా సంగరమునకు వచ్చుచున్నాను. నీవు నన్ను కలసికోవలయునని ఇది వఱకే నిర్ణయింప బడినదని నమ్ముచున్నాను? ఏ మైనను హవి పక్షకన్య మాటలనుబట్టి నాకా భావము కలిగినది. ఆమె ఆజ్ఞాను సారము నేనీ యుత్తరము వ్రాయుచున్నాను. ఆమె నీకు తన అభినందనలను తెలియజేయమన్నది.

ఇట్లు.

ఎదైలా.

తగినంత కాలము లేకుగాని, ఉన్నచో ఆ సంవర్షమునకు నేనెన్నో సూట్లు కట్టించి యుండెడివాడను. కానిము లేకపోయి సందున నేను ఉన్న సూట్లతో సంతృప్తి పడవలసి వచ్చెను. నాకు ఆకలిబాధ తక్షణమే అన్యశ్యమైపోయెను. ఆరోజు వచ్చు వఱకు నాకు మనశ్శాంతి లేకుండెను. దానిరాక నాకు మనశ్శాంతిని చేకూర్చినదని కాదు; అది నా పరిస్థితిని మఱింత అధ్వానము చేసెను. నేను ఎంతో పెందలకడనే లేచి కోచి కార్యాలయము నకు పోతిని. అప్పుడికి కోచి హవిషమౌకస్య నివసించుచున్న పట్టణ ములోని 'బ్లూ బోర్' హోటలునువదలిపెట్టి యుండునో ఊండదో!

నేను కోచి కార్యాలయమును చేరుకొని నాలుగైదు గంటలై యుండును. అంతలో నచ్చటకు గుమాస్తా సెమ్మిక్ పరుగెత్తుకొనివచ్చి ఇట్లనెను: “హలో! పిస్! ఎట్లున్నావు? నీ విచ్చట బీటు వేయుచుందువని నేను ఎచ్చడును తలచియుండ లేదు. ఎందుకీ చచ్చటకు వచ్చినావు?”

“కోచిలో నన్నెఱిగియున్న వా రొకరు రా నున్నారు. వారిని కలిసికో చలయునను తలుపుతో నే నిచ్చటకు వచ్చి యున్నాను.”

“నే నిప్పుడెక్కడకు వెళ్ళబోవు చున్నా ననుకొను చున్నావు?”

“జాగర్సు కార్యాలయమునకు పోవుచున్నా నను కొందును.”

“కాదు. న్యూగేట్జై లుకు పోవుచున్నాను. నీవు కూడా వత్తువా?”

కోచి వచ్చుట కింకను కావలసినంత వ్యవధియున్నది. అందువల్ల నేను, “వత్తును” అని యంటిని.

సిమ్మట మే మిరువురము న్యూగ్లెంజై లుకు పోతిమి. అచ్చట వెమ్మిక్ కొండటితో మాట్లాడెను. జాగన్న చాల పలుకుబడికల వాడను విషయమును నే సచ్చట మఱియొకసారి గ్రహించితిని. వెమ్మిక్ పని పూర్తియైన తరువాత మే మిరువురము జాగన్న కార్యాయమునకు పోతిమి. నే సచ్చటనుండి కోచి కార్యాయమునకు తిరిగి వచ్చితిని.

కొంచెము సేపటికి కోచి వచ్చి ఆగెను. కోచిలో కూర్చుండియున్న ఎస్టెలా మొగము నాకు కనబడెను. నన్ను చూచి ఆమె చేయి ఊపెను.

ఎస్టెలా కోచిలోనుండి క్రిందకు దిగెను. ఆమె చాల చిక్కని ప్రమాణపు మస్తులను ధరించియుండిను. ఆమస్తులలో నామె ఇదెవలకుకంటె చాల అందముగా కనబడసాగెను. ఆమె ప్రప ర్థసలోనూడ నాకొకవిధమైన మగచిమార్పు కనబడసాగెను. ఆ మార్పుకు కారణము హవిషచౌకశ్య పలుకుబడి ప్రభావమని నేను తలచితిని.

ఎస్టెలా సామాను లన్నిటిని ఒకచోట పెట్టించితిని. కాని ఆమె గమ్యస్థానమేదో మాత్రము నాకు తెలియకుండెను. అందు వల్ల నే నామెను దానినిగూర్చి ప్రశ్నించితిని.

అపు డామె ఇట్లనెను: “నేను రిచ్చండుకుపోవలసియున్నది. కాని రెండు రిచ్చండు లున్నవి. ఒకటి సత్తేలోను, రెండవది యార్క్-షైరులోను నున్నది. నేను సత్తే రిచ్చండుకే పోవలసి యున్నది. ఇచ్చట కది పదిమైళ్ళ దూరముననున్నది. నే సచ్చ

టకు బండ్లిమీద పోవలయును. నీవు నన్నచ్చటకు తీసికొని పోవలయును. ఇదిగో నా పప్పు. నీవు ఖిచ్చుకగు సొమ్మును ఇంకాగోనుండి తీసికొనవచ్చును. నీ వీ పప్పును తప్పక తీసికోవలయును. నీవు, నేను 'మన కీడుబడిన సగాచనల ననుసరించి తీరువలసినదే. మనకు వేయిగత్యంతరములేదు. నీవు నేను మన యిష్టము వచ్చినట్లు చేయుటకు స్వేచ్ఛాజీవులము కాము.'"

ఆమె పప్పును నా కిచ్చుచు నావంక కది యొకవిధముగా చూచెను; అందువలన నామె మాటలలో నేదో అంతర్భాగమున్నదని నేను భావింపసాగితిని. ఆమె యా మాటలను తిరస్కార భావముతో చూచెను; కాని అందు అనిష్టములేదు.

"ఎట్టెలా! బండ్లికొడుకు కబురు పంపించవానియున్నది. మఱి నీవిచ్చట కొంచెముసేపు విశ్రాంతి తీసికొందునా?"

"అవులనే. నే నచ్చట కొంచెముసేపు విశ్రాంతి తీసికోవలయును. తేనీరు తీసికోవలయును, మఱి నీవే నా బాధ్యత వహింపవలసి యున్నది.

అంతట నేనొక సేవకుని పిలిచి, "మేమిరువురము విశ్రాంతి తీసికొనుటకొక గదిని చూపుము" అని యంటిని.

అంతట సతడు మమ్ముకగదివద్దకు తీసికొనిపోయెను. అది యొక చీకటికొట్టు. "ఇది ఏమియుగాగుండలేదు" అని నేను అంటిని.

అపుడా సేవకుడు మమ్ము వేటొకగదివద్దకు తీసికొని పోయెను. ఆగదికూడ ఏమంత బాగుండలేదు. అయినను విధిలేక మేము ఆ గదిలో ప్రవేశించితిమి. తరువాత నేను సేవకునితో

నిట్లంటిని: “యువతీమణికి తేనీటిని తీసికొనిరమ్మ.” అంతట నా సేవకుడు మమ్మువదిలెళ్ళిపోయెను.

ఆ గది బాగుండలేదని చెప్పియుంటిని. కాని అందు ఎట్టెలా ఉన్నదికనుక నేనుకూడ అచ్చట నుండకతప్పను. ఆమె యచ్చటనుండగా, నేను జీవితాంతమువఱకు సుఖముగా నుండ వచ్చునని భావించితిని. కాని అప్పుడుమాత్రము నేను సుఖముగా లేను.

“రిచ్చండులో నీవు ఎవరి ఇంటికి వెళ్లుచున్నావు?” అని నేను ఎట్టెలాను ప్రశ్నించితిని.

“నేనచ్చట చాలాపుచ్చమీన ఒక శౌరభనీయురాలి ఇంట నివసింపవలయును. నన్ను పలువురకు పరిచయముచేయుశక్తి ఆమెకుకలదట.”

“పలువురను కలసికొని వారిప్రశంసలను పొందుటకు నీవెంతయు సంతసించువనుకొందును.”

“అవును, నేను అటు లనుకొనుచున్నాను.”

“నీవు నీవుగాగాక మఱియింకెవ్వరోవలె మాట్లాడు చున్నావు.”

ఎట్టెలా మనోహరముగ మందహాసముచేయుచునిట్ల నెను:

“నీవావిధముగ నెందులకు భావింపవలయును? నేను నాకు తోచినవిధముగా మాట్లాడుచుందును. అదిసరేగాని మత్తయివద్ద నీజీవితమెట్లు గడచిపోవుచున్నది.”

“ఆనందకరముగనే గడచిపోవుచున్నది. కనీసము...”

“కనీసము?”

“నీనుంకి దూముగా ఎంత ఆనందకరముగ జీవింప వచ్చునో, అంత ఆనందకరముగ జీవించుచున్నాను.”

కాని ఎట్టెలా ఎంతో నిబ్బరముగా నిట్లనెను: “ఓయీ అవివేకీ! అంత అనందర్భముగ నెందులకు మాట్లాడెదవు? నీస్నేహితుడు హెర్బర్టు ఆ కుటుంబములోని వారందఱికంటె అధికుడనుకొందును.

“చాల అధికుడు. అతడెవ్వరికిని శత్రువుకాడు.”

“ఆరకపు మనుజుని నేను అసహ్యించుకొనుచుందును. కాని అతని కేవిషయమునను పట్టింపులేదనియు, అతడు అసూయా మాత్సర్యములు లేనవాడనియు వినియున్నాను.”

“నేనుగూడ అట్లులే భావించుచున్నాను.”

“మిగిలినవారిసందఱనుగూర్చి నీవావిధముగ భావించుటకు వీలులేదు. ఏలయన పలువురు నీకు వ్యతిరేకముగ హవిషమేకస్యకు చెప్పుచుందురు. అందువలన నీకు సప్తముచేకూర వచ్చును. వారు నిన్నుకనిపెట్టి చూచుచుందురు. నిన్నుగూర్చి తప్పుడుసమాచారము పంపించుచుందురు. నిన్నుగూర్చి వారు ఉత్తరములు వ్రాయుచుందురు. ఒక్కొక్కప్పుడు ఆకాశరామన్న ఉత్తరములు వ్రాయుచుందురు. నిన్నుగూర్చి ఆ విధముగ వ్రాయుచుండుటయే వారి జీవితధ్యేయముకాబోలు. వారు నిన్నెంతగా ద్వేషించుచున్నారో నీవు గ్రహింపలేవు.”

“వారు నాకెట్టిహానియు చేయగలకద?”

ఎట్టెలా నాప్రశ్నకు సమాధానముచెప్పుటకుబదులు, పోట్ల బద్దలగునట్లు నవ్వసాగెను. అది నాకెంతయి వింతగా కనబడసాగెను. నేను కలవరపాటుతో ఆమెవంక చూడసాగితిని.

ఆమె సవ్యుట మాన్సివై చిన లెరువాత నేట్లంటిని :
“వారు నాకు హానిచేయుట నీకు ఆనందకరమైన విషయము
కాదనుకొందును.”

“ఏమాత్రముకాదు. ఏమాత్రముకాదు. ఆ విషయమున
నీవు నిశ్చింతగ నుండవచ్చును. వారు నీకెట్టి హానియు చేయ లేక
పోవుచున్నారు కనుకనే నేను సవ్యుచున్నానని జ్ఞప్తియందుంచు
కొనుము. నిజముగా వారే గాఢపడుచున్నారని తెలిసికొనుము.”

అట్లని ఆమె మనః సవ్యసాగెను. తన సవ్యుకు కార
ణము నామె చెప్పియుండెను. అయినను ఆమెసవ్యు నాకు
వింతగా కనబడసాగెను. ఆమె చెప్పినది నిజమేయై యుండ
వచ్చును. కాని అప్పుడామె ఎందులకంతగా సవ్యవలసి వచ్చెనో
నాకు అర్థముకాకుండెను. ఆ సవ్యులో ఇంకను గూఢార్థమేదో
యున్నదని నేనుకొన సాగితిని.

నా మనస్సులోని విషయము నామె గ్రహించినది
కాబోలు. ఆమె యిట్లనెను : “వారి ప్రణాళికలన్నియు భగ్నమై
పోవుచున్నందున నాకు ఎంతో సంతృప్తి కలుగుచున్నది. ఆసం
తృప్తి ఎంతటిదో తెలుసుకొనుట నీకు సులభముకాదు. వారు
ఓటమిని పొంది శెల్ల మొగమువేసికొన్నప్పుడు నాకు కలుగు
ఆనందము పర్వనాతీతమైనది. అది ఎంతటిదో నీకు తెలియదు.
ఏలయన నీవు చిన్నప్పటినుండి ఆ వింతభవనములో పెరిగియుండ
లేదు. నేను పెరిగియుంటిని. నాకు వారికి సంబంధించిన విష
యములన్నియు సంపూర్ణముగ తెలియును.

నీకు నేను రెండువిషయములను చెప్పగలను. వారు
హవిషమైకస్యకు నీపైగల అభిమానమును అణుమాత్రమైనను

తగ్గింపలేదు. ఆ విషయమున నీవు నిశ్చింతగ నుండవచ్చును. వారా విధముగ నీచముగ ప్రవర్తించుటకు కారణము నేను. కాని వారు ఏమియు చేయజాలరు. ఇదిగో నా హస్తము.”

నేనామె హస్తమును తీసికొని నా పెదవులవద్ద పెట్టుకొంటిని. అప్పుడామె యిట్లనెను : “పరిహాసాస్పదుడా ? నీవెన్నడును హెచ్చరికను గమనింపవా ? లేక ఒకప్పుడు నేనొక భావముతో నిన్ను నా బుగ్గను ముద్దుపెట్టుకోనిచ్చినాను; ఇప్పుడు నీవా భావముతోనే నా హస్తమును ముద్దుపెట్టుకొనుచున్నావా ?”

“ఆభావ మెక్కడి ?”

“ఒక్క క్షణకాలము ఆలోచించుకోనివచ్చు. క్షణదాసు, పట్లగల తిరస్కారభావము.”

“అవును అని యన్నచో మరల నీ బుగ్గను ముద్దుపెట్టుకోనిత్తువా ?”

“నీవు నా హస్తమును ముట్టుకోకప్పు యేమే అడిగియుండవలసినది. నీకష్టమైనచో ఇప్పుడే నను ముద్దుపెట్టుకోవచ్చును.”

ఎట్టెలా ముఖము విగ్రహమువలె కడు ప్రశాంతముగ నుండెను. నేను వంగి ఆమెబుగ్గపై ముద్దుపెట్టుకొంటిని. నేనామె బుగ్గను తాకిన వెంటనే ఆమె ప్రక్కకు తప్పుకొని ఇట్లనెను : “నేను తేనీకీని సేవింపవలయును. నీవు నన్ను రిచ్చొందుకు పోవలయును. ఈ విషయమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము.”

ఆమెమాటలు మా సంబంధము నెవ్వరో మాపై బలవంతముగ కుద్దిపట్టును, మేము ఇతరులచేతులలో వట్టి కీలుబొమ్మలైపట్టును నుండెను. అది నాకెంతయు గాఢను కలిగిం

చెను. మా సంభాషణగోని ప్రతివిషయమును నాకు బాధను కలిగించుచుండెను. ఆమె నాతో మాట్లాడినతీటు ఎట్లున్నప్పటికిని నేను దానిని సమ్మటకు వీలులేదు, దానిపై ఆశపెట్టుకొనుటకు వీలులేదు. అయినను నేనందుకు వ్యతిరేకముగా వ్యవహరించితిని.

నేను తేనీటి కొరకు గంట మ్రోగించితిని. సేవకుడు తేనీరు తప్ప మిగిలిన వాని సన్నిటిని తీసికొని వచ్చెను. మఱి కొంత సేపటికి నేనేదో విధముగ తేనీటిని తయారుచేసి ఎస్టెలా కొసగితిని.

తరువాత మేము ఒకబండ్రిలో ప్రవేశించి రిచ్చండుకు బయలుదేరితిమి. బండ్రిలో కూర్చున్న మేము అనేక విషయములనుగూర్చి మాట్లాడుకొనిపోతిమి.

ఒక సందర్భమున మా సంభాషణ జాగర్సు పైకి మళ్ళెను.

“అతనికి ప్రతి ప్రదేశమునకు సంబంధించిన రహస్యము లన్నియును తెలియుననుకొందును” అని ఎస్టెలా మెల్లగ ననెను.

“నీవు తాతచుగా అతనిని చూచుటకు అలవాటుపడి యున్నా వనుకొందును.”

“నాకు జ్ఞానము వచ్చినప్పటినుండి అతని నప్పుడప్పుడు చూచుట కిది నా అలవాటు యున్నాను. నాకు మాటలు రాకముందు అతనిని ఎంతగా అర్థము చేసికొంటినో ఇప్పుడును అంతగానే అర్థముచేసుకొనుచున్నాను. అతనితో నీకుగల అనుభవమెట్టిది? నీవు ముందుకు సాగిపోవుచున్నావా?”

“అతనితో నాకు సత్సంబంధమేయున్నది.”

“మీరు స్నేహముగా నున్నారా?”

“ఒకసారి అతనితో కలిసి భోజనము చేసినాను.”

“అటులనా?”

తరువాత మా సంభాషణ ఇతర విషయముల పైకి వెళ్ళెను. ముఖ్యముగా మేము ప్రయాణము చేయుచున్న మార్గమును గూర్చి ఆమెకు వివరించి చెప్పసాగితిని. “ఈ లండను మహానగరము నాకు పూర్తిగా కొత్త అనియే చెప్పవలయును. ఏలయన నేను చిన్నప్పటినుండియు హావిషమ్ కన్య ఇంటి ప్రాంతమును వదిలిపెట్టి ఎచ్చటకును పోయియుండలేదు. ఫ్రాన్సుకు వెళ్ళినప్పుడు మాత్ర మీ సగరము మీదగా వెళ్ళినాను. మఱియు తిరుగుప్రయాణములో నీ సగరముమీదగా ప్రయాణము చేసి హావిషమ్ కన్య ఇల్లు చేరుకొన్నాను” అని ఆమె నాకు చెప్పియుండెను. అందువలన నేనామెకు లండను మహానగరమునకు సంబంధించిన విషయములను చెప్పసాగితిని. మధ్యలో నే నామె నిట్లు ప్రశ్నించితిని: “నా సంరక్షకుడు జాగర్సు నీ విచ్చట నున్నప్పుడు నీ బాధ్యతను వహించియున్నాడా?”

అంతట ఎట్టెలా “పాపము శమించుగాక!” అని మాత్రమనెను. ఆమె యింక నేమియు చెప్పలేదు.

ఎట్టెలా నన్ను ఆకర్షించుటకు ప్రయత్నించుచున్నదని నేను గ్రహించితిని. ఆమె నన్ను జయించుటకు ప్రయత్నించుచుండెను. ఎన్ని కష్టములు పడీయైనను నన్ను జయించుటకు ప్రయత్నించునని నేను అనుకొనసాగితిని. కాని అదియేమోకాని నాకు సంతోషము కలుగకుండెను.

మాబండ్రి హామర్ స్క్రిత్ మీదగా ప్రయాణమై పోవుచుండెను. అప్పుడు నే నామెకు మత్తయి పోకెట్ నివసించుచున్న గృహమును చూపితిని. పిమ్మట నిట్లంటిని: “రిచ్చండు ఇచ్చటకు సమీపముననే యున్నది కదా! కావున నేనచ్చటకు తఱచుగా వచ్చి నిన్ను కలుసుకొనుచుందును.”

“అవునవును. నీవు తప్పక వచ్చి నన్ను చూడవలయును. ఉచితమనితఁచినపుడెల్ల నీవు నాదగ్గఱకు రావలయును. నీ వాకుటుంబమువారితఁ పరిచయము కలిగించు కోవలయును. నిన్ను గూర్చివారికి ఇదివఱకే తెలియును.”

“నీవు నివసింప బోవుచున్న కుటుంబము చాలపెద్ద కుటుంబమా?”

“కాదు. ఆ కుటుంబములో ఇరువురు మాత్రమే యున్నారు. వారు తల్లి కూతుండ్రు. తల్లి ఉన్నతస్థాయికి చెందిన స్త్రీ. కాని తన ఆదాయమును వృద్ధిచేసి కొనుటకు ఆమె కెట్టి అభ్యంతరమును లేదు.”

“నీవు హవిషమ్ కన్యను విడిచిపెట్టి చాల కాలము ఫ్రాన్సులో నుండివి. మఱి యింత త్వరలో ఆమె నిన్ను విడిచి పెట్టు చున్నందుకు నేను ఎంతయు ఆశ్చర్య పడుచున్నాను.”

బాగుగ అలసిపోయిన దానివలె ఎస్టెలా నిట్టూర్పుపుచ్చి ఇట్లనెను: “పిస్? ఇది హవిషమ్ కన్య నా కొఱకు నిర్ణయించిన ప్రణాళికలలో నొక భాగము. నే నామెకు ఎప్పుడును వ్రాయుచుండ వలయును. మధ్య మధ్య ఆమెను కలసి కొనుచుండ వలయును. నేను అభివృద్ధి చెందుచున్న విధానము నామెకు తెలియజేయుచుండ వలయును.”

ఆమె నన్ను పేరు పెట్టి పిలుచుట కదియే మొదటి పర్యాయము. ఆమె ఉద్దేశ్య పూర్వకముగనే అటు పిలిచె ననుటకు సందేహ మే మాత్రమును లేదు. నేను దానిని ఆప్యాయముగ దాచుకొందునను విషయ మామెకు గాగుగ తెలియును.

మేము అసతి కాలములో రిచ్చండు చేరుకొంటిమి. తరువాత తల్లి కూతులండు నివసించుచున్న గృహమును చేరుకొంటిమి. మే మిరువురము బండ్లలోనుండి క్రిందకు దిగితిమి. నేను ఇంటి ముందున్న గంటను మ్రోగించితిని. అంతట ఇరువుర యువతలు పరుగు పరుగున వచ్చిరి. వారు ఎస్టేలాను సాదరముగ నాహ్వానించిరి. నేను బండ్లలోని ఆమె సామానును క్రిందకు దింపించితిని. ఎస్టేలా మందహాసము చేయుచు తన చేతిని నా కిచ్చి, “గుడ్ నైట్!” అని యనెను. పిమ్మట నామె లోనికి వెళ్లి పోయెను.

నేను బయటనే నిలుబడియుండి ఆ యింటివంకకు చూడ సాగితిని. ఆ యింటిలో నామెతో కలిసియున్న చో ఎన్నో సౌఖ్యముల ననుభవింప వచ్చునని అనుకొనసాగితిని. ఆమెతో కలిసి యున్నప్పుడు నేను ఎప్పుడును సౌఖ్యము ననుభవించి యుండ లేదు. ఆ సంగతి తెలిసియు నేనట్లు అనుకొంటిని!

తరువాత నేను బండ్లలో ప్రవేశించి హామర్ స్మిత్ కు తీసికొని పోవలసినదని బండ్లవానిని కోరితిని. అప్పుడు నా హృదయము ఎంతో అల్లకల్లోలముగ నుండెను. త్వరలోనే బండ్లి హామర్ స్మిత్ చేరుకొనెను. నేను బండ్లలోనుండి క్రిందకు దిగునప్పటికి నా పరిస్థితి ఇంకను అధ్వాన్నముగ నుండెను.

భవిష్యత్కాలములో నాకు గొప్ప అదృష్టము పట్టనున్నదను ఆలోచనలకు నేను అలవాటు పడిపోతిని. ఆ ఆలోచనలు నామీద, నా చుట్టునున్న వారిమీద దుష్ప్రభావమును చూపుచున్నవను విషయమును నేను గ్రహించితిని. జో మొదటి నుండియు నాకు ముఖ్య స్నేహితుడు. బిడ్డికి నే సనిన నెంతయు అభిమానము. అట్టివారిని నేను తృణప్రాయముగ భావించుచుంటిని. వారినట్లు చూచుట నా కెంతయు గాఢాకరముగ నుండెను. నాకు రాత్రిలందు అప్పుడప్పుడు మెలకువ వచ్చుచుండెడిది. హవిషమేకస్య మొగము నసలు చూచియుండక పోయినచో నా జీవితము సుఖముగా గడచి యుండెడిదని అప్పుడు అనుకొనుచుండెడివాడను. జోతో గొట్టు నేనుకూడ పనిచేసికొనుచు సౌఖ్యముల ననుభవించు చుండెడివాడను.

సాయంకాల సమయములందు నేను కుంపటిముందు ఒంటరిగ కూర్చుండి నిప్పునంకకు చూచుచుండెడివాడను. వంటగదిలోని నిప్పుకంటెను, కొలిమిలోని నిప్పుకంటెను మించిన నిప్పు లేదని నేనప్పుడు అనుకొనుచుండెడివాడను. కాని నేను ఎట్టేలాను మాత్రము మఱచిపోలేకుంటిని.

నా సహవాసము ఎవరికిని లాభకరముగ లేదని గ్రహించితిని. ముఖ్యముగ నా మిత్రుడు హెర్బర్టుకు లాభకరముగ లేదని గ్రహించితిని. నేను ధనమును అపరిమితముగ ఇచ్చవచ్చినట్లు

ఖచ్చుపెట్టసాగితిని. ఆ అంటువ్యాధి హెర్బర్టుకుగూడసోక అతని నిరాడంబర జీవితమును కలుషితముచేసెను. అతడు భరింపలేని ఖచ్చులు చేయసాగెను. ప్రశాంతముగ నుండెడి అతని ముసుగు ఆందోళనపూరితమయ్యెను. హెర్బర్టుమస్థితికి నేనెంతయును విచారింపసాగితిని.

నా సంరక్షకుడు జాగ్రత్త నాకేచ్చుచున్న సొమ్ము విపరీతపు ఖచ్చులకు సరిపోకుండెను. అందువలన నేను అప్పులు చేయసాగితిని. నాతోబాటు మిత్రుడు హెర్బర్టుకూడ అప్పులు చేయసాగెను. నా అప్పులకు నేనేమాత్రము భయపడకుంటిని. ఏలయన ఎప్పటికైన నాకు గొప్పఆస్తివచ్చుననియు, అప్పుడా అప్పుల సన్నితిని తీర్చివేయగలననియు నేను ధైర్యము వహింపసాగితిని. కాని హెర్బర్టు అప్పుల నెట్లుతీర్చగలడు? హెర్బర్టు ఖచ్చులసన్నితిని నేనుభరించుటకు సిద్ధముగనుంటిని. కాని హెర్బర్టు గర్వము కలవాడు. అందువలన అతనికామాట చెప్పుటకు నేనేమాత్రము సాహసింపలేకుంటిని. అతడు అన్నివిధముల చిక్కులుపడసాగెను. అతనిపరిస్థితి ఆందోళనకరముగ నుండెను.

నేను సాధారణముగా వారములో సగమురోజులు హామర్ స్మిత్ లో నుండెడివాడను. నేనచ్చట నున్నప్పుడెల్ల రిచ్చండకు పడుగెత్తుచుండెడివాడను. నేను హామర్ స్మిత్ లో నున్నప్పుడు హెర్బర్టుకూడ అప్పుడప్పుడచ్చటకు వచ్చుచుండెడివాడు.

ఒండనులో మా పరిస్థితి కడుమర్భరముగ నుండెను. ఒకనాడు నేను హెర్బర్టుతో నిట్లంటిని: “మితమా! మన పరిస్థితి రోజురోజుకు అధ్వానమైపోవుచున్నది.”

“నేనుకూడ అదేమాట చెప్పదలచుకొన్నాను. నీవు నాకంటే ముందు చెప్పివైచినావు” అని హెర్బర్టు అనెను.

“అయిన మన వ్యవహారమున నొకసారి జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూతము.”

తరువాత మేము భోజనముచేసితిమి. భోజనముచేసిన తరువాత మేము కాగితములు, కలములు తీసికొని ఒకచోట కూర్చుంటిమి. నేను నా అచ్చులపట్టికను తయారుచేసితిని. హెర్బర్టు తన అచ్చులపట్టికను తయారుచేసెను.

ఒకనాటిసాయంకాలము మేమిరువురము అటువంటి పట్టికలను తయారుచేయుటలో నిమగ్నులమైయుంటిమి. అంతలో పోస్టుబంట్రీకువచ్చే తెలుపుసందులోనుండి లోనికొక యుత్తరము పడివైచెను.

దానిపై విలాసమునుజూచి హెర్బర్టు ఇట్లనెను: “మిత్రమా! ఈ యుత్తరము నీదే. ఈ యుత్తరములో విషాదకరవార్త ఏదియు నుండరాదని నేను కోరుచున్నాను.” ఆ యుత్తరముచుట్టును సల్లనిగీత యుండుటవలన సతడా విధముగ ననెను.

ఆయుత్తరమును ట్రాబ్ ఎండ్ కంపెనీవారు వ్రాసియుండిరి. నిజముగా నా యుత్తరము విచారకరమగు వార్తనే శోలియజేసెను. నా సోదరి కడచిన సోమవారమునాటి సాయంకాలమున ఆటుగంటల ఇరువది నిమిషములకు మరణించెనట. ఆమె అంత్యక్రియలు రాబోవు సోమవారమునాడు సాయంకాలము మూడు గంటలకు జరుగునట. అప్పటికి హాజరుకావలయునని ఆ కంపెనీవారు నన్ను కోరియుండిరి. ఆ యుత్తరమును

చదివినప్పటినుండి రాత్రింబగళ్లు నా సోదరి నా కన్నులు ముందు ప్రత్యక్షము కాసాగెను.

నేను చిచ్చుపిల్లవాడుగ నున్నపుడు నా సోదరి నా పట్ల ఏ విధముగ దయను చూపియుండనిమాట నేజమే. దయను చూపకుండుటతో నాగక ఆమె అపారముగ కఠిన్యమును, క్రౌర్యమును ప్రదర్శించుచుండెడిది. అయినను నేనామె మరణించినందులకెంతయు విచారింపసాగితిని. కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట ఆమె నెవ్వరో కొట్టియుండిరి. అందువలననే ఆమె మంచము పట్టెను; కడకు మరణించెను. ఆమెనుకొట్టి మరణమునకు కారణ భూతమైన వార్తిపైన నాకు అపరిమితముగ ఆగ్రహము కలుగ నాగెను. ఆమెను కొట్టినవాడు దుర్మార్గుడుగ ఆర్లిక్ అని నేను మొదటినుండియు అనుకొనుచుంటిని. అతని నేవిధముగనైన కఠినముగ శిక్షింపవలయునని నేను అనుకొనసాగితిని. మఱి రెండు ఆమెను కొట్టియుండినచో ఆ మఱియొకనినే కఠినముగ శిక్షింపవలయుననుకొంటిని.

నేను వెంటనే నా ప్రియమైనబావ జోకు ఒకయు తరము వ్రాసితిని. ఆయుత్తరములో నేను నా సోదరి మరణముపట్ల అపారముగ విచారమును ప్రకటించితిని. నా సానుభూతిని ప్రదర్శించితిని. అంత్యక్రమములకు తప్పక హాజరుగుచునని చెల్లించితిని. మధ్యనున్న రోజులను ఏదో విధముగ గడపివై చితిని. సోమ వారమునాటి యుడయమున నేను పట్టణమునకు బయలుదేటి పోవు కోచిలో ప్రవేశించితిని. 'బ్లూబోర్' హోటలువద్ద నేను కోచిలోనుండి క్రిందకు దిగితిని. అక్కడినుండి నేను జో నివసించుచున్న గ్రామమునకు నడచిపోతిని.

అది చాల చక్కని వేసవికాలపు దినము; నేనునడచిపోవు చుండగా చిన్నప్పటి నా సహోదయస్థితి. నా సోదరి కారిత్యము మున్నగునవి అన్నియు జ్ఞప్తికివచ్చెను. కాని వేసవికాలపు వాతావరణము కడు మనోహరముగ నుండుటవలన నేను నా సోదరినిగూర్చి మంచిగానే భావింపసాగితిని.

నేను ఇంటికిపోవునప్పటి కచ్చట కావలసిన ఏర్పాట్లన్నియు చేయబడి యుండెను. ఆ ఏర్పాట్లన్నియు ట్రాబ్ ఎండ్ కంపెనీ వారి ఆధ్వర్యమున జరిగెను.

సల్లని దుస్తులను ధరించిన నా బావ జో గదిలో నొక ప్రత్యేకస్థానమున కూర్చుండియుండెను. అతడు కనబడిన వెంటనే నేనతనినద్దకు పోతిని. “ప్రియమైన జో! నీ వెట్లున్నావు?” అని ప్రశ్నించితిని. అంతట సతకీర్తి చెప్పసాగెను: “విప్! మిత్రమా! ఆమె చాల అందమైనదను విషయము నీకు...” అతడింక ఆ వాక్యమును ముగింపలేకపోయెను. అతడు నా చేతిని గట్టిగా బట్టుకొనెను.

సల్లని దుస్తులను ధరించిన బిడ్డి ఎంతో పరిశుభ్రముగా కనబడసాగెను. ఆమె ప్రశాంతముగా అటు నిటు తిరుగుచు పనులలో ఎంతో సహాయ పడుచుండెను. నేనామెను పలుకరించితిని. దీర్ఘముగా మాట్లాడుట కది సమయముకాదని ఎంచి నేనుపోయి మఱి జో వద్ద కూర్చుండి యుంటిని.

కొంతసేపటి కచ్చట పంబుల్ చూక్ కూడనున్నాడను విషయమును గ్రహించితిని. అతడు నా దృష్టి నాకర్పించుటకు ఎంతో తంటాలు పడుచుండెను. నేను చూడగానే అతడు నాదగ్గ

రకు వచ్చి ఎంతో గౌరవభావముతో పలుకరించెను. నేనచ్చట హంబుల్ దంపతులను కూడ చూచితిని.

తరువాత మేము నా సోదరిని స్మశానమునకు తీసికొని పోయి యధావిధిగా పాతిపెట్టితిమి, కర్మకాండ అంతయు పూర్తియైన తరువాత మేమందఱము మా యింటికి తిరిగి వచ్చితిమి. తరువాత ఎవరి ఇండ్లకువారు పోయిరి.

నేను, జో, బిడ్డి కలిసి భోజనము చేసితిమి. భోజన సమయమున జో పరిస్థితి అధ్యాన్నముగ నున్నట్లు గ్రహించితిని. కాని తరువాత అతని పరిస్థితి మెఱుగయ్యెను.

“నేను చిన్నప్పుడిచ్చట పగుండెడి చిన్న గదిలో పగుండుట కనుమఱింప వలయును” అని నేను నా గౌరవను కోరితిని. అందులకతడు ఎంతయు సంతసించెను. ఆ విధముగ కోరినందుకు నేనుకూడ ఎంతయు సంతసంపఱిసితిని. ఏలయున నేనావిధముగ చేయుటలో జోను గౌరవించుచున్నట్లు భావించుచున్నాను.

సాధ్యా సమయమున నేను, బిడ్డి కలిసి తోటలోనికి పోతిమి.

నేను బిడ్డితో నిట్లంటిని: “బిడ్డి! ఈ విచారకర విషయములను నీవు నాకు వ్రాసియుండవలసినది భావించుచున్నాను.”

“పిప్! నీవటుల భావించుచున్నావా? ఆ సంగతిని అనుకొనియుండినచో నేను వ్రాసియుండెడిదాననే.”

“బిడ్డి! నీవా విధముగ అనుకొని యుండవలసినది. నే నిప్పుడు కఠినముగ మాట్లాడుచున్నానని మాత్రమనుకొనకుము.”

“అయినా పిప్!”

ఆమె కన్నీరు పెట్టుకొనుచున్నదని గ్రహించితిని. అందు నానక నేనింక ఆవిషయమును గురించి మాట్లాడుట మాన్పివైచి తిని.

తోటలో అటు నటు తిరుగుచున్నప్పుడు నే నామెతో నిట్లుంటిని : “ప్రియమైన బిడ్డీ! నీవింక నిచ్చట నుండుట కష్టముగ నుండునను కొందును.”

“ఓ పిస్ ! నేనావిధముగ చేయలేను. నేనా విషయమును గూర్చి హబుల్ సత్తితో మాట్లాడియుంటిని. నేను ఆమె వద్దకు తేపు పోనున్నాను. గార్డర్ కొంచెము స్థిరపడు వఱకు మే మిటువురము కలసి అతని జాగ్రత్తను తీసికొనగల మను కొందును.”

“బిడ్డీ! నీనెట్లు జీవనము గడప బోవుచున్నావు? నీకే మైన సా.....”

“నేనెట్లు జీవనము గడపబోవుచున్నాను? నీకు చెప్పెనను పిస్ ! అచట క్రొత్తపాఠశాల నిర్మాణము చాల వఱకు పూర్తియైంది. నే నందు టీచరుగా ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నింప బోవుచున్నాను. ఇచ్చటి వారందఱును నన్నా యుద్యోగము నకు సిఫారసుచేయుచురని నేను గాఢముగ విశ్వసించుచున్నాను. నేను సహనముతో పరిశ్రమ చేయుచును. ఇతరులకు బోధించు సందర్భమున నాకు నేను బోధించుకొందును. క్రొత్త పాఠశాలలు ప్రాత పాఠశాలల వంటివి కావను విషయము నీకు తెలియును. కాని నేను నీవద్దనుండి అనేక విషయములు నేర్చుకొన్నాను. తరువాత గూడ ఎంతో అభివృద్ధి సంపాదించినాను.”

“ఎటువంటి పరిస్థితులలోనైనా నీ వెప్పుడును అభివృద్ధి చెందుచుండువను విషయము నాకు తెలియును, బిడ్డీ!”

“మానవ స్వభావములోని వికృతభాగములో తప్ప!”

ఆమె ఆవిధముగ నన్నది నన్ను దూషించుటకు గాదు. తన మనస్సులోని విషయము నామె పైకి అనెను. దాని పగ మార్థ మంటియ. ఆ విషయమునగూడ నింక చర్చ కొనసాగించుట మంచిది కాదని నేను భావించితిని.

మేము మఱి కొంతదూరము పోయిన తరువాత నేను ఇట్లంటిని: “బిడ్డీ! నా సోదరి మరణమునకు సంబంధించినవివరము లేవియు తెలియలేదు ”

“వివరము లంతగాలేవు. ఆమె పరిస్థితి ఒకప్పుడు అధ్వానముగ నుండును మఱియొకప్పుడు బాగుగనుండును. ఇటీవల ఆమె నాలుగురోజులు అధ్వానస్థితిలో నుండెను. సాయంకాల మగునప్పుడే కామె పరిస్థితి కొంత మెరుగుపడెను. అప్పటికి తేనీగు సేవించు సమయమైయుండెను. అప్పుడామె మెల్లన ‘జో’ అని యనెను. ఆమె ఆవిధముగ మాటలాడి చాలకాలమై యుండెను. అందువలన నేను పగుగెత్తుకొనిపోయి కొలిమిలో పనిచేయు చున్న జోను అచ్చటకు తీసికొని వచ్చితిని. అంతట నామె నాకు కొన్ని సంజ్ఞలుచేసెను. ఆమె సంజ్ఞాప్రకారము నేను జోను ఆమెప్రక్కనే కూర్చుండబెట్టితిని. తరువాత నామె చేతులను అతని మెడచుట్టును బెట్టితిని. ఆమె ఎంతో సంతృప్తి చెందిన దానివలె తన తలను అతని భుజముపై బెట్టెను. తరువాత నామె మఱియొకసారి ‘జో’ అని అనెను. ఒకసారి ‘క్షమించుము’ అని యనెను. ఒకసారి ‘పిప్’ అని యనెను. ఆమె యింక జో భుజము

మీదనున్న తన తలను పైకెత్తలేదు. ఒక గంట గడచిపోయిన తరువాత నామె మరణించినదని మేము గ్రహించితిమి. అందు వలన నామెను తీసి పక్కపై పరుండబెట్టితిమి.”

అటు చెప్పి బిడ్డి ఏడువసాగెను.

“బిడ్డి! నాసోదరి నెవ్వరు కొట్టినారన్న విషయలను గూర్చి ఏమియు తెలియలేదా?”

“ఏమియు తెలియలేదు.”

“ఆర్లీక్ సంగతి ఏమైనా? కు తెలియునా?”

“అతని దుస్తుల రంగునుబట్టి అతడు క్వారీలలో పని చేయుచున్నాడని తలచుచున్నాను.”

“అయితే నీ వతని నిటీవల చూచినావన్నమాట? — ఆ సందర్భాన్ని వృక్షమువంక కెందుకు చూచుచున్నావు?”

“ఆమె చనిపోయిననాటిరాత్రి అతని నచ్చటచూచినాను.”

“బిడ్డి! అతని నీ వచ్చట ఆనాడు చూచుట కడసారి కాదనుకొందును.”

“కడసారికాదు. మన మీ తోటలో తిరుగుచున్నప్పటి నుండియు అతని నచ్చట చూచుచునే యున్నాను. ఇప్పుడింక లాభమేమియులేదు. నేను నిన్ను మోసగింపనను విషయము నీకు బాగుగ తెలియును. అత డిప్పుడు వెళ్లిపోయినాడు.

దుర్మార్గుడగు ఆర్లీక్ బిడ్డి నింకను వెంబడించుచున్నాడను విషయమును తెలిసికోగానే నాకు అతనిపై అపరిమితమగు ఆగ్ర వచ్చెను. అతని నేవిధముగనైనను కఠినముగ శిక్షింప వలయునని తలచితిని. ఆ విషయము నామెకు చెప్పితిని. ఇంకను ఇట్లంటిని: “అతనిని ఈ దేశమునుండి వెళ్ళగొట్టుటకు ఎటువంటి శ్రమనైన

తీసికొందును. ఎంతడబ్బునైన ఖర్చు పెట్టెదను. ఆగ్రహముతో నా యొడలు ఉడికి పోవుచున్నవి.”

కాని ఆమె నా ఆగ్రహమును తన మాటలతో క్రమక్రమముగా తగ్గింపసాగెను. జో నన్ను అపరిమితముగా ప్రేమించుచున్నాడని ఆమె తెలిపెను. “జో ఎన్నడును ఏ విషయమును గూర్చి కాని ఫిర్యాదు చేయలేదు. అతడు బలమైన హస్తముతోను, ప్రశాంతమైన నాలుకతోను, మంచి హృదయముతోను ప్రతి నిత్యమును తన పనులను చేసికొని పోవుచుండును” అని ఆమె చెప్పెను.

“బిడ్డీ! మనము తజచుగా ఈ విషయములనుగూర్చి మాట్లాడుకొను చుండవలయును. నేను అప్పుడప్పుడు లండను మహానగరమునుండి ఇచ్చటకు వచ్చుచుందును. నేను నిస్సహాయుడగు జోను ఒంటరిగ విడిచిపెట్ట జాలను. అతనిని చూడకుండ నుండలేను.”

బిడ్డీ ఒక్కమాటయైన మాట్లాడలేదు.

“బిడ్డీ! నా మాటలు నీకు వినబడుట లేదా?”

“అవును, పిప్!”

“నీవు నన్ను ‘పిప్’ అని పిలుచుచున్నావు. అది నాకు దుచించుటలేదు. ఆ మాట అటుండనిమ్ము. నీ యుద్దేశ్యమేమి?”

“నా యుద్దేశ్యమేమి?”

“బిడ్డీ! దీని యుద్దేశ్యమేమో తెలియ జేయవలయునని ప్రార్థించు చున్నాను.”

“దీని యుద్దేశ్యమా?”

“అటుల మాటలాడెద వెందులకు? నీవటుల మాట్లాడుట కిది వలకు అలవాటు పడియుండలేదే!”

నే నింక ఆ విషయమును గూర్చికూడ మాట్లాడరాదని నిశ్చయించు కొంటిని. కొంచెముసేపు మే మిరువురము ఏమియు మాట్లాడలేదు. కాని తరువాత నేను ఇట్లంటిని: “బిడ్డి! జోను చూచుటకై నే నిచ్చటకు తఱచుగా వచ్చుచుండునని ఇంతకు ముందే అంటిని. అదియేమి మాయయోకాని నీ వప్పుడు ఏమియు మాట్లాడలేదు. నీ వెందువలన మాటలాడలేదో దయయుంచి చెప్పుము.”

“అయిన నేను !మాట్లాడెదను. నీవు జోను చూచుట కిచ్చటకు తఱచుగా వత్తునను చున్నావు. నీవు తప్పక రాగలవా? తప్పక వత్తునని అనుకొనుచున్నావా? నీ మాటను నిలబెట్టుకో గల సమ్యక్ మున్నదా?”

అప్పుడు నేను నిస్పృహతో నిట్లంటిని: “ఇది నిజముగా మానవ స్వభావములోని వికృత భాగముమనుటకు ఎట్టి సందేహ మునులేదు. వీలై నచో ఇంక నేమియు మాట్లాడుకుము, బిడ్డి! నీ మాటలు నా హృదయములో శూలములవలె గుచ్చుకొను చున్నవి.”

రాత్రి భోజన సమయమున నేను బిడ్డికి దూరముగా కూర్చుంటిని. భోజనమైన తరువాత నేను నా చిన్న గదిలోనికి పోయి శయ్యపై మేను వ్రాల్చితిని. ఆరాత్రి నాకు సరిగా నిదుర పట్టకుండెను. బిడ్డి నాపట్ల నిర్దయతో ప్రవర్తించినదనియు, నన్ను తీవ్రముగ గాయ పఱచినదనియు, నాకు తీరిని అన్యాయము చేసినదనియు ఆ రాత్రి యంతయు అనుకొనుచునే యుంటిని.

మఱునాటి యువయమున నేను లండను మహాసంగ్రహము
 పకు పయనమై పోవలసియుండెను. నేను పెందలకడ జోచి బయటకు
 పోతిని. ఎవ్వరికిని కనబడకుండ కొలిమిగది కిక్కిరివద్ద నిలచి
 జోనిక చూడసాగితిని. అప్పటికప్పుడే జోలేచి కొలిమివెలిగించి
 పనిచేయుచుండెను. అతనిముఖము అపూర్వమగు శేషస్సుతో
 వెలుగుచుండెను. నేనతనిని కొన్నినిమిషములసేపు చూచితిని.

తరువాత ఇట్లంటిని: “ప్రియమైన జో! గుడ్డై! నీచేనిని
 తుడుచుకోవలసిన పనిలేదు. ఆ నల్లనిచేతినే ఇంకా అందిమ్ము. నేని
 చ్చటకు తటచుగా వచ్చుచుందును.”

“పిస్! అతితటచుగా వలదు. అతితొందరగా వలదు” అని
 జో అనెను.

బిడ్డి నా కొఱకు వంటగది గుమ్మమువద్ద వేచియుండెను.
 ఆమెచేత తాజాపాలున్న పాత్ర, రొట్టెయుండెను. నేను పాలు
 త్రాగితిని. రొట్టె తింటిని. ఆమెకు నాచేతిసరిదిచ్చుచు ఇట్లంటిని:
 “బిడ్డి! నాకు నీపై ఎట్టికోపమునులేదు, కాని నేను గాయపడి
 నాను.”

నేను బయటపడి పట్టణమువంకకు నడచిపోసాగితిని. ఆసమ
 యమున మంచుతెరలు తొలగిపోవుచుండెను. అవి నాకేమి
 తెలియజేయుచున్నవి? నేను తిరిగిరాననియు, బిడ్డి దెప్పింపమాటలు
 సరియైనవనియు తెలియజేయుచున్నవా? అవును, అవి సరియైన
 విషయమునే తెలియజేసినవి. ఆసంగతి ముందు ముందు తెలు
 గలదు.

నా పరిస్థితి, హౌర్బర్హ పరిస్థితి. అంతకంతకు అధ్వానమై పోవుచుండెను. అనగా మా అప్పులు పెరిగిపోవుచుండెనని నా భానము. కాలముమాత్రము గడచిపోవుచుండెను. నాకంటె ఎగ్గిమిది నెలలకు ముందే హౌర్బర్హ యుక్తవయస్సుకలవాడయ్యెను. కాని అతని జన్మదినోత్సవము మా బసలోగాని, మఱియింక నెచ్చటగాని ఎటువంటి సంచలనమును కలిగింపలేదు. నా జన్మదినోత్సవపు సంగతిమాత్ర మటులకాదు. మేము దాని కొరకు ఎంత సంచలనముతో ఎదురుచూడసాగితిమి. ఏలయన ఆనాడు నా సంరక్షకుడగు జాగర్గు ఏదేని ముఖమైన విషయమును ప్రకటించునని మేము అనుకొనసాగితిమి. అది నాకు లాభసాటిగ నుండుననికూడ అనుకొనసాగితిమి. నా ఇరువదియొకటవ జన్మదినోత్సవ మెప్పుడో ముందుగనే జాగర్గుకు తెలియునట్లు ఏర్పాట్లుచేసితిని.

నా జన్మదినోత్సవమునకు ముందురోజున పెమ్మిక్ వద్ద నుండి నాకు అధికారపూర్వకముగ లేఖయొకటి వచ్చెను. “తేపు నీ ఇరువదియొకటవ జన్మదినోత్సవమునాడు సాయంకాలము. ఆయిదుగంటలకువచ్చి జాగర్గును కలసికోవలయును. నీవువచ్చి కలసికొన్నచో అతడు ఎంతయు సంతసించును.” అని ఆ లేఖలో వ్రాయబడియుండెను. ఆ లేఖను చూడగానే మఱునా డేదో గొప్పసంఘటన జరుగునని మేము భావించితిమి. అందుకు మేమెంతయు సంతసింపసాగితిమి.

మఱునాటి సాయంకాలము సరిగా అయిదుగంటలకు నేను జాగర్సు కార్యాలయమునకుపోతిని. మొదటచెన్ను వెమ్మిక్ కలసికొని తనహృదయపూర్వకమగు అభినందనలను తెలిపెను. తరువాత నతడు నన్ను జాగర్సుడెన్న గదిలోనికి పంపెను. అది సవంబరు మాసమగుటవలన నా సంరక్షకుడు నిప్పుకుంపటి ముందుగా నిలబడి యుండెను.

అతడు నన్ను చూడగనే ఇట్లనెను : “వచ్చినావా, పిప్ ! నేడు నిన్ను మిస్టర్ పిప్ అని పిలువవలయును. నాఅభినందనలను స్వీకరింపుము, మిస్టర్ పిప్ !”

మేమిరువురము కరచాలనము చేసికొంటిమి. నేనతనికి నా కృతజ్ఞతను తెలియజేసితిని.

“మిస్టర్ పిప్ ! కుర్చీమీద కూర్చుండుము” అని అతడనెను. అంతట నేనొక కుర్చీమీద కూర్చుంటిని.

“నా చిన్నారిమిత్రమా ! నేను నీతో ఒకటి, రెండు మాటలు మాట్లాడవలసి యున్నది” అని అతడనెను.

“అయ్యా ! తమ ఇష్టము.”

జాగర్సు మొదట తల క్రిందకువంచెను. తరువాత ఇంటి కప్పువంకకు చూడసాగెను. “నీవు ఎంతచొప్పున జీవించుచున్నా ననుకొనుచున్నావు ?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“అయ్యా ? ఎంతచొప్పున ?”

“ఎంత చొప్పున ?” అతడింకను ఇంటి పైభాగమువంకకు చూచుచునే యుండెను. తరువాత గదిచుట్టును కలయజూచెను.

“నేను మీప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పలేను” అని నేను విధిలేక అంగీకరించితిని.

ఆ సమాధానము జాగర్నుకు సచ్చివట్లుండెను. ఆ సం
వత్సరమున నతనిట్లనెను : “నేను అటులే అనుకొన్నాను.”

తరువాత నతనింకను నిట్లనెను : “మిత్రమా ! నేను
నిన్నొక ప్రశ్న అడిగినాను. నీవేమైన సన్ను అడుగవలసి
యున్నదా ?”

“నేను మిమ్ములను చాల ప్రశ్నల నడుగవలసి యున్నది.
వానినన్నింటిని అడిగినచో నా హృదయము కొంచెము తేలిక
పడును. కాని మీ నిపేధము నాకు జ్ఞప్తియందున్నది.”

“ఒక్క ప్రశ్న అడుగుట కనుమతి యొసగుచున్నాను”

“నాకు స హాస్యము చేయుచున్నవారెవరో ఈ నాడు
నాకు తెలియజేయుదురా ?”

“నీలు లేదు. మఱియొక ప్రశ్న అడుగుము.”

“ఆ విషయమును నాకు త్వరలోనే తెలియజేయుదురా ?”

“ఆ ప్రశ్నను కొంచెమసేపు ఆపుము. మఱియొక ప్రశ్న
అడుగుము.”

ఏ ప్రశ్న అడుగవలయును ? ఎట్టకేలకు నేనిట్లంటిని.
“అయ్యా ! నాకు నేడేమైన ఇచ్చెదరా ?”

ఆ ప్రశ్నను వినిగానే జాగర్ను విజయనూచకముగ నిట్ల
చెను : “ఆ విషయమునకు వత్తుమని తలచినాను” పిమ్మట సతడు
వెమ్మిక్ ను పేరుపెట్టిపిలిచి, “ఆ కాగితము నిటు తీసికొనిరమ్ము”
అని యనెను. అంతట వెమ్మిక్ ఒక కాగితమును జాగర్ను
చేసిచ్చి వెంటనే వెళ్ళిపోయెను.

తరువాత జాగర్ను ఇట్లనియెను : “మిస్టర్ పిప్ ! ఇటు
వినుము. నీవు స్వచ్ఛగా డబ్బు వాడుకొనుచున్నావు. నీ పేరు

కాతా పుస్తకములో తఱచుగా కనబడుచున్నది. అయినను నీవు అప్పుడో ముగి యున్నావనుకొందును?”

“అవును అని చెప్పవలసి వచ్చినందుకు భయపడుచున్నాను.”

“అవును అని సమాధానము చెప్పనలయునను విషయము నీకు తెలియును. తెలియదా?”

“అయ్యా! అవును.”

“నీకు ఎంత అప్పు ఉన్నదను విషయమును నేను అడుగబోవుటలేదు. ఏలయున ఎంత అప్పుఉన్నదో నీకు సరిగా తెలియదు. ఒకవేళ నీకు తెలిసినను, సరిగా చెప్పవు. తక్కువ మొత్తమునే చెప్పెదవు. తక్కువ మొత్తము చెప్పవని నీవు అనుకోవచ్చును. కాని తప్పక చెప్పెదవు. నీకంటె బాగుగ నాకే తెలియును. ఇట్లనుచున్నందుకు క్షమించుము. అది సరేగాని ఈ కాగితమును నీచేతితో తీసికొనుము, తీసికొన్నావుకదా? చాలమంచిది. ఇప్పుడు దాని మడతలు విప్పుము. అది ఏమో చెప్పుము.”

“అయ్యా! ఇది అయిదువందల పానుల గ్యాంకునోటు.”

“అది అయిదు వందల పానుల గ్యాంకునోటు. అదిచాలా పెద్ద మొత్తము. నీనా విధముగ భావించు చున్నావా?”

“నేను మఱి యొక విధముగ నెట్లు భావింపగలను?”

“అది సరేకాని, నా ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పుము.”

“నిస్సందేహముగ.”

“నిస్సందేహముగ నీవు దానిని పెద్దమొత్తముగ భావించుచున్నావు. మఱి, పిఁ, ఆ పెద్ద మొత్తమిప్పుడు నీయది. నీకు

భవిష్యత్తుత్కాలమున పట్టనున్న అదృష్టమునకు సూచనగా నేడు నీకు వచ్చిన బహుమాన మియ్యది. నీ విప్పటినుండి ప్రతి సంవత్సరము ఆ పెద్దమొత్తముమీద జీవించు చుండవలయును. అంతకంటె ఎక్కువరాదు. నీకుమేలు చేయుచున్నవారు ప్రత్యక్షముగ కనబడువఱకు నీవటుల చేయుచుండ వలయును. అనగా నీడబ్బు వ్యవహార మిప్పటినుండి సంపూర్ణముగ నీచేతిలోనే యుండును. నీవు వెమ్మిక్ వద్దనుండి ప్రతి మూడు నెలలకు నూట ఇరువదియైదు పానులు తీసికొన వచ్చును. అసలు మనిషి కనబడువఱకు నీవటుల చేయవచ్చును. అతడు కనబడిన తరువాత నీవింక అతని ప్రతినిధితో వ్యవహరింపవలసిన పనియింక నుండదు. నేను అతని ప్రతినిధిని మాత్రమేయని నీ కిదివఱకు చెప్పియుంటిని. అతడిచ్చు సూచనలను నేను పాటించు చుందును. అందుకు ప్రతి ఫలమును స్వీకరించు చుందును. ఆ సూచనలు సరియైనవి కావని నే ననుకొందును; కాని వాని మంచిచెడ్డలమీద అభిప్రాయము నిచ్చుటకు నాకు ప్రతిఫల మేమియు నిచ్చుట లేదు.”

“నన్ను ఇంత చక్కగా ఉదార బుద్ధితో చూచుచున్నందుకు నాకు మేలుచేయుచున్న వారికి నే నెంతయు కృతజ్ఞుడను” అని నేను చెప్పబోవు చుంటిని.

కాని అంతలో జాగర్సు నన్ను ఆపి ఇట్లనెను: “నీ యీ మాటలను నే నెవ్వరికి చెప్పను. ఏలయన అందుకు ఎవ్వరును నాకు ప్రతిఫలము నొసగుటలేదు. కావున నీ మాటలు వృథా.”

కొంచెమాగి నేను ఇట్లంటిని: “నే నింతకు ముందు మిమ్ముల నొక ప్రశ్న అడిగి యుంటిని. దానిని కొంచెముసేపు

ఆపవలయునని మీరు అంటిరి. ఆ ప్రశ్నను తిరిగి అడుగుటలో తప్పేమియు లేదను కొందును.”

“ఆ ప్రశ్న ఏమి?”

నేను కొంచెముసేపు తటపటాయించి ఇట్లుంటిని: “అయ్యా! నాకు మేలు చేయుచున్నవారు త్వరలోనే—”
అంతటితో నేను ఆగిపోతిని.

“త్వరలోనే ఏమిటి? నీ మాటలు ప్రశ్నరూపమున లేవను విషయము నీకు తెలియును.”

కొంచెముసేపు ఆలోచించి నేనా వాక్యము నిట్లు పూర్తి చేసితిని: “లండను మహానగరమునకు విచ్చేయుదురా? లేక నన్నెచ్చటికై నను పిలిపించు కొందురా?”

“నేను నన్ను మొట్టమొదటిసారిగా ఒకనాటి సాయం కాలమున మీ గ్రామములో కలిసికొని యుంటిని. అప్పుడా విషయమునుగూర్చి నేను నీకేమి చెప్పియుంటిని?”

“నాకు మేలు చేయువారు కనబడుట చాల సంవత్సరములు పట్టునని మీరు చెప్పియుండిరి.”

“నీప్రశ్నకు అదే సమాధానము.”

“ఇంకను చాల సంవత్సరములు పట్టునని మీరుభావించుచున్నారా?”

“పిప్! మిత్రమా! నేను నీతో దాపరికము ఏమియు లేకుండ మాట్లాడుదును. ఆ ప్రశ్నను నీవు నన్నడుగరాదు. నన్ను ఇటుకునెట్లు ప్రశ్న అది. ఇప్పుడు నీవు నా పరిస్థితిని బాగుగ అర్థము చేసికొనుగల వనుకొందును. నేను / ఇంకను కొంచెము ముందుకు పోదును. మఱికొంచెము వివరించి చెప్పెదను.”

కొంచెముసేపు ఆగిన తరువాత అతడికిను నిట్లనెను: “నీకు మేలుచేయువారు ప్రత్యక్షమైన తరువాత, నీవు, వారు కలసి మీ వ్యవహారమునుగూర్చి మాట్లాడుకోవచ్చును. వారు ప్రత్యక్షమైన తరువాత ఈ వ్యవహారములో నా పాత్ర అంతమై పోవును; నాకింక జోక్యమేమియు నుండదు. వారు ప్రత్యక్షమైన తరువాత, దానిని గుఱించి తెలిసికొనవలసిన అవసరమేమియు నాకుండదు. నేను చెప్పవలసిన దంతయు నింటియ.”

“మీరు చెప్పవలసినదంతయు అదియే యైనచో నేనింక చెప్పవలసిన దేదియు నుండదు.”

“అవును” అన్నట్లు అతడు తల యూపెను. తన జేబులో నుండి గణియారమును బయటకు తీసి చూచెను. “నీ వెచ్చట భోజనము చేయబోవుచున్నావు?” అని నన్నుప్రశ్నించెను. “నేను నా మిత్రుడు హెర్బర్టుతో కలసి మా బసలోనే భోజనము చేయుదును. దయయించి మీరుకూడ మాతోబాటు భోజనము చేయుటకు రావలయునని ఆహ్వానించుచున్నాను.”

“నేను నీ ఆహ్వానమును సంతోషముతో అంగీకరించుచున్నాను. మన మిరువురము కలసి నీబసకు సడచియే పోదము. నా కోసము ప్రత్యేక పదార్థము లేవియు తయారుచేయరాదు. నే నిప్పుడు ఒకటి రెండు ఉత్తరములు వ్రాసికొనివలసి యున్నది. తరువాత చేతులు కడుగుకొనవలసి యున్నది.”

“నేను వెమ్మిక్ వద్దకుపోయి కూర్చుండెదను.”

నా చేతికి అయిదువందల పౌనుల బ్యాంకునోటువచ్చినది గదా. దానితో ఒకపని చేయవలయునన్న విషయమున నేను

వెమ్మిక్ సలహాను అడుగవలయు ననుకొంటి. ఆ యుద్ధేయముతో నేను వెమ్మిక్ నద్దకు పోతిని.

నేను పోవునప్పటికి అతడు తన ఇనుపపెట్టెకు తాళము వైచి, ఇంటికి పోవుటకు సిద్ధపడుచుండెను.

“వెమ్మిక్! నేను నీ సలహాను అడుగవలయు ననుకొనుచున్నాను. ఒక స్నేహితుని కుపయోగ పడవలయునని నేను తీవ్రముగ వాంఛించు చున్నాను.”

వెమ్మిక్ ఏమియు మాట్లాడలేదు.

నేనొకను ఇట్లుంటిని: “ఆ మిక్కిలు మంచి వ్యాపారము చేసి అభివృద్ధి చెందివలయునని తీవ్రముగ వాంఛించుచున్నాను. కాని అతని వద్ద పెట్టుబడి సొమ్ములేకు. అందువలన సోదరు వ్యాపారము ప్రారంభింప లేకున్నాడు. నే సతనికి సహాయము చేయవలయునని తీవ్రముగా వాంఛించుచున్నాను.”

“కొంత సొమ్మిచ్చిమా?”

“అవును. కొంత సొమ్ము ఇచ్చి సహాయము చేయవలయునని అనుకొనుచున్నాను.”

“ఓహో! నేను నీ కొక విషయము చెప్పెదను వినుము. థేమ్స్ నదిమీద ఎన్ని వంతెన లున్ననో లెక్కపెట్టుము. ఒకటి రెండు, మూడు, నాలుగు, ఐదు, ఆరు. మొత్తము ఆరు వంతెన లున్నవి. అందులో నీవొక వంతెనను ఎన్నుకొనవచ్చును.”

“నీ మాటలు నాకు అర్థమగుట లేదు.”

“ఎందుకు అర్థము కావు? నీకు ఏ వంతెన కావలయునో కోరుకొనుము. ఆ వంతెనమీది నిలుబడుము. నీ చేతిలోనున్న సొమ్మును థేమ్స్ నదిమధ్యకు విసరివేయుము. నీ సొమ్ముకు

ఎట్టిగతిపట్టునో బాగుగా తెలియును కదా! మిత్రునకు డబ్బు సహాయము చేసిపప్పుడు గూడ ఆ డబ్బుకు అంతే గతిపట్టును. పైగా నిఘ్నరములు కూడ నుండును” అట్లని యతడు నోరు బాగుగ తెరిచెను.

“నీమాటలు చాల నిరుత్సాహకరముగ నున్నవి” అని యంటిని.

“అవును. అటులనే యుండును.”

“అయిన నీ అభిప్రాయము ఏమనుజుడును, ఎప్పుడును తన స్నేహితులకు సొమ్ము సహాయము చేయరాదనియా?”

“అవును. ఎవ్వరును, తమ స్నేహితుల కెప్పుడును డబ్బు సహాయము చేయరాదని నేను గట్టిగా అభిప్రాయపడు చున్నాను. ఈ విషయమున మరియొక అభిప్రాయమునకు తావు లేదని నేను సంపూర్ణ విశ్వాసముతో చెప్పగలను. కాని ఒక సందర్భమున మాత్రము స్నేహితులకు సహాయము చేయ వచ్చును. ఆ స్నేహితుని పోగొట్టుకో దలచిన సందర్భమున, వదలించుకో దలచిన సందర్భమున మాత్రము వారికి డబ్బు సహాయము చేయవచ్చును. ఆ స్నేహితులను వదలించుకొనుటకు ఎంత డబ్బు ఖర్చు పెట్టవలయునన్నది మాత్రము విచారణీయమయిన అంశము.”

“అది నీ నిశ్చితమైన అభిప్రాయమా?”

“అవును. ఈ కార్యాచరణములో అదియే నా నిశ్చితమైన అభిప్రాయము.”

అతని మాటలలో నాకు కొంచెము సందు కనబడెను. అందువలన నేనెట్లుంటిని: “మఱి నీ యింటివద్ద నీ అభిప్రాయ మెట్లుండును?”

“పిప్! మా ఇల్లు ఒక ప్రదేశము. ఈ కార్యాలయము మఱియొక ప్రదేశము. ఈ రెండింటిని కలుపరాదు. మా ఇంటి వద్ద నా కెట్టి అభిప్రాయములుండునో అచ్చటనే తెలిసికోవలయును. ఈ కార్యాలయమున ఇచ్చటి అభిప్రాయములనే తెలియజేయుదును. మఱియొక ప్రదేశమున నాకుండు అభిప్రాయములను ఇచ్చట తెలియజేయను.”

“అయిన నేను నిన్ను మీ యింటివద్ద తప్పక కలిసికొనెదను. నీవు నా మాటపై ఆధారపడి యుండవచ్చును.”

“మంచిది. నేను నిన్ను చ్చట సాదరముగ ఆహ్వానింతును. మన మచ్చట వ్యక్తిగత హోదాలో మాట్లాడు కొనవచ్చును.”

జాగర్సు చెవులు పాము చెవులు. అందువలన మేము అతనికి వివరముండ మెల్లిన మాట్లాడి జాగ్రత్త తీసికొంటిమి. మా మాటలు ముగియు నప్పటి కచ్చటకు జాగర్సు వచ్చెను. మేము మువ్వరము కలిసి ఇంటిలోనుండి బైటికి పోతిమి. బయటకు పోయిన తరువాత వెమ్మిక్ తనదారిని వెళ్ళిపోయెను. మిగిలిన ఇరువురము నా బసకుపోసాగితిమి.

మేము బసను చేసుకొంటిమి. అప్పుడచ్చట హెర్బర్సు కూడ నుండెను. మేము మువ్వరముకలిసి భోజనముచేసితిమి. కాని జాగర్సువద్దనుండి క్రొత్తవిషయములేవియు తెలియలేదు. అందుకు నేనెంతయు విచారింపసాగితిని. భోజనమైపోయిన తరువాత జాగర్సు తనయింటికి వెళ్ళిపోయెను.

మఱుసటి ఆదివారమునాడు నేను వెమ్మిక్ ఇంటికిపోయి అతనిని కలసికొంటిని. అతనికి హెర్బర్బు చరిత్రనంతను చెప్పితిని. అతనికి సాహాయ్యముచేయవలసిన ఆవశ్యకతనుగూడ వివరించి చెప్పితిని. “నేను సాహాయ్యము చేయుచున్నానని అతని కిసు మంతయు తెలియరాదు. కాని అతనికి సాహాయ్యమంగవలెను. నేను సాహాయ్యము చేయుచున్నానని తెలిసినచో అతడాసాహాయ్యమును స్వీకరింపడు” అని నేను అంటిని.

వెమ్మిక్ తానుగూడ బయటపడకుండ హెర్బర్బుకు సాహాయ్యమందునట్లు చేయుటకు అంగీకరించెను.

వెమ్మిక్ కృషి సఫలమయ్యెను.

మాకు క్లారికర్ అను పేరుగల యువకవర్తకుడొకడు లభించెను. అతనికి పెట్టుబడి, పనిచేయుటకొక యువకుడు కావలసియుండెను. అందువలన నేను అతనితో రహస్యముగా నొక యొడంబడిక చేసికొంటిని. ఆ యొడంబడిక ప్రకారము అతని కొక్కసారిగా రెండువందలపబదిపాను లిచ్చితిని. ముందు ముందు మఱికొన్ని మొత్తముల నిచ్చుటకుగూడ అంగీకరించితిని. హెర్బర్బు అతనినద్ద పనిచేయునకూడ చెప్పితిని. ఆ ప్రకారము హెర్బర్బు అతనినద్దపనిచేయసాగెను.

తన అదృష్టమునకు నేను కారకుడనని హెర్బర్బు అటు మాత్రమెఱుంగు అనుమానింపకుండెను. క్లారికర్తో పరిచయమైన మొదటినాడు అతడు ఎంతో ప్రకాశవంతమైన మొగముతో నావద్దకు వచ్చెను. ఆ మొగమును నేను ఎన్నటికిని మఱచిపోజాలను. అతడా మొగముతో నావద్దకువచ్చి పట్టకే లకు తనకు దారిదొరికిన విషయమును వివరించిచెప్పెను. రోజులు

గడచుచున్న కొలది అతని ఆశలు ఫలించునట్లుండెను. ఎట్ల కేలకతని ఆశలు ఫలించెను. అతడు క్లారికర్ వ్యాపారిసంస్థలో వాటా దారుగా ప్రవేశించెను. ఆనాడు నేనెంతయు సంతసించితిని.

నేనానాటిరాత్రి పక్కమీద పరుండి ఆనందబొప్పములు కార్చితిని. నా భవిష్యత్తుమాట ఎట్లున్నను హెర్బర్టుకు ఆనంద మయమైన భవిష్యత్తు ఏర్పడనున్నందుకు నేనెంతయు సంతసింప సాగితిని.

19

ఎట్టెలా రిచ్మండులో నివసించుచున్నదికదా. నేనామె వద్దకు ఎన్నోసార్లు పోసాగితిని. ఆమె నివసించుచున్న ఇంటి యజమానురాలిపేరు బ్రౌండ్లీ. ఆమె విధన, ఆమెకూతురు ఎట్టెలా కంటే చాలవండ్లు పెద్దది. కాని ఆశ్చర్యకరమైన విషయమేమన తల్లి పడుచుపిల్లనలె కనబడును. కూతురు ముసలిదానివలె కనబడును. వారి అభిరుచులుగూడ వేరు. తల్లికి ప్రాపంచిక విషయములన్న నెక్కువ ఇష్టము. కుమార్తెకు ఆధ్యాత్మిక విషయములన్న నెక్కువ ఇష్టము. వారు ఇతరుల ఇండ్లకు పోవుచుండెడివారు. ఇతరులు వారియింటికి వచ్చుచుండెడివారు. హవిషమేకశ్య ఏకాంత నివాసములోనికి పోక పూర్వము బ్రౌండ్లీకి మిత్రురాలు. అందువలననే ఆమె ఎట్టెలాను బ్రౌండ్లీ వద్దకు పంపియుండెను.

బ్రాండ్లీ గృహములోను, బయటనుకూడ ఎట్టెలానన్ను ఎన్ని విధముల బాధపెట్టుటకు వీలుండునో, అన్నివిధముల బాధపెట్టసాగెను. నేను తఱచుగా ఆమె వద్దకు పోవుచుండుటవలన మాకు పరిచయము హెచ్చుచుండెను. కాని ఆమెకు నాపట్ల అభిమానము మాత్రము హెచ్చుకుండెను.

ఆమెను ప్రశంసించు మగవారు పలువురుండెడివారు. వారి సందఱును బాధపెట్టుటకు ఆమె నన్ను పయోగించుకొను చుండెడిది. నే నామెకు దగ్గఱగనున్నను దూరముగ నున్నట్లే భావించుకొనసాగితిని. ఎంతో బాధపడుచుంటిని. కాని ఆమెను నా దానినిగాచేసికోవలయుననియు, ఆమెతో జీవితాంతమువఱకు సౌఖ్యముల సనుభవించ వలయుననియు ఆశించుచుంటిని.

ఒకనాటి సాయంకాలము మే మిరువురము రిచ్చండు గృహములో నొక కిటికీవద్ద కూర్చుండి యుంటిమి. అప్పుడామె యిట్లనెను: “పిప్! పిప్! నీవెన్నడును హెచ్చరికను గ్రహింపవా?”

“దేనినిగూర్చి?”

“నన్నుగూర్చి.”

“నీచే ఆకర్షింప బడకుండ హెచ్చరికయా? అదియేనా నీ యుద్దేశ్యము? ఎట్టెలా!”

“నా యుద్దేశ్యమదియా? నా యుద్దేశ్యమేమో నీకు తెలియకపోయినచో, నీవు అంధుడవన్నమాట.”

“ప్రేమ గ్రుడ్డిది” అని జవాబీయవలయునను కొంటిని. కాని నేనా విధముగ సమాధానమియలేదు. సమాధానము లిచ్చుటలో కొంచెము తగ్గియుండుటయే మేలని భావించితిని.

హవిషమేకస్య చెప్పినట్లు చేయుటతప్ప, వేఱు గత్యంతరము లేదను విషయ మామెకు బాగుగ తెలియునుగదా!

“నీ దగ్గఱకు రావలసిందని ఉత్తరము వ్రాసినావు. కాని నాకు ఎట్టి హెచ్చరికను చేయలేదు” అని నే నంటిని.

“అది నిజమే. నే నొకరోజు తనతో గడపవలయునని హవిషమేకస్య అభిప్రాయ పడుచున్నది. ఆరోజు వచ్చినది. నీవు నన్ను చ్చటకు తీసికొని పోవలయును. తిరిగి ఇచ్చటకు తీసికొని రావలయును. నేను ఒంటరిగ ప్రయాణము చేయరాదని ఆమె అభిప్రాయము. కాని నేను సేవకురాలిని తీసికొని పోరాదని ఆమె ఆజ్ఞ. మఱి నీవు నన్ను తీసికొని పోదువా?”

“ఎవ్వెలా? నేను నిన్ను తీసికొనిపోనా?”

“తీసికొని పోము. నీ కిష్టమైనచో నన్ను ఎల్లుండి తీసికొని పోవచ్చును. నీవు నీ స్వంతడబ్బు ఖర్చుపెట్టుటకు వీలులేదు. ఈ నా పర్సనాని సొమ్మును మాత్రమే ఖర్చుపెట్ట వలయును. ఈ షరతు నీకు వివరము చున్నదా?”

“ఆ షరతు ప్రకారమే నడచు కొందును.”

మఱి ఆ ప్రయాణమునుగూర్చి నాకు తెలిసిన వివరము లివి. అన్ని ప్రయాణములకు సంబంధించిన వివరములను అంతియ. హవిషమేకస్య నా కెన్నడును వ్రాసియుండలేదు. నేనామె స్వంత దిస్తూరీని ఎన్నడును చూచి యుండలేదు.

స్థిరీత దినమున నేను, ఎవ్వెలాకస్య కలసి హవిషమేకస్య గృహమునకు చేరుకొంటిమి. హవిషమేకస్య లోగడ నేను చూచి నప్పటికంటె ఎక్కువగా ఎవ్వెలా పట్ల ప్రేమను, అభిమానమును ప్రకటింపసాగెను. ఆమె ఎవ్వెలా సౌందర్యమును ఆస్వాదింప

సాగెను. తరువాత నామె నా వంకకు తిరిగి యిట్లనెను: “ఆమె నిన్ను ఎట్లు ఉపయోగించుకొనుచున్నది? ఆమె నిన్ను ఎట్లు ఉపయోగించుకొనుచున్నది?” నేను సమాధానమేమియు చెప్పలేదు.

నాటిరాత్రి హవిషమేకస్య ఎస్ట్రెలాను దగ్గట కూర్చుండ బెట్టుకొని అనేక విషయములను తెలిసికొనెను. ఎస్ట్రెలాచే బాధలు పెట్టబడుచున్న యువకులపేర్లను వారి పరిస్థితులను పూర్తిగా తెలిసికొనెను. అప్పటి పరిస్థితిసంతను చూడగా నా కొక అభిప్రాయము తట్టెను. హవిషమేకస్య తన ప్రయునిచే మోసగింపబడినది. అందువలన నామె పురుషులపై ప్రతీకారము తీర్చుకోదలచుకొన్నది. అందుకే కామె ఎస్ట్రెలా నొక సాధనముగా నుపయోగించుకొనుచున్నది. ఆమె పగ పూర్తిగా తీరువటకు నేను ఎస్ట్రెలాను వివాహము చేసికొను సదవకాశము లభింపను. ఇతరులను బాధ పెట్టవలయునను నుద్దేశ్యముతోనే ఆమె ముందుగా ఎస్ట్రెలాను నా కీయవలయునని నిర్ణయించుకొన్నది. అందువలననే ఆమె ఎస్ట్రెలాను బయటకు పంపి పలువురు బాధలు పడునట్లు చేయుచున్నది.

హవిషమేకస్య ఎస్ట్రెలా చేతులను గట్టిగా పట్టుకొని యుండెను. కాని ఎస్ట్రెలా వానిని విడిపించుకొనుటకు ప్రయత్నింప సాగెను.

ఆ విషయమును గ్రహించిన హవిషమేకస్య ఇట్లనెను: “ఏమి! నేనన్న నీకు విసుగు పుట్టినదాయేమి?”

ఎస్ట్రెలా చేతులను వదిలించుకొని కొంచెము దూరముగా బోయి యిట్లనెను: “నేనన్న నాకే కొంచెము విసుగు పుట్టినది.”

అంతట హవిషమైకస్య చేతికొట్టత" నేల్లపై గట్టిగా కొట్టి ఇట్లనెను: "కృతఘ్నురాలా! నిజము పలుకుము. నీకు నేనున్న విసుగు పుట్టినది. ఇది నిజము కాదందువా?"

ఎట్టెలా ఏమాత్రము చలంపక కడు నిబ్బరముగా హవిషమైకస్య వంక చూచెను. తరువాత కుంపటివంక చూచెను. కాని సమాధాన మేమియు చెప్పలేదు. ఆమె హవిషమైకస్యను ఏమాత్రము లెక్కచేయని దానివలె నిలబడి యుండెను.

"ఓసీ! శిలా హృదయురాలా? నీహృదయము చలించుట లేదా?" అని హవిషమైకస్య అనెను.

"ఏమి! నే నీవిధముగ నున్నందుకు నన్ను దూషించుచున్నావా? నీవు!"

"నీ వటువంటిదానవు కాదా?"

"ఆ విషయము నీకే బాగుగ తెలియును. పరియస నీవు తయారు చేసినట్లుగనే నేను తయారై నాను. పొగ డల్మీయు తీసికొనుము; దాపణబన్నియు తీసికొనుము; విజయము తీసికొనుము; ఓటమి తీసికొనుము. వేయేల! నన్నే తీసికొనుము."

"అయ్యో! ఆమెను చూడుడు! ఆమెను చూడుడు! ఆమె ఎంత కఠినముగను, కృతజ్ఞతారహితముగను మాట్లాడుచున్నదో! ఆమెను నేను చిన్నప్పటినుండియు పెంచి పెద్దచేసినాను. ఆమె కొఱకు ఎంతో త్యాగము చేసినాను. మఱి యామె ఇప్పుడీవిధముగ మాట్లాడుచున్నది. ఏమి చెప్పవలయును? అంతయు వృథా! అంతయు వృథా!"

"నా కా సంగతం లేవియు తెలియవు. అప్పుడు నేను చాల చిన్నదానను. అది సరేకాని నీ కిప్పుడేమి కావలయును? నీవు

నాకు చాలా మంచి చేసినావు. నేను నీకెంతయు ఋణపడి
యున్నాను. మఱి నీకేమి కావలయునో చెప్పుము.”

“ప్రేమ!”

“నీవద్దనే యున్నది.”

“నావద్ద లేదు.”

“పెంపుడు తల్లీ! పెంపుడు తల్లీ! నా సర్వస్వము నీదే!
నావద్ద నున్నవన్నీయు నీవే! నీవు నాకిచ్చినవాని నన్నిటిని తిరిగి
నావద్దనుండి పొందవచ్చును. అంతకుమించి నావద్దనేమియులేదు.
నీవు నాకీయనివానిని ఇప్పుడిమ్మన్నచో నేనుఎక్కడనుంచి తెచ్చి
యియ్యగలను? నా కృతజ్ఞత, విధ్యుక్త ధర్మము అసాధ్యమగు
కార్యమును చేయలేవు గదా!”

“నేను ఆమె కెన్నడును ప్రేమనిచ్చియుండలేదా? నేను
ఎన్నడును ఆమెకు ప్రేమ నిచ్చియుండ లేదా? చూడు మామె
ఎట్లు మాటలాడుచున్నదో! నేను పిచ్చిదాననని ఆమె పిలుచు
గాక! నేను పిచ్చిదాననని ఆమె పిలుచుగాక!”

“నీవు పిచ్చిదానవని నేనెందులకు పిలువ వలయును?
ఇందఱు జనులుండగా నేనే ఎందులకు పిలువవలయును? నీ మనస్సు
లోని అభిప్రాయము లేవో నాకు బాగుగ తెలియును. నీజ్ఞాపక
శక్తి ఎట్టిదో నాకు బాగుగా తెలియును. నేను నీ మొగము
నంక చూచుచు ఎన్నో పాఠములు నేర్చుకొన్నాను.”

“అన్నియు మఱచిపోయినావు. మఱచిపోయినావు!”

“మఱచిపోలేదు, వాని సన్నిధిని జ్ఞప్తియందుంచు
కొన్నాను. నీపాఠములకు న్యతీరేకముగ నే నెప్పుడు నడచు
కొన్నాను? నీ పాఠములను నేను ఎప్పుడు సరాదరణ చేసినాను?

నీవు చెప్పని వానికి నా హృదయములో నెప్పుడు స్థానమిచ్చి నాను? న్యాయముగ మాట్లాడుము.”

“ఏమి గర్వము, ఏమి అహంకారము!”

“అహంకారముగ నుండవలసినదని నాకు నేర్పినదెవరు? నే నా పాఠమును నేర్చుకొనునప్పుడు నిన్ను ప్రశ్నించిన దెవరు?

“ఏమి కఠిన్యము! ఏమి కఠిన్యము!”

“కఠిన్యముగ నుండవలసినదని నాకు నేర్పినదెవరు? నే నా పాఠమును నేర్చుకొన్నప్పుడు నన్ను ప్రశంశించిన దెవరు?”

“కాని నామూలండా గర్వమును, కఠిన్యమును ప్రదర్శించుట! నా మీదనే నీ అహంకారమును, కఠిన్యమును ప్రదర్శించుటయూ!”

“మన మిరువురము వేటుపడి చాల కాలమైనది. నే నిప్పుడు నీవడ్డకు తిరిగివచ్చినాను. మఱి నీవు ఎందుకింత అన్యాయముగ ప్రవర్తించుచున్నావో నేను ఊహింపలేకున్నాను. నేను నీతప్పును, వానికి గల కారణమును ఎన్నడును మఱచిపోయి యుండలేదు. నేను నీపట్లగాని, నీపాఠముల పట్లగాని, ఎన్నడును అవిశ్వాసమును ప్రదర్శించియుండలేదు. విరుద్ధముగ నడచుకొని యుండలేదు. నేనెన్నడును ఎటువంటి బలహీనతను ప్రదర్శించి యుండలేదు.”

“నా ప్రేమను నాకు తిరిగి యిచ్చి వేయుట బలహీనత యగునా?”

“మీరు నన్ను ఒకందుకు తయారు చేసినారు. మఱి విజయముతోను, ఓటమితోను నాకెట్టి సంబంధమును లేదు.”

అంతట హవిషమేకస్య నేలమీద కూర్చుండెను. నేను అదే సమయమునకొని బయటకు పోతిని. ఒకగంటసేపు అటు నిటు తిరిగితిని. మరల ధైర్యముతో లోనికి వచ్చెను. అప్పుడికి ఎట్టెలా హవిషమేకస్య మోకాళ్ళవద్ద కూర్చుండి నుస్తులలో పాడై పాము భాగమును కట్టుచుండెను. ఆ పని పూర్తయిన తరువాత మేమిరువురము పేకాట ఆడితిమి. తరువాత భోజనము చేసి నిదురింపబోతిమి.

నేనా గృహములో నిదురించుటకదియే మొదటిసారి. నిద్రాదేవత నన్నావహించుటకు తీవ్రముగ నిరాకరింపసాగెను. వేయిమంది హవిషమేకస్యలు నాచుట్టును తిరుగుచున్నట్లుండెను. రాత్రి రెండుగంటలకు లేచి బయటకుపోతిని. తెల్లవాటువఱకు బయటనే తిరుగుచుంటిని. మఱునాడు నేను, ఎట్టెలాకాసి రిచ్చండుకు తిరిగిపోతిమి.

నాతోబాటు నుత్తయిపోకెట్ ఇంటినద్ద డ్రమ్మల్, స్టాకటాప్ అనువార్దిగ్గఱుకూడ చదువుకొనుచుండిరిని ఇదివఱకు చెప్పియుంటిని. వారిగో డ్రమ్మల్కు సంబంధించిన విషయము నొకదాని నిచ్చట చెప్పవలసియున్నది.

మేము కొందఱు మొకనాడు ద్రాక్షారసమును సేవింప బోవుచుంటిమి. అప్పుడు మాలో నొకడగు డ్రమ్మల్ “ఎట్టెలా ఆరోగ్యముకొఱకు ద్రాక్షారసమును సేవితము” అని యనెను.

“ఏ ఎట్టెలా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“ఎవరైన నీకేమి?” అని అతడు అనెను.

“ఎక్కడి ఎస్టేలా?” ఆమె ఎచ్చట నివసించుచున్నదో నీవు తప్పక చెప్పవలయును.”

“రిచ్చండులో నివసించుచున్నది ఆమె సౌందర్యరాశి.”

“ఆ యువశిని నేనెఱుగును” అని హెర్బర్ట్ అనెను.

“నీవు ఎఱుగునువా?” అని డ్రమ్మల్ అనెను.

“నేనుకూడ ఎఱుగును” అని నేను అంటిని.

“నీవుకూడనా! ఓయి భగవానుడా!” అని డ్రమ్మల్ అనెను.

అంతట నేను కోపముతో లేచిపోయితిని అతనితో నిట్లుంటిని: “ఓయీ! నీకు ఆమెకు సంబంధించిన పూర్తివిషయములు బాగుగ తెలియవు. అట్టి యువతీరత్నము పేరెత్తుట నీ యిటువ తనమును సూచించు చున్నది.”

“అట్లు మాట్లాడుటలో నీయుద్దేశ్యమేమి?” అని అతడనెను.

“మనకు వాదములెందుకు? నేను నీతోపోట్లాడి ఈ విషయమును తేల్చుకొనుటకు సిద్ధముగ నున్నాను” అని అంటిని.

కాని తరువాత మేము రాజీపడితిమి. ఎస్టేలా అతనితో కలిసి చాలసార్లు నాట్యముచేసినదని తెలియవచ్చుటచేతనే నేను రాజీకి అంగీకరించితిని. కాని డ్రమ్మల్ నా పనిని పసికొని వానితో ఆమె సంబంధము పెట్టుకొనుచున్నందుకు నేనుఎంతయు బాధపడసాగితిని.

ఒకనాడు రిచ్చండులో యువకులు, యువకులు, కొందరు సమావేశమైరి. అందఱు నాట్యప్రదర్శనము లిచ్చిరి. కానిఎస్టేలా అత్యద్భుత నాట్యప్రదర్శనము నిచ్చెను. ఆ సందర్భమున

డ్రమ్ముల్ ఆమెను వెంబడింపసాగెను. ఆమె యతనిని తిరస్కరింపక సహించి యూరకుండెను. అది నాకెంతయు బాధాకరముగ నుండెను.

అవకాశము చిక్కగానే నేనామెతో నిట్లుంటిని: “ఎస్సెలా! నీవు బాగుగ అలసిపోయియుంటివా?”

“అవును, కొలదిగా అలసిపోయియుంటిని.”

“నీకు మఱియింక నేపనియు లేదనుకొందునా?”

“లేకేమి? నిదురించుటకుముందు హవిషమేకస్య కొక యుత్తరము వ్రాయవలసియున్నది.”

“నేటివిజయమును వర్ణించుచు వ్రాయవలయునా? ఇది ఏమంత కెద్ద విజయముకాదే!”

“అట్లు మాట్లాడుటలో నీ యుద్దేశ్యమేమి? నేడు నేను విజయము పొందినట్లు నాకేమియు తెలియదే!”

“తెలియకేమి! అదిగో ఆ మూల కూర్చున్నవాని చూడుము. అతడు మన వంకకే చూచుచున్నాడు.”

“నే నెందులకు చూడవలయును? ఆమూల కూర్చున్నవానిలో నేమి యున్నదని నే నతని వంక చూడవలయును?”

“నేను అదే ప్రశ్నను నిన్ను అడుగదలచుకొన్నాను. అతడి రాత్రి యంతయు నీ వెంటబడి తిరిగినాడు కదా!”

“చిమ్మటలు, మఱి ఇతర రకముల అసహ్యకరమైన పురుగులు వెలుగుచున్న క్రొవ్వవత్తిచుట్టు తిరుగుచుండును. మఱి క్రొవ్వవత్తి ఏమి చేయగలదు?”

“క్రొవ్వవత్తి ఏమియు చేయలేదన్నమాట నిజమే. కాని ఎస్సెలా ఏమియు చేయలేదా?”

పుటయందు ఎక్కువ ఆసక్తిని చూపుచుంటిని. ప్రాచీనమున నీర్మిత
సమయమున కొన్ని గంటలు ఉపయోగ కర్తమైన గ్రంథములు
చదివి నా విజ్ఞానము నభివృద్ధి చేసికొను చుంటిని. హెర్బర్టు తన
వ్యాపారము నభివృద్ధి చేసికొనుటలో నిమగ్నుడై యుండెను.

వ్యాపార సందర్భమున హెర్బర్టు మార్సెయిల్కు వెళ్ళి
యుండెను. అందువలన నేను ఒంటరిగా నా గదిలో కూర్చుండి
యుంటిని. ఆ సమయమున నామనస్సు చాల నిరుత్సాహకరము గ
నుండెను. నా భవిష్యత్తునుగూర్చి ఇంకను స్పష్టముగ తెలియ
సంపాదన నేను ఆందోళన పడుచుంటిని. హెర్బర్టు లేక పోవుట
మానసగూడ నాకేమియు తోచకుండెను.

నాటిరాత్రి గాలి ప్రచండముగ వీచుచుండెను. చర్లము
గూడ కురియు చుండెను. నేను గదిలో నొంటరిగా కూర్చుండి
ఏదో పుస్తకము చదువుకొను చుంటిని. నా గడియారము పదు
నొకండు గంట లైనదను విషయమును తెలుపగానే నేను పుస్త
కము మూసివైచితిని. అదే సమయమున సెయింట్ పాల్ శిఫ్ట్
లోని గడియారము, మఱి కొన్ని ఇతర గడియారములు పదు
నొకండు గంటలు కొట్టెను. నేను వాని సవ్యజ్ఞిని వినుచుంటిని.
అంతలో మేడమెట్లమీద నేదో సవ్యజ్ఞి వినిపించెను.

అది నా చెనిపోయిన సోదరి అనుగుణ సవ్యోపదేశ
నుండెను. ముహూర్త కాలములోనే నా తలంపును మార్చి,
మరల వినసాగితిని. మేడమెట్లమీద నెవ్వరో సడచి నచ్చు
చున్నట్లుండెను. మేడమెట్లు సరిగా లేవను విషయము జ్ఞాపనము
వచ్చి దీపము నీసికొనిపోయి మేడమెట్ల పై భాగమున నిబడి

తిని. నా దీపమును చూడగానే మేడమెట్లమీదనున్నవారు ఆగి పోయిరి. నాకు సవ్వడి వినబడ కుండెను.

“క్రింద నెవ్వరో ఉన్నారను కొందును. ఎవ్వరును లేరా?” అని నే నంటిని.

“అవును” అన్నగొంత విసబడెను.

“మీకు ఏ అంతస్తు కావలయును?”

“పై అంతస్తు. ఫిఫ్ కావయును.”

“అది నాపేరు. పొరపాటేమియు లేదను కొందును.”

“పొరపాటేమియు లేదు.”

ఆ మనుజుడు పైకి రాసాగెను. దీపపు కాంతిలో నే సత నిని చూడ సాగితిని. అతడు సమద్ర ప్రయాణకునివలె మొట్టొ దుస్తులను ధరించి యుండెను. అతనికి సుమారు అరువది సంవత్స రముల వయస్సుండును. అతడు మంచి కండలు తీతిన బలిష్ఠుని వలె నుండెను. అతడు చాల పైకి వచ్చెను. అప్పుడతడు రెండు చేతులను నా వంకకు చాపు చున్నాడను విషయమును గ్రహించితిని.

“అయ్యా! నాతో మీకేమి పనియో చెప్పుడు.”

“నా పనియో? అవును. నాపనియేమో నీ యనుమతితో వివరించి చెప్పెదను.”

“మీకు లోపలికి రాదలచు కొన్నారా?”

“వత్తును. నేను లోపలికి రాదలచు కొన్నాను.”

అతని సమాధానము నాకు నుచింపలేదు. అయినను నే సతనిని నా గదిలోనికి తీసికొని పోతిని. దీపమును బల్లమీదపెట్టి

“అయ్యా! మీరు వచ్చిన పనియేమో వివరించి చెప్పుడు” అని అంటిని.

అతడు తనచుట్టును ఎంతో సంతృప్తితో కలయజూచెను. తరువాత తనకోటును, టోపీని తీసివై చెను. అప్పుడతడు బట్టలెల వాడను విషయమును గ్రహించితిని. కాని అతని సరము చేసి కొనుటకు తగిన సూచన లేవియు కనబడ లేదు. అతడు తనరెండు చేతులను నా వంకకు చాపుచుండెను.

అతడు పిచ్చివాడేమో యని నేను అనుమాన పడసాగితిని. “మీయద్దేశ్యమేమి?” అని అంటిని.

అంతట సతశిట్లనెను : ఎంతోకామమునుండి రావలయు ననుకొని, ఎంతో దూరమునుండి వచ్చిన తరువాత ఈవిధముగ జరుగుట నిరాశాజనకముగ నుండును. కాని అందుకు నిష్పనవల సింపని ఏమియులేదు. నన్నుగూడ అనుకోవలసిన పనిలేదు. నేను ఒక్క అరణిమిషములో మాట్లాడెదను. దయయుంచి నాకు ఒక్క అరణిమిషము వ్యవధి యిమ్ము.”

తరువాత సతడు కుంపటిమంతున్న కుర్చీమీద కూర్చుండినాడు. మొగమును రెండుచేతులతో కప్పుకొనెను. నేనతనిని పరిశీలన గాచూచి కొంచెము వెనుకకు తగ్గితిని. అతడెవ్వరో మాత్రము నాకు అర్థముకాలేదు.

అతడు చుట్టునుచూచి, “ఇచ్చట మఱియింక నెవ్వరును లేకుండు ! ఎవ్వరును లేకుండు !”

“మీరెవ్వరో క్రొత్తవాడు. ఈ అర్థరాత్రి సమయమున ఇచ్చటకు వచ్చినాడు. మఱి అందువంటి సందర్భమున ఆ ప్రశ్న నెందున కడిగెదను?”

“నీవు చాలా ధైర్యవంతుడవు; గౌరవనీయుడవు. నీవు ఈ విధముగ తయారైనందుకు నేనెంతయు సంతసించుచున్నాను. కాని నన్ను పట్టుకొనకుము. పట్టుకొన్నచో నీవు తరువాత విచారింపవలసి వచ్చును.”

నా మనస్సులోని అభిప్రాయము నతడు గ్రహించెను. నేనింక ఆపని చేయు ఉద్దేశ్యమును మానుకొంటిని. ఏలయన అతనిని నేను గుర్తించితిని! అతడు తనజేబులోని ఆకురాయిని తీసిచూపవలసిన పని లేదు. నేనతనిని గుర్తించితిని. ఒక్క క్షణ కాలమునకు ముందు అతడెవ్వరో నాకు తెలియదు. కాని అతడెవ్వరో ఇప్పుడు నాకు తెలియును.

అతడు నేను నిబబదియున్న ప్రదేశమునకువచ్చి మరల రెండుచేతులు చాపెను. ఏమిచేయవలయునో నాకు తోచకుండెను. ఇప్టము లేకుండగనే నా చేతుల నతనికి అందిచ్చితిని. అతడు వానిని సంతోషముతో పట్టుకొని, తన పెదవ్రువవద్ద పెట్టుకొని, ముద్దుపెట్టుకొనెను. తరువాతగూడ వానిని పట్టుకొనియే యుండెను.

“నీవు చాలా ఉదారముగ ప్రవర్తించినావు, నాయనా! ఘనుడవైన పిప్! నేను దానినెన్నడును మఱచిపోలేదు!” అని అతడు అనెను.

తరువాత సతడు నన్ను కౌగిలించుకొనబోవుచున్నట్లుండెను. అంతట నేను అతనితో ముమ్మిద చేయివైచి దూరముగా నుంచితిని.

నే నెట్లంటిని : “ఆగుము! దూరముగా నుండుము. నేను చిన్నవాడుగా నున్నప్పుడు నీకు చేసిన సహాయమునకు కృతజ్ఞత

చూపదలచుకొన్నావా? అయిన నీవు నీ జీవిత విధానమును
మాన్చుకొని గొగుపడినాచనుకొనుచున్నాను. అదియే నీవు నాకు
చూపదగిన కృతజ్ఞత. నన్ను అభిసందించుటకే నీవిచ్చటకువచ్చి
యున్నావో, అది అనవసరమని చెప్పదలచుకొన్నాను. అయినను
నీ విచ్చటకు వచ్చి నన్ను కనుగొన్నావు. నీ వేదోపద్యాయము
తోనే ఇచ్చటకు వచ్చియున్నావని భావించుచున్నాను. అందు
వలన నేను నిన్ను వెళ్ళగొట్టను. అయినను నీవు తప్పక అర్థము
చేసికోవలసిన దొకటియున్నది. అది ఏమియనగా నేను..."

అతడు నన్ను వేటిపాటజూచుచుండెను. అందువలన
నింక నానోకినా? మాట రాకుండెను.

కాని అతడిట్లనెను: "నేను తప్పక అర్థముచేసికోవలయు
నని నీవేదో చెప్పుచుంటివి. నేను తప్పక అర్థముచేసికోవలసిన
దేది?"

"నేను చాలకాలముక్రిందట ఏదో దైవవశమున నీతో
మాట్లాడుట తటస్థించింది. ఇప్పుడు పరిస్థితిగ్నియు మాటి
పోయినది. అందువలన నీతోనింక ఇదివఱకువలె మాట్లాడుటకు
వీలులేదు. నీవు పశ్చాత్తాపపడినావనియు, జీవితవిధానమును
మాన్చుకొన్నావనియు నమ్ముచున్నాను. అందులకెంతయు సంత
సించుచున్నాను ఈవిధముగ చెప్పుటకు నేనెంతయు సంతసించు
చున్నాను. నేను అభిసందింపబడుటకు తగినవాడని నన్ను అభి
సందించుటకు వచ్చినావు. అందులకెంతయు సంతసించుచున్నాను.
కాని మనమార్గములు విభిన్నములు. నీవు తగిసిపోయియున్నావు.
గొగుగ అలసిపోయినట్లు కనబడుచున్నావు. నీవిచ్చటనుండి వెళ్లి
పోవుటకుమారు ఏదేని పానీయమును సేవించువా?"

“నేను వెళ్ళిపోవుటకుముందు తప్పక పానీయమును సేవింతుననుకొందును.”

నేనతనికి కొన్ని సీసాలనుచూపి, “నీ కేపానీయము కావలయును?” అని ప్రశ్నించితిని. అతడు ఆ సీసాలవంకకు చూడకుండగనే, ఏమియు మాటలాడకుండగనే ఒకసీసాను పట్టుకొనెను. అంతటనేను అతనికొక వేడిపానీయమును తయారుచేసి యిచ్చితిని. అప్పుడతనికన్నులు బొప్పములతో నిండియున్నదృశ్యమునుజూచి ఎంతయు ఆశ్చర్యపడితిని.

అతడు వెంటనే వెళ్ళిపోవలయునను విషయమును స్పష్టముగా తెలియజేయుటకై నేనంతవఱకు నిలబడియుంటిని. కాని అతనికన్నీటిని చూడగానే నా మనస్సు మెత్తపడెను. నా ప్రవర్తనకు నన్ను నేను నిందించుకొనసాగితిని. నేనతనికి దగ్గఱగా ఒకకుర్చీమీద కూర్చుండియుట్లంటిని. “నేనంతకుముందు కఠినముగ మాట్లాడితిని నీవు ఏమాత్రము అనుకొనరాదు. కఠినముగ మాట్లాడవలయునను నుద్దేశ్యము నాకెప్పుడునులేదు. ఒకవేళ నేను కఠినముగ మాట్లాడియుండినచో అంగులకెంతయు విచారించుచున్నాను. నీవు సుఖముగనుండవలయుననియు, క్షేమముగ నుండవలయుననియు వాంఛించుచున్నాను.”

నేనుగూడ గ్లాసులో పానీయమును పోసికొని దానిని నా పెనవ్రువద్ద పెట్టుకొనుచుంటిని. అంతట నతడు తనచేయి చాచెను. నేను నాచేతిని నతనికందిచ్చితిని. అంతట నతడు తన గ్లాసులోని పానీయమును త్రాగెను.

“నీవెట్లు జీవనము గడుపుచున్నావు?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“ఒకవిధముగా నని ఏమియున్నది? నేను ఎన్నోపనులుచేసితిని. ఇచ్చటకు కొన్ని వేళమైళ్ళ దూరముననున్న నూతన ప్రపంచములో ఎన్నోపనులు చేసితిని.”

“నీవు బాగుగ పనిచేసినావనుకొందును.”

“నేను అత్యద్భుతముగ పనిచేసినాను. అత్యద్భుత విజయమును సాధించినాను. నాతోబాటు అచ్చటకువచ్చిన పలువురుగూడ బాగుగపనిచేసి మంచిలాభములు గడించినారు. కాని వారికిని నాకును పోలిక లేదు. వారిలాభములకు నా లాభములకు పోలిక లేదు. నా లాభము అపారమైనది, అత్యద్భుతమైనది.”

“నేనా విషయమును వినుటకెంతయు సంతోషించుచున్నాను.”

“నీ పలుల అసహాయునియే ఆశించుచున్నాను, నాయనా!”

అతని మాటలనుగాని, ధోరణినిగాని అర్థము చేసికొనుటకు ప్రయత్నింపకుండగనే నే నిట్లంటిని: “ఒకప్పుడు నీవు నాచర్ల కొక వార్తాపహుని పంపినావు. తరువాత అతని నెప్పుడై సమాచినావా?”

“ఎప్పుడును చూచియుండలేదు. ఇకముందు చూడనుగూడ.”

“అతడు సమ్రాజముగానే వచ్చి నాకు రెండు ఒక పాను నోట్లు సచ్చినాడు. అప్పుడు నేను బీదబాలుడను. అందువలన నా కప్పు డా డబ్బు పెన్సిలివలె నుండెను. అప్పటినుండి నీపరిస్థితి అభివృద్ధిచెందుకే, నా పరిస్థితికూడ అభివృద్ధి చెందినది. అందువలన నేను ఆ బాకీని తీర్చివేయుచును. నీ విందు కనుమరింప

వలయును. నీ వీ సొమ్మును మఱియొక బీదబాలుని కుపయోగింపవచ్చును.”

అట్లని నేను నా పర్సును బయటకు తీసితిని.

నేను పర్సును తెరిచితిని. అందులోనుండి రెండు ఒక పాను నోట్లను బయటకు తీసితిని. నే నట్లు చేయుచుండగా అతడు చూచుచునే యుండెను. నేను బయటకు తీసికొని కొత్త నోట్లు వానిని నేను అతని కిచ్చితిని. అతడు వానిని తీసికొని చుట్ట చుట్టి దీపమునకు ముట్టించెను. అవి క్షణకాలములో బూడిదయై పోయెను.

తరువాత సత శిట్లనెను: “నేను నిన్ను సాహసముతో ప్రశ్నించుచున్నాను. వినుము. నీవు నేను చిత్తశిక్షలో కలసి కొన్న తరువాత నీ పరిస్థితి ఎటులు అభివృద్ధి చెందినది?”

“ఎటుల?”

“అవును.”

అతడు గ్లాసు ఖాళీచేసి కుంపటిముందు నిలబడెను. అతడు నావంక తేలిపాట జూడసాగెను. అప్పుడు నాకు వణుకుప్రారంభమయ్యెను.

నా నోటివెంట మాట రాకుండెను. ఎట్టకేలకు ఎంతో కష్టపడి నేను ఇట్లంటిని: “ఎవ్వరో ఒకడు నాకు గొప్ప ఆస్తిని ఈయనున్నారు.”

“ఏ ఆస్తి?”

“నాకు తెలియదు.”

“ఏ ఆస్తి?”

“నాకు తెలియదు.”

“నీకు యుక్తవయస్సు వచ్చినప్పటినుండియు నీసంవత్సర ఆదాయ మెంతో ఊహించి చెప్పనా? అయిదు...”

అప్పుడు నా హృదయము తట తట కొట్టుకొనసాగెను. నేను కుర్చీలోనుండి లేచి వెనుకకుపోయి దానిని పట్టుకొని వెంటి వానివలె చూడసాగితిని.

“ఇక నీ సంరక్షకునిగూర్చి చెప్పెదను. నీవు మైసూరుగా నున్నప్పుడు నీకొక సంరక్షకు డుండెడివాడు. అతడొక లాఠి రనుకొందును. అతని పేరులోని మొదటి అక్షరము బి.”

నా మనస్సు పరిపరివిధముల పోసాగెను.

అతఁ డింకను ఇట్లుసాగెను: “ఆ లాఠియు పేరు బిగిచ్చి. నేను నీ విచ్చట నున్నావను విషయము నట్లు తెలిసికొన్న సను కొన్నావు? నేను క్రొత్తప్రపంచమునుండివచ్చి పొన్నుమిత్ర రేవులో దిగినాను. నేను అక్కడనుండి లండనులోని ఒక వ్యక్తికి నీ విలాసమును తెలియజేయవలసినదని ఉత్తరము వ్రాసినాను. అతడు నీ విలాసమును తెలియజేసినాడు. ఆ వ్యక్తి ఎవ్వరను కొనుచున్నావు? వెమ్మిక్.”

పిమ్మట సతడు నన్ను పట్టుకొని సోఫానర్తకు తీసికొని పోయి దానిమీద నన్ను కూర్చుండజేసెను. అతడు నావారిని మోకరిల్లి తన మొగమును నా మొగమువద్ద పెట్టెను.”

అతఁ డిట్లనెను: “నాయనా! పిచి! నిన్ను గౌరవనీయుగాచేసి నది నేనే. అంతయు చేసినది నేనే! నేను ఒక గిరీ సంపాదించి సచో నీ కా గిరీ చెందవలయునని అనుకొన్నాను. నేను ధనవం ట డ నై సచో, నీవుకూడా ధనవం ట డవు కావలయుననుకొన్నాను. నీవు సుఖముగ జీవింపవలయునని, నేను కష్టపడి పనిచేసినాను.

నే నీవిషయము నెందుకు చెప్పుచున్నాను? నీవు నాకు ఎప్పుడును కృతజ్ఞుడవై యుండవలయునన్న భావముతో చెప్పుట లేదు. ఆ యుద్దేశ్యము నాకు అణుమాత్రమైనను లేదు. నీపట్ల నాకుగల కృజ్ఞతా భావమును వెలిపుచ్చుటకే, నేను కష్టపడి పని చేసినాను. ఆ విషయమునే నీకు తెలియజేసినాను. పిప్! నీవు గౌరవనీయుడవు ”

నేనెతని మాటలను విని ఎంతయు భయపడసాగితిని.

అతడింకను ఇట్లనెను: “పిప్! ఇటుచూడుము. నేను నీ రెండవ తండ్రిని. నీవు నా కుమారుడవు. నేను ధనము నెందుకు కూడబెట్టినాను? నీవు ఖర్చుపెట్టుకోవలయుననియే. నేను కొత్తలు కాపరిగా నున్నప్పుడు నీ మొగ మెప్పుడును నామందు ప్రత్యక్ష మగుచుండెడిది. అప్పుడు నేను ఇట్లనుకొనుచుండెడివాడను: ‘నేనెప్పుడైన యజమానుడనగుట తటస్థించినచో ఆ బాలుడు గౌరవనీయుటగునట్లు చేయును.’ ఆవిధముగా నేను ప్రతిసారి అనుకొనెడివాడను. నేను అపారమగు ధనము సంపాదించినాను. నిన్ను గౌరవనీయుని చేసినాను. అందువలననే నీవిచ్చట జీవించుచున్నావు.”

అదృష్టవశమున నెతడు నేను తన్ను సాదరముగ స్వీకరింప లేదను విషయమును గూర్చి ముచ్చటగింపలేకు. అది నాకు కొంచెము ఉపశమనముగా నుండెను. అతడు మఱియొకనారి నా రెండుచేతులను పట్టుకొని మద్దుపెట్టుకొనెను. అప్పుడు నా శరీరములోని రక్తము చల్లబడినట్లయ్యెను.

అతడింకను ఇట్లనెను: “మాట్లాడుటకు ప్రయత్నింపకుము పిప్! నాయనా! నీవిచ్చుడు మాట్లాడుకుండ నూరకుండుటయే

మంచిది. మన యీ సమావేశము జరగునని నీవెన్నడును అనుకొనియుండవు. అది సరియేగాని, నీకు సహాయము చేయుదున్న వారు నేనైయుండునని నీవెన్నడును అనుకొని యుండలేదా?”

“నేను ఎప్పుడును అనుకొనియుండలేదు! ఎప్పుడును అనుకొనియుండలేదు.”

“కాని యిప్పుడు తెలిసినది కదా. నీకు సహాయము చేసింది నేనే. నీకు సహాయము చేసింది నేనే. ఈ విషయము నాకు, జాగ్రత్తకు తప్ప యింకెవ్వరకును తెలియదు.”

“ఇంకెవ్వరికీ తెలియదా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని. ఆ వ్యవహారముతో హవిషమ్ కన్యకు సంబంధము కలదనియు, ఎట్టెలా నాకుభార్యకావలయునని నిర్ణయింపబడినదనియు నేంకను తలచుచుంటిని. అందువలననే నేనా విధముగ ప్రశ్నవైచితిని.

అతడు ఆశ్చర్యముతో నిట్లనెను: “ఇంకెవ్వరికీ తెలియవలయును? ఎవ్వరికీ తెలియదు. అబ్బాయి! నీవు ఎంతచక్కగా ఎదిగినావు! నీవు ఎక్కడనో ఉన్న ప్రకాశవంతమైన కన్నులను వాంఛించుచున్నట్లున్నావు. డబ్బుతో వాణిని పొందుట సాధ్యమైనచో నీవు వాణిని పొందగలవు.”

అతడు నా భుజముపై చేయివైచి యింకను ఇట్లు చెప్పసాగెను: “నాన్నా, పిస్! నేను క్రొత్త ప్రపంచమునుండి అనగా ఆస్ట్రేలియానుండి ఇచ్చటకు వచ్చుట అంత సుఖమైన పని కాదు. అది చాల అపాయకరమైన పని. అయినను నేను ఇచ్చటకు వచ్చి నిన్ను చూడవలయునని నిశ్చయించుకొన్నాను. ఆ నిశ్చయము ప్రకారము నే ఇచ్చటకువచ్చి నిన్ను చూచినాను. ఈ విధముగ చేయ గలిగినందుకు నే నెంతయు సంతసించు

చున్నాను. ప్రభుత్వమువారు నాకు ద్వీపాంతరవాస శిక్ష విధించి ఆస్ట్రేలియాకు పంపినారు. నే నచ్చట స్వేచ్ఛగా జీవింపవచ్చును. కాని ఈ దేశమునకు తిరిగి వచ్చుట మాత్రము పనికిరాదు. ఇప్పుడు నేను పట్టు పశిసచో ఉరి తీయుదును. నేను నిన్ను చూడ ననియుచును నుద్దేశ్యముతో సాహసించి ఇచ్చటకు వచ్చినాను. ముఖి నీవు నన్నెచ్చట ఉంచెదవు? నన్నెచ్చట ఉంచెదవు?”

“నిద్రించుటకా?”

“అవును. నేను గాఢముగ నిద్రించుటకు తగిన వసతి కాననియును. ఏలయున నేను నెలుగు తరబడి సమగ్ర ప్రయాణము చేసి సర్దియైన నికర లేక అలసి పోయినాను.”

“నా మిత్రుడు లేడు. అందువలన నీవు అతని గదిలో పడుండవచ్చును..”

“అతడు తేపు తిరిగి రాడా?”

“రాడు. తేపు రాడు.”

“నే నెందుకు అడుగుచున్నాననగా మనము చాల జాగ్రత్తగ నుండవలయును.”

“జాగ్రత్త ఎందుకు?”

“జాగ్రత్త లేకపోయినచో మరణమే ఫలితము.”

“మరణమా?”

“అవును. నే నదివలకే చెప్పియుంటినికదా. నేను జీవిత కాలమంతయు ఆస్ట్రేలియాలోనే ఉండవలయును. ఆ దేశమును విడిచిపెట్టి ఇచ్చటకు రారాదు. పట్టుపశిసచో మరణమే శరణ్యము.”

నేను గంటనే తలుపులు మూసివైచితిని. లోపలకు కాంతి రాకుండా చేసితిని.

“ఇక నీవు నిదురించువా?” అని అంటిని.

“అవును.”

అంతట నేను అతనిని హెచ్చర్లు గదిలోనికి తీసికొనిపోయి పడుండా బెట్టితిని. తరువాత నా గదిలోనికి తిరిగివచ్చి కుంపటి ప్రక్కనే కూర్చుంటిని. కొంచెముసేపు నేను ఆలోచింపలేని పరిస్థితిలో నుంటిని. తరువాత ఆలోచింప సాగితిని. నా జీవితనొక ముక్కలు ముక్కలై పోయినదని భావింపసాగితిని.

హవిషమేకశ్య నాకేదో సాహాయ్యము చేయును ఆశ అంతయు నొక కలవలె కరగి పోయినది. ఎట్టెలా నా కొఱకు నిర్ణయింపబడి యుండలేదను విషయము నాకు స్పష్టముగా తెలిసినది. హవిషమేకశ్య తన పగతీర్చు కొనుటకే సన్నపయోగించు కొన్నది. ఒక నేరగాని కొఱకు నేను జోను వదలిపెట్టి వచ్చితి నన్న తలంపు నాకెంతో బాధ కలుగజేయ సాగెను. కాని యిప్పు డింక నేను ఏ మొగము పెట్టుకొని జో వద్దకు, బిడ్డి వద్దకు పోను?

నేను ఆ విధముగ ఆలోచించుచు నిదురపోతిని. నేను తిరిగి లేచు సరికి” గడియారములన్నియు అయిదు గంటలు కొట్టుచుండెను. కుంపటిలోని నిప్పు పూర్తిగా ఆరిపోయి యుండెను.

రాత్రివచ్చిన అతిథిని సురక్షితముగ కాపాడవలసి సభారము న్నాపైనున్నది. కాని అతడు ఎవ్వరికిని కనబడకుండ దాచి వేయిట కష్టము. అందువలన ఇతరులకు అనుమానము కలుగునే కాని లాభమేమియునుండదు. మా ఇంటికి పనిచేయుట నీకువ్రకు స్త్రీలు వచ్చుచుందురు. అతిథిని వారికి కనబడకుండదాచుట కష్టము. వారు అనుమానముతో గోరంతలు కొండంతలుచేసి చెప్పవచ్చును. అందువలన వారు మా ఇంటికి రాగానే, “మా పినతండ్రి అనుకోకుండ తగ్రామమునుండి ఇచ్చటకువచ్చి యున్నాడు.” అని చెప్పితిని. బయటకుపోయి కాపలావానితో గూడ కొన్ని విషయములు మాట్లాడితిని.

బాగుగ తెల్లవాతీసతకువాత అతిథి నాగదియోకివచ్చెను. అతడు రాత్రికంటె పగలు అధ్వానముగ కనబడసాగెను.

“నిన్ను నేను ఏపేరుతో పిలువవలయునో నాకింతవఱకు తెలియదు. నీవు నా పినతండ్రివని అందఱకు చెప్పినాను.”

“బాగుగ నేయున్నది. నన్ను చిన్నాన్న అని పిలువము.”

“ఓడప్రయాణములో నీవేదో మాటుపేరు పెట్టుకొన్నా వనుకొందును.”

“అవును, నాయనా! నేను ప్రోవిస్ అను పేరుపెట్టు కొన్నాను.”

“నీకింకను ఆపేరే ఉంచుకోవలయునని యున్నదా?”

“నామనా? ఏపేరైన నేమి? అన్ని పేర్లును నొకటే. నీకీ
పేరునుచ్చించో మఱియొక పేరు పెట్టుకొందును.”

“నీ అసలు పేరేమి?”

“అబెల్ మాగవిచ్.”

“నీవు నిన్న రాత్రి యిచ్చటకు వచ్చిసప్పుడు—”

“పూర్తి చేయుము.”

“కాపలావానాతో మాట్లాడియుంటివిగదా?” అప్పుడు
నీతో నింక ఎవ్వరైన నున్నారా?”

“నాతోనా? ఎవ్వరునులే లే!”

“నీతో బాటు మఱియొకడున్నాడటగదా!”

“నేను ప్రత్యేకముగ గమనింపలేదు. కాని నావెంట నొక
మరుజుడు వచ్చినాడనుకొందును.”

“నిన్న లండనులో పలువురు ఎఱుగుదురా?”

“ఎఱుగరనుకొందును.”

“నిన్న లండనులో విచారణచేసినారా?”

“ఎప్పుడు?”

“కడసారి.”

“అప్పుడు అప్పుడే మొట్ట మొదటిసారిగా నాకు జాగ్రత్తతో
పరిశీలనమేర్పడినది. అప్పుడు జాగ్రత్త నాతెచ్చును పని చేసినాడు.”

“నిన్న ఎందుకువిచారణచేసినారు?” అని నేను అడుగ
దొచితినిగాని అడుగలేదు.

అది వాత సతమ ఉదయముకొని భోజనము ముగించెను.

సమ్మత సతమ చుట్టకొల్చుకొనుచు నా చేతులు పట్టు
కొని, “నిన్న గౌరవనీయునచేసినాను. ఇది నాకెంతయు సంతోషి

కర్మమైన విషయము. నిన్ను చూచుకొనుచు సంతోషించు చుందును" అని యనెను.

అటుపిమ్మట సతడు జేబులోనుండి ఒక పుస్తకమును తీసి దానిని బల్లమీద పడ్చవైచి యిట్లనెను: "నాయనా! ఆపుస్తకములో చాలవిలువైన నోట్లున్నవి. అవియన్నియు నీవే. నీవు ఆ సొమ్మును స్వేచ్ఛగా ఖర్చుపెట్టుకోవచ్చును. నీకు ఇంకను ఎక్కువ సొమ్ము మిగిలును. కావున నీ వీ సొమ్ము ఖర్చుపెట్టుకొనుటకు భయపడవలసిన పని ఏమియు లేదు. నీవు గౌరవ నీయునివలె డబ్బు ఖర్చుపెట్టుకొనుచుండగా నేను చూడ వలయును. అది నాకు ఆసందము నొసగును. నీవు మిగిలిన గౌరవ నీయులకంటె గొప్పవాడవని ఋజువు కావలయును."

"ఆగుము. నేను నీతో మాట్లాడవలసియున్నది. ఇప్పుడేమి చేయవలయునో నేను తెలిసికొనవలసియున్నది. నిన్ను ఏ అపాయము లేకుండ దాచుట ఎట్లు? నీ వెంత కాలమిచ్చట నుండ దలచుకొన్నావు? నీ భవిష్యత్ప్రణాళిక ఏమి?"

"నా గుఱించి ఏ విచారము వలదు."

"అట్లనరాదు. మొదట ఈ ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పుము. నిన్నెవ్వరు కాని గుర్తించి పట్టుకొనకుండతీసికోవలసిన జాగ్రత్తలేవి? నిన్ను అపాయమునుండి రక్షించుట ఎట్లు?"

"నాయనా! అపాయ మేమింత పెద్దది కాదు. ఎవ్వరైన పోయి పోలీసువారికి చెప్పిన నేను భయపడవలయును. అంతవఱకు నాకు ఎట్టి భయమునులేదు. నా గుఱించి జాగ్రత్తకు తెలియును. అతని గుమాస్తా వెమ్మిక్కుకు తెలియును. నీకు తెలియును. మఱి పోలీసువారికి చెప్పట కింకెవరున్నారు?"

“వీధుల్లో సడచిపోవుచున్నప్పు డెవ్వరైన నిన్ను గుర్తు పట్టవచ్చును కదా!”

“నిన్ను గుర్తుపట్టగలవాడు ఎంతో మందియుండెను. అది యునుగాక అబెల్ మాగ్ విచ్ ఆస్ట్రేలియా నుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగివచ్చినాడని నేను వార్తా పత్రికలలో ప్రకటనలు చేసిన బో వుటలేకు కదా? అపాయము ఇప్పుడిది అపాయముకంటె ఏదైనా డెల్లు ఎక్కువైన దైనను నేను నిన్ను చూచుటకు వచ్చియుండజేసి వాడను. నాయనా! నిన్ను చూచుటకు వచ్చియుండగలవాడను.”

“నీవిక్కడ సంతికాలముండ దలచుకొన్నావు?”

“ఎంతకాలమా? నేనెంత ఆస్ట్రేలియాకు తిరిగి పోలేను. మరణము సంప్రాప్తించువఱకు ఈ దేశములోనే ఉండిపలయుసని నిశ్చయించికొని వచ్చినాను.”

మఱి నీ వెచ్చట నివసించువు? నిన్నేమి చేయవలయును? నీ వెచ్చట సురక్షితముగ నుండువు?”

“నాయనా! అది నేనువలె కష్టమైన పని కాదు. నేను మాటువేషము వేసికొని జీవింతును. డబ్బున్నచో ఎన్ని వస్తువులనైన కొని ఇతరు లెవ్వరును ఆసవాలు పట్టకుండు చట్టము వేషము వేసికోవచ్చును. ఇదివఱకు ఎందఱు మాటువేషము వేసికొని జీవింపలేరు? ఆవిధముగ నేను మాత్రము విగపలేనా? ఇక, ఎక్కడ, ఎల్లు నివసింప వలయునను విషయమును గూర్చి నీ అభిప్రాయమేమో చెప్పుము.”

“ఇప్పుడు నీవు ఏమియు జరుగదన్నట్లు మాట్లాడుచున్నావు కానీ పట్టుబడినచో మరణమే శరణ్యమని నిన్ను రాత్రి చెప్పి యుంటివి కదా.”

“ఇప్పుడు మాత్రము కాదనుచున్నానా? పట్టుపడినచో మరణము తప్పదు. కాని మరణము ఒక్కసారివచ్చును. నేనింక ఆస్థ్రేలియాకు తిరిగిపోను. నేను నిన్ను చూచుకొనుచుండవలయు సనియే వచ్చినాను. అపాయములకు నేనేమాత్రము భయపడను. నేనిప్పుడు ముసలివాడను. అపాయములు వచ్చినరానిమ్ము. నేను భయపడను.”

సమీపగృహములో నెచ్చటనై న అతనికి బస నేర్పాటు చేయవలయులని అనుకొంటిని. రెండు మూడు రోజులలో హెర్బర్టు తిరిగి వచ్చును. అప్పుడు అతనిని అచ్చటకు పంప వచ్చును. అతని కథవంతను హెర్బర్టుకు చెప్పవలసిన అవసరమును నేను గుర్తించితిని. కాని అతడు మాత్రము గుర్తింప కుండెను.

“నేను మొట్టమొదట హెర్బర్టును చూడవలయును. తరువాత నాకథను అతనికి చెప్పవచ్చును. చెప్పకూడదా అను విషయమును నిర్ణయింతును.” అని అత డనెను; “ఒక వేళ చెప్ప దలచుకొన్నచో అతనిచేత ప్రమాణము చేయించిన తరువాతనే చెప్పవలయును.”

ఎసెక్సు వీధిలో నాకు తేలిసినవారి ఇల్లొకటి యున్నదిను విషయము జప్తికి వచ్చి నే నచ్చటకు పోతిని. అద్వైతవశమున రెండవ అంతస్తులో నా చిన్నన్ని ప్రోవిస్ నివసించుటకు అన కాశము లభించెను. తరువాత నేను వేర్వేరు అంగళ్లకు బోయి మూడు వేషము వేసికొనుటకు కావలసిన వస్తువులను కొంటిని. ఆపని పూర్తియైన పిమ్మట జాగర్సు కార్యాలయమునకు పోతిని

నేను లోపలకు పోవునప్పుడికి జాగర్సు బల్లముంగు కూర్చుండియుండెను. కాని నన్ను చూడగానే అతడు లేచి కుంపటిముందు నిలుబడెను.

నే నెందుకు వచ్చితిరో అతడు గ్రహించియుండెను. అందువలన నతడు, “పిప్! కడు జాగ్రత్తగా నుండుము” అని యనెను.

“అయినే” అని యంటిని. జాగర్సుతో జాగ్రత్తగా మాట్లాడవలసిన విధానమును నేను త్రోవలోనే ఆలోచించుకొంటిని.

“నీవు పేర్లేమియు చెప్పరాదు. అర్థమైనదా? ఏ పేరు గూడ చెప్పరాదు. నాకు ఏవిషయము చెప్పవలయు. నేను ఏ విషయమునుగాని తెలిసికొనగోరుటలేదు. నాకు తెలిసికోవలయునను కుతూహల నేమియులేదు.”

అతడు వచ్చినాడను విషయము జాగర్సుకు తెలియునని ఆ మాటలవలన నేను గ్రహించితిని.

“అయూ! నేను విన్నవిషయము నిజమేనని నమ్మకము కలిగించుకొనుటకై వచ్చినాను. అది సత్యమనియే నే ననుకొనుచున్నాను.”

“అది నిజమే.”

“అయ్యా! నేను మిమ్ముల నేమియు ననుటలేదు. కాని నాకు ఒక్క సందేహము మాత్రమున్నది. హవిషమైకస్య నాకు మొదటినుండియు లాభము చేకూర్చుచున్నదని భావించుచు వచ్చినాను.”

“నే నందు.. కేమాత్రము బాధ్యుడను కాననువిషయము నీకు బాగుగ తెలియునుగదా!”

“కాని నా కటుల కనబడినది.”

“అందుకు సాక్ష్యాధారమేమియు లేదు.”

“ఇంక నాకు ఆ విషయముతో పని ఏమియున్నది? నేను వచ్చినపని పూర్తియైనది. ఇంక మాయింటికి పోయెదను.”

తరువాత నేను ఇంటికి పోతిని.

రెండు గోజులలో తిరిగి వచ్చిననుకొన్న హెర్బర్టు అయిదుగోజులు గడచినను తిరిగి రాలేదు. ఈ లోపు ప్రోవిస్కు ఎట్టి అపాయము వాటిల్లునో యని నే నెంతయు భయపడసాగితిని. చీకటి పడినతరువాత నేను ప్రోవిస్కునుబయటకు తీసికొని పోవుచుంటిని. అప్పుడు తప్ప మఱి యింకెప్పుడును నేను బయటకు పోకుంటిని.

ఒకనాడు నేను భోజనముచేసి కుర్చీపై కూర్చుంటిని. రాత్రి సమయముందు సరిగా నిదుర పట్టకుండుట వలన నా కప్పుడు నిద్రుకప్పటెను. ఆ నిదురలో నాకు మెట్లమీద నెవ్వరో నడచి వచ్చుచున్న సవ్వడి విస నాయెను. ఆ సవ్వడినాకు పరిచయమైందే. ఆ వచ్చుచున్నవాడు నా ప్రియమిత్రుడు హెర్బర్టు.

ఆ సవ్వడిని వినగానే అచ్చటనే నిదురించుచున్న ప్రోవిస్ కూడ ఉలికిపడి లేచెను. అతడు చేత చాకును పట్టుకొనెను.

“ఏమియు భయములేదు. నా మిత్రుడు హెర్బర్టు వచ్చుచున్నాడు” అని నేను అంటిని.

“విప్! నాప్రియ మిత్రమా! ఎట్లున్నావు? నీ వెట్లున్నావు? ఎట్లున్నావు? నేను ఈ ప్రదేశమును వీడిపోయి సంచత్సర్గమైచల్లు

న్నది? అందుకు సందేహ మెందుకు? నేను వెళ్ళి నిజముగా సంవత్సరమై యుండును? నీ విట్లు చిక్కిపోయినావేమి? అని యనుచు హెబ్బర్లు నా వద్దకు పరుగెత్తుకొనివచ్చి కరచాలనము చేసెను. సరిగ్గా సప్పుడే అతడు ప్రోవిస్ ను చూచెను. ప్రోవిస్ తన చేతిలోని చాకును జేబులో పెట్టుకొను చుండెను.

నేను తలుపులు మూసివైచి హెబ్బర్లుతో నిట్లంటిని, “మిత్రమా! ప్రియ మిత్రమా! హెబ్బర్లు! నీవు లేచప్పుడు వింత కథ జరిగింది. ఇతడు నన్ను దర్శింపగోరి వచ్చిన వాడు.”

అంతలో ప్రోవిస్ దగ్గరకువచ్చి, బైబిలు గ్రంథము నందించుచు హెబ్బర్లుతో నిట్లనెను: “దీనిని నీ కుశిచేత పట్టు కొనుము. రహస్యముల నెవ్వరికి చెప్పవని ప్రమాణము చేసి చెప్పుము. ప్రమాణభంగము జరిగినచో నీతని వేయి చక్కలై పోవను. దీనిని ముద్దు పెట్టుకొనుము.”

“అతడు కోరికట్లు చేయుము” అని నేను హెబ్బర్లుతో సంకీర్తి. హెబ్బర్లు ఆశ్చర్యముతో నావంక జూచుచు అతడు కోరికట్లు ప్రమాణచేసెను.

అంతట ప్రోవిస్, హెబ్బర్లుతో కరచాలనము చేయుచు నిట్లనెను: “నీవు ప్రమాణము చేసిన విషయమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము. పిస్ నిన్ను గౌరవనీయునిగ తయారు చేయు ననుటకు ఎట్టి సందేహమును లేదు.”

మేము మువ్వరము కుంపటిముందు కూర్చుంటిమి. అప్పుడు నేను ప్రోవిస్ కు సుబంధించిన రహస్యము నంతను హెబ్బర్లుకు విశదీకరించి చెప్పితిని. అంతయువిని హెబ్బర్లు ఆశ్చర్య

పడెను. అతని మనస్సు ఆందోళనా పూరితమయ్యెను. ఆ చిహ్నము అతని మొగములో స్పష్టముగా గడచు చుండెను.

ప్రోవిస్ ను క్రొత్తయింటికి తీసికొని పోవలయునని నే నెంతయు తొందరపడసాగితిని. ఏలయన అప్పుడు నేను, హెర్బర్టు మా భవిష్యత్కార్య క్రమమునుగూర్చి స్వేచ్ఛగా చర్చించుకొనవచ్చును. కాని ప్రోవిస్ అంత త్వరగా వెళ్ళి పోవుటకు ఇష్టపడకుండెను. కాని ఎట్టకేలకు అర్థ రాత్రి గడచిన తరువాత మే మిరువురము ప్రోవిస్ ను క్రొత్త బసలో ప్రవేశ పెట్టితిమి. అంతటితో మా హృదయభారము సగము తగ్గిపోయినట్లయ్యెను. తరువాత మేము ఇంటికి తొగి వచ్చితిమి.

నేను, హెర్బర్టు ఒకచోట కూర్చుండి మా భవిష్యత్కార్యక్రమమునుగూర్చి ఆలోచించుకొన నాగితిమి.

“హెర్బర్ట్! మన మిప్పుడు ఏమి చేయవలయును?” అని నేను అంటిని.

“నేను ఆశ్చర్య సముద్రమున మునిగిపోయి యున్నాను. నా మనస్సు ఆందోళనా పూరితమైయున్నది. అందువలన నే నిప్పుడు ఏమియు చెప్పలేని పరిస్థితిలో నున్నాను” అని అతడనెను.

“మొట్టమొదట నా పరిస్థితికూడ అటులనే యుండెను. కాని మన మిప్పుడు ఏదో యొకపని చేయవలయునుగదా. అతడు డబ్బు ఖర్చుపెట్టి ఎన్నో వస్తువులను కొనదలచుకొన్నాడు. నేను నా హోదాకు తగినట్లు జీవింపవలయునని అతడు అభిప్రాయ పడుచున్నాడు. అత డేవియు కొనకుండ ఆపుచేయవలయును.”

“అసగా నీ వతని సొమ్మును అంగీకరింపవన్న మాట!”

“ఎట్లు అంగీకరింపగలను? అతనినిగూర్చి ఆలోచించుము! అతనిని చూడుము!”

మా యిరువురి శరీరములలోను ఒకవిధమగు భయము వ్యాపించెను.

నే నింకను ఇట్లంటిని: “ప్రియమిత్రమా! కాని ఒక భయంకర సత్యమును గ్రహించినాను. అతడు నాపట్ల పూర్తి అనుబంధము కలిగియున్నాడు. నన్ను విడిచి ఎక్కడకు పోడు.”

“అయ్యో! పాపము! ప్రియమిత్రమా!”

“ఇక అతనివద్దనుండి ఒక్క పెన్నీనై నను తీసికో నను కొనుము. కాని ఇంతవఱకు అతనివద్దనుండి ఎంతసొమ్ము తీసి కొన్నానో ఆలోచించుము. నా కప్పుడు ఎంతో అప్పుకూడ నున్నది. ఆ అప్పు నింక తీర్చుట ఎట్లు? నా కేపనియు చేతకాదు. నేను వట్టి పనికిమాలిన వాడను.”

“ఎందుకు పనికిరావు? ఆవిధముగ మాట్లాడకుము?”

“నే నెందుకు పనికివత్తును? ఒక్కపనికిమాత్రము పనికి వత్తునను విషయము నాకు బాగుగ తెలియును. అది యేమన నేను సైనికునిగా వెళ్ళవలయును. నీతో ఆలోచించి వెళ్లున వనుకొన్నాను. తోగో నే నిదివఱకే వెళ్ళినోయి యుండెడి వాడను.”

“వలదు, వలదు. సైన్యములో చేరరాదు. నీ వతని డబ్బు నింక స్వీకరింపరాదని నిశ్చయించుకొన్నావు. అసగా నీవతని వద్దనుండి ఇదివఱకు తీసికొనిన డబ్బును ఎప్పటికయిన తిరిగిఇచ్చి వేయవలయునని నీవు భావించుచున్నావన్నమాట! నీవు సైన్య

ములో జేరినచో ఆపని చేయుట ఎట్లు సాధ్యమగును? నీవు మా వ్యాపారసంస్థలో ఎందుకు చేరికూడదు!”

పాపము! ఎవరి డబ్బులతో తన వ్యాపారము జరుగుచున్నదో అతని కణమంత్రమైనను తెలియదు!

అతడింకను నిట్లనెను: “కాని మఱియొకసమస్య యున్నది. అతనికి చాలకాలమునుండి ఒక నిశ్చితాభిప్రాయమున్నది. అతడు దానిని తప్పక అమలు జరుపవలయునని నిశ్చయించుకొన్నాడు. అతడు సర్వమునకు తెగించియున్నాడు.”

“అత డట్టి వాడను విషయము నాకు తెలియును. అందుకు తగిన సాక్ష్యాధారమునుగూర్చి నీకు చెప్పెదను.”

అంతవఱకు నేను అతనికి చి త్తశి నేలలో చూచిన రెండవ నేరగాని విషయము చెప్పలేను. అప్పుడా విషయ మంతయు చెప్పితిని. అంతట నత నిట్లనెను: “మఱిచూడుము! తన నిశ్చితాభిప్రాయము సమలు పఱచుట కతడు ప్రాణమునకు తెగించిగూడ ఇచ్చుటకు సచ్చియున్నాడు. నీవు మనోహరభవన ములో నివసించుచు, మనోహరశకటములలో గొప్ప గౌరవ నీయునివలె తిరుగుచుండగా చూడవలయునని అతడు గాఢముగ వాంఛించుచున్నాడు. అతడు ఎంతో కష్టపడి డబ్బు సంపాదించి నాడు. అతనికోరిక నెఱవేఱునున్న సమయమున నీవు అడ్డుతగుల నున్నావు. మఱి భగ్నహృదయమతో నతడేమిచేయుటకై స సాహించును. అతడేమిచేయుచో నీవు ఊహింపలేకున్నావా?

“ఎందుకు ఊహింపలేను? అతడు మన బసలో ప్రవేశించిన మొదటిరాత్రినుండియు ఆ భయంకరసత్యమును గూర్చి

ఆలోచించుచునే యున్నాను. అతడు తన ప్రాణము తీసికో వచ్చును.”

“మఱి అది చాల అపాయకరమైన విషయముకదా!”

అనగా నాకు సాహాయ్యము చేసినవానిని నేనే ఒకవిధముగా హత్యచేసినట్లన్నమాట!

“ప్రోవిస్ నెవ్వరైన గుర్తించి పట్టుకొన్నను నాస్థితి కడు మర్భరముగనే యుండును” అని నేను అంటిని.

“ఈ సందర్భమున మనము చేయవలసినపని ఒక్కటి మాత్రమేయున్నది. అదియేమన అతనిని వెంటనే ఇంగ్లండునుండి మఱియొక దేశమునకు తీసికొని వెళ్ళవలయును. నీవుకూడ అతనితో కలసి వెళ్ళవలయును. అప్పుడే అతడు మఱియొక దేశమునకు వెళ్ళుటకు అంగీకరించును.”

“అతనిని ఏ దేశమునకు తీసికొనిపోయిననేమి? అతడు తిరిగి ఇచ్చటకు రాడుననమ్మక మేమియున్నది?”

“అందులకొక చక్కని ఉపాయమున్నది. అతనిపూర్వ జీవితమునకు సంబంధించిన వివరములను మనము తెలిసికోవలయును. రెండవనేరగానికి సంబంధించిన విషయములు కొన్ని మనకు తెలిసినచో, ఈ దేశములోనుండుట చాల అపాయకరమను విషయమును ప్రోవిస్ కు సచ్చ చెప్పవచ్చును.”

“మంచిది. అతనిజీవిత విశేషములను తెలిసికొందము.”

“మిత్రమా! ఇంక అతనివద్దనుండి సొమ్ము ఏమాత్రము తీసికోరాదని నీవు నూటికినూరుపాళ్ళు నిశ్చయించుకొన్నవా?”

“అవును. నీవు నా స్థానములోనున్నను అదే నిశ్చయమునకు వచ్చియుండెడివాడవు కదా.”

“అతనితోడి సంబంధమునకు సంపూర్ణముగ తెగతెంపులుచేసికొనుట అవసరమని నీవు గట్టిగా నమ్ముచున్నావా?”

“ఆప్రశ్న నాకెందుకు వేసినావు?”

“అతడు నీపట్లగల ప్రేమతో తనప్రాణమునకైన తెగించి ఇచ్చటకు వచ్చినాడు. కావున సాధ్యమైనంతవఱకు నీవతని ప్రాణమును రక్షింపవలయును. అందువలన నీవు మొట్టమొదట అతనిని మఱియొక దేశమునకు తీసికొనిపోవుట ముఖ్య కర్తవ్యము. తరువాత నీవిషయమునుగూర్చి మన మిరువురముకలసి ఆలోచింతము.”

“మఱి అతని పూర్వ జీవితమునుగూర్చి తెలిసికొనుట ఎట్లు? నాకు తెలిసినంతవఱకు ఒక్కమార్గము మాత్రమే కనబడుచున్నది. అది అతనిని సూటిగ, స్పష్టముగ అడుగుటయే.”

“అవును. అడుగుము. ఉదయకాల భోజనమునకై ఆతఁడొచ్చటకు వచ్చునుగదా? అప్పుడతని నడుగుము.”

తరువాత మేము నిదురింపబోతిమి. కాని నాకు నిదుర సరిగాపట్టలేదు. అందువలన తెల్లవాటినతరువాత లేచుసరికి నేను బాగుగ అలసిపోయి యుంటిని.

శెల్లవారిన తరువాత ఉదయకాలపు భోజనమునకై ప్రోవిస్ మా బసకు వచ్చెను. అతడుభోజనముచేయుచు నాతో నిట్లనెను: “నాయనా! నీవు గొప్ప శౌరవనీయునివలె సంచరింప వలయునని నేను గట్టిగా అభిప్రాయపడుచున్నాను. అందువల్ల నీవు వెంటనే నేనిచ్చిన పుస్తకములోని నోట్ల నుపయోగించుట ప్రారంభింపవలయును. ఇప్పుడు నేను, నీవు నివసించుచున్న గృహములు మనకు తాత్కాలిక నివాసస్థానములు మాత్రమే. అందువలన మనము వెంటనే మనోహర భవనము నొకదానిని సంపాదింపవలయును. అందు మనము నివసింపవలయును.”

అతని భోజనము ముగిసెను. అంతట నేను అతనితో నిట్లుంటిని: “నిన్న మేము నిన్ను నీ బసలో దిగవిడచి వచ్చిన తరువాత నా మిత్రున కొక విషయము చెప్పినాను. నీవు చిత్తశి న్తేలలో మఱియొక నేరగానితో పోరాడుచుండగా సైనికులు చూచియున్నారు గదా! ఆ సంగతి జ్ఞాపకమున్నదా? ఆ విషయమునే నా మిత్రునకు చెప్పినాను.”

“జ్ఞాపకమున్నది! జ్ఞాపకమున్నది!”

“మేము అతనిని గూర్చియు నిన్ను గూర్చియు తెలిసికొ గోరుచున్నాము. నేను నిన్న రాత్రి చెప్పిన విషయము తప్ప, నిన్ను గూర్చిగాని, నీ మిత్రుని గూర్చిగాని మఱి యింక నేమియు తెలిసికొనకుండుట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. మిమ్ములనుగూర్చి

యింకను ఎక్కువ విషయములు తెలిసికొనుటకిది తగిన సమయము కాదా!”

కొంచెముసేపు ఆలోచించిన తరువాత అత డిట్లనెను: “పిప్ యొక్క మిత్రుడా! రహస్యములను వెలిపుచ్చినని నీవు ప్రమాణము చేసియుంటివి. జ్ఞప్తియందున్నదా?”

“తప్పక ప్రమాణమును నిలబెట్టుకొందును.” అని హెర్బర్టు అనెను.

“నీ ప్రమాణము నేను చెప్పు విషయముల కన్నింటికి వర్తించును.”

“తప్పక వర్తించును” అని హెర్బర్టు అనెను.

తరువాత ప్రోవిస్ తన కథ నిట్లు చెప్పసాగెను:

“మిత్రులారా! నా జీవిత మొక పెద్ద కావ్యము కాదు, నవలకాదు. నా కథను మీకు కొన్ని ముక్కలలో చెప్పగలను. పిప్ నాకు మిత్రుడై ప్రభుత్వమువారు నన్ను ఆస్ట్రేలియాకు పంపు వఱకు నా జీవితము జైలులో, జైలు బయట జైలులో జైలు బయట, జైలులో జైలు బయట అని చెప్పవలసియున్నది.”

ప్రభుత్వమువారు నన్ను ఉరితీయలేదన్న మాటయేగాని నేను ఎన్నో బాధల సనుభవించినాను. అధికారులు నన్ను తిట్టినారు. కొట్టినారు, కడు తీవ్రముగ హింసించినారు. ఒక పట్టణము నుండి మఱియొక పట్టణమునకు తీసుకొనిపోయినారు. ఒక ప్రదేశమునుండి మఱియొక ప్రదేశమునకు తఱిమినారు. నా జీవితమంతయు కష్టముల మయమని చెప్పవలెను.

నేను ఎక్కడ పుట్టినానో నాకే తెలియదు. నాతలిదండ్రు
 లెవరో నాకు తెలియదు. నా పేరు అబెల్ మాగ్విచ్ అని
 ఎట్లు వచ్చినదో నాకసలు తెలియదు. చిన్నప్పటి విషయము
 లేవియు నాకు తెలియవు. నాకు జ్ఞాపకమున్న మొదటి విశేష
 మేమనగా ఆకలిబాధకు తాళజాలక టర్నిప్పులు దొంగిలించుట.
 అప్పుడు నేను పట్టుబడి కఠినముగా శిక్షింప బడినాను. అప్పటి
 నుండి నేను వేర్వేరు ప్రదేశములలో తిరుగసాగినాను. బిచ్చ
 మెత్తు కొనుట, దొంగతనము చేయుట, జైలు శిక్ష ననుభ
 వించుట, పని దొరకి నప్పుడు పనిచేయుట నా కార్యక్రమములలోని
 ముఖ్యాంశము లయ్యెను. క్రమ క్రమముగా నేను పెరిగి పెద్ద
 వాడనైతిని.

ఇప్పుడింక నేను అసలు విషయములలోనికి వచ్చుచున్నాను.
 ఇది జరిగి ఇరువది సంవత్సరములకు పైగా నైనది. ఒక చోట
 గుఱుపు పందెములు జరుగు చుండెను. అచ్చట నాకొక మనుజు
 నితో పరిచయమయ్యెను. అతనిప్పుడు కనబడినచో పొడిచివేయు
 దును. ఆ దుర్మార్గునిపేరు కాంపేసన్. చిత్తశి నేలలలో నేను
 పోరుచున్నది ఆ కృతఘ్నునితోనే, అప్పుడే సైనికులు నన్ను
 చూచి యుండిరి.

అతడు వట్టి మోసగాడు. దొంగనోట్లు మాచ్చుట,
 పోర్జరీ చేయుట, మోసము చేయుట మున్నగునవి అతని కార్య
 క్రమములలోని కొన్ని ముఖ్యాంశములు. అతనికా పనులు చేయు
 టలో సాహాయ్యము చేయుట కొకడు అవసరమై యుండెను.
 అందువలన తనవద్ద పనిచేయ వలసినదని అతడు నన్ను ఆర్థించెను.

విధి లేక నే నందుల కంగీకరించితిని. మఱి నేను కడు బీదవాడను. అందువలన నే నతని ప్రభావమునకు లోబడి పోతిని.

నేను అతని కెప్పుడును ఋణపడి యుండసాగితిని. అతని కెప్పుడును పని చేసిపెట్టు చుంటిని. ఎప్పుడును అపాయములలో తలదూర్చు చుంటిని. అతడు నాకంటె చిన్నవాడు; తెల్లివైన వాడు. అందువలన అన్ని అపాయకరమైన పనులు నాచే చేయించు చుండెడివాడు. లాభము మాత్రము తాను పొందు చుండెడివాడు.

అతనితోబాటు ఆర్థర్ అను యువకుడొకడుకూడ నుండెడివాడు. అతడా యువకునిగూడ మోసగించు చున్నట్లు గ్రహించితిని. కాని నేను గుణపాఠము నేర్చుకొలేదు. అతనికి శాలీ అను పేరుగల భార్య కలదు. అయినను అతడు ఒక ధనికు రాలిని ప్రేమించుచున్నట్లు నటించు చుండెడివాడు. ఆమె వద్ద నుండి పెద్ద పెద్ద మొత్తములను లాగు చుండెడివాడు. ఆ విషయ మునుగూడ నేను గ్రహించితిని. అయినను నేను గుణపాఠము నేర్చుకొలేదు. నే నతని చేతిలోని కీలుబొమ్మవలె పనిచేయు చుంటిని.

ఒకనాడు దురదృష్ట వశమున నేను పట్టుపడి శిక్ష ననుభవించితిని. తరువాత రెండు, మూడుసార్లు నన్ను పట్టుకొనిరి గాని, సాక్ష్యము లేనందున వదల్పివై చిరి. మఱియొకనాడు పోలీసునారు నన్ను, కాంపేసన్ నుగూడ పట్టుకొనిరి. అప్పుడు అతడు ద్రోహ బుద్ధితో ప్రవర్తించెను. అతడు తనతరపున ప్రత్యేకముగ న్యాయ వాదిని పెట్టుకొనెను. నాతో తనకెట్టి సంబంధమును లేదనెను. అప్పుడే నాకు న్యాయవాది జాగర్సుతో పరిచయమాయెను.

కాంపేసన్ గౌరవనీయుడు. పాఠశాలకుపోయి చదువు
కొన్నాడు. నేను అనామకుడను. సంస్కారము లేని
వాడను సాక్ష్యము నాకు వ్యతిరేకిముగ నుండెను. కాంపే
సన్ తా నెట్టి నేరము చేయలేదనియు, అంతకు నేనే బాధ్యుడ
ననియు చెప్పెను. కోర్టువారంతయు విచారణ చేసి
కారాగారపు టోడల్లో నేను పడునాలుగు సంవత్సరములు
గడప వలయుననియు, కాంపేసన్ ఏడు సంవత్సరములు
గడపవలయుననియు తీర్పు ఇచ్చిరి. కాంపేసన్ ద్రోహబుద్ధికి
నేను మంశిపడితిని. కాని ఏమి లాభము? చేతులు కాలిస
తులవాత ఆకులుపట్టుకొనుట వలన లాభమేమియున్నది?

ప్రభుత్వమువారు మమ్మిరువురను ఒకే కారాగారపు
టోడల్లో బంధించినారు. అతడు చేతికి చిక్కినచో చంపివేయ
వలయునని నేను నిశ్చయించుకొన్నాను. కాని అతడు ఎంతకును
చిక్కలేదు. అతడు నాకు కనబడునప్పటికి చాలకాలమైనది. ఒక
నాడు నేను అతని వెనుకనేపోయి బుగ్గమీద గట్టిగా కొట్టినాను.
అతడు వెనుకకు తిరుగవలయునని అటులచేసినాను. కాని అది
కాదులు నేను చేసిన పనిచూచి శిక్షగా నన్నొకచోట బంధించి
నాడు. కాని నేను అందుండి తప్పించుకొని బయటపడినాను.
సమద్రమున నీన తీరమును చేరుకొన్నాను.

పిప్ సన్ను మొట్టమొదట చూచినపుడు నేను శ్మశాన
ములో దాగుకొని యుంటిని. మఱునాడు పిప్ నాకు దయతో
సాహాయ్యము చేసినాడు. మఱియొక నేరగాడుకూడ తప్పించు
కొని వచ్చినాడను విషయమును నేను పిప్ వద్దనుండియే తెలిసి
కొంటిని. పిప్ చెప్పిన వర్ణముగట్టి ఆ నేరగాడు కాంపేసన్ అని

నిర్ణయించుకొంటిని. ఇంక కారాగారపుటోడలో నున్నచో నా చేత మరణము తప్పదని భావించి అతడు తప్పించుకొని వచ్చి యుండవచ్చునని భావించితిని. నేను తప్పించుకొని వచ్చినానన్న విషయమతనికి తెలియదు ! నే నతనికొక కంతయు వెదకితిని. చివరకతనిని పట్టుకొంటిని. నేనతనిని హత్య చేయవలయునను కొంటిని. కాని అంతలో నేనికులువచ్చినారు. వారు మమ్ముల నిరువురను పట్టుకొని తీసికొని పోయినారు. మమ్ము కోర్టులో హాజరు పఱచినారు. ఈసారికూడ ఎప్పటివలె నాకే అన్యాయము జరిగినది. నాకు భయపడి అతడు పాటిపోయినాడను నుద్దేశ్యముతో కోర్టువారతనికి తేలికశిక్ష విధించిరి, నన్ను శ్రంఖలములతో బంధించి జీవితాంతము వఱకు ప్రవాస శిక్ష విధించి ఆస్థ్రేలియాకు పంపిరి. నేనిచ్చటకువచ్చి పట్టుబడినచో మరణ శిక్ష విధింతురను విషయము నాకు తెలియును. అయినను ప్రాణమునకు కేగించి నేనిచ్చటకు వచ్చినాను.”

“అతడు మరణించినాడా ?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“ఎవరు ?”

“కాంపేసన్.”

“తరువాత అతడేమైనాడో నాకు తెలియదు.”

హెర్బర్టు పెస్సెలితో నొకపుస్తకము అట్టమీదనేమో వ్రాయుచుండెను. వ్రాయుట పూర్తియైన తరువాత అతడో పుస్తకమును మెల్లన నా వద్దకు నెట్టెను. ఆ సమయమున ప్రోవిస్ చుట్ట కాల్చుకొనుచు కుంపటివంక చూచుచుండెను.

ఆ అట్టమీద ఈ విధముగా వ్రాయబడియుండెను: “ఆర్థ్ అను సతడే హవిషమ్కస్య సవసోదకుడు. ఆమెను మోసగించిన ప్రయుడే కాంపేసన్.”

ఆ విషయమును చదివినతరువాత నేనా పుస్తకమును ప్రక్కకు నెట్టివై చితిని. మేమేమియు మాట్లాడలేదు. ప్రోవిస్ ఇంకను చుట్టకాల్చుకొనుచునే యుండెను.

23

నాటి సాయంకాలము ప్రోవిస్ తనబసకు వెళ్ళిపోయెను. అప్పుడు నేను హెర్బర్బుతో నిట్లంటిని. “నేను ఇంగ్లండునువీడి వెళ్ళిపోవుటకుముందు ఒకసారి హవిషమ్కస్యను, ఎస్టెలాను కలసి కోవలయును.” అందుకు హెర్బర్బు అంగీకరించెను. మఱునాడు నేను రిచ్చండుకు బయలుదేరిపోతిని.

నేను బ్రాడ్లీ గృహమును చేరుకొంటిని. అక్కడ ఎస్టెలా చెలికత్తె కసబడి ఎస్టెలా ఇంటలేదని చెప్పెను.

“ఎక్కడకు వెళ్ళినది?”

“మామూలుగనే హవిషమ్కస్య ఇంటికి వెళ్ళినది.”

“మామూలుగకాదు. ఏలయస నేను లేకుండ ఆమెవెళ్ళు అలవాటులేదు. ఆమె ఇక్కడ కెప్పుడు తిరిగివచ్చును?”

“ఒకవేళ ఆమె తిరిగివచ్చినచో కొద్దికాలము మాత్రమే ఉండుననుకొందును.”

నాకు ఏమియు అర్థముకాలేదు. నేను నిస్పృహతో
లండనులోని నా బసకు తిరిగివచ్చితిని.

నేను, హెర్బర్టు మఱియొకసారి మాట్లాడుకొంటిమి.
నేను హవిషమౌకస్య ఇంటికిపోయి తిరిగివచ్చినటకు ప్రోవిస్ విదేశ
ప్రయాణమునుగూర్చి అతనికి చెప్పరాదని మేమిరువురము నిశ్చ
యించుకొంటిమి. అంతవఱకు ప్రోవిస్ తో ఏమిచెప్పవలయునను
విషయమునుగూర్చి మేము ఆలోచింపవలయు ననుకొంటిమి.
“నీవు చాలా అపాయమునకు లోనై యున్నావు. కాపున మనము
కొంతకాలము విదేశములలో నుండుటమంచిది” అని చెప్పవల
యునా? లేక “నేనెన్నడును విదేశములకు పోయియుండలేదు.
ఇప్పుడు పోవలయునని యున్నది. నాతోకూడరమ్మ” అని చెప్ప
వలయునా? ఈ రెండింటిలో ఏవిషయమును చెప్పవలయునో
మా మిత్రుల మిరువురము తేల్చుకొనవలసియున్నది.

మఱునాడు నేను నాబావ జోనుచూచుటకై పోవలయు
నన్నట్లు నటించుకొనితిని. నేను ఎంతనీచుడను! జోపట్ల ఎంతటి
నైశ్యమునైన ప్రసక్తిించుటకు నేను తగినవాడనే! నేను లేనిసమ
యమున ప్రోవిస్ చా: జాగ్రత్తగ నుండవలయుననియు, హెర్బర్టు
అతనిని సంరక్షించుచుండుననియు చెప్పితిని. నేను ఒక్కరాత్రి
మాత్రమే ఇంకొకరిననుండను.

నేను కోచిలో పెందలకడ ప్రవేశించి హవిషమౌకస్య నివ
సిండుచున్న పట్టణమునకు పోతిని. ఉదయకాల భోజనసమయము
నకే కోచి “బ్లూబోర్” హోటలునుచేరుకొనెను. నేను కోచిలో
నుండి దిగితిని.

అచ్చట నాకు డ్రమ్మల్ కనబడెను. అతడనిన నాకు తీవ్రమగు అసహ్యముకదా! అతడు నన్ను చూడవట్లు సరింప సాగెను. నేనును అతనిని చూడవట్లు సరింపసాగితిని. మేమిరువురము ఒకే భోజనశాలములోనికి పోతిమి, కాని మాట్లాడుకొన లేదు. అతని నాపట్టణములో చూచుచున్నందుకు నేనెంతయు బాధపడసాగితిని. ఏలయన అతడచ్చటకు ఎందులకు వచ్చినాడో నాకు బాగుగ తెలియును.

కడకు నేనే అతనిని పలుకరించితిని.

“ఓహో! నీవా? ఎట్లున్నావు? ఇంతవఱకు నీవెవ్వరవో అనుకొన్నాను” అని అతడనెను.

అంతట నేను అతని ప్రక్కనే కూర్చుంటిని.

“నీవిప్పుడేవచ్చినావా?” అని అతడు ప్రశ్నించెను.

“అవును.”

“ఈ ప్రాంతము వట్టిగొడ్డుప్రాంతము. ఇది మీప్రాంత మీ అనుకొందును.”

“అవునవును. ఇది మీ ప్రాంతమువలెనే ఉండునని కొందఱు చెప్పగావిన్నాను.”

“ఏ మాత్రము కాదు.”

అతడు తన బూట్లవంక చూచుకొనెను. నేను నాబూట్ల వంక చూచుకొంటిని. తరువాత సతడు నా బూట్లను చూచెను. నేను అతని బూట్లను చూచితిని.

“నీ విచ్చటకువచ్చి చాలా కాలమైందా?” అని ప్రశ్నించితిని.

“అవును. వినుగుపుట్టుచున్నది.”

“ఇచట ఇంకను చాల కాలముందువా?”

“చెప్పలేను. నీవు?”

“చెప్పలేను.”

అంతట సతడు ఒక సేవకుని పిలిచి యిట్లనెను: “నా గుఱ్ఱము సిద్ధముగ నున్నదా?”

“సిద్ధము చేసినానయ్యా!”

“ఇటువినుము. యువతీమణి నేడు స్వారీచేయదు. వాతా వరణమేమియు బాగుండలేదు.”

“చి త్తము. అయ్యా!”

“నేనిచట భోజనము చేయను. యువతీమణి ఇంటి వద్ద భోజనము చేయబోవుచున్నాను.”

“చి త్తము. అయ్యా!”

అంతట డ్రమ్ముల్ నావంక విజయగర్వముతో చూచెను. తరువాత మేమిరువురము మాట్లాడుకొంటిమి. కాని ఆ సంభాషణ మాకిరువురకు గూడ రుచికరముగ లేకుండెను. ఎట్టకేలకు నేను విసుగెత్తి బయటకు పోతిని.

నేను తిన్నగా పోయి హవిషమ్ కన్య గదిలో ప్రవేశించితిని. అప్పుడొక మె కుప్పటివద్ద కూర్చుండి యుండెను ఎట్టెలా ఆమె పాదముల వద్ద కూర్చుండి ఏదో అల్లికపని చేసుకొనుచుండెను. నన్ను చూడగానే వారొకరి మొగమువంక యొకరుచూచుకొనిరి. వారు నాలోని మార్పును గ్రహించినట్లుండెను.

“పిప్! నీవు ఏగాలి కిచ్చటకు కొట్టుకొని వచ్చినావు?” అని హవిషమ్ కన్య అనెను.

“నేను నిన్న రిచ్చండుకు పోయియుంటిని. ఎట్టెలాతో మాట్లాడవలయునని తలచితిని. కాని ఆమె నెవ్వరో యిచ్చటికి కొట్టుకొని వచ్చినారని తెలిసింది. అందువలన ఇచ్చటకు వచ్చి నాను.”

అంతట నామె నన్ను కుర్చీమీద కూర్చుండ వలసినదిగా సంజ్ఞ జేసెను. అప్పుడు నేను సాధారణముగ ఆమె కూర్చుండెడి కుర్చీమీద కూర్చుంటిని. తరువాత నిట్లుంటిని: “నేను ఎట్టెలాకు పోదలచుకొన్న విషయము నిపుడు నీ ముందే చెప్పెదను. అది నీకు ఆశ్చర్యమును గొల్పును. అయిష్టముగను నుండదు. నేను నీవు ఎన్నడును అనుకోనంత సుఖముగ నున్నాను. నాకు సహాయము చేయుచున్న వారెవరో కనుగొన్నాను. కాని అందువలన నాకీర్తి ప్రతిష్టలు మున్నగునవి పెరుగవు. ఇంక దానిని గురించి వివరముగ చెప్పకుండుటకు కొన్ని కారణములు గలవు. అది నా రహస్యముకాదు. మఱియొకరి రహస్యము.”

“అది నీ రహస్యము కాదా, మఱియొకరి రహస్యము తరువాత?” హవిషమ్ కస్య అనెను.

“నీవు నన్ను మొదట ఇచ్చటకు రప్పించినావు. నీ ఇష్టము వచ్చినట్లు నన్ను ఉపయోగించుకొన్నావు”

“ఓ! పిప్!”

“మఱి జాగ్రత్త.....”

“జాగ్రత్తకు ఆ సంగతి ఏమియు తెలియదు. అతడు నా న్యాయవాది అగుటయు, నీకు సహాయము చేసినవారి న్యాయవాది అగుటయు కాకతాళీయము మాత్రమే అతని

కటువంటి సంబంధము పలువురితోనున్నది. అందు ఆశ్చర్యకరమైన విషయ మేమాత్రము లేదు.”

“నాకు సాహాయ్యము చేయుచున్నవారు మీరే అని భావించును. ఆ పొరపాటు అభిప్రాయమును ప్రోత్సహించినారు.”

“అవును.”

“అటులచేయుట న్యాయమేనా? అది నిర్దయకాదా?”

“నే నెవ్వరిని? దయచూపుటకు నేను ఎవరిని?”

“నేను మీ మీద ఫిర్యాదుగా అని చెప్పలేదు.”

“సరిసరి. తరువాత ?”

“నేను విషయ సేకరణకొఱకుమాత్రమే అడిగినాను. అది అటుండనిమ్ము. మఱి నీ బంధువులను ఎందుకు శిక్షించుచున్నావు?”

“నా చరిత్ర ఏమి? ఎవరి కర్మకు ఎవరు కర్తలు?”

“నేను లండనుకు పోయిన తరువాత నీ బంధువుల కుటుంబము వారితోబాటు నివసించుట తటస్థించినది. వారి సంగతి నాకు పూర్తిగ తెలియును. నీవు నన్నుగుఱించి ఏమనుకొన్నను సరే. వారినిగూర్చి నీకు చెప్పవలసియున్నది. నీవు మత్తయి పోకెట్కు, అతని కుమారుడు హెర్బర్టుకు తీరి అన్యాయము చేయుచున్నావని నిష్కర్షగ చెప్పవలసి యున్నది.”

“వారు నీకు మిత్రులు.”

“అవును. వారు నాకు మిత్రులైనారు.”

“వారికేమి చేయమందువు?”

“నీవు హెర్బర్టుకు ధనసాహాయ్యము చేయవలసియున్నది. కాని నీవు సాహాయ్యము చేయుచున్నట్లతనికి తెలియరాదు.”

“అతనికి తెలియకుండు ఎందులకు చేయవలయును?”

“రెండు సంవత్సరముల క్రిందటనే నే నతనికి తెలియకుండు సాహాయ్యముచేయ ప్రారంభించినాను. ఇప్పుడు నేను సాహాయ్యము చేయు పరిస్థితిలో లేను. కావున ఇదివఱకువలెనే అతనికి సాహాయ్యమందుట అత్యవసరమైయున్నది. నే నిప్పు డెందుకు సాహాయ్యము చేయలేనను విషయమును వివరించి చెప్పుటకు వీలులేదు. అది మఱియొకరిరహస్యమునకుసంబంధించియున్నది.”

కొంచెముసేపు ఆలోచించిన తరువాత ఆమె ఇట్లనెను: “ఇంక ?”

కాని నే నేమియు సమాధానము చెప్పకుండు ఎట్టెలా వంక తిరిగి యిట్లంటిని: “ఎట్టెలా! నేను నిన్ను ప్రేమించుచున్నానను విషయము నీకు బాగుగ తెలియును. నేను నిన్ను చాలకా మునుండి గాఢముగా ప్రేమించుచున్నాను. విషయము నీకు తెలియును. ఈ సంగతిని నేను నీకు చాలకాలము క్రిందటనే చెప్పియుండవ సిగది. కాని హావిషమకన్యనుగూర్చి పొరపాటు అభిప్రాయపడుటవలన నేను చెప్పలేదు. మనమిరువురము భార్యా భర్తలు కావలయునని గాఢముగ వాంఛించున్నదని నేను తెలిపితిని. నీకు న్యాయత్రయము లేదను వృద్ధేశ్యముతో నేను చెప్పలేదు. కాని ఇప్పుడు చెప్పక తప్పదు.”

ఎట్టెలా తన అడ్డముగా ఊపెను.

నే నింకను ఇట్లంటిని: “నాకు తెలియదు? నాకు తెలియదు! ఎట్టెలా! నీవు నాదానినని పిలుచుకొను అవకాశము నాకు

లేదను విషయము తెలియును. నా భవిష్యత్తు ఎట్లుండునో నాకు తెలియదు. అయినను నేను నిన్ను ప్రేమించుచున్నాను. నేను మొట్టమొదట ఈ గృహములో చూచినప్పుడే నుంజీయు నిన్ను ప్రేమించుచునే యున్నాను.”

ఎస్టెలా మరల తన అడ్డముగా ఊపెను.

అంతట నేను హవిషమేకస్య ప్రవర్తనను తీవ్రముగ నిరసించుచు మాట్లాడితిని. అప్పుడు హవిషమేకస్య తన చేతిని హృదయము మీద పెట్టుకొని నాచంక, ఎస్టెలావంక చూడసాగెను.

పిమ్మట ఎస్టెలా కడు ప్రశాంతముగ నిట్లనెను: “నీవు నిన్ను ప్రేమించు చున్నానని చెప్పుచున్నావు. దాని భావమేమో నాకు తెలియదు. నేను దానిని మాటల ప్రోగుగ మాత్రమే స్వీకరించు చున్నాను. నీ మాటలకు నా హృదయము స్పందించుట లేదు. అసలవి అందులో ప్రవేశించుట లేదు. నీ మాటల నసలు నే నేమాత్రము లెక్కచేయుట లేదు. ఆ విషయమునుగూర్చి నిన్ను హెచ్చరించుటకు ప్రయత్నించినాను. లేదా?”

“అవును.”

“అవును. కాని నీవా హెచ్చరికను స్వీకరింపలేదు. నా యుద్దేశ్యమది కాదను కొన్నావు. నీ వట్లు తలంచినావా లేదా?”

“నీ యుద్దేశ్య మచియని నే నెట్లనుకొందును. నీవు యువతివి; అందమైనదానవు. ఎస్టెలా? అది ప్రకృతి విరుద్ధమైనది.”

“అది నా ప్రకృతిలో నున్నది. నాలో నేర్పడిన ప్రకృతిలో నున్నది. నీకు ఇతరులకు మధ్య చాల తేడా ఉన్నది. అందువలననే ఇంతగా చెప్పినాను. నేనింక చేయగలిగినది ఏమియు లేదు.”

“డమ్ముల్ ఈ పట్టణములోనే యున్నాడు. అతడు నీ వెంటపడి తిరుగు చున్నాడన్నమాట నిజమే కదా!”

“అవును, నిజమే.”

“అతనిని నీవు ప్రోత్సహించు చున్నావు. అతనితో బాటు గుఱ్ఱపు స్వారీ చేయుచున్నావు. నే డతనితో కలిసి భోజనము చేయ నున్నావు. ఇవి అన్నియు నిజమేనా?”

ఆ విషయములన్నియు నాకు తెలిసినందున కామె ఆశ్చర్య పడుచు, “నిజమే” అని యనెను.

“ఎట్టెలా? నీ వతనిని ప్రేమింప లేవే!”

“నేనేమి చెప్పినాను? నీకంత చెప్పిన తరువాతగూడ నేను చెప్పునదొకటి, ఉద్దేశ్యము వేటొకటి అని భావించు చున్నావా?”

“ఎట్టెలా! నీవతని నెన్నటికిని వివాహము చేసి కొనివా?”

“నేను నీ కెందుకు నిజము చెప్పకూడదు? నాకు అతనికి వివాహము కాబోవు చున్నది.”

ఆ మాటలకు నాకు అపరిమితముగ విచారము కలిగిం చెను. కాని నన్ను నేను అదుపులో పెట్టుకొంటిని.

ఎట్టకేలకు ఇట్లంటిని: “ప్రియమైన ఎట్టెలా! ప్రియాతి ప్రియమైన ఎట్టెలా! హవిషమేకస్య మాటలువిని అగువంటి? పని చేయకుము. నన్ను శాశ్వతముగ వదిలివేయుము. నీ వట్లు చేసి నావను విషయము బాగుగ తెలియును. కాని సరియైన వానిని ఎన్నుకొని వివాహము చేసికొనుము. నిన్ను పరి పరి విధముల ప్రశంసించు వారెందఱో నున్నారు. నిన్ను హృదయపూర్వకముగ ప్రేమించు చున్నవారు కొందఱున్నారు. వారి నందఱను అచమా నించుటకుగాను హవిషమేకస్య నిన్నా వ్యర్థునకేచ్చి వివాహము

చేయవలయునని సంకల్పించుకొని యున్నది. నావలె నిన్ను గాఢముగ ప్రేమించుచున్నవాడు మఱియొకడుండ వచ్చును. అతనిని వివాహ చేసికొనుము. నే నప్పుడు నీ చర్యను సహింపగలను.”

“నేనతనిని వివాహము చేసికొనబోవుచున్నాను. వివాహమునకు కావలసిన పనులన్నియు జరుగుచున్నవి. త్వరలోనే నా వివాహము జరుగును. నీవు అనవసరముగ నా పెంపుడుతల్లి పేరు నెందులకిందు తెచ్చెదవు? ఇది నేను స్వయముగా చేసికొన్న నిర్ణయము.”

“ఎట్టెలా? ఇది నీ స్వంతనిర్ణయమా? పనికిమాలిన వానిని చేసుకోదలచుట నీ నిర్ణయమా?”

“ఆమూటలెందులకు? నేనొక నిర్ణయమునకు వచ్చినాను అంతయు నైపోయినది. నేను బాగుగనే జీవింతును. అటులనే నా భర్తకూడ. నేనప్పుడప్పుడే వివాహము చేసికోరాదనియే హవిషమకస్య అభిప్రాయపడుచున్నది. కాని నేనింతవఱకు గడపిన జీవితముతో నాకు విసుగెత్తిపోయినది. అందువలన నేను జీవితవిధానమును మార్పుకొన దలచుకొన్నాను. ఇంక నేమియు మాట్లాడకుము. మనము ఒకరినొకరము అర్థముచేసికోలేము.”

“అతడు వట్టిపశువు! వట్టిపశువు!” అని నేను నిస్పృహతో నంటిని.

“నేనతనివద్ద దేవతవలెనుండునని భయపడకుము. ఇదిగో నా హస్తము. మనమింక విడిపోదము” అని ఎట్టెలా అనెను.

నా కన్నీరు ఆమె చేతిమీద పడుచుండగా నేనెట్లంటిని :
“ఓ ఎట్టెలా! నేను ఇంగ్లండులో తల ఎత్తుకొని తిరుగుచు నిన్ను డ్రమ్మర్ భార్యగా ఎట్లు చూడగలను?”

“అవి ఏమిమాటలు ? కాలము గడచుచున్న కొలది అంతయు సమసి పోవును.”

“ఎప్పుడికిని కాదు, ఎన్నెలా !”

“ఒక్క వారమురోజులలోనే నేను నీ మనస్సులోనుండి మాయమగుదును.”

“నా మనస్సులోనుండి మాయమగుటయూ ! ఎన్నటికిని కాదు! ఎన్నటికిని కాదు ! నీవు నాలోని భాగమవు. నీవు నా ప్రతి అణువులోను నున్నావు. నీవు లేనిదే నేను లేను. నేను ఏ పని చేసినను నీవు ఉన్నావు. నా జీవితాంతమువఱకు నీవు నాలోనే యుండువు. ఈ వియోగములో నేను నీ మంచినే జ్ఞప్తియందుంచు కొందును. భగవంతుడు నిన్ను ఆశీర్వాదించును గాక ! భగవంతుడు నిన్ను త్షమించునుగాక !”

అట్లని నేనామె హస్తమును ముద్దుపెట్టుకొంటిని. పిమ్మట బయటకు పోతిని.

కోచిలో ప్రయాణము చేయవలయునన్న నేను “బ్లూ బోర్” హోటలునద్దకు పోవలయును. అచ్చట నాకు డ్రమ్మల్ కనబడవచ్చును. అతనిని చూచుటకుగాని, అతనితో మాట్లాడుటకుగాని నాకేమాత్రము ఇష్టములేదు. అందువలన నేను నడచియే లండను మహానగరమునకు పోవలయునని నిర్ణయించు కొంటిని. వెంటనే నేను ఆ ఆలోచనను అమలులో పెట్టితిని.

నేను లండను వంతెనను దాటునదికి ఆర్థరాత్రి దాటి పోయెను. ఎట్టకేలకు నేను ఇల్లు చేరుకొంటిని. నడచుటవలన నా బట్టన్నయు మట్టికొట్టుకొని యుండెను. అందువలన రాత్రి

కావలివాడు నన్ను సంశయముగ చూడసాగెను. అప్పుడు నే నతనికి నా పేరు చెప్పితిని.

అంతట నతస్థిట్లనెను: “నేను మొదట సం దేహించినమాట నిజమే. కాని యిప్పుడు నాసం దేహము తీసిపోయినది. అయ్యా! ఒక వార్తావహుడు వచ్చి ఈయు త్తరమునిచ్చినాడు. దీనినిచదివిన తరువాతనే ఇంటిలోనికి వెళ్ళవలసినదిగా చెప్పుమన్నాడు.” అప్పుడు నేను ఆశ్చర్యముతో నా యుత్తరమును తీసికొని, చింపి చదివితిని. అందిట్లుండెను: “ఇంటిలోనికి వెళ్ళవలదు.” అది వెమ్మిక్ వ్రాతయని వెంటనే గ్రహించితిని.

24

నేను వెంటనే వెనుకకు తిరిగిపోయి దూరముగా నున్న ఒక హోటలుకు వెళ్లితిని. అచ్చట ఒక గది తీసికొని అందు నిదురింపబోతిని. కాని నాకు సరిగా నిదురపట్టలేదు.

తెల్లవాతిన తరువాత లేచి ఏడు గంటలకు వెమ్మిక్ వద్దకు పోతిని. నన్ను చూడగానే అతడు, “హలో! పిప్! అయిన నీవు తిరిగి వచ్చినావన్నమాట!” అని యనెను.

“అవును, తిరిగి వచ్చినాను. కాని ఇంటికి మాత్రము వెళ్ళలేదు.”

“నీవు చేసిన పనికి చాలా సంతోషించుచున్నాను.” అని అతడనెను. ప్రోవిన్స్ పేరు చెప్పకుండా అతడింకను స్థిట్లనెను: “నేను

నీకా ఉత్తరము నెందులకు వ్రాసినానో తెలియునా? ఒకరు ఆస్ట్రేలియానుండి ఈ దేశమునకు తిరిగివచ్చినారను వార్త ప్రబలినది. అతనిరాకకొఱకు చాలమంది వేచియున్నారు. వారతనిని పట్టుకొని ప్రభుత్వమువారి కప్పగింపవలయునని తలచుచున్నారు. అతడు నీవద్దకు తప్పకవచ్చునని వారు ఊహించినారు. అందువలన వారు నీ బసకు కసిపెట్టిచూచుచున్నారు.”

“ఎవరు?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

కాని అతడు పేర్లు చెప్పలేదు.

“కాంసేసన్ అను పేరు వినియుంటినా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని

“అవును” అను అర్థమువచ్చునట్లు అతడు తలఁపెను.

“అతఁగిప్పుడు జీవించియున్నాడా?”

అతడు మరల తలఁపెను.

“అతఁగిప్పుడు లండనులో నివసించుచున్నాడా?”

అతడు మరల తలఁపెను.

తరువాత సతఁగిట్లనెను: “ఆస్ట్రేలియానుండి ఒక మనుజుడు తిరిగివచ్చినాడను విషయము తెలిసినతరువాత నేనేమిచేసితినో తెలియజెప్పెదను వినుము. మొదట నేను నీ నివాసస్థానమునకు పోతిని. అచ్చట నీవుగాని, హెబ్బర్టుగాని కనబడలేదు. అంతట నేను హెబ్బర్టు పనిచేయుచున్న వ్యాపారకార్యాలయమునకు పోతిని. అచ్చట సతనిని కలసికొని ఇట్లుచెప్పితిని: “పిప్ బసలో గాని, అతనిబసకు సమీపమునగాని ఒకరు నివసించుచున్న విషయము నీకు తెలియునా? తెలిసినచో పిప్ లేనపుడే అతని సచ్చట నుండి వేతొక ప్రదేశమునకు మార్చివేయుట అత్యవసరము.”

నా మాటల అర్థమును హెర్బర్టు గ్రహించెను. కాని ఏమిచేయుటకును అతనికి తోచకుండెను.

కాని కొంచెము సేపటి కతనికొక చక్కని ఆలోచన తట్టెను. 'నా ప్రియురాలు క్లేరా తన తండ్రితో కలిసి నదియొడ్డున నేయున్న ఒక గృహములో నివసించుచున్నది. అచ్చట రెండు గదులు ఖాళీగానున్నవి. కావున మనమనస్సులోని ఒకరు అచ్చట సురక్షితముగ కొంతకాలముండవచ్చును' అని అతడనెను. అతడా యింటి పూర్తి విలాసమునుగూడ నాకు చెప్పెను.

నేను ఆ ఒకరిని అచ్చట ప్రవేశపెట్టుటకు అంగీకరించితిని. అందుకు మూడుకారణములు గలవు. ఒకటి నీబసకు; ఆ యింటికి చాలదూరమున్నది. అందువలన నీకొంతకచ్చట నెవ్వరును చూడరు. నీవచటకు వెళ్ళకుండగనే హెర్బర్టు ద్వారమున అతని క్షేమ సమాచారములను తెలిసికోవచ్చును. మూడు, ఆ ఒకరిని సురక్షితముగ ఓడలో ప్రవేశపెట్టవలసి వచ్చినప్పుడు అతడచ్చట సిద్ధముగ నుండును."

వెమ్మిక్ మాటలు నాకెంతో సంతోషము కలుగజేయసాగెను. అందువలన నేను "ఇంకను చెప్పుము. ఇంకను చెప్పుము" అని యన సాగితిని.

వెమ్మిక్ ఇంకను ఇట్లు చెప్పసాగెను: "హెర్బర్టు వెంటనే ఆ ఒకరిని క్రొత్త బసలోనికి మార్పుటకు ప్రయత్నించెను. ఆపని ఎవ్వరికిని ఎట్టి అనుమానమును కలుగకుండ అత్యంత స్వల్పకాలములో జరిగిపోయెను. ఆ సమయమున నీ విచ్చట లేకుండుటయే చాల మంచిపనియైనది. ఇప్పటికి నేనుచేయవలసిన పనియంతయు పూర్తియైనది. ఇంక నేను ఏమి చేయవలసియున్నను సంతో

పముతో చేయుదును. అవసరము వచ్చినప్పుడు నిన్ను తప్పక కలసికొందును. నేటిరాత్రి నీవు ఆ ఒకరిని చూచుటకు పోవచ్చును. అందువలన నెట్టి అపాయమును ఉండదు. నీవు నీ బసకు వెళ్ళుటకు పూర్వమే ఆ పనిచేయవచ్చును. చీకటి పడు వఱకు నీవు నీ బసకు వెళ్ళకుండుట చాల మంచి పని.”

తరువాత సతడు నాకు ఆ ఒకరు నివసించుచున్న ఇంటి పూర్తి విలాసమును తెలిపెను. నేనా పగలంతయు వెమ్మిక్ గృహములోనే సుఖముగా నిదురించితిని.

రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు నేను, క్లేరా తన తండ్రితో కలసి నివసించుచున్న ఇంటివద్దకు పోతిమి. అచ్చటనున్న హెర్బర్టు కలసికొని లోపలకు తీసికొనిపోయెను. మేమిరువురము ఒక గది లోనికి ప్రవేశించితిమి.

అంతట హెర్బర్టు ఇట్లనెను: “ప్రియమిత్రమా! అంతయు బాగుగ నే యున్నది. అతనికి సంపూర్ణముగ సంతృప్తి కలిగినది. కాని అతడు నిన్ను చూడవలయునని తొందఱ పడుచున్నాడు. నా ప్రియురాలు తన తండ్రివద్ద నున్నది. ఆమె క్రిందకు వచ్చి వఱకు నీవిచ్చటనున్నచో నిన్నామెకు పరిచయము చేయుదును. తరువాత మనము పైకి పోవచ్చును.

తరువాత హెర్బర్టు క్లేరా తండ్రిని నిశితముగ విమర్శింప సాగెను. అంతలో ఇటువది యేండ్లసుందరి యొకర్త ఆ గదిలో ప్రవేశించెను. ఆమె చేత నొక బుట్టయుండెను. హెర్బర్టు ఆమె చేతిలోనుండి బుట్ట తీసికొనెను. పిమ్మట నన్ను ఆమెకు, ఆమెను నాకు, పరిచయము చేసెను. క్లేరాపట్ల నాకు సదభిప్రాయ మేర్ప డెను. ఆమెలో అనేక సుగుణము లున్నట్లు నాకు అర్థమయ్యెను.

కొంచెముసేపు ఆ గదిలో నున్న తరువాత క్షేరా మరల తండ్రి వద్దకు పోయెను.

అటుపిమ్మట నేను, హెచ్చుత్తు కలసి మేడపై గదులలో నున్న ప్రోవిస్ వద్దకు పోతిమి. ఆ గదు కిటికీలు నదివైపుకుండెను. ప్రోవిస్ నిర్భయముగ కూర్చుండి యుండెను. అతని మొగమున శాంతము తాండన మాడుచుండెను.

మేము మువ్వరము కుంపటివద్ద కూర్చుంటిమి. అప్పుడు నేను ప్రోవిస్ తో నిట్లుంటిని: “నీకు వెమ్మిక్ తెలివితేటలు యందు నమ్మకమున్నదా?”

ఆ ప్రశ్న కతశిట్లు సమాధానము చెప్పెను: “నాయనా! జాగ్రత్త కావిషయ మంతయు బాగుగ తెలియును. జాగ్రత్త సరియైన వనుకొన్న వానినే వెమ్మిక్ కు చెప్పును; చేయును.”

అప్పుడు నేను అతనికి వెమ్మిక్ మా కరువురకు చెప్పిన విషయముల నన్నిటినిచెప్పితిని. కాని కాంపేసన్ కు సంబంధించిన విషయములను మాత్రము చెప్పలేదు. ఏలయన ఆవిషయమును చెప్పినచో కాంపేసన్ ను చంపివేయవలయునను నుద్దేశ్యముతో బయటకు పోవచ్చును. ఆ విధముగా నతడు సర్వనాశనమునకు దారి తీయవచ్చును.

కొందఱు నా బసను కనిపెట్టి చూచుచున్నారు; ప్రోవిస్ కొంతకాలమువఱకు నా బసకు రారాదు; నేను ప్రోవిస్ కు కొంత కాలమువఱకు దూగముగా నుండవలయును; ప్రోవిస్ వీలు చిక్కగానే ఇంగ్లండునుండి విదేశములకు వెళ్లిపోవలయును. అవసరమైనచో నేనుకూడ అతనితోనే వత్తును; లేక తరువాత వచ్చి కలసికొందును; మున్నగు విషయము లతనికి తెలిపితిని.

అంతయు విన్నతరువాత నత శిట్లనెను: “ఁమ్మిక్ చేయు మిన్న ట్లెల్ల చేయుటకు నేను సంసిద్ధముగా నున్నాను.”

ఆ మాటలను విని నేనెంతయు సంతసించితినె.

తరువాత హెర్బర్టు ఇట్లనెను: “పిప్! మన మిరువైపుము పడవలనుచక్కగానడపుటలో సమర్థులము. సమయమునచ్చినపుడు మన మితనిని పడవలో కూర్చుండబెట్టి ఓడచద్దకుతీసికొనిపోవము. ఈలోపు నీవొక పని చేయవలయును. నీవు సదమీద ఒక పడవ నేర్పాటు చేసికొవలయును. వీలు చిక్కినప్పుడెల్ల నీ వా పడవను ఇటు నటు త్రిప్పుచుండవలయును. నీవు పడవను నడుపుచున్న దృశ్యమును పలువురు జనులు చూచుచుందురు. కొంతకాలమునకు వారిక అంగులో ప్రత్యేకత ఏమియుకనబడదు. కడకు వారు నీవొక చూచుటయే మాన్పిపెచ్చెదరు. అప్పుడు మన మితనిని తీసికొనిపోవచ్చును.”

హెర్బర్టు ఇచ్చిన సలహా చాల చక్కగా నుండెను నేను, ప్రోవిస్ కూడ ఆ సలహాను ఎంతయు అభినందించితిమి. ఆ సలహాను వెంటనే అమలులో పెట్టవలయునని మేము నిశ్చయించు కొంటిమి.

అంతటితో మా సమావేశము ముగిసెను, నేను ఇంటికి పోవుటకై తేచి నిలబడి హెర్బర్టుతో నిట్లంటిని: “మిత్రమా! నీవు నేను ఇప్పుడు కలిసి ఇంటికిపోవుట వారిచిహ్నము కాదు. మనములకు దారితీయవచ్చును. కనుక నేను వచ్చిన అంగింటకు నీవు ఇచ్చటనుండి బయలుదేలి రమ్మ.”

తరువాత ప్రోవిస్తో ఇట్లంటిని: “నన్నిచ్చట విడిచిపెట్టుట నాకేమాత్రము ఇష్టమైన పనికాదు. కాని ఈపుడు, ఏమియు నీవు

నా దిగ్గజకంటే ఇచ్చటనే సురక్షితముగ నుండువు. అందువలన నీ ఇచ్చటనే వదిలి వెళ్లుచున్నాను. గుడ్ బై.”

అప్పుడు ప్రోవిస్ ఇట్లనెను: “మనము తిరిగి ఎప్పుడు కలసి కొందుమో తెలియదు. నీవు ‘గుడ్ బై’ అని అనుట నా కిష్టముగా లేదు. ‘గుడ్ నైట్’ అని అనుము.”

“గుడ్ నైట్! హెచ్బర్ట్ మన యిరువురి మధ్య తిరుగు చుండును. నీ క్షేమ సమాచారముల నతడు నాకు తెలియజేయు చుండును. సమయము వచ్చినపుడు నేను సిద్ధముగా నుండునని నమ్ముము. గుడ్ నైట్! గుడ్ నైట్!” అని నే నంటిని.

నేను క్రిందకు దిగిపోవుచు వెనుకకు తిరిగి చూచితిని. నా కప్పుడు గుమ్మములో నిలబడియున్న ప్రోవిస్ కనబడెను. అతడు నా బసకు వచ్చిన మొదటిరాత్రి అతనిని చూడగనే జుగుప్స కలిగెను. కాని యిప్పు డతనిని వీడిపోవుచున్నందుకు నా హృదయ మెంతయు బాధపడసాగెను.

హెచ్బర్ట్ నా వెనుకనేవచ్చి ఇట్లుచెప్పెను: “ఈ గృహములో ప్రోవిస్ పేరు ప్రోవిస్ కాదు; కాంబెల్ అతనిపేరు.”

హెచ్బర్ట్ తెలివితేటలకు నేనెంతయు సంతసించితిని. తరువాత నేను క్లెరావద్ద సెలవుతీసికొని బయటకుపోతిని. నేను ఎట్టలాను తలుచుకొని విచారింపసాగితిని. మెల్లన ఇట్లుచేరుకొంటిని. నా కెవ్వరును కనబడలేదు. తరువాత నా గదిలో ప్రవేశించి మంచముపై పడుంటిని. కాని నాకు నిదురపట్టలేదు. మఱికొంచెము సేపటికి హెచ్బర్ట్ వచ్చెను. అతడుకూడ తనకెవ్వరును కనబడలేదని చెప్పెను.

మఱుచాడు నేను పడవకొఱకు విచారించి ఒకపడవను సంపాదించితిని. అప్పుడినుండి నేను సదిలో విలాసార్థము ఆ పడవను పడుపసాగితిని. ఒక్కొక్కప్పుడు హెచ్చర్చుకూడ వచ్చుచుండెడివాడు. కొన్నిసార్లు విధముగ చేసితరువాత నన్ను గమనించువారే లేకుండురి.

హెచ్చర్చు ప్రోవిస్కు సంబంధించిన సంగతులేవియు చెప్పుకుండెను. అనగా అతనినిగూర్చి భయపడవలసిన పనిలేదన్నమాట; అతడు సురక్షితముగనే యున్నాడన్నమాట. కాని నేను మాత్రము భయపడుచుంటిని. మమ్ము నెవ్వరోకనిపెట్టి తిరుగుచున్నట్లు భావింపసాగితిని. దుర్గాంగుడుగూ కాంపేసె, పోలీసులకు ప్రోవిస్కు పట్టియిచ్చుటకు సిద్ధపడుచున్నాడని భావింపసాగితిని నామఱుగు మాటి మాటికిని ఆందోళనా పూరితమగుచుండెను.

25

వారములు గడచిపోవుచుండెను. కాని ఎట్టి మార్పును కనబడకుండెను. వెమ్మిక్ కనబడునేమోయని మీము వేచియుండసాగితిమి. కాని అతనిజూడ ఏమియు జేలయ్యకుండెను. అతనివద్దనుండి ఏకబురునురాకుండెను. అతనిసంగతి నాకు బాగుగ జేలియును. అందువలన నేనతని నేమాత్రము సందేహింపకుండుని.

నా ఆర్థిక పరిస్థితులు కడుహీనముగనుండెను. నాకు సొమ్ము అప్పిచ్చినవాడు పిరిగి యాయనలనినదని ఒత్తిడిచేయసాగిరి. నా ఖర్చులకుగూడ సొమ్ము అవసరమగుచుండెను. అందువలన నానద్దనున్న విలువైన వస్తువులను ఒక్కొక్కదానినే అమ్మివేయ సాగితిని. నాకు చాల విలువైన బ్యాంకునోట్లున్న పుస్తకము నొక దానిని ప్రోవిన్ ఇచ్చినమాట నిజమే. కాని ఆసొమ్మును ఖర్చు పెట్టరాదని నిశ్చయించుకొంటిని. ప్రస్తుత అనిశ్చిత పరిస్థితిలో ఆసొమ్మును ఖర్చు పెట్టుట మోసమనియు, హృదయములేనివారు మాత్రమే అట్టిపని చేయగలరనియు భావించితిని. అందువలన ఆ పుస్తకమును ప్రోవిన్ వద్దకు పంపివైచితిని. అతడెవ్వరో తెలిసినతరువాత అతడెట్లు వాడుకోనందుకు సంతృప్తి చెందితిని.

నా జీవితము కడుమర్భరముగ కనబడుచుండెను. నేను ఎప్పటివలె నదిలో పడచ నడుపుచునేయుంటిని. ఫిబ్రవరి మాసపు చివరిరోజులలో ఒకనాడు నేను పడచను ఇటు నటు త్రిప్పితిని. తరువాత భోజనము చేయనలయు నను నుద్దేశ్యములో ఒక హోటలులో ప్రవేశించితిని. అచ్చట భోజనము చేసిన తరువాత వాపుల్ నటించుచున్న నాటకము నకు పోతిని. నాటకమైపోయిన తరువాత నేను బయటకు వచ్చితిని. అప్పుడచ్చట నా కొఱకు వాపుల్ వేచియుండెను.

“నీ వెనుక నెవ్వరో వింతమనిషి కూర్చున్నట్లు కనబడినది” అని అతడనెను.

“అతడెట్లున్నాడు?”

“అప్పుడు నీవు చిన్నవాడవు. అది క్రిస్కసు సుదినము. ఆనాడు నేను గార్జరీ ఇంట భోజనము చేసినాను. అప్పుడు

కొందఱు సైనికులు సంకెళ్ళను బాగుచేయించుటకు వచ్చినారు. జ్ఞాపకమున్నదా?”

“బాగుగ జ్ఞాపకమున్నది.”

“సైనికులు ఇరువురు నేరగాండ్రను పట్టుకొని వెళ్ళినారు. మరముకూడ వారివెంట వెళ్ళినాము. గార్జరీ నిన్ను పీఠమీద ఎక్కించు కొన్నాడు. జ్ఞాపకమున్నదా?”

“బాగుగ జ్ఞాపకమున్నది.”

“ఇరువురు నేరగాండ్రొక గోధిగో పోరుచున్న దృశ్యమును మరము చూచినాము. అందులో ఒకడు తీవ్రముగ గాయపడియుండెను అతని మొగము గాయము మయ్యె యుండెను. జ్ఞాపకమున్నదా?”

“అది యంతయు నాకు కన్నులకు కట్టినట్లు కనబడుచున్నది.”

“ఆ నేరగాండ్రలో నొకడు నీవు నాటకము చూచుచుండగా నీ వెనుకనే కూర్చుండి యున్నట్లు కనబడినది.”

“మఱి ఇరువురు నేరగాండ్రున్నారా! అందులో నీవు ఏ నేరగానిని చూచి యుంటివి?”

“అప్పుడు తీవ్రముగ గాయపడిన నేరగానినే చూచి యుంటిని. అందుకు సందేహ మేమాత్రములేదు.”

“ఇది చాల వింతగా నున్నది” అని నేను అంటిని.

తరువాత నేను వాపుల్ వద్ద సెలవు తీసికొని వెళ్ళిపోతిని. కాంపేసన్ నన్ను వెంబడించు చున్నాడని తెలిసికొని నే నెంతయు ఆందోళన పడుచుగితిని. ఎట్టకేలకు నాగది చేరుకొంటిని.

కొంచెముసేపటి కచ్చటకు హెబ్బర్లు వచ్చెను. మేమిరువురము జరిగిన విషయమునుగూర్చి తీవ్రముగ ఆలోచించితిమి. “ఇప్పుడు మనము చేయదగినది ఏమి యున్నది? ఈ విషయము నంతను ఉత్తరము ద్వారమున వెమ్మిక్కు తెలియజేయుదము. అతని కొఱకు వేచియున్నామని తెలుపుదము” అని హెబ్బర్లు అనెను. నేను అతని అభిప్రాయముతో నేకీభవించితిని. వెంటనే ఆ విషయమును వెమ్మిక్కు తెలియ జేసితిమి.

వారము రోజులు గడచిన తరువాత ఒకనాడు నేను ఒక చోట ఇటునటు తిరుగుచుంటిని. అప్పుడికి నే నింకను భోజనము చేయలేదు. అంతలో నెవ్వలో నెనుకనుండివచ్చి తమ బరువైన హస్తమును నా భుజముపై వేసిరి. ఎవ్వరాయ్నని నెనుకకు తిరిగి చూచితిని. అతడు జాగర్లు.

“మన మిరువురము ఒకే దిక్కుకు పోవుచున్నాము. కలసి పోదమా?” అని అతడనెను.

“అయినే.”

“భోజనమైనదా?”

“లేదు.”

“అయిన మన మిరువురము కలసి భోజనము చేయుదము. వెమ్మిక్కు కూడ వచ్చును.”

నేను అతని ఆహ్వానమును అంగీకరించితిని. మే మిరువురము జాగర్లు కార్యాలయమునకు పోతిమి. అచ్చట వెమ్మిక్కు కూడ నుండెను. అచ్చటిపనులు పూర్తియైన తరువాత మేము మువ్వరము కలసి జాగర్లు ఇంకికి పోతిమి.

మేము మి స్వరము భోజనమునకు కూర్చుంటిమి. కాని వెమ్మిక్ నావంక చూడకుండెను.

జాగర్సు వెమ్మిక్తో నిట్లనెను: “హవిషమేకస్య వ్రాసిన యుత్తరమును పిప్పకు పంపియున్నావా?”

“లేదు. దానిని పోస్టులో పంపవలయు ననుకొన్నాను. అంతలో మీరు వచ్చినారు. ఆ యుత్తర మిదిగో.”

అట్లు, అతడా యుత్తరమును నాకీయక జాగర్సుకిచ్చెను. ఈ యుత్తరములో రెండు పంక్తులు మాత్రమే యున్నవి. నీ అడ్రసు తెలియనందున ఆమె దీనిని నాకు పంపినది. నీ వామెను ఏదో పనిచేయుమని కోరినావట. ఆ విషయమున నీవు తెన్ను కలిసికోవ యునుని కోరుచున్నది. వెళ్ళేదవా?”

“వెళ్ళెను.”

“ఎప్పుడు వెళ్ళేదవు?”

అప్పుడు నేను వెమ్మిక్ వంక చూచుచు నిట్లంటిని: “నా కీచ్చట వేతే ముఖ్యమైన పనియున్నది. అందువలన నేను ఎప్పుడు వెళ్ళేదనో చెప్పజానను.”

అంతట వెమ్మిక్ జాగర్సుతో నిట్లనెను: “పిప్ వెంటనే హవిషమే కస్య వద్దకు వెళ్ళదలచుకొన్నచో ఆమెకుజాబువ్రాయు వ్రాసిన పనిలేదు.”

అట్లు, మాటలలోని అర్థమును గ్రహించి నేను ఇట్లంటిని: “నేను రేపే పోయెదను.”

అంతట వెమ్మిక్ సంతృప్తితో జాగర్సువంక చూచెను. నావంక మాత్రము కాదు.

భోజన సమయమున సలువచి సంవత్సరముల స్త్రీ యొకర్త మాకు భోజన పదార్థముల సంతిచ్చుటకు వచ్చెను. ఆమె చాల పొడవైనది. బాగుగ పోలిపోయి యుండెను. కన్ను లదియొక విధముగా నుండెను. జుట్టుచాల పొడవుగ నుండెను. ఆమెను చూడగానే నాకు ఎట్టెలా జ్ఞాపకము వచ్చెను. ఎట్టెలా అన్ని విధములా ఆమెను పోలియుండెను. ఆమె తప్పక ఎట్టెలా తల్లియై యుండునని నేను భావింప సాగితిని.

భోజనమై పోయిన తరువాత నేను వెమిక్ కలిసి బయటకు వచ్చితిమి. అంతకు మునుపు ఏమియు మాట్లాడని వెమిక్ అప్పటినుండి నాతో ఎంతో చనువుగా మాట్లాడసాగెను. సలు వది సంవత్సరముల స్త్రీకి సంబంధించిన చరిత్రను చెప్పవలసినదిని నేనెఱిగిని కోరితిని. అంతట సతడామె చరిత్ర నిట్లుచెప్పెను:

“ఆమెపేరు మాలీ. సుమారు ఇరువది సంవత్సరముల క్రిందట ఆమె యొకరిని హత్యచేసినిట్లు నేరమారోపింప బడినది. కాని న్యాయస్థానము వారామెను విచారణచేసి విడుచి పుచ్చి నారు. అప్పుడు జాగర్సు న్యాయస్థానములో ఆమెతరపున వాదించి యుండెను. హత్య చేయబడిన స్త్రీ వయస్సున ఆమెకంటె పది సంవత్సరములు పెద్ద. మాలికి చాల చిన్నప్పుడే ఒక దుష్టునితో వివాహమైనది. తరువాత నాదుష్టునకు హత్యచేయబడిన స్త్రీతో గూడ సంబంధ మేర్పడినది. అందువలన మాలీ ద్వేషబుద్ధితో ఆ రెండవ స్త్రీని హత్యచేసినదని నేర మారోపింపబడినది. భర్త ఖూదగల కోపముతో మాలీ తన మూడేండ్ల బిడ్డనుగూడచంపి వైచినదని కొందఱు అనుమానించినారు. మఱి బిడ్డను హత్య చేసినందుల కామెను ఎందుకు విచారణచేయుటలేదని జాగర్సు

జ్యోతి వారిని ప్రశ్నించెను. మాలీ నేరము చేయలేదను విషయమును అతడు చక్కగా నిరూపించెను. జ్యోతివారు అతని వాదనా పరిమళము గ్రహించి ఆమెను విడిచిపెట్టిరి.

“అప్పటినుండి ఆమె జాగ్రత్తపడ్డ పనిచేయుచున్నదా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“అవును.”

“ఆమెబిడ్డ ఆడబిడ్డయ్యా? మగబిడ్డయ్యా?”

“ఆడబిడ్డయని అన్నారు.”

“ఇంక చెప్పవలసిన లేమియులేవా?”

“ఏమియులేవు. నీవు వ్రాసిన యు తర మగదినది; గానిని కాలిచ్చివైచినాను సంగతి లేమియులేదు.”

తరువాత మేము విడిపోతిమి.

మఱువాడు నేను హవిషమేకస్య వ్రాసిన యు తరమును జేబులో పెట్టుకొని ఆమె యింటకి పోతిని. అప్పటికి నాకు ఎస్సెలా డ్రమ్మలోను వివాహము చేసికొని యుండెదను విషయము గూఢిగా తెలిసియుండెను.

హవిషమేకస్య తన మామూలు గదిలోగాక పెద్దగదిలో కూర్చుండి యుండెను. ఆమె యప్పుడు చాల స్వీచ్ఛియోనున్నట్లుండెను. ఆమె నాకు ఎంతో అపకారము చేసినవారైనదిజమే. అయినను నా కామెపట్ల నానుభూతి ఏర్పడెను.

కొంతసేపటి కామె నన్ను చూచి, “ఎవరు? నీవేనా? నిజమేనా?” అని యనెను.

“అవును. నేను మీరు. నీ యు తరమును నన్ను జాగ్రత్తగా గాంచిరాడు. నేను వెంటనే ఇచ్చటకు వచ్చిరాను.”

“కృతజ్ఞురాలను. కృతజ్ఞురాలను. నీవప్పుడు ఒక విషయమును గురించి మాట్లాడినావు. ఆ విషయమునుగూర్చి మాట్లాడుటకును, నా శరీరమంతయు శిలకాదని మజువు చేయుటకును నీన్న పిలిపించినాను. నాలో మానవత్వమున్నదను విషయమును నీవు సమ్మతమును కొందును.”

“నీ వట్లు భావింపవలసిన పని లేదు.”

“నీ స్నేహితులకు నేను సాహాయ్యము చేయవలయునని కోరి యుంటివిగదా?”

“అవును.”

“ఎటువంటి సాహాయ్యము కావలయును?”

అంతట నేను ఆమెకు హెబ్బర్లు వ్యాపారమునకు సంబంధించిన రహస్య నిత్రాంతము చెప్పి “అత నిప్పుడు ఆ వ్యాపార సంస్థలోని భాగమును కొనుటకు సంబంధించిన వ్యవహారమును పూర్తిచేసికోవ సియున్నది” అని అంటిని.

“అందు కెంత సొమ్ము కావలయును?”

“తొమ్మిది వందల పౌనులు.”

“మఱి ఆ సొమ్మిచ్చినచో నీ రహస్యమును నీవు దాచు కొన్నట్లే నా రహస్యమును గూడ దాచెదవా?”

“తప్పక.”

“అప్పుడు నీ మనస్సుకు శాంతి కలుగునా?”

“ఎక్కువ శాంతి కలుగును.”

“మఱి నీ విప్పుడు సుఖముగ జీవించుట లేదా?”

“నాకు సుఖమునకు ఆమడ దూరమున్నది. అందుకు నీకు తెలిసిన కారణములు కొన్ని యున్నవి. నీకు తెలియని కారణములు కొన్ని యున్నవి. నీకు తెలియనివి నా రహస్యములు.”

“నీ స్నేహితులకు సాహాయ్యము చేయవలయునని నేను నిశ్చయించు కొన్నాను. మరియు నీకు చేయవలసిన సాహాయ్యమేమియు లేదా?”

“ఏదియు లేదు.”

“నీవు, జాగర్సు ఇంకను స్నేహితులుగనే యున్నారా?”

“ఉన్నాము. నిన్న నే నేను అతనితో కలిసి భోజనము చేసినాను.”

“ఇదిగో ఈ చీటీ తీసికొనిపోయి జాగర్సుకు చూపుము. అతడు నీకు తొమ్మిది వందల పోనులిచ్చును. ఆ సొమ్మును నీ స్నేహితుల కుపయోగింపుము. ఇచ్చట నావద్ద డబ్బేమీయు నుండదు. జాగర్సుకు ఈ సంగతి ఏదియు తెలియ రాదని నీవు భావించు చున్నచో, నేనే నీకు సొమ్ము పంపెదను.”

“అతని వద్దనుండి డబ్బు తీసికొనుటకు నాకు ఎట్టి అభ్యంతరములేదు.”

ఆమె తాను వ్రాసిన చీటీని చదివెను. అది చాల స్పష్టముగను, సూటిగను, నుండెను. ఆ చీటీని చదివిన వారెవ్వరును నేను నాస్వంత లాభము కొఱకు సొమ్ముతీసికొను చున్నానని తలంపరాదు. నేనామెవద్దనుండి ఆ చీటీని తీసికొంటి.

తరువాత నామె యిట్లనెను: “ఓస్! నీవు నన్ను క్షమింతువా? క్షమించు చున్నానని అనుము.”

అంతట నేను ఇట్లంటిని: “నేను నిన్ను క్షమించు చున్నాను. నేను ఎన్నో బాధల ననుభవించినాను. గాఢయన నేమో నాకు సంపూర్ణముగ తెలియును. కావున నేను నీపట్ల ద్వేషభావమును కలిగియుండలేను.”

అంతట నామె నా పాదముల ముందు మోకరిల్లెను. తన చేతులెత్తి మ్రొక్కుసాగెను. నేనా దృశ్యమునుజూచి సంభ్రమ పడితిని. లేచి ఎప్పుటివలె కూర్చుండ వలసినదని నేనామెను ప్రార్థించితిని. ఆమెను లేవ నెత్తుటకు ప్రయత్నించితిని. కాని ఆమె తన తలను నాచేతిపై ఆన్చి ఏడువ సాగెను. ఆమె కన్నీరు కాంచుచుండగా ఇదివఱకెన్నడును నేను చూచియుండ లేదు. కన్నీరు కాంచుట వలన ఆమె హృదయము తేలికపడునని నేను భావించితిని. నే నేమియు మాట్లాడకుండ ఆమెపైకి వంగితిని. అప్పుడామె నేలపై కూర్చుండి, “అయ్యో! నేనేమి చేసినాను! నేనేమి చేసినాను!” అని నిస్సహాయము ననసాగెను.

“నన్ను గాయపఱచినానను నుద్దేశ్యముతో మాట్లాడు చున్నావా? నీవు చేసినది చాల స్వల్పము మాత్రమే. ఎటువంటి పరిస్థితులలో నైనను నే నామెను వివాహము చేసికొని యుండెడి నాడనే. ఆమెకు వివాహమైనదా?”

“అయినది.”

నేను ఆ ప్రశ్న అనవసరముగా వేసియుంటిని. ఏమయిన ఆ విషయము నాకిదివఱకే తెలియును.

ఆమె చేతులూపుచు, జుట్టు పీకికొనుచు, “నేనేమి చేసి నాను! నేనేమి చేసినాను! నేనేమి చేసినాను!” అని అటవ సాగెను.

ఆమెకేమి సమాధాన మీయవలయునో. ఆమెనెట్లు
 ఓదార్పు పొందునో నాకు తెలియకుండెను. ఆమె మానవకోక
 మును ద్వేషించి ఏకాంత జీవితమును గడపుటవలె తగిన ఫలి
 తము సనుభవించు చున్నది. ఎట్టేలాను హృదయములేని
 దానినిగ తయారుచేసికొనుటకు తగినఫలితము సనుభవించు
 చున్నది.

“నీ విశ్వము ఎట్టేలాతో మాట్లాడినావు. అంతవఱకు నేనేమి
 చేసినానో నాకు తెలియకు. అయ్యో! నేనేమిచేసినాను! నేనేమి
 చేసినాను!” అని అనెను.

“సన్నుతుణ్ణి నీవేమియు అనుకోవలదు. కాని వీలై
 నచో ఎట్టేలాను తిరిగిబాగుచేయుటకు ప్రయత్నింపుము.”

“అవునవును. మొట్టమొదట ఆమె నావద్దకు వచ్చినపుడు
 నేనామెను దుస్థితినుండి తప్పించవలయుననియే అనుకొన్నాను.
 కాని తరువాత ఆమె హృదయమును తీసివెచ్చి, ఆ స్థానమున
 మంచుగడ్డపెట్టినాను.”

“హృదయమును పూర్తిగా తొలగింపకుండ గాయపడిన
 హృదయమునైన నుంచుకొని బాగుండెడిది.”

“నీకు నా పూర్తికథ తెలియకు. తెలిసినచో ఆ విధ
 ముగ పనియుండెడివాడవు కావు.”

“తెలియకేమి? తెలియును. అది యుండనిమ్ము. ఎట్టే
 లానుగుఱించి ఒకప్రశ్న అడుగవచ్చుకొన్నాను. నీకెట్టి అభ్యంత
 రము లేదుకదా?”

“అడుగుము.”

“ఎట్టేలా ఎవరిబిడ్డ?”

హవిషమౌకస్య తలఁజింఁచెను.

“నీకు తెలియదా?”

ఆమె మరల తలఁజింఁచెను.

“జాగర్సు ఆమె నిచ్చటకు తీసికొనివచ్చినాడా, లేక ఎవరి ద్వారముననైన పంపినాడా?”

“తీసికొనివచ్చినాడు.”

“అది ఎట్లుజరిగినదో చెప్పెనవా ?

“చెప్పెనను వినుము. అప్పునికి నేను ఈ ఏకాంతజీవి తములో ప్రవేశించి చాలకాలమైనది. అప్పుడు నాకు ఒకపిల్లను ప్రేమతో పెంచుకొనవలయునను అభిప్రాయము కలిగినది. ఆ అభిప్రాయమును జాగర్సుకు చెప్పినాను. తల్లిదండ్రులు లేని పిల్ల నొకర్తను తీసికొనివచ్చి యిత్తునని అతడు అనెను. ఒకనాటి రాత్రి అతడు నిదురించుచున్న పిల్లనొకరైనా తెచ్చి నాకిచ్చెను. ఆ పిల్లకు నేను ఎట్టెలాఅను పేరునొసగితిని.”

“అప్పుడా పిల్లవయస్సు ఎంత?”

“రెండుమూడు సంవత్సరములు. ఆమెకు ఏసంగతులు తెలియవు. తానొక అరాధనాభావకననియు, తన్ను నేను పెంచు కొన్నాననియు మాత్రము ఆమెకు తెలియును.”

జాగర్సువద్ద పనిచేయుచున్న నలుబది సంవత్సరముల స్త్రీ ఎట్టెలా తల్లియని నేను గట్టిగా నిశ్చయించుకొంటిని.

ఇంక నేను హవిషమౌకస్యవద్ద నుండువలసిన అవసరమేమి వచ్చినది? హెబ్బర్తుకు సంబంధించిన విషయమున నేను విజయమును గాధించినాను. ఎట్టెలాకు సంబంధించిన విషయమును

తనకు తెలిసినంతవఱకు హవిషమేకస్య చెప్పినది. హవిషమేకస్య మనస్సు తేలికపడుటకు నేను దోహదమొసగినాను.

అందువలన నేను ఆమెనువీడి బయటకుపోతిని.

మఱునాడు నేను పయనమైపోయి లండను చేరుకొంటిని. ఇంగ్లండ్‌లోయి హెర్బర్టును కలసికొంటిని.

హెర్బర్టు నాతో నెట్లుచెప్పెను: “ప్రియమిత్రమా! నిన్న రాత్రి నేను సుమారు రెండుగంటలు ప్రోవిస్‌వద్ద కూర్చుంటిని. అప్పుడు అతడు తన భార్యనుగూర్చి చెప్పినాడు. ఆ భార్య, తన భర్త మఱియొకస్త్రీతో తిరుగుచున్నట్లు అనుమానపడుచు అసూయపడుచుండెడిదట. ఆమె యా మఱియొక స్త్రీపై పగతీర్చుకోదలచినదట. ఆ యుదేశ్యముతో నామె మఱియొక స్త్రీని హత్యచేసినదట. అప్పుడు ఆమెను న్యాయస్థానమువారు విచారణచేసిరి. ఆ సంవర్థమున జాగర్సు ఆమె తరపున వాదించెను. ఆమె హత్యచేయలేదని కోర్టువారు విశ్లేషించుచు పుచ్చిరి. ప్రోవిస్ కప్పుడే జాగర్సు సంగతి తెలిసెను.

ఆ విషయం చేయబడిన స్త్రీకిని, ప్రోవిస్‌కును ఒక ఆడ పిల్ల యుండెడిది. ఆ పిల్లను ప్రోవిస్ చాల గాఢముగ ప్రేమించుచుండెడివాడు. మఱియొక స్త్రీ హత్యచేయబడిన నాకెర్రాత్రియే భార్య, భర్తవద్దికుపోయి, ‘నేను మన కూతురును నాశనము చేయుదును. ఆమెను నీవిక నచ్చుకొని చూడజాలవు’ అని యనెను. అట్లని ఆమె వెళ్ళిపోయెను.

“మఱి ఆమె తన బెదరింపును నిలబెట్టుకొన్నదా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని.

“నిలబెట్టుకొన్నదని ప్రోవిస్ చెప్పుచున్నాడు.”

“అది ఎప్పుడు జరిగినదని చెప్పిరాడు?”

“నువ్వూ ఇరువది సంవత్సరములు కేందట జరిగినదట. అతనిని నీవు శ్మశానములో కలిసి కొన్నప్పుడు నీ వయస్సు ఎంత?”

“అప్పుడు నాకు ఏడుసంవత్సరము వయస్సునుకొందును.”

“అయిన అది జరిగి అప్పటికి మూడు నాలుగు సంవత్సరములై యుండునని అన్నాడు. నిన్ను చూడగానే అతనికి తన కూతురు జ్ఞప్తికి వచ్చినదట. ఆమెకు కూడ నీ వయస్సే ఉండి యుండును.”

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: “ప్రియమిత్రమా! ఎట్టేలా ఎవ్వరనుకొనుచున్నావు? ప్రోవిస్ కొమా ర్తనే ఎట్టేలా.”

తరువాత నే నతనికి ఎట్టేలా తెల్లదండ్రులనుగూర్చి నాకు తెలిసిన విషయమంతయు చెప్పితిని. అటుపిమ్మట నేను జాగర్సు కార్యాలయమునకు పోయి జాగర్సుతో ఆ విషయమంతయు మాట్లాడితిమి. “ఈ విషయము ప్రోవిస్ కుగాని, మాల్ కిగాని, ఎట్టేలాకుగాని, తెలియరాదు. తెలిసినచో ఎవరికిగాని కలుగు లాభముండదు. పైగా ఎట్టేలా జీవితము చెల్లించుచును.” అని జాగర్సు అనెను. అందువలన ఆ రహస్యము నా మువ్వరకు తెలియజేయరాదని నిశ్చయించుకొంటిని. హావిషమ్ కన్య ఇచ్చిన చీటి ప్రకారము అతనినద్దనుండి తొమ్మిది వందల పౌనులు తీసికొంటిని.

జాగర్సు కార్యాలయమునుండి నేను కేరొక చోటకు పోయి జాగర్సు యిచ్చిన తొమ్మిదివందల పౌనులు మోర్బర్న్ కు

అందు ఏర్పాట్లు చేసితిని. అంతటితో హెచ్చర్లుకు కార్మిక వ్యాపార సంస్థలో వాటా స్థిరపడి నట్టయ్యెను.

26

మార్చి నెల వచ్చెను. ఒక నోమినేషన్ నాటి యుదయమున నేను, హెచ్చర్లు కలసి భోజనము చేయుచుంటిమి. అప్పుడు నాకు 'లెమ్మె' వద్దనుండి ఒక చీటీ వచ్చెను.

ఆ చీటీలో నిట్లు వ్రాయబడియుండెను: "శ్రీమదా నే ఈ చీటీని కాల్చివేయవలయును. బుధవారమునాడు నీవు చేయదలచుకొన్న పని చేయవలయును. ఇక ఈ చీటీని కాల్చివేయవలయును."

నే నా చీటీని హెచ్చర్లుకు చూపితిని. నేనూ చీటీలోని విషయములను బట్టి పట్టికొని. తరువాత దాని నిప్పులో పడవై చికిరిసి.

తరువాత ముందు కర్తవ్యమునుగూర్చి ఆలోచించినాగితిమి. హావిషమేకస్య యింటికి పోయినప్పుడు నా చేయి నొప్పిపెట్టి యుండెను. అందువలన పడవను నడపుటకు నేనూ మఱి యొకరి సహాయము తీసికొనవలసి యుండెను.

ఆ సందర్భమున హెచ్చర్లు ఇట్లనెను: "నేను ఆ విషయమును గూర్చి దీర్ఘముగ ఆలోచించినాను. సాధారణముగా థేమ్మెనది మీద పడవను నడపువానికింట్ల మఱియొకరిని

తీసికొనుట మేల్గి లోచుచున్నది. ఉదాహరణకు స్టార్ టాప్ విషయము: ఆలోచింపుము. అతడు చాలా మంచివాడు. గౌరవ నీయుడు. మనము మంచి అభిప్రాయము అభిమానము కలు వాడు. పడవలను సడుపుటయందు నుంచినేర్పుకలవాడు.”

“మఱి అతనికి యే విషయములు తెలియజేయుదువు?”

“అతని కంతగా చెప్పవలసిన పని ఏమియు నుండదు. అవసరమైనచో ఆనాడు కొద్ది విషయమును చెప్పెదను. నీవు గూడ ప్రోవిస్ తో బాలు వెళ్ళెదవు కదా?”

“తప్పక వెళ్ళెదను.”

“ఎక్కడకు వెళ్ళెదవు?”

“ఎక్కడకు వెళ్ళెదను ఒక్కటే. ఇంగ్లండును వదిలి వెళ్ళి పోయిన చాలును” అని అంటిని. తరువాత ప్రోవిస్ ను పడవ మీద ఎక్కించి తప్పించవలసిన విధానమునంతను వివరించితిని. నేను చెప్పినదాని కంతకు హెర్బర్టు అంగీకరించెను. భోజనమైపోయిన తరువాత మేము చేయవలసిన పనులను పూర్తిచేయుటకు బయటకు పోతిమి. హాంబర్గుకు బయలుదేరి పోపు స్త్రీమరొకటి మా ఆలోచనకు సరిపోవునని వివరములను కనుగొన్న తరువాత అనుకొంటిమి.

తరువాత మేమిరువురము కొన్ని గంటలు విడిపోతిమి. నేను అవసరమైన పాస్ పోర్టులను తెచ్చుటకు పోతిని. హెర్బర్టు స్టార్ టాప్ ను కలిసికొనుటకై అతని బసకు వెళ్ళెను. ఏవిధమైన అడ్డు లేకుండా మేమిరువురము చేయవలసిన పనులను పూర్తిచేసికొంటిమి. ఒంటిగంటకు మేమిరువురము మరల నొకచోట కలిసికొంటిమి. నేను పాస్ పోర్టులను సిద్ధము చేసితిని. పడవ ప్రయాణ

ముచకు స్టార్ టాప్ సంతోషమును ప్రకటించినా డన్న విషయమును హెచ్చు జెలిపెను. హెచ్చు యింక చేయవలసిన పనుల నన్నిటిని నేనతనికి వివరించి చెప్పితిని. మే మిరువురము ఇకముందు నడచుకోవలసిన విధానము నంతను నిర్ణయించుకొంటిమి.

తరువాత నేను నా బసకు పోతిని. అప్పుడచ్చట నొక యుత్తరము పడియుండెను.

ఆ యుత్తరములో నిట్లు వ్రాయబడి యుండెను:

“నీ చిన్నప్పటి చిత్తశి నేలు నీకు జ్ఞప్తియందున్నవా? నీకచ్చటకు వచ్చటకు భయములేదా? అయిన నేటి రాత్రికి గాని, తేపు రాత్రికి గాని, అచ్చటకు రమ్ము. ఆ చిత్తశి నేలలో నొక చిన్న గృహమున్నది. ఆ గృహములోనికి రమ్ము. నీ ప్రోవిన్సును గూర్చి తెలిసికోవలయునని యున్నచో అచ్చటకు తప్పక రమ్ము. ఎవ్వరికి చెప్పకుము. కాబట్టి వృధాచేయకుము. నీవు ఒంటరిగ రావలయును. వచ్చుచప్పుడు ఈ యుత్తరమును నీకు గొప్ప తీసికొని రమ్ము.”

ఆయుత్తరము చదువక పూర్వమే నామనస్సు ఎన్నో ఆలోచనలతో నిండి యుండెను మఱి యిప్పుడే యుత్తరము వచ్చినది. నేనేమి చేయవలయును? నా కేమియు తోచకుండెను. నేను వెంటనే ఒక నిర్ణయమునకు రావలసియున్నది. లేకపోయినచో రాత్రి కచ్చటకు పోవు కొచి తప్పిపోవును. మంగళవారము నాటి రాత్రి అచ్చటకు పోవుటకు వీలులేదు. ఏలయన బుధవారమునాడు ప్రోవిన్సు తీసికొని విదేశములకు ప్రయాణమై పోవలసియున్నది.

అనియుగాక నాకు తెలియు వివరములు మా ప్రయాణముపై నేదేని ప్రభావమును చూపవచ్చును. అందువలన వానిని సాధ్యమైనంత ముందుగనే జెలిసికొనియుండుట అవసరము.

కోచి బయలుదేరిపోవుటకు అరగంటకాలముమాత్రమే యున్నది. చిత్తశివలకు ప్రయాణమైపోవలయుననియే నిశ్చయించుకొని యుంటిని. ప్రోవిస్కు సంబంధించిన విషయములను జెలిసికోవలయుననియే నేనానిశ్చయమునకు వచ్చియుంటిని. అతనిపేరు ఆ యుత్తరములో లేకపోయినచో నేనానిశ్చయమునకు వచ్చియుండెడివాడనుకాను.

ఒకచీటీమీద, “నేను హవిషమేకస్యను చూడవలయుననే అభిప్రాయముతో పోవుచున్నాను. సాధ్యమైనంత త్వరలో తిరిగి వత్తును” అని పెన్సిలుతో వ్రాసి బల్లమీద పెట్టితిని. నేనాచీటీని హెచ్చుస్తకొక కుద్దేశించియుంటిని. తరువాత నాగనికి తాళము వేసి తొంపటగా కోచికార్యాలయమునకు పోతిని. కోచి అప్పుడే బయలుదేరిపోవుటకు సిద్ధముగానుండెను. నేను ఆ కోచిలో ప్రవేశించితిని.

కోచిలో కూర్చున్నతరువాత నేను ప్రయాణముచేయుట సరియగునా, కాదా, అని ఆలోచింపసాగితిని. ఊరు, పేరు లేని వారు వ్రాసినయుత్తరము ననుసరించి ప్రయాణమైపోవుట వెళ్లి తపమని భావించితిని. కాని ప్రోవిస్కు సంబంధించిన విషయములను జెలిసికోవలయునను ఆశ బలవత్తరమగుచుండుటవలన నేను ప్రయాణమును కొనసాగించితిని.

కోచి హవిషచాకవ్య నివసించుచున్న పట్టణములో ఆగు సరికి చీకటిపడెను. నేను కోచిలోనుండి క్రిందకుదిగితిని. నేను 'బ్లూబోర్' లో బసచేయుక మతియొక హోటలులో బసచేసితిని. భోజనమైనతరువాత చిత్తశేఠ్యముతోని గృహమునంకకు పయనమైపోతిని.

నేను ఆగృహమును సమీపించుచుంటిని. నాకాగృహము లోని దీపము కనబడుచుండెను నేను వేగమును హెచ్చించి అనతికాలములో ఆ యింటిని సమీపించితిని. తలుపు తట్టితిని. సమాధానముకొఱకు వేచియుంటిని. కాని నాకెట్టిసమాధాన మును రాలేదు. మరల తలుపుతట్టితిని. ఈసారిగూడ సమాధాన మేదియురాలేదు. నేను పగిలేదించిమాడగా లోపల గొల్లెము వేయబడియుండలేదని అర్థమయ్యెను. అంతట నేను తలుపులు త్రోసి లోపలకు ప్రవేశించితిని.

లోపల నొకబల్లి, ఒకతేబులు, ఒకచాప ఉండెను. తేబులుమీద ఒక క్రొవ్వనత్తి వెలుగుచుండెను. పైన అడుక యుండెను. అందుచేత, "ఇచ్చట నెవ్వరైన నున్నారా?" అని ప్రశ్నించితిని. సమాధానము రాలేదు. నా చేతిగడియారము చూచుకొంటిని. తొమ్మిదిగంటలు దాటిపోయినది. మతియొక సారి, "ఇక్కడెవ్వరైననున్నారా?" అని అడిచితిని. అప్పుడుగూడ సమాధానమురాలేదు. ఏమిచేయుటకును తోచక నేను బయటకు పోతిని.

అప్పటికి బయట నాస గొగుగాకురియుచుండెను. అందు వలన నేను మరల లోపలకుపోతిని. గుమ్మములో నిలబడి బయటకు చూచుచుంటిని. "ఇంతకుముందు ఇచ్చట నెవ్వరోఉన్నాడు.

వారు బయటకు వెళ్ళియుందురు; త్వరలోనే తిరిగి వత్తురు” అని నేను అనుకొనసాగితిని; “క్రొవ్వవత్తి వెలుగుచున్నదికనుక అటువనే భావింపవలయును” అని కూడ ననుకొంటిని. క్రొవ్వవత్తి పెద్దదిగ నున్నదా? చిన్నదిగ నున్నదా అను విషయమును పరిశీలించుటకై వెనుకకు తిరిగితిని. క్రొవ్వవత్తిని, చేతిలో పట్టుకొంటిని. అంతలో దీపము హఠాత్తుగా ఆఱిపోయెను. ఎవ్వరో నాతలమీదకు ఉచ్చు విసరిరి. నేనా ఉచ్చులో చిక్కుకొంటిని.

“ఇప్పుడు నీవు నాకు చిక్కినావు” అన్నమాటలు నాకు వినబడెను.

నేను ఉచ్చులోనుండి తప్పించు కొనుటకు ప్రయత్నించుచు ఇల్లుటవసాగితిని, “ఇది యేమి? ఈ పని చేసినవారెవరు? అయ్యలా? నేను ఆపదలో చిక్కుకొన్నాను! నాకు సాహాయ్యము చేయుడు! నాకు సాహాయ్యము చేయుడు!”

ఒక బలమైన హస్తము నా నోటిని మూయుటకు మాటి మాటికి ప్రయత్నించు చుండెను. ఈ లోపు నేను గట్టిగా గోడకు కట్టివేయ బడితిని. అంతయు అంధకారముగ నుండుట వలన నా కేమియు కనబడకుండెను.

తరువాత నాకీ మాటలు వినబడెను; “ఓరీ! దమ్ముడా! ఈసారి కేకలు వేయుము. మఱి! నిన్ను పరలోకమునకు పంపుట తథ్యము!”

ఆ మాటలాడుచున్న దుర్మార్గుడు ఆ జైదరింపును తప్పక అమలులో పెట్టినని నేను భయపడితిని. అందువలన నేను సాహాయ్యమునకై కేకలు వేయుట మానివై చితిని.

ఆ దుర్మార్గుడు క్రొవ్వువత్తిని పెలిగించుట కన్నోనాళ్లు
ప్రయత్నించెను. అతని ప్రయత్నము కొంతసేపటికి వఱకు నిష్ఫల
మయ్యెను. తరువాత అతడు క్రొవ్వువత్తిని పెలిగింప గలిగెను.

క్రొవ్వువత్తి వెలుగులో నేనా దుర్మార్గుని చూచితని.
అతడు ద్రోహియగు ఆర్లెక్.

నేను ఎవరి కోసమచ్చటకు వచ్చితినో నాకు తెలియదు.
కాని ఆర్లెక్ ను కలసికొనుటకు మాత్రము నే నచ్చటకు వచ్చి
యుండలేదు. అతడు నావంక చూడసాగెను. నే నతనివంక
చూడనాగితిని.

కొంతవడి కతడు ఇట్లనియెను: “ఓరీ! నీ విప్పుడు నాకు
చిస్కనావు.”

“నాకట్లు విప్పవేయుము. నా దారిని నిన్ను పోనిమ్మ”
అని నేను అంటిని.

“ఓహో! నిన్ను నేను తప్పక పోనిత్తును! నిన్ను చంద్ర
మండలమునకు పంపించెదను. తారా మండలమునకు పంపించె
దను. అంతయు త్వరలోనే పూర్తియగును. నీకే మాత్రము
సందేహము వలదు.”

“సన్నొచ్చట కెందులకు రప్పించినావు?”

“నీకు తెలియదా?”

“ఈ చీకటిలో నీవు నన్నెందులకిట్లు చేయుచున్నావు?”

“పని అంతయు నే నొక్కడనే పూర్తిచేయ గలచు
కొన్నాను గనుక, రహస్యము దాగ వలయునన్నచో ఒక్కడు
మాత్రమే ఉండవలయును. ఇద్దఱుకాని అంతకంటె ఎక్కువవారిని
కాని పనికిరారు. నీవునాకు విరోధివి! నాకు విరోధివి.”

తరువాత నాతడు తన ఆశించుచు నావంక చూడ సాగెను. పిమ్మట నతడు ఒక మూలనుండి తిరుపాకి నొకదానిని బయటకు తీసెను.

అతడు దానిని నా వంకకు గుటిపెట్టి చూచుచు నిట్ల నెను: “ఇదియేమో ఎఱుగుదవా? దీని నిదివఱకు ఎక్కడ చూచియుంటిరో ఎఱుగుదవా? మాట్లాడుము, ద్రోహీ!”

“ఎఱుగుదును” అని యుంటిని. ఏలయన నేనా తిరుపాకిని హవిషమేకస్య ఇంట చూచియుంటిని. ఆర్లిక్, హవిషమేకస్యవద్ద పనిచేసి నప్పుడు ఆ తిరుపాకి అతనివద్దనే యుండెను.

“నీవు నన్నా గృహమునుండి వెడఁగొట్టించితివి! వెడఁగొట్టించితివి. మాట్లాడుము!”

“నే సంతకంఠే ఏమి చేయగలను? అప్పుడు ఏ పనిని చేయవలయునో ఆ పనినే చేసితిని. ఇంకను ఎక్కువ పనిని చేసి యుండవలసినదని భావించుచున్నావా?”

“నీ వప్పుడా పని చేసినావు. అదియే నీవు నాకు చేసిన ఘోరమైన అపకారము; అపచారము. మఱియు నే నొక యువ తిని ప్రేమించినాను. నీవు నాకు ఆమెకు మధ్య చొరసార్లు అడ్డువచ్చినావు.”

“ఎప్పుడు వచ్చినాను?”

“నీవు ఎప్పుడు రాలేదు? ఆమెకు ఆర్లిక్ను గూర్చి ఎప్పుడును చెడ్డమాటలు చెప్పినవాడవు నీవేకదా?”

“నే నేమియు చెప్పలేదు. నీయంతట నీవే చెడ్డపేరు సంపాదించుకొన్నావు. నీకునీవు హాని చేసికొని యుండకపోయినచో నేను నీకు హానిచేయగలిగియుండెడివాడనుకాను.”

“నీవు వట్టి అసత్యవాదివి. నన్నీ దేశమునుండి వెళ్ళి
గొట్టుటకు ఎంత శ్రమపయిన తీసికొందువు! ఎంత హింసపయిన
ఖర్చు పెట్టెదవు! అవునా? నేను నీ కప్పుడొక ముగ్గు విషయ
మును చెప్పెదను. నన్ను ఈ రాత్రికే ఈ దేశమునుండి వెళ్ళ
గొట్టుటకు ప్రయత్నింపుము. అప్పుడు నీవు చాల విలువయిన
వాడవను విషయము స్పష్టముగా తెలియును. ఎంత హింస
నను సరే ఖర్చుపెట్టి, నన్నీ రాత్రికే దేశమునుండి వెళ్ళ
గొట్టుము.”

“నీ విప్పుడు నన్ను ఏమి చేయబోవుచున్నావు?” అప్పు
డతడు సిగ్గికలిత⁹ బల్లమీద గట్టిగా గ్రుని “నీమి చేయబోవు
చున్నావా! నీ ప్రాణము తీయబోవుచున్నాను; సిద్ధముగా
నుండుము” అని యనెను.

అతడు నానంక తేజిపాఠశాలవాడును గింకను నిట్లనెను—
“ద్రోహీ! నీవు చిన్నప్పటినుండియు నా మార్గమునకు అడ్డు
వచ్చుచున్నావు. ఈ రాత్రితో నీవు నా మార్గమునుండి తొలగి
పోదువు. ఇంక నిన్నుగూర్చి నేను భయపడవలసిన పనియుండదు.
నీవు మరణింతువు.”

నాకింక మరణము తప్పదని యనుకొంటాని. తప్పుచుకొని
పాతిపావుట మార్గమేమైన కసబుననేమోయిని నేను ముగ్గునూ
జూచితినీ. కాని, నా కే మార్గమును కసబుడలేదు.

అతడింకను నిట్లనెను : “నేను నిన్ను చంపవేయుట¹⁰
సంతృప్తిచెందను. నీ ఆనవా లిచ్చటలేకుండు చేయుదును.
నీ గుడ్డసీలికలుగాని, నీ ఎముకలుగాని ఇచ్చట లేకుండు చేయు
దును. నీ శరమును తీసికొనిపోయి సున్నపుబట్టిలో పడవేయు

మను. జనులు నీ గతినిగూర్చి ఏమైన అనుకొనవచ్చును. కాని, అసలు విషయము మాత్రము ఎవ్వరికినీ తెలియదు.”

నేనా విధముగ మరణించినచో ఏమి జరుగునను విషయమును గూర్చి ఆలోచించుకొనసాగితిని. ఎట్టెలా తండ్రి ప్రోవిస్ నేను తన్ను విడిచిపెట్టినని భావించును. పోలీసు లతనిని పట్టుకొందురు. అతడు నన్ను కేసుపెట్టించు మరణించును. హెర్బర్టు కూడ నన్ను సంఘటించుటకు ప్రారంభించును. ఏలయన, హవిషమృతస్య ఇంటికి పోదునని నేను చీటీ వ్రాసి పెట్టియుంటిని; కాని, ఆ యింటి నొక్కసారి చూచుటతప్ప మఱి యింకేమియు చేయలేదు. జో బిడ్డలకు నా సంగతి ఏమియు తెలియదు. నే నెన్ని బంధులు పక్షితిన్ ఎవ్వరికినీ తెలియదు. అందఱును నన్ను అపార్థము చేసికొన ప్రారంభింతురు. మరణము భయంకరమైనదే; కాని జనులు సన్నపార్థము చేసికొనుట అంతకంటె భయంకరమైన విషయము. ఈ తరమువారేకాదు, ముందు తరములవారుకూడ నన్ను దూషించుట తథ్యము.

నే నావిధముగ ఆలోచించుచుండగా ఆర్లిక్ ఇట్లనెను: “ఓరీ తోడేలా! నేను నిన్ను క్రూరమృగమును చంపినట్లు చంపెదను. ఆవిధముగ చేయుటకొఱకే నిన్ను నాచేత చిక్కించుకొని కట్టికై చినాను. నిన్ను శ్రీచక్రుగ హింసించిన తరువాతనే చంపివై చెదను.”

అంతట నాకు సాహాయ్యముకొఱకు మరల కేకలు పెట్టవలయునను అభిప్రాయము కలిగెను. ఆ ప్రాంతమంతయు నిర్జన ప్రదేశమనియు, నా కేక లెవ్వరికిని వినబడవనియు నాకు తెలియను. అయినను అతనికి భయపడి నోరు మూసికొని

యుండుట పిటికివారి లక్షణమని భావింపసాగితిని. నే నతనిని తీవ్రముగ అసహ్యించుకొనసాగితిని. ఏ సందర్భములోను నన్ను రక్షింపవలసినదని అతనిని ప్రార్థింపరాసని నిశ్చయించుకొంటిని. అతనిని సాధ్యమైనంతవఱకు ఎదిరించి ఆ ప్రయత్నములో మరణింపవలయు ననుకొంటిని. నన్ను క్షమింపవలసినదని భగవంతుని ప్రార్థించితిని. నాకు ఇప్పులైన వా రందఱివద్ద సెలవు తీసికొనకుండ, వారి కేవిషయము చెప్పకుండ మరణింపబోవుచున్నందుల కెంతయు విచారింపసాగితిని. నేను మరణించుచున్న నైస మర్మాదుడగు ఆర్లిక్ ను చంపివేయుట శ్రేయస్కర మనుకొంటిని.

ఆర్లిక్ సారా త్రాగుచుండెను. అతని కన్నులు చింత నిప్పులవలె ఎఱ్ఱగా నుండెను. అతడు త్రాగుచున్నసారా చాలా శక్తివంతమైనదనియు, అతనికి బాగా నీచా ఎక్కుచున్నదనియు గ్రహించితిని.

అతడు మరల నన్నుద్దేశించి ఇట్లనెను: “ఓరి తోడేలా! నేను నీకొక ముఖ్యమైన విషయమును చెప్పబోవుచున్నాను. నీ సోదరిని చంపివై చినదెవరు? నీవే! నీవే! నీవే! ముమ్మాటికి నీవే! అందుకు సందేహ మేమాత్రమును లేదు.”

అంతట నా సోదరి నెవ్వరో బలముగ కొట్టుట. ఆమె జబ్బుపడి మంచము పట్టుట, మరణించుట మున్నగు దృశ్యము లన్నియు నా కన్నులముందు నాట్యము చేయసాగెను.

“ఓరి మర్మార్గుడా! నా సోదరిని నీవే హత్యచేసియుంటివి” అని నేను అపరిమితమగు కోపముతో ఉద్ఘాటించితిని.

“నీవే అని మఱియొకసారి చెప్పుచున్నాను. నీమూలము ననే అటు జరిగినదని మఱియొకసారి చెప్పుచున్నాను. నేనీరాత్రి

నీ వెనుకనుండి వచ్చి నిన్ను కట్టివెచినాను. చూచిరావుగదా! అటులనే నే నామెను వెనుకనుండి వెళ్ళినాను. ఆమె నెత్తిపై బలమగు దెబ్బ కొట్టినాను. ఆ దెబ్బ కామె మరణించియుండు నను భావముతో చనిపోయి వెళ్ళిపోయినాను. ఇక్కడ ఉన్నట్లు సున్నపుబట్టి అక్కడ ఉండి యుంకినచో ఆమె బ్రతికియుండెడిది కాదు. ఆమెను తీసికొనిపోయి సున్నపు బట్టిలో పడవై చియుండెడి వాడను. కాని ఆపని చేసివది నేనుకాదు. నీవే చేసినావు. అచ్చట పక్షపాత బుద్ధి చూచి నీకు అనేక సౌకర్యములు కల్పించినాను. నన్ను పలువిధముల బాధపెట్టినాను. నాకు కోపము వచ్చునట్లు చేసినాను. మఱి ఆనాడు నన్ను నీవారు పలువిధముల హింసించి యున్నాను. అందుకు తగిన ఫలితమును నీవిప్పుడు అనుభవింప వలయును. నీవప్పుడు చేసినావు; కావున దానికి తగిన ఫలితమును నీవే ఇప్పుడు అనుభవింప వలయును.”

అతడు మఱియొకసారి త్రాగెను. నన్ను చంపివేయవలె నన్ను తొలపుతో అతడు చిత్తుగా త్రాగి నిమా శెప్పించుకొను చున్నాడును విషయమును గ్రహించితిని.

అంతవఱకు బల్లమీద కూర్చున్న ఆర్లిక్ లేచి నిలబడి టేబులును ఒక ప్రక్కకు త్రోసివైచెను. అతడు వెలుగుచున్న క్రొవ్వు వర్షిని చేత బట్టుకొని దాని వెలుగులో నన్ను చూడ సాగెను. నా దుస్థితి అతనికి ఆనందము కలిగించుచుండెను.

అతడు నావంక చూచుచు నిట్లనెను: “నీవు నాకు అప కారము చేసినావు. అందువలన నేను నిన్ను చంపివేయ వలయు నని నిశ్చయించుకొన్నాను. నీవు నీ సోదరి అంత్యక్రియలకు వచ్చినావు. అప్పుడినుండియు నేను ఆ ప్రయత్నములోనే

యుంటిని. నిన్ను ఏవిధముగ పట్టుకొని చంపివేయవలయునో నాకు తెలియకుండెను. కాని నేను నిన్ను వెంబడించుచునే యుంటిని. నీ రాకపోకలను గమనించుచునే యుంటిని. ఆ సందర్భముననే నేను నీచిన్నాన్న ప్రోవిస్ రాకను కనిపెట్టుట తటస్థించినది. నీ చిన్నప్పుడు నీ చిన్నాన్న అప్పుడు వచ్చుట ఎట్లు తటస్థించినది? ఆ ప్రోవిస్ ఎవ్వరో గ్రహించినాను. నీవు అతనిని విదేశములకు తీసికొని పోవునున్నావను విషయమును నేను గ్రహించినాను. నేను నీకు తగిన ఉజ్జీని. అందువలననే నేను నిన్నిచ్చుటకు రప్పించినాను. నీ విచ్చుటకు తప్పక వత్తువను విషయము నాకు తెలియును.

నేను నీకు సమాన్తమైన ఉజ్జీనై-సక్లే, నీ చిన్నాన్న ప్రోవిస్కుగూడ సమాన్తమైన ఉజ్జీలు కొందఱు కలరు. వారికి తాము ప్రోవిస్-అనగా మాగ్ విచ్-ఉన్న దేశములో ఉండుట వాంఛనీయము కాదనియు, అపాయకరమనియు తెలియును. అతడు విదేశములలో నుండగా వారి తరపునారు కొందఱుతనిని కనిపెట్టుచునే యుండిరి. అతడు ఆప్తేలియాను వీధి ప్రయాణమైన సంగతి వారికి తెలిసినది; ఇంగ్లండులో కాలుపెట్టిన సంగతి కూడ తెలిసినది. మాగ్విచ్ కి విరోధి కాంపేసన్, విషయమంతయు కాంపేసన్ కు తెలియును.”

నేను నింక కొన్ని నిమిషములలో మరణించుట తథ్యము. నన్ను త్వరలో చంపివేయవలయునను నుద్దేశ్యముతోనే ఆర్లెక్ ఆ విషయములన్నిటిని నాకు చెప్పినాడు.

అతడు మఱియొకసారి త్రాగెను. కిందకు వంగి ఏదో చేత బట్టుకొని లేచెను. అప్పుడు నే సతని చేతనున్న సుత్తిని

చూచితిని. ఆ సుత్తితో కొట్టినచో నాబుట్ట ఒక్క దెబ్బకుపగిలి పోవుట తథ్యము. నాకు సంపూర్ణముగు నిరాశ వర్పడెను. ఆ నిరాశతో నేను శక్తియంతయు నుపయోగించి గట్టిగా కేకలు పెట్టితిని; స్వేచ్ఛను పొందుటకు ప్రయత్నింప సాగితిని.

అంతలో కొందఱు నన్ను పేరుపెట్టి పిలువసాగిరి. నాకు ద్వారమువద్ద కొన్నిదీపములు కనబడెను. ఆ దీపపుకాంతిలో కొందఱు మనుజులు కనబడిరి. నాకు సవ్యసివినబడెను. ఆర్లిక్ కొందఱి మనుజులతో పోరాడుచున్న దృశ్యముకనబడెను. కొంత సేపటికి అతడు వారిమధ్యనుండి బయటకువచ్చి బయటనున్న చీకటిలోనికి పాటిపోయెను.

తరువాత నేమిజరిగెనో తెలియకు. మఱికొంతసేపటికి నేను స్వేచ్ఛనుపొందిన విషయమును గ్రహించితిని. నేనొకరి మోకాల్పై తలపెట్టుకొని పరుండ్రియుంటిని. ఎవ్వరో ఒకరు ఇట్లనుచుండిరి: “ఇతఃస్పృడు బాగుగ పాలిపోయియున్నాడు. కాని ఇప్పుడితనికివచ్చిన ఇబ్బందిఏమియు లేదు.”

అప్పుడు నన్ను తన మోకాలిమీద పెట్టుకొనియున్న మనుజుడు నా ముఖముదగ్గఱ తనముఖముపెట్టి చూచెను. నేను అతని ముఖములోనికి చూచితిని. అతడెవ్వరు? నా ప్రియమిత్రుడగు హెర్బర్టు.

“హెర్బర్టు!” అని నేనంటిని.

“మెల్లిన మాట్లాడుము, మిత్రమా! అంతకొందఱు వలదు” అని అతడనెను.

అంతలో నేను అచ్చటనేయున్న స్టార్ టాప్ నుచూచి, “మన మిత్రుడు! స్టార్ టాప్!” అని యంటిని.

అప్పుడు హెర్బర్టు ఇట్లనెను: “అతడు మనకేవిషయములో సాహాయ్యము చేయనున్నాడో జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనుము. ప్రశాంతముగ నుండుము. అలాగే తెచ్చుకోవద్దు.”

ఆ మాటలు వినగానే నేను పైకిలేచితిని. కాని చేతి బాధ మిక్కుటముగ నుండుటవలన మరల పడుంటిని.

కాని హెర్బర్టుతో నిట్లంటిని: “ప్రియమిత్రమా! హెర్బర్ట్! కాలముగడచిపోలేదుగద! గడచిపోయినదా? ఈరాత్రి ఏరాత్రి? నేనిక్కడ ఎంతకాలమునుండి యున్నాను? నేనిక్కడ చాలకాలమునుండి పడియున్నా ననుకొనుచున్నాను. ఒకపగలు, ఒకరాత్రి లేక రెండుపగళ్ళు, రెండురాత్రులు ఇచ్చట గడిసినా ననుకొనుచున్నాను.”

“కాలమేమియు గడిచేసోలేదు. ఇది సోమవారమునాటి రాత్రియే.”

“భగవంతుడు మహిమాన్వితుడు.”

“నీవు సంపూర్ణముగ విశ్రాంతి తీసికొనుటకు తేపుమంగళ వాగమంతయు నున్నది. కాని నీవు బాధపడకతప్పదు. నీకెక్కడ దెబ్బతగిలినది? నీవు నిలబడగలవా?”

“ఎందుకు నిలబడలేను? నేను నడువగలనుగూడ. నాకు ఎక్కడను దెబ్బతగులలేదు. ఈ చేయిమాత్రము చాల బాధగ నున్నది.”

అంతట వారు నాచేయినొప్పి తగ్గుటకు తమకుచేతనై సంత వఱకు సాహాయ్యముచేసిరి. అనతికాలములో మేమా యింటి తలుపులను మూసివైచి పట్టణమునకు బయలుదేటి పోసాగితిమి.

నన్ను రక్షించినందుకు నేను భగవానునకు కృతజ్ఞతను తెలియజేయసాగితిని.

“మీరు నావద్దకువచ్చి నన్ను రక్షించుట ఎట్లు తెలుస్తోందో చెప్పవలసినదిగా ప్రార్థించుచున్నాను” అని నేను హెబ్బర్లుతో అంటిని.

● “ఇప్పుడుకాదు. తరువాత చెప్పెదను” అని అతడనెను. కాని నేను పట్టినపట్టు విడవలేదు.

అందువలన సతడు జరిగిన విషయము నిట్లుచెప్పసాగెను.

“నేను స్టార్ టౌన్ తో కలిసి మన బస్ లో ప్రవేశించినాను. అప్పుడు ఎవ్వరో అనామకుడు వ్రాసిన ఉత్తరము దొరికినది. దానిని వ్రాసినవాడు దాని నిచ్చటకు తీసికొని రమ్మని అన్నాడు. కాని నీవు దానిని తొందరలో అచ్చటనే మఱచి పోయినావు. తరువాత నీవు నాకు వ్రాసిన యుత్తరము దొరికినది. ఆ రెండును పరస్పర విరుద్ధముగా నున్నవి. ఏలయన నీకు ఉత్తరము వ్రాసినవాడు నిన్నిచ్చటకు రమ్మని వ్రాసియుండెను. నీవేమో హావిషమ్ కన్య ఇంటికి పోవుచుంటినని వ్రాసియుంటివి. అందువలన నాకు అనుమానము కలిగెను. ఆ విషయమునుగూర్చి సుమారు పదునేను నిమిషములు ఆలోచించితిని. నా అనుమానము హెచ్చయ్యనేగాని అనుమాత్రమైనను తగ్గలేదు.

అందువలన నేను నాతో నత్తునన్న స్టార్ టౌన్ తో కలిసి కోచి కార్యాలయమునకు పోతిని. సాయంకాలపుకోచి వెళ్ళిపోయినదను విషయమును తెలిసికొంటిని. అంతట నేను భయపడనాగితిని. మే మిరువురము ప్రత్యేకముగ నొకబండి చేసికొని

పట్టణము చేరుకొంటిమి. సాధారణముగ నీవు 'బూబోర్' హోటలులో బసచేయుచుండువుగదా! అందువలన మే మచ్చటకు పోతిమి. నీ వచ్చట కనబడలేదు. నీకు సంబంధించిన సమాచారముగూడ తెలియలేదు. హవిషమేకస్య ఇంటికి పోయిగాని నీవు అచ్చటకూడ కనబడలేదు. మేము తిరిగి ఇంటికి పోవుచుండగా ట్రాప్ వద్ద పనిచేయుచున్న పిల్లవాడు కనబడెను. అతడు మాకు నీవు పోయినదారిని తెలిపెను. వెంటనే మే మతనిని తీసికొని చిత్తశివేలలకు ప్రయాణమై వచ్చిపోతిమి. ఈయిల్లు మాకు కనబడినది.

అంతలో నాకొక ఆలోచన తట్టెను. ఎవ్వరైనా నీకు ప్రోవిస్కు సంబంధించిన సరియైన విషయములను తెలియజేయుచుండవచ్చును. మేము మువ్వరము వచ్చిన అందుకు భంగము కలుగవచ్చును. అందువలన నేను ఒక్కడనే ఈ యింటి దగ్గరకు మెల్లనవచ్చి పరిశీలించు చుంటిని. మిగిలిన ఇరువురను కొంచెము దూరముగా నుంచితిని. కొంచెముసేపు నాకు ఏసవ్వడియు వినబడకుండెను. అందువలన ఇంటిలో నెవ్వరును లేరని నేను భావింపసాగితిని. అంతలో నాకు నీ కేకలు వినబడినవి. అప్పుడు నేను సమాధాన మిచ్చితిని, లోపలకు ప్రవేశించితిని. నా కేకలు విని కొంచెము దూరముననున్న ఇరువురుగూడ లోపలకు పరుగెత్తికొని వచ్చిరి."

అంతట నేను లోపల జరిగిన విషయమునంతను హెచ్చుత్తుకు వివరించి చెప్పితిని. అప్పుడతడు ఇట్లనెను: "ఇప్పుడు ఎంత అర్థరాత్రియైనదేమి? మనము వెంటనే పట్టణ మేజిస్ట్రేటునద్దకు

పోయి ఫిర్యాదు చేయుదుము. ఆర్లిక్ అరెస్టుకు వారంటు పుట్టు సట్లు చేయుదుము.”

కాని నే నిట్లుంటిని: “అందువలన మన మిచ్చటనుండి పోవలసి వచ్చును. లేక మఱియొకసారి ఇచ్చటకు రావలసి వచ్చును. అప్పుడు మన కార్యక్రమ మంతయు భగ్నమైపోయి, ప్రోవిస్ కు హాని కలుగవచ్చును.”

అప్పుడు హెబ్బర్ట్ ఆ ప్రసక్తి మానుకొనెను. నేను ట్రాబ్ వద్ద పనిచేయుచున్న పిల్లవానికి రెండు గిన్నీ నాణెముల నొసగి కృతజ్ఞతను తెలిపితిని. అంతట సతడు వెళ్ళిపోయెను.

బుధవారము చాలా దగ్గరలో నున్నందుననే మేమా రాత్రికే లండను మహానగరమును చేరుకోవలయునని నిశ్చయించుకొంటిమి. హెబ్బర్ట్, స్టార్ స్టాప్ ప్రయాణమై వచ్చినబండ్లి ‘బ్లూబోర్’ హోటలువద్ద సిద్ధముగానుండెను. మేమా బండ్లిలో ప్రవేశించితిమి. వెంటనే అది ప్రయాణము ప్రారంభించెను. నేము మాబస చేరుకొనునప్పటికి బాగుగ తెల్లవాటిపోయెను. వెంటనే నేను నాగదిలో ప్రవేశించి శయ్యపై పడుంటిని. మంగళ వారమునాడు పగలంతయు నేను శయ్యమీదనేయుంటిని.

ప్రోవిస్ కెట్టి అపాయము కలిగినదోయని నేనా పగలంతయు భయపడుచునే యుంటిని. ఏ మాత్రపు సవ్యుత్తి వినపడినను ప్రోవిస్ ను పోలీసులు పట్టుకొన్నారను వార్తను తెలియజేయుటకు ఎవ్వరోవచ్చినారనియే నేను భావింపసాగితిని. ఆ విధముగా పగలంతయు గడచిపోయెను. చీకటిపడెను. నాకంతయు అయోమయముగ నుండెను. అర్థరాత్రి సమయమున నేను హెబ్బర్ట్ వద్దకుపోతిని. నేను ఇరువదినాలుగు గంటలు నిదురించి

నాననియు, బుధవారము దాటిపోయినదనియు తలంపసాగితిని.

కాని హెబ్బర్లు, “మన మింకను మంగళవారము రాత్రిలోనే యున్నా” మని నాకు నచ్చజెప్పెను. అంతట నేను తిరిగివచ్చి నాశయ్యమీద పరుంటిని. అప్పుడు నాకు గాఢముగ నిదుర పట్టెను.

తెల్లవారునప్పటికి నాకు మెలకువ వచ్చెను. నేను కిటికీలో నుండి బయటకు చూచితిని. ఉదయభానుడు పెద్దనిప్పు ముద్దవలె నుండెను. క్రమక్రమముగా సూర్యుడు పైకి లేచు చుండెను.

హెబ్బర్లు ఇంకను తన శయ్యమీద నిదురించు చుండెను. స్టాక్ టాప్ సోఫామీద నిదురించు చుండెను. నేను లేచి కుంపటి అంటించి కాఫీ తయారుచేసితిని. మఱికొంచెము సేపటికి వారిరువురుకూడా లేచిరి. అంతట మేము మువ్వరము కాఫీ సేవించితిమి.

27

సాధారణముగా మార్చినెలలో సూర్యుడు తీక్షణముగ ప్రకాశించు చుండును. కాని గాలిమాత్రము చల్లగా వీచు చుండును. బుధవారమునాటి యుదయము ఆవిధముగనే యుండెను. మేము మువ్వరము పై కోటులను తీసికొంటిమి. నేనొక సంచిగూడా తీసికొంటిని. అత్యవసరమైన వస్తువులను

మాత్రమే ఆ సంచిలో పెట్టుకొంటిని. నేను ఎక్కడకు పోవల
యును? నేను ఏమిచేయవలయును? ఎప్పుడు తిరిగి రావల
యును? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానములేవియు నాకు తెలియవు.
ఆ సమాధానములను గూర్చి నేను బాధపడలేదు కూడా. ఏల
యన అంతయు ప్రోవిస్ డ్లైమముపైననే ఆధారపడి యున్నది.
నేను ద్వారము బయట ఆగి వెనుకకు చూచితిని. అప్పుడు
నా మనస్సులో కొన్ని ప్రశ్నలుదయించెను. నేను ఇచ్చటకు
తిరిగి వత్తానా? ఒకవేళ తిరిగి వచ్చట సంభవించినచో అప్పటి
నా పరిస్థితులు ఎట్లుండును?

నా పడవ నిర్ణీత స్థానమున నుండునట్లు ఏర్పాటుచేసితిని.
మేము మువ్వరము ఆ ప్రదేశమును చేరుకొంటిమి. కాని ప్రయా
ణము చేయుట కింకను నిర్ణయించు కోలేదన్నట్లు అచ్చట
కొంచెము సేపు ఆగితిమి. ఎట్టకేలకు మేము మువ్వ
రము పడవలో ప్రవేశించితిమి. అప్పటికి ఎగమిదిన్నర గంట
లాయెను. స్టార్ టాప్! హెర్బర్టులు తెడ్లు వేయుచుండిరి; నేను
చుక్కాను నడపుచుంటిని. మధ్యాహ్నము మూడుగంటల వఱకు
మేము ప్రవాహముతోబాటు పడవను నడపవలయుననుకొంటిమి.
తరువాత చీకటి పడువఱకు ప్రవాహమున కెదురుగానడువవలయు
ననుకొంటిమి. అటుపిమ్మట మేము జన సంచారము ఎక్కువగా
లేని ప్రదేశమున విశ్రాంతి తీసికోదలచితిమి. హాంబర్గుకు బయలు
దేలు స్టీమరు, రాటర్ డామ్ కు బయలుదేలుస్టీమరు గురువారము
నాటి యుదయమున సుమారు తొమ్మిదిగంటలకు బయలు
దేలును. అందులో మొదట బయలుదేలు స్టీమరులోనికి ప్రోవి
స్ ను ప్రవేశ పెట్టవలయును. ఆ స్టీమరు కెప్టెన్ అందుల కంగీక

రింపనిచో, రెండవ స్త్రీమనులో ప్రవేశించుటకు ప్రయత్నింప వలయును.

నేను పడవను నడుపుచునేయుంటిమి. అనతికాలములో మా పడవ ప్రోవిస్ నివసించుచున్న గృహమును సమీపించు చుండెను.

“అత డక్కడ నున్నాడా?” అని హెర్బర్టు ప్రశ్నించెను.

“ఇంకను రాలేదు.”

“మంచిది. మనము కనబడువఱకు క్రిందకు రావలదని చెప్పినాను. అతని సంకేతము కనబడుచున్నదా?”

“ఘోగుగ కనబడుటలేదు ఆఁ. ఇప్పుడు ఘోగుగ కనబడు చున్నది. అతడువచ్చినాడు పడవను కొద్దిగాబద్ధుకు పోనీయుడు.”

పడవ బద్ధుకు పోవుట, ప్రోవిస్ అందు ప్రవేశించుట ఒక్క క్షణకాలములో జరిగిపోయెను. మా పడవ ఎప్పుడివలె ప్రయాణము చేయసాగెను.

ప్రోవిస్ పడవలో కూర్చుండి, నా భుజముమీద చేయి వేసి, “ప్రియమైన నాయనా! విశ్వాసముగఁ నాయనా! చాల చక్కగా చేసినావు. ఎంతయు కృతజ్ఞుడను! ఎంతయు కృతజ్ఞు డను!” అని యనెను.

పడవలో నేను నలుగురముంటిమి. మా నలుగురిలో ఏమాత్రము భయపడనివాడు ప్రోవిస్ మాత్రమే. మిగిలిన వారము ఎప్పు డే అపాయము వాటిల్లునోయని భయపడు చుంటిమి. దీనినిబట్టి అతడు ప్రాణముకు తెగించి యుండెనని ఎవ్వరును భావింపరాదు. అతడు జీవింపవలయునని గట్టిగా కోరుకొనుచుండెను. విదేశములలో నేను గొప్ప కారవ

నీయునివలె తిరుగుచుండగా చూడవలయునని అతడు గాఢముగ వాంఛించుచుండెను.

“ఎప్పుడో అపాయము వచ్చునని ఇప్పటినుండి విచారించుట ఎందులకు? అందువలన కలుగు లాభమేమి? అని అతడు అనసాగెను. “అపాయము వచ్చినపుడు దాని నెదుర్కొనుటకు నేను ఏమాత్రము వెనుదీయను” అని అతడు అనుచుండెను.

అత డింకను నిట్లనెను: “నాయనా! నేను లండను సగరమునకు వచ్చిన తరువాత నాలుగు గోడలమధ్య నివసించుచు వచ్చినాను, ఇప్పుడు నాకు స్వేచ్ఛ లభించినది. నా నాయన ప్రక్కనే కూర్చుండి చుట్ట కాల్చుకొను భాగ్యము లభించినది. ఇది నిజముగా ఎంతటి అదృష్టకరమైన విషయము! దీని పూర్తి విలువ నీకు సరిగా తెలియను.”

“స్వేచ్ఛాస్వాతంత్ర్యములలోగల ఆనందమేమో నాకు బాగుగ తెలియును” అని నేను అంటిని.

అంతట నతడు తలఁపించుచు నిట్లనెను: “నీకు తెలిసియుండవచ్చును. కాని నాకు తెలిసినంతగా నీకు తెలియదు, నాయనా! నిన్ను గదిలోపెట్టి తలుపులకు తాళమువేసినచో ఆ సంగతి బాగుగ తెలియును. నేను ఆస్ట్రేలియాలో నున్నప్పుడు ఎప్పుడును ఈ దేశమువంకకే చూచుచుండెడివాడను. అచ్చట నేను ధనికుడనైనాను. నన్ను గుఱించ ఆ దేశములో నెవ్వరును బాధపడెడివారు కాదు. కాని ఈ దేశములో నా పరిస్థితి వేరుగా నున్నది.”

“అంతయు సవ్యముగా జరిగిపోయినచో నీకు మరల కొన్ని గంటలలోనే సంపూర్ణముగ స్వేచ్ఛ లభించును.”

“అటుల జరుగవలయుననియు ఆశించుచున్నాను.”

“అటుల జరుగునని అనుకొనుచున్నావా?”

అతడు మండహాసముచేయుచు, “అనుకొనుచున్నాను” అని జవాబిచ్చెను.

ఆ పగలంతయు మేము పడవను నడుపుచునే యుంటిమి. మధ్య మధ్య అచ్చటచ్చట ఆగి ఆహారపదార్థములను, పానీయములను కొంటిమి. క్రమముగా నది వెడల్పు ఎక్కువగుచుండెను. చీకటిపడుచుండెను. రాత్రికి మే మేదేని సత్రములో విశ్రమింప వలయునని నిశ్చయించుకొంటిమి. ఆ యుద్దేశ్యముతో నేనొక అనువైనదానికొఱకు వెదకసాగితిని. ఎట్టకేలకు నాకు ఒక సత్రము కనబడెను. నేను ముగ్గురును పడవలోనేడంచి ఆ సత్రములోనికి పోతిని.

ఆ సత్రము చూచుటకు ఏమాత్రము బాగుండలేదు. కాని చలికాచుకొనుటకు చక్కని పర్పట్లుండెను. ఆహారపదార్థములు, పానీయములు మంచివిడండెను. రెండు చక్కని గదులు ఖాళీగానుండెను. తరువాత నేను పడవవద్దకు తిరిగిపోయి అచ్చటి వారికి సత్రముకు సంబంధించిన విషయముల నన్నిటిని చెప్పితిని. వారు సత్రములో బసచేయుటకు అంగీకరించిరి. అందువలన మేము పడవనొక చోట పెట్టి సత్రముకు వచ్చితిమి. నాటిరాత్రి మేము చక్కగా భోజనముచేసితిమి; చక్కని పానీయములను సేవించితిమి. అటుతరువాత రెండు గదులలోను, గదినిద్దఱము చొప్పున, నిదురించితిమి. మా కచ్చట చక్కగా నిదుర పట్టెను.

తెల్లవాటిసతరువాత మేము మరల పడవలో ప్రవేశించి ప్రయాణము ప్రారంభించితిమి. మేము స్త్రీమిశ్లవచ్చు దారిలోను వెళ్ళితిమి. మాకు మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటన్నరకు స్త్రీమరు పొగ కనబడెను. దానివెనుకనే మఱియొక స్త్రీమరు పొగకూడ కనబడసాగెను. ఆ రెండును కడువేగముగ వచ్చుచుండెను. అందు వలన నేను, ప్రోవిస్ మా సంచులను సిద్ధముగా పట్టుకొని యుంటిమి. స్టార్ టాప్ కు, హెర్బర్టుకు 'గుడ్ బై' చెప్పితిమి. మేము కరచాలనము చేసికొంటిమి. నా కన్నులు, హెర్బర్టు కన్నులు బాష్పములతో నిండిపోసాగెను.

అంతలో మా ముందుభాగమున నొకపడవ ఒడ్డునుండి బయలుదేరినది. అదికూడ స్త్రీమర్ల సందుకొను దారిలో నికే వచ్చెను. మొదటిస్త్రీమరు మాకు చాల సమీపమునకు వచ్చెను. మా పడవను దానివంకకు నడపవానిసదని హెర్బర్టును కోరితిని. అప్పుడు స్త్రీమరులోని వారు మేము దాని కొరకే వేచి యున్నామని అర్థము చేసికొందురు. "నీవు మునుగు వేసికొని ప్రశాంతముగ కూర్చుండి యుండుము" అని నేను ప్రోవిస్ తో నంటిని. ఈ లోపల మా ముందున్న పడవమాకు అడ్డుగా దగ్గరికు వచ్చెను. ఆ పడవలో శైధు వేయుచున్న వారుగాక మఱి యిరువురు కూర్చుండి యుండిరి. అందులో ఒకడు చుక్కాను నడపుచుండెను. అతడు మావంక నిశితముగ చూచుచుండెను. మఱియొకడు ప్రోవిస్ వలెనే మునుగు పెట్టుకొని కూర్చుండి యుండెను. అతడెందులకో భయపడు చున్నట్లుండెను. అతడు తన ప్రక్కనున్న వానితో ఏమో మెల్లస అనుచుండెను.

కొన్ని సమీపములు గడచిన తరువాత మొట్టమొదట వచ్చుచున్న స్త్రీమరేదో స్టార్ టాప్ కనుగొనగలిగెను. అతడు మెల్లస “హాంబర్లు” అని యఁనెను. ఆమాట నాకు తప్ప మఱి యింకెవ్వరికిని వినబడి యుండదు. స్త్రీమరు మమ్ముల సింకను సమీపించు చుండెను. ఇంజనుల సవ్వడి హెచ్చిపోవు చుండెను.

అంతలో ముందు పడవలోని ఒకడు మమ్ముల నుద్దేశించి ఇట్లనెను: “మీ పడవలో చట్ట విరుద్ధముగ ప్రవాసమునుండి తిరిగివచ్చిన నేరగాడొకడున్నాడు. మీ పడవలోని మునుగు మనిషి అతడే. అతనిపేరు అబెల్ మాగ్విచ్. ఇప్పుడతడు ప్రోవిస్ అను మాటుపేరుతో నున్నాడు. అతడు వెంటనే మాకు లోబడి పోవలయునని కోరుచున్నాను. అతడు మాకు లోబడునట్లు మీరు సాహాయ్య పడవలయునని కోరుచున్నాను.”

పిమ్మట సతడు తన పడవలోని వారితో నేమియు మాట్లాడకుండగనే తన పడవను మా పడవకు పూర్తిగా అడ్డు పెట్టెను.

ఈ లోపల స్త్రీమరు మాకు చాల దగ్గరకు వచ్చెను. మా పడవ స్త్రీమరుక్రిందపడి ముక్కలు ముక్కలై పోవునట్లుం డెను. ఆ అపాయమును నేను గుర్తించితిని. స్త్రీమరులోనున్న వారు మమ్ముల నుద్దేశించి కేకలు పెట్టసాగిరి. అధికారులు స్త్రీమరు ఇంజనుల నాపివేయవలయునని ఆజ్ఞ ఇచ్చిరి. వెంటనే ఇంజనులు ఆపివేయబడెను. స్త్రీమరు ఇకను మామీదకు వచ్చుచున్నట్లుండెను.

రెండవ పడవలో చుక్కానును సదుప్రచున్నవాడు ప్రోవిస్ భుజముపై తన హస్తమును వేసెను. ప్రోవిస్ మాపడ వలోనుండి ఆ పడవలోనికి దుమికి మునుగు మనిషిపైనున్న

ముసుగును తీసివైచెను. అప్పుడునేను ఆ మనుజుని గుర్తుపట్టితిని. అతడు నాకు చిన్నప్పుడు చిత్తడి నేలలో కనబడిన రెండవ నేర గాడు. అతడే కాంపేసన్. అతడు అపరిమితమగు భయముతో వెనుకకు పడిపోయెను. స్త్రీమరులోనివారు గట్టిగా కేకలు పెట్టిరి. నేనున్న పడవ నన్ను వదిలిపెట్టి, ఎచ్చటికో వెళ్ళిపోయినట్లు య్యెను. అసగా నేను నీటిలో పడిపోతిని. కాని నేను ప్రాణ రక్షణకొఱకు నీటిలో ఒక్క ఊణకాలము మాత్రమే కొట్టుకొన వలసి వచ్చెను. ఏలయన ఈ లోపు కొందఱు నన్ను రెండవ పడవలోనికి తీసికొని పోయిరి. ఆ పడవలో హెబ్బర్డు; స్టార్టాప్ కూడ నుండిరి. పూ పడవ ముగిసిపోయినట్లు వారు చెప్పిరి. నాకు ప్రోవిస్ కాని, కాంపేసన్ కాని కనబడలేదు. వారిరువురును నీటి అడుగుననే యుండిరి.

తెట్లు వేయుచున్నవారు మేమున్న పడవను సరియైన అడుగులో పెట్టిరి. దానిని కొన్ని గజముల దూరము ముందుకు నడిపిరి. తరువాత వారు వెనుకకు తిరిగి చూచిరి. ఏదో నల్లని వస్తువు మా నంకకు వచ్చుచున్నట్లుండెను. ఆ నల్లని వస్తువు క్రవక్రవముగా మనుజుడుగా మాత్రెను. అతడు ప్రోవిస్ అను విషయమును నేను గ్రహించితిని. కొందఱు మనుజు లతనిని పట్టు కొని పడవలోనికి తీసికొనివచ్చిరి. అతని చేతులకు, కాళ్లకు సంకెళ్లు వేసిరి.

వారింకను దేనియొక్కో నీటివంక చూడనాగిరి. ఈలోపు రెండవ స్త్రీమరుగూడ వచ్చి మమ్మును దాటి వెళ్ళిపోయెను. కొంతసేపటికి రెండు స్త్రీమర్లుగూడ మాకకనబడకుండ అదృశ్యమై పోయెను. నీటిలోనుండి కాంపేసన్ బయటకువచ్చునని అందఱును

భావించుచుండిరి. కాని అతడెంతకును బయటకు రాకుండెను. అందుచేత వతడు నీటిలో మునిగిపోయి యుండుచు అందఱును నిర్ణయించుకొనిరి.

అధికారులు మేమున్న పడవను తిన్నగా ఒక సత్రము వద్దకు తీసికొనిపోయిరి. కడచిన రాత్రి మేమా సత్రములోనే బసచేసియుంటిమి. పాపము, ప్రోవిస్ పండ్లితి ఎట్లున్నది చెప్పుదును? అతని ఊమ్మ భాగము తీరముగ గాయపడెను. అతని తలమీదనుండ బల్లమైన దెబ్బ తగిలియుండెను. నేతనికి సత్రములో కొన్ని సౌకర్యములు సమకూరునట్లు ఏర్పాట్లు చేసితిని.

“నీకు తలమీద ఎందుకు దెబ్బ తగిలివది?” అని నేను అతనిని - అతడింకమాగ్విచ్; ప్రోవిస్ ఏ మాత్రముకాదు - ప్రశ్నించితిని.

“నేను స్త్రీమకు అడుగు భాగమునకు పోయియుంటి ననుకొందును. పైకి లేచుచున్నప్పుడు స్త్రీమకు క్రింది వెన్నదూలము నాతలకు తగిలి యుండును.”

“ఊమ్మమీద ఎందుకు దెబ్బతగిలివది?”

“అధికారులు కూర్చుండియున్న పడవ గట్టిగా తగిలివది.”

“కాంపేసన్ గతి ఏమైనది?”

“నేను కాంపేసన్ ను ఎట్టబయలు చేయుటకై అతనిపై నున్న ముసుగును తీసివైచితిని. అప్పుడతడు ననుకకు వ్రాలి పోయి నీటిలో బడెను. అతనితోబాటు నేనునుండ నీటిలో బడితిని. మేమిరువురము ఒకరి నొకరము గట్టిగా పట్టుకొని నీటి అడుగు భాగమునకు పోతిమి. అచ్చట తీరముగ పోరాడుకొంటిమి. ఎట్టకేలకు నేనతని బాచినుండి తప్పించుకొనితిని.

కాంపేసన్ శక్తి విహీనుడై నీట మునిగిపోయినాడు. నేను ఈడు కొనుచు ఖైకి వచ్చినాను.”

అతనితోగాని ఉన్న అధికారితో నేను ఇట్లంటిని: “అయ్యా! ఈ ఖైదీ దుస్తులు చాల తడిగానున్నవి. కావున ఇతని దుస్తులను మార్చి క్రొత్త దుస్తులను తొడిగించుటకు అనుమతిని పంపియును.” అందుకు అధికారి అంగీకరించి ఇట్లనెను: “ఈ ఖైదీవద్దనున్న వస్తువులన్నియు నాకీయవలయును.” అప్పుడు నేను ఆ మాట ప్రకారము చేసితిని. ఖైదీవద్దనుండి తీసికొన్న వస్తువులలో ఒక జేబు పుస్తకముండెను. ఆ పుస్తకములోనే విలువైన బ్యాంకు నోట్లు ఎన్నోకలవు. అండును నటకు ఖైదీ నను సరించి నచ్చుటకు అధికారి నాకు అనుమతి ఇచ్చెను. కాని స్టాక్ టాప్, హెబ్బస్టులకు మాత్ర మా అనుమతి లభింపలేదు.

అధికారి, నేను, ఖైదీ మరల పడవలో ప్రవేశించితిమి. హెబ్బస్టు, స్టాక్ టాప్ లు నేల మార్గమున అండును చేరుకొందు మని చెప్పి వెళ్ళిపోయిరి. పడవలో నేను ఖైదీ మాగ్ విచ్ ప్రక్కనే కూర్చుండియుంటిని. మా పడవ ప్రయాణము ప్రారంభించెను.

మాగ్ విచ్ పట్ల నాకుగల అయిష్టమంతయు మంచు తెర వలె హూయ మైపోయెను. అతని ముచి తనము. బౌదాధ్యము నాకు చక్కగా అర్థము కాసాగెను. అతనికి నేను చేసిన సాహాయ్యమేమి? ఎప్పుడో చిన్నప్పుడు అతనికి ఆహారము పెట్టితిని; ఒక ఆకు తాయినిచ్చితిని. అతడా సాహాయ్యమును మఱచి పోలేడు. నాకు ప్రత్యేకకారము చేయవలయునని అతడు నిశ్చయించుకొనెను. నన్ను గొప్ప గౌరవనీయుని చేసి చూచి సంతసింపవలయునను నుద్దేశ్యముతో ఎన్నో సంవత్సరములు కష్టపడి

అపారమగు ధనమును సంపాదించెను. అతడు నా కంటే వేయి రెట్లు మంచివాడు. ఏలయున నన్నెంతో ప్రేమతో పెంచిన జోకు నేనేమి చేసితిని? హవిషమకన్య ఇంటికిపోయి నప్పుడుగూడ నేనతనిని చూచుటకు వెళ్ళలేదు! ఇక నా కర్తవ్యమేమి? మాగ్ విచ్ జీవితాంతమువఱకు అతని ప్రక్కనే ఉండవలయునని నిశ్చయించుకొంటిని.

రాత్రి సమీపించుచున్న కొలది మాగ్విచ్ ఊపిరి పీల్చు కొనుట కష్టపాధ్యమగుచుండెను. నే నతనికి తగిన విధముగా సేవ చేయుటకు పూనుకొంటిని. కాని హృదయములో నతడు మరణించిన మేలని అనుకొనసాగితిని. కాంపేసన్ ఇంక లేడన్న మాట నిజమే. కాని మాగ్విచ్ని గుర్తుపట్టు వారింకను పలు వురుండవచ్చును. ప్రభుత్వము వారతనికి తేలిక శిక్ష విధించు రనుట నట్టి అజ్ఞాయాసయోగ్యులు. 'ఏలయున న్యాయస్థానము లో అతనిమీద కావాసినంత గ్రంథమున్నది. అతడు కారాగార మునుండి తప్పించుకొని పాటిపోయినాడు. మరల పట్టునడి విచారణ చేయబడి ప్రవాస శిక్ష విధింపబడినాడు. కాని అతడు ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞను ధిక్కరించి మరల ఈ దేశమునకు వచ్చినాడు. తన అరెస్టుకు కారణ భూతుడైన కాంపేసన్ మరణించునట్లు చేసినాడు. ప్రభుత్వము వారతనిని కఠినాతి కఠిన ముగ శిక్షింతురనుట తథ్యము. కావున ప్రభుత్వమునారు శిక్షింపక పూర్వమే అతడు మరణించుట మేలని భావింపసాగితిని.

నేను అతనితో నిట్లుంటిని: "నీవు నన్ను చూడవలయు నను సమర్థ్యముతో తిరిగి వచ్చినావు. కాని కడకు ఈ విధ

ముగ జరిగిందది. ఇందుకు నేనెంతయు విచారించుచున్నాను. ఇది నాకెంతయు బాధాకరముగ నున్నది.”

కాని అతడు ఇట్లనెను: “ప్రియమైన అబ్బాయి! మంచి జరుగునని వచ్చినాను. నేను నా నాయనను చూచినాను. నేను లేకపోయినను అతడు గౌరవనీయునిగనే ఉండగలడు.”

అతని అభిప్రాయము సరియైనదికాదు. ఏలయన అతని సొమ్మంతయు ప్రభుత్వము వారికే చెందును. ఈ పరిణామము నూహించియే వెమ్మిక్ నాతో ఎన్నోసార్లు, “చరాస్తి జాగ్రత్త! చరాస్తి జాగ్రత్త!” అని హెచ్చరించి యుండెను. కాని నేను ఆ హెచ్చరికను లెక్కపెట్టలేదు. బ్యాంకు నోట్లన్న పుస్తకమును మాగ్విచ్ వద్దనే ఉంచితిని. ఇప్పుడా పుస్తకము అధికారి వశమందున్నది.

అతడింకను ఇట్లనెను: “నాయనా! నీ వింకను గౌరవనీయుడుగనే జీవింపవలయును. అందువలన నీవు నాకు సంబంధించిన వాడవని ఎవ్వరికిని తెలియరాదు. నీవు వెమ్మిక్ తో బాటు యథా లాపముగవచ్చి నాకు కనబడుచట్లు కూర్చున్నచాలాను; నేనెంత కంటే ఎక్కువ ఏమియు అడుగను.”

కాని నేను ఇట్లంటిని: “నేను నీవద్దనే యుండును. నీ ప్రక్కనే కూర్చుండును. నిన్ను విడిచి ఎక్కడకు వెళ్ళను. నీవు నాపట్ల ఎటువంటి అభిమానమును ప్రదర్శించినానో, నేనుగూడ నీపట్ల అదే అభిమానమును ప్రదర్శింతును.”

అతడు నా హస్తములను బట్టుకొనెను. అతని చేతులు గజగజ వణకి పోసాగెను. నన్ను ధనికుని చేయవలయునని అతడు ప్రయత్నించెను. ఆ ప్రయత్నము సర్వనాశనమై పోయినదను

విషయము అతనికి తెలియదు. నేను సౌధాగ్రమునుండి క్రింద పడిపోయిన విషయ మాతనికి తెలియదు. అటుల తెలియకుండుటయే మేలగా నేను సంతృప్తి చెందితిని.

28

మఱునాడు అధికారి నా శ్రేయోభిలాషి మాగ్విచ్ని పోలీసు కోర్టుకు తీసికొనిపోయెను. అతడు వెంటనే విచారణకు పంపబడియుండెడివాడే. కాని అతడు ఫలానావాడని ధ్రువపఱచు వారెవ్వరు? పూర్వమతడు కారాగారపు టోడనుండి పాటిపోయి వుండెనుగదా. ఆ ఓడకుచెందిన ఉద్యోగియొకడు వచ్చునఱకు విచారణ వాయిదావేయబడెను. మాగ్విచ్నిగూర్చి ఎవ్వరికిని ఏ సందేహమును లేదు. కాని ఎవ్వరో ఒకరు అతడు ఫలానాఅని చెప్పవలసియుండెను. ఆ పనిచేయగలిగిన కాంపేసన్ స్టీటిలో ముగిసి మరణించియుండెను. అండునులోమఱియింక ఆ పనిచేయగల ఉద్యోగులెవ్వరును లేకుండిరి.

జాగ్రత్త నాహాద్యమును కోరివలయునను నుద్దేశ్యముతో నేనుతన ఇంటకి పోతిని. అతనిని కలసికొని విషయమును చెప్పితిని. మాగ్విచ్ని ఈ ప్రపంచములోని ఏ శక్తియు రక్షింప లేదని అతడు విస్పష్టముగా చెప్పెను.

“అతని సంపద ఇంకనాకు చెందదు. కాని ఈ విషయము మాత్రము అతనికి తెలియరాదు. నేను అతని దిశ్చర్యమును

అనుభవించుననియే అతడు అనుకోవలయును” అని నేను జాగ
 ర్గుతో నంటిని. అప్పుడు జాగర్గు నాపై అపరిమితమగు కోప
 మును ప్రకటించెను. “నీచేతికి చిక్కెంధనమును అనవసరముగా
 జాతివిడిచినావు. ఇదిఎంతయు శోచనీయమైన విషయము.
 ఇందుకు నిన్ను నేను ఏమాత్రము క్షమింపజాలను” అని అతడు
 కోపముతో ననెను.

అతడింకను ఇట్లనెను: “అతని సొమ్మిప్పుడు ప్రభుత్వము
 వారికి చిక్కినది. కాని అనేకసందర్భములలో ప్రభుత్వమువారు
 సొమ్ము తిరిగి యిచ్చివేసినవిషయము నాకు తెలియును. మనము
 గూడ అందులో కొంతసొమ్మును రాబట్టుటకు ప్రయత్నింతము.
 కాని పరిస్థితులన్నిటినిబట్టి ఆలోచించిచూడగా ప్రభుత్వమువారు
 మనకు సొమ్మేమియు తిరిగి ఈయరని తోచుచున్నది.”

అతడుచెప్పిన విషయము నాకు బాగుగఅర్థమయ్యెను.
 నేను నేరగానికి బంధువునుకాను. అతనిక నాకుగూడ గుర్తింప
 దగిన సంబంధమేదియులేదు, పోలీసువారికి పట్టుబడకపూర్వము
 అతడు తనసొమ్మునంతయు నాకుచేందవలయునని కాగితమేదియు
 వ్రాసియిచ్చియుండలేదు. ఇప్పుడతడు వ్రాసియిచ్చుట నిరుప
 యోగకరమైనపని. కనుక సొమ్ముమీద నాకు ఎటువంటిహక్కు
 లేదను విషయము స్పష్టమయ్యెను. అందువలన సొమ్ముకు నాకు
 హక్కుగలదని రుజువుచేసికొనుటకు ప్రయత్నింపరాదని నిశ్చ
 యించుకొంటిని. నేనా నిశ్చయమునకు కట్టుబడియుంటిని.

నీటమునిగిపోయిన కాంపేసన్ ప్రభుత్వమువారికి మాగ్
 విచ్ ని పట్టిఇచ్చి అతనిసొమ్ములో కొంతభాగమును బహుమా
 నముగా పొందవలయునని తలచియుండును. అందువలన మాగ్

విచ్ వ్యవహారములకు సంబంధించిన వివరముల సతతము సరిగా సేకరించియుండెను. కాంపేసన్ మునిగిపోయిన ప్రదేశమునకు కొన్నిమైళ్ళ దూరములో అతనిశవము కనబడెను. అతని జేబులో నొక చిన్న పెట్టెయుండెను ! ఆ పెట్టెలో కొన్ని కాగితములుండెను. ఆ కాగితములు ఏమాత్రము పాడైపోలేదు. ఆ కాగితములలో న్యూసౌత్ వేల్సులోని ఒక బ్యాంకులోమాగ్ విచ్ కిగల ధనమునకు సంబంధించిన వివరములు, అతనికి గల విల్లువైన భూములకు సంబంధించిన వివరములుండెను.

జైలులో నుండగా మాగ్విచ్ నేను పొందవలసిన ఆస్థుల వివరములను జాగ్రత్తకు వ్రాసియిచ్చెను. అందు బ్యాంకులో గల సొమ్ము, విల్లువైన భూములు, గూడ పేర్కొనబడి యుండెను. జాగ్రత్త సాహాయ్యముతో నేను తన ఆ స్తనంతను అనుభవింప గలసని అతడు గట్టిగా నమ్మించుచుండెను.

మూడురోజులు గడచిన తరువాత కారాగారపు టోడ నుండి సాక్షి వచ్చి మాగ్విచ్ ని గుర్తుపట్టెను. అంతట సెషన్సు కోర్టు వా రతనిని విచారణచేయవలయునని నిర్ణయింపబడెను. సెషన్సు కోర్టు వా రతనిని సుమారు ఒక నెల దినములలో విచారణ చేయుదురు.

నా జీవితములో నది చాల చీకటికాలమని చెప్పవచ్చును. ఆ కాలములో నొకనాటి సాయంకాలము హెర్బర్టు విచార వదనముతో నావద్దకువచ్చి ఇట్లు చెప్పెను: “ప్రియమిత్రమా ! నేను నిన్ను అసతికాలములోనే వీడి వెళ్ళిపోవలయునని భయపడుచున్నాను.”

హెర్బర్టును కైరో బ్రాంచికి పంపుచున్నానను విషయమును మఱియొక భాగస్వామి యగు క్లారికర్ నా కదివఱకే తెలిపియుండెను. అందువలన హెర్బర్టు మాటలు నా కంతగా ఆశ్చర్యమును కలిగింపలేదు.

హెర్బర్టు ఇంకను ఇట్లనెను: “నే నిప్పుడు కైరో ప్రయాణమును వాయిదా వేసినచో ఒక చక్కని అవకాశమును కోల్పోయి నట్లగును. నా అవసరము నీ కిప్పుడే ఎక్కువ ఇటువంటి సమయమున నిన్ను నదిలిపెట్టి వెళ్ళవలసి వచ్చుచున్నందుకు నేనెంతయు విచారించుచున్నాను.”

అంతట నేను ఇట్లంటిని: “ప్రియమిత్రమా! నీ అవసరము నాకు ఎప్పుడును ఉండును. ఏలయన నేను నిన్నెప్పుడును ప్రేమించుచున్నాను. కాని ఇప్పుడు నా అవసరము ఇదివఱకు కంటె ఎక్కువది.”

“నీవు ఒంటరిజీవితము గడపవలసి వచ్చును.”

“నే నా విషయమును గుఱించి ఆలోచించుటకే తీరుబడి యుండదు. నేను అధికారులు అనుమతించినంతవఱకు అతనితో నుందును. రోజంతయు అతనివద్దనే గడపుటకు నేను సంసిద్ధము గనే యున్నాను. అతనివద్దనుండి బయటకు పచ్చినను, నా ఆలోచనలు అతనిగూర్చియే యుండును.”

“నేను నిన్ను త్వరలోనే వీడిపోనున్నాను. కావున నీకు సంబంధించిన ప్రశ్న నొకదానిని వేసి నిన్ను బాధపెట్టదలము కొన్నాను. నీ భవిష్యత్తునుగుఱించి ఆలోచించు కొన్నావా?”

“లేదు. ఏలయన భవిష్యత్తునుగూర్చి తలచుటకే నేను భయపడుచున్నాను.”

“నీ భవిష్యత్తునుగూర్చి భయపడుట ఎందులకు? నీకు వచ్చిన భయమేమియులేదని నేను హామీ ఇచ్చుచున్నాను. నీవు వచ్చి మాకై రో కార్యాలయములలో చేరుము. ప్రస్తుతము ఒక గుమాస్తాపదవి ఖాళీగానున్నది. నీ వా పదవిలో ప్రవేశింపుము. తరువాత నీవు కూడ భాగస్వామిని కావచ్చును. ఈ విషయమును గూర్చి నేను, క్షేరా అనేకసార్లు మాట్లాడు కున్నాము. ఇంతకుమునుపే ఆమె కన్నీరు పెట్టుకొని ప్రార్థనా పూర్వకముగ నాతో నిట్లున్నది! ‘మనము వివాహము చేసికొన్న తరువాత అతడుకూడ మనతో నుండవచ్చును. అతని జీవితము సౌఖ్యవంతముగ నుండుటకు నా శక్తికొలది తోడ్పడెదను. నాభర్త స్నేహితుడు నాకుగూడ స్నేహితుడని పుజువుచేసెదను.’ కావున మనము కలసియుండి సుఖముగా జీవింపవచ్చును.”

“నేను నీకు, నీ భార్యకు ఎంతయు కృతజ్ఞుడను. మీదయ నన్ను ముగ్ధుని చేయుచున్నది. నాకు గుమాస్తా పదవి నిత్తు నన్నందుకు నే నెంతయు సంతసించు చున్నాను. కాని నేను ఇప్పుడప్పుడే ఆ విషయమున ఒక నిర్ణయమునకు రాజాలను.”

నేను తక్షణమే నిర్ణయమునకు రాకపోవుటకు రెండు కారణములు కలవు. ఒకటి; నా మనస్సు వేలు విషయములలో నిండి యుండుటవలన ఆ విషయమునుగూర్చి స్పష్టముగ ఆలోచింప లేకుంటిని. రెండు; నా ఆలోచనలలో నొక విషయము కొలదిగా మెదలు చుండెను. అదియేమో ముందు తెలియసగును.

“నీ వ్యాపారమునకెట్టి భంగము కలుగకుండ, గుమాస్తా పదవిని కొంతకాలము ఖాళీగా నుంచుటకు వీలుండునా?”

“ఎంతకాలమైనను సరే ఖాళీగా నుంచెదను. ఆఱు నెలలు! ఒక సంవత్సరము!”

“అంతకాలమక్కఱలేదు. రెండు మూడు నెలలు ఖాళీగా నుంచిన చాలును.”

ఆ ఏర్పాటుకు మే మిరువురము అంగీకరించి స్వంతోషముతో కరచాలనము చేసి కొంటిమి. తరువాత హెర్బర్టు ఇట్లనెను: “ఈ వారాంతముననే నేను కైరోకు వెళ్ళవలసి యుండునని నమ్ముచున్నాను. ఈ విషయము నిప్పుడు నీకు ధైర్యముగ చెప్పగలుగుచున్నాను.”

“నుజ్జీ క్లేరా సంగతి?”

“ఆమె తండ్రి బ్రతికి యున్నంత వఱకు ఆతనివద్దనుండ వున్నదే. కాని అతడింక నెంతోకాలము బ్రతుకడు.”

“అతడు పరలోకమున కేగుటయే మంచిపని అనుకొందును.”

“నేను ఆవిషయమును అంగీకరింపక తప్పదు. అతడు మరణించిన తరువాత నేను క్లేరాను కలసి కొనుటకై ఇచ్చటకు తిరిగి వచ్చెదను. మే మిరువురము ప్రశాంతముగ చర్చిలోనికి పోయి వివాహము చేసికొందుము.”

హెర్బర్టు ఆ వారములోనే శనివారమునాడు కైరోకు బయలుదేరి పోయెను. నే నతనిని కోచిలో నెక్కించి, తరువాత నాబసకు తిరిగి వచ్చితిని.

నా శ్రేయోభిలాషి జబ్బుతో జైలులో బడియుండెను. ఊపిరి తీర్తులు పాడై పోవుట వలన నతడు సరిగా గాలిపీల్చ లేకుండెను. అతని గొంతు చాల హీనముగ నుండెను. అందు వలన నతని మాటలు నాకు సరిగా వినబడ కుండెను. కావున నతడు మాటలాడుట చాలవఱకు తగ్గించి వైచెను. కాని అతడు నా మాటలను వినుటకు సిద్ధముగ నుండెను. అందువలన నే నతనికి మంచి మాటలు చెప్పసాగితిని. మంచి గ్రంథములలోని భాగములను చదివి వినిపింప సాగితిని. నేను అతని నుత్సాహ పఱచుటకు శతవిధముల ప్రయత్నింప సాగితిని. కాని రోజులు గడచుచున్న కొలది అతడు బలహీనుడై పోవుచుండెను.

సెషన్సు కోర్టువారు అతనిని విచారింపవలసిన దినము వచ్చెను. విచారణను వాయిదా వేయవలయునని జాగర్సు ముద్దాయి తరపున వాదించెను. ఈ లోపు ముద్దాయి ఎట్లో మరణించునను నుద్దేశ్యముతో నతడా విధముగ చేసెను. కాని కోర్టువారు అతని దరఖాస్తును త్రోసి పుచ్చిరి.

విచారణ వెంటనే ప్రారంభమయ్యెను. కోర్టువారి అనుమతితో జబ్బుగానున్న మాగ్విచ్ ఒక కుర్చీలో కూర్చుండెను. నేనుకూడ కోర్టువారి అనుమతినిపొంది అతనిచేతి నొకదానిని పట్టుకొంటిని.

విచారణ సూటిగ, స్పష్టముగ చాలకొద్దిసేపు మాత్రమే జరిగెను. “ముద్దాయి ఆస్ట్రేలియాలో కష్టపడి పనిచేసిరాడు.

న్యాయసమ్మతముగ ప్రసరించినాడు. మంచి పేరుప్రతిష్ఠలు సంపాదించినాడు. అపారమగు ధనమును సంపాదించినాడు” అని కోర్టువారతనిని పరిపరి విధముల ప్రశంసించిరి. “కాని ఇతడు ఆస్థ్రేలియానువదలి ఇచ్చటకు వచ్చుటకు వీలులేదు. ఇప్పుడతడు మనయెదుట స్పష్టముగ కనబడుచున్నాడు. దీనినిబట్టి ఇతడు చట్ట విషయముగ ఆస్థ్రేలియానువదలి ఇంగ్లండుకు వచ్చినాడను విషయము స్పష్టముగ తెలియుచున్నది. ఈ నేరమునకు మరణమే శరణ్యము” అనికూడ కోర్టువారనిరి.

కోర్టువారు మాగ్విచ్ కి మరణశిక్ష విధించిరి. అతడు ఉరి తీయబడవలసిన దినముకూడ నిర్ణయింపబడెను.

నేను ప్రతిరోజు అధికారుల అనుమతితో జైలుకుపోయి మాగ్విచ్ ప్రక్కనే కొంతకాలము గడపసాగితిని. రోజులు గడచుచున్నకొలది అతనిలోని జీవకళ మాయమైపోవుచున్నదను విషయమును నేను గ్రహించితిని.

ఒకనాడు నేను ఎప్పటివలె అతడు బంధింపబడియున్న గదిలో ప్రవేశించితిని. అంతవఱకు అతడు నాకొఱకు ద్వారము వంక చూచుచుండెను. నన్ను చూడగానే అతనికన్నులు ప్రకాశింపసాగెను. నేనుపోయి అతనిప్రక్కనే కూర్చుంటిని. అప్పుడతడు నాతో నిట్లనెను: “స్రియమైర నాయనా! నీవు వచ్చుట ఆలస్యమైపోయిన దనుకొన్నాను. కాని నీవు ఆలశ్యముగ రావను విషయము నాకు తెలియును.”

“గేటు తెరిచు సమయము సరిగానిదియే. నేను గేటువద్ద వేచియుంటిని.”

“ప్రియమైన నాయనా! నీవెప్పుడును గేటువద్దనే వేచి
యుందువు కాదా?”

“అవును. ఒక్క-క్షణకాలమైనను పోగొట్టుకొనరాదను
అభిప్రాయముతో అటులచేయుచును.”

“నాయనా! నీకు కృతజ్ఞుడను! నీకు కృతజ్ఞుడను! భగ
వంతుడు నీకు సర్వకాల సర్వావస్థలయందు మేలుచేయుగాక.
నీవు సన్నెప్పుడును వదలిపెట్టియుండలేదు. ప్రియమైన
నాయనా!”

అప్పుడు నేను ప్రశాంతముగ అతని హస్తమును నొక్కి
తిని. ఏలయన ఒకప్పుడు నేను అతనిని అతనికర్మకు వదలివేయ
పలయునని అనుకొంటిని. ఆ విషయమును నేను మఱచిపో
జాను.

అతనికి నుట్టిన నేను: “నేను చెప్పవలసిన ముఖ్యవిషయ
మొకటి యున్నది. నీవు నా దుస్థితిలో నా పక్కనేయుండి నేవ
చేసినావు. ఇది నీకు అపారమగు సంతోషమును కలిగించుచున్న
దని నేను అర్థముచేసికొనుచున్నాను. ఇంతకంటె నాకు కావలసి
నది మఱివమియున్నది?”

అతడు తెల్లకలపనుండి ఎంతో కష్టముతో ఊపిరిపీల్చుచు
విడుచుచుండెను. క్షణ క్షణమునకు అతనిలోని జీవకళ తగ్గిపోవు
చున్నదను విషయమును నేను గ్రహించితిని.

“నేడు నీకు శాధ ఎక్కువగా నున్నదా?” అని ప్రశ్నించి
తిని.

“నేను దేనినిగూర్చిగాని ఫిర్యాదుచేయును.”

“అవును, నీ వెన్నడును ఫిర్యాదు చేయవు.”

అత డింకను మాట్లాడలేదు. అతడు మందహాసముచేసి నాచేతిని ముట్టుకొనెను. నాచేతిని పైకెత్తి తనతోముమ్మిద పెట్టవలయునని కోరుచున్నానని అర్థము చేసికొంటిని. వెంటనే నే నటుల చేసితిని. అతడు మతియొకసారి మందహాసము చేసి తన రెండు చేతులను నా చేతిపై పెట్టెను.

అప్పటికి జైలు అధికారి నా కొసగిన కాల వ్యవధి ముగిసెను. నేనింక నా శ్రేయోభిలాషిని వీడిపోవలసి యుండెను. నేను అచ్చటనేయున్న జైలు అధికారివంక చూచితిని. అతడు మెల్లన నాతో నిట్లనెను: “నీవప్పుడే వెళ్ళిపోవలసిన పనిలేదు.” అంతట నే నతనికి కృతజ్ఞతాభి వందనములను తెలిపితిని.

తరువాత నేను నా శ్రేయోభిలాషితో నిట్లంటిని: “ప్రియమైన మాగ్విక్! ఇప్పుడు నీకొక ముఖ్యమైన విషయమును చెప్పెదను. నా మాటలు నీకు అర్థమగుచున్నవా?”

అతడు నా హస్తమును మెల్లన నొక్కెను.

“నీకు పూర్వముక బిడ్డ యుండెడిది. నీ వామెను గాఢముగ ప్రేమించితివి. కాని ఆమెను పోగొట్టుకొంటిని.”

అతడు నా హస్తమును ఇంతవఱకుకంటెగట్టిగ నొక్కెను.

“ఆమె మరణింపలేదు. ఆమెకు ధనికమిత్రులు లభించినారు. ఆమె యిప్పుడింకను జీవించియున్నది. ఆమె యిప్పుడు గౌరవనీయురాలు; సౌందర్యరాశి. నే నామెను ప్రేమించుచున్నాను.”

అంతట నతడు ఎంతోకష్టముతో నాచేతిని తన పెదవుల వద్ద పెట్టుకొని ముద్దు పెట్టుకొనెను. తరువాత నాచేయి అతని

అమ్మ భాగముమీద పడిపోయెను. అతని రెండు చేతులును నాచేతిమీద పడెను. అతనితో వ్రాలిపోయెను. అతడు మరణించెను.

“ఓ భగవానుడా! పాపియగు నితనిని కరుణతో మన్నింపుము!” అని నేను దేవుని ప్రార్థించితిని.

30

లండను మహానగరమున నేను ఒంటరివాడనై పోతిని. నావద్ద నింక మాగ్విచ్ కాని హెర్బర్టుకాని లేరు. ఇంక నాకు అన్ని గదు లెందుకు? కాని మేము వ్రాసికొన్న ఒకంబడిక పత్రము ప్రకారము నేను ఇంకను చాలకాలము ఆ గదులలో నుండవచ్చును. అందువలన నేను ఆ గదులలో కొన్నిటిని మఱి యొకరికి అద్దె కీయదలచి నోటీసు కట్టితిని. అందుకు నావద్దడబ్బు లేకపోవుటగూడ ముఖ్యకారణము. నేను ఇతరులకు చాల నావచ్చు బాకీపడియుంటినిగూడ. నా పరిస్థితులు నాకు చాల భయంకరముగ కనబడసాగెను.

ఈలోపల నాకు జబ్బుచేసెను. నాజీవిత మెట్లు గడిచి పోవుచుండెనో నాకే అర్థము కాకుండెను. ఎప్పుడును ఎప్పుడో ఒకరు నావద్ద కూర్చుండి సేవచేయుచున్నట్లు కనబడసాగెను. నాకు ప్రోక్షణము జో స్వరూపము కనబడుచుండెను.

కడ కొకనాడు నే నీవిధముగ ప్రశ్నించితిని; “ఎవరు? జో యేనా?”

“అవును, నాయనా!”

“అయ్యో! జో! నీ వావిధముగ మాట్లాడి నాహృదయమును న్రక్కలు చేయుచున్నావు. నావంక ఆగ్రహముతో చూడుము. నన్ను కొట్టుము, జో! నా కృతఘ్నతను గూర్చి చెప్పుము. నాపట్ల ఇంత మంచిని చూపకుము.”

తన్ను నేను గుర్తించినానను సంతోషముతో జో నన్ను కాగిలించుకొను చుండెను.

“మిత్రమా, పిస్! మన మిరువురము చిన్నప్పటినుండియు మంచి మిత్రులము.”

తరువాత సతడు కటికీవద్దకుపోయి బయటకు చూచుచు కన్నులు తుడుచుకొన సాగెను. బలహీనముగ నుండుట వలన నేరులేచి అతనివద్దకు పోలేక మెల్లన నిట్లను కొంటిని: “ఓయి భగవానుడా! ఈ నిజమైన క్రిస్తవ గౌరవనీయునకు మేలు చేయుము!”

తరువాత సతడు నాపక్కన కూర్చుండునరికి అతని కన్నులు చాల ఎత్తగా నుండెను.

“ఎంతకాలము. ప్రియమైన జో!”

“అసగా నీ యుద్దేశ్యము? నీవు ఎంతకాలమునుండి జబ్బుగా నున్నావో తెలిసికొన గోరుచున్నావా?”

“అవును, జో!”

“నీకు మే చివరి భాగములో జబ్బుచేసినది. ఖేపు జూన్ మొదటి లేదీ.”

“ప్రియమైన జో! నీ వప్పటినుండి నావద్దనే యున్నావా?”

“చాలా వఱకు, పిప్! నీవు జబ్బుగా నున్నావని పోస్టులో నాకొక యుత్తరము వచ్చినది. నేనా యుత్తరములోని విషయమును బిడ్డికి తెలిపినాను. అప్పుడామె ఇట్లన్నది: ‘మన పిప్ అచ్చట కొత్తవారి మధ్య నున్నాడు. అతడు ఏమి బాధలు పడుచున్నాడో తెలియదు. నీవును, అతడును చిన్నప్పటినుండియు మిత్రులుకదా! ఈ కష్ట సమయమున నీ వచ్చటకుపోయినచో అతనికి అసంగీకారము కాకపోవచ్చును. కావున నీవు ఒక్క నిమిషమైనను వృథాచేయక వెంటనే పోయిరమ్ము.’ అంతటనేను బయలుదేరి నీ వద్దకు వచ్చినాను.

అది యటుండనిమ్ము. నీవు ఎక్కువగా మాట్లాడరాదు. మాట్లాడినచో అలసిపోయి బలహీన పడుదువు. నీకు ఇష్టమైనను కాక పోయినను నిర్ణీత సమయములందు సరియైన ఆహారము తీసికొను చుండవలయును. ఇంత ఎందులకు? నీవు ఏ విషయమున నైనను నా ఆజ్ఞ ప్రకారము సడచుకోవలయును.”

అంతట నేను అతని హస్తమును ముద్దు పెట్టుకొని ప్రశాంతముగ పరుంటిని. అప్పుడతడు బిడ్డికొక యుత్తరము వ్రాయసాగెను.

మఱునాడు నేను అతని నిట్లు ప్రశ్నించితిని: “హవిషమ్ కస్య ఆరోగ్య మెట్లున్నది?”

అతడు సమాధాన మేమియు నీయలేదు. తలమాత్ర మూపెను.

“జో! ఆమె మరణించినదా?”

“మిత్రమా! నే నంత దూరము పోను. ఆమె జీవించి. . .”

“లేదా? జో!”

“అవును, ఆమె జీవించి లేదు.”

“ఆమె ఎప్పుడు మరణించినది.”

“నీకు జబ్బుచేసిన తరువాత సుమారు వాగము రోజుల కనుకొందాను.”

“ఆమె ఆ స్త్రీనేమి చేసినదో నీ కేమైన తెలియునా?”

“ఆమె ఆ స్త్రీతో చాల ఎక్కువ భాగమును ఎస్ట్రెలాకు వ్రాసి యిచ్చినట్లు తెలియు చున్నది. ఆమె మరణించుటకు కొన్ని రోజులకు పూర్వము వీలునామాలో కొత్త విషయమును చేర్చినదట. అది యేమనుకొన్నావు? మత్తయి పోకెట్ అను వానికే నాలుగు వేల పౌనులు చెందవలయునని వ్రాసినదట. ‘మత్తయి పోకెట్ నుగూర్చి పిప్ చెప్పిన దానినిబట్టియే ఈ సొమ్ము నిచ్చుచున్నాను’ అని ఆమె వీలునామాలో వ్రాసినదట.”

మత్తయిపోకెట్ కు హవిషమకస్య నాలుగువేల పౌనుల నిచ్చినదన్న వార్తనాకు. అపరిమితమగు సంతోషముకలిగించెను. ఏలయన నేను తలపెట్టిన మంచిపని పూర్తియైనది.

“ఇంకెవ్వరికైన నేమైననిచ్చినదా?” అని నేను ప్రశ్నించితిని. సారామున్నగు ముగ్గురుస్త్రీలకు గూడ హవిషమకస్య స్వల్పమొత్తముల నిచ్చిన విషయమును జో తెలిపెను.

తరువాత నతడు ఆర్లిక్ నుగూర్చి ఇట్లుచెప్పెను: “ఆర్లిక్ పంబుల్ చూక్ ఇంటదూఱి దొంగతనముచేసెను. పంబుల్ చూక్ అతనిని గుర్తించి పోలీసువారికి ఫిర్యాదుచేసెను. పోలీసువారతనిని వెంబడించి, అరెస్టుచేసి, న్యాయస్థానమునకు తీసికొని

పోయిరి. న్యాయాధికారి అతనిని విచారణచేసి జైలుశిక్ష విధించెను. అతడిప్పుడు జైలులో నున్నాడు.”

కోజులు గడచిపోవుచుండెను, నేను మెల్ల మెల్లన బయలును పుంజుకొనుచుంటిని. జో నావద్దనేయుండి నన్ను అతిగారాబముగా చూడసాగెను. నేను చిన్నప్పటి పివలె నున్నట్లుండెను.

నేను జోసాహాయ్యమున బయటకుపోయి తిరుగసాగితిని. క్రమ క్రమముగా బలిష్ఠుడ నగుచుంటిని. నా ఆశాసాధములు కూలిపోయినవను విషయము జోకు, బిడ్డికి తెలియువను విషయమును జోతో మాటల సందర్భమున గ్రహించితిని. కాని అతడా విషయమునుగూర్చి మాట్లాడలేదు.

నేను బలిష్ఠుడ నగుచున్నకొలది నాపట్ల జో ప్రవర్తన మారసాగెను. నేను బుహీనుడుగ నున్నప్పుడు అతడు నాతో ఎంతో చనువుగ ప్రవర్తించుచుండెడివాడు. కాని నేను ఆరోగ్యవంతుడ నగుచున్నకొలది ఆచువు తగ్గిపోవుచుండెను. అతడట్లు ప్రవర్తించుచున్నందుకు నేను మొదట ఆశ్చర్యపడితిని. కాని దాని కంతకు కారణము నేనే అనియు, తప్పంతయు నాదే అనియు నేను అసతికాలములోనే గ్రహించితిని.

అప్పుడు, తప్పంతయు నాదే. ఎటువంటి పరిస్థితులలోనైనను నేను తనపట్ల అభిమానమును కలిగియుందునను సమ్మకమును జోకు కలుగజేయలేకపోతిని. చిన్నప్పుడు అతని యింట నుండి అతని అభిమానమునుపొంది అతనిపట్ల అభిమానముతో ప్రవర్తించితిని. అప్పుడు నేను బీదలనాధబాలుడను. కాని నాకు ఐశ్వర్యమురానున్నదను విషయము తెలియగనే అతనిని నిరాద

రణచేసితిని. హవిషమేకస్య ఇంటికి పోతినిగాని అతనిని చూచు
టకు పోనైతిని. భార్యను పోగొట్టుకొన్న జోపల్ల నేను ఏవిధము
గను సానుభూతిని చూపనైతిని. అయినను అతడు దేవతనంటి
వాడు. జబ్బులోనున్న నాకు అతడువచ్చి సేవచేసెను. తరువాత
నాకు తాను భారమగుచునను తలంపుతో దూర దూరముగ
పోవుచుండెను.

ఒకనాడు నేను జోను ఆధారముచేసికొని నదీతీరమునకు
బోతిని. మేమిరువురము నదియొడ్డున చాలసేపు కూర్చుంటిమి.
తరువాత ఇంటికి తిరిగివచ్చు తలంపుతో లేచితిమి.

అప్పుడు నేను ఇట్లంటిని: “చూడుము, జో! ఇప్పుడు
నేను బాగుగనే నడచగలను. నాకింక ఎవ్వరి సాహాయ్యము
అక్కఱలేదు. ఇప్పుడు నాఅంతట నేనే నడచివత్తుచుచూడుము.”

అంతట జో ఇట్లనియెను: “పిప్! శక్తికి మించిమాత్రము
పనిచేయకుము. నీఅంతట నీవు మఱియొకరి సాహాయ్యము
లేకుండ నడచగలుగుట నాకు సంతోషదాయకమైన విషయమే.
అయ్యా! నాకు సంతోషదాయకమైన విషయమే.”

అతడు పయోగించిన ‘అయ్యా’ అనుమాట నాకు కష్ట
మును కలుగజేసెను. కాని నేనేమి చేయగలను! నేను కొంచెము
దూరముమాత్రమే అతని సాహాయ్యము లేకుండ నడచి,
తరువాత నీరసముగనున్నట్లు నడించి, “జో! నీచేతి నందిమ్మ”
అని అంటిని. అంతట నతడు తన చేతి నందిచ్చెను గాని ఏమో
ఆలోచింపసాగెను.

నేనుకూడ ఆలోచింప సాగితిని. జోలోని మాధువును
అరికట్టుట ఎట్లను విషయమునుగూర్చి నేను ఆలోచించుచుంటిని,

అది నాకొక పెద్దసమస్యగా నుండెను. నా ఆర్థిక పరిస్థితి సరిగ్గా
 తెలియజేయుటకు సిగ్గుపడుచుంటిని. కాని అందుకు నాకు సంబం
 ధించిన కారణమేగాక, జోకు సంబంధించిన కారణముగూడ
 నొకటియుండెను. నేను పూర్తిగా నిర్ధనాడనన్న విషయము
 తెలిసిచూచో అతడు తాను కూడబెట్టిన సొమ్ములోని కొంత భాగ
 మును నా కచ్చుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును. కాని అతడు నాకు
 సాహాయ్యము చేయరాదు. నాకు సాహాయ్యముచేసి తాను బాధ
 పడరాదు. అతనివద్దనుండి సాహాయ్యమును స్వీకరించుటకు నే నతని
 కేమి సాహాయ్యము చేసితిని ?

ఆనివారము కడు ప్రశాంతముగ నుండెను. నాడు'మే
 మిరువురము కలిసి పొలములలోనికి నడచిపోతిమి.

“జో, నాకు జబ్బుచేసినందుకు నే నెంతయు సంతసించు
 చున్నాను” అని అంటిని.

“ప్రియమైన పిప్! నీకు చాలవజ్రకు ఎప్పటి ఆరోగ్యము
 చేకూరినందుకు నేను ఎంతయు ఆనందించుచున్నాను.”

“ఈసమయము నిజముగా సువర్ణాక్షరముతో పేర్కొన
 దగిన సమయము. దీనిని నా జీవితములో ఎన్నటికిని మఱచి
 పోను.”

“నేనును అదేవిధముగా అనుకొనుచున్నాను.”

“జో ! ఈసమయమున మన మిరువురము కలిసియుంటిమి.
 దీనిని నే నెన్నటికిని మఱచిపోజూను. ఒకప్పుడు నేను పురుషు
 రోజులను కొలదిగా మఱచిపోయినమాట నిజమే. కాని ఈరోజు
 లను మాత్రము ఎన్నటికిని మఱచిపోజూను.”

“పూర్వపు విషయ మెందులకు? మనమధ్య నున్న దేమో యున్నది. మన మిరువురము ఎప్పుడును గాఢ స్నేహితులమే యను విషయమును జ్ఞప్తియిం దుంచుకొనుము.”

నేను రాత్రి శయ్యమీద పడుంటిని. అప్పుడు జోనావద్దకు వచ్చెను. ఆవిధముగా సతడు ప్రతిరాత్రియు చేయుచుండుట అలవాటే.

అతడు నాతో కలసి నెను: “ప్రొద్దుట నీవు చాల ఆరోగ్యముగ నున్నావనియు, మంచి బలము కలిగియున్నావనియు నని పించినది. ఇప్పుడుకూడ అదేవిధముగ నున్నావా?”

“అవును, ప్రియమైన జో! నే నిప్పుడు సంపూర్ణారోగ్యమును కలిగియున్నాను.”

“నీ బలము దిన దినాభివృద్ధి చెందుచున్నదా?”

“అవును, జో! నేను రోజు రోజుకు బలిష్ఠుడనగుచున్నాను.”

అంతట సతడు నా భుజమును తట్టెను. తరువాత సతడు ‘గుడ్ నైట్!’ అని అన్నట్లుండెను.

నేను తెల్లవాటిస తరువాత నిదురనుండి లేచితిని. అప్పుడు నా మనస్సు ఎంతో ప్రశాంతముగ నుండెను. శరీరమున బలము కూడ మిక్కుటముగ నున్నట్లుండెను. నాకు సంబంధించిన విషయముల నన్నిటిని జోకు తెలియజేసి అతని కాశ్యమీద పడవలయు ననుకొను చుంటిని. ఆ పనిని ఎంటనే చేయవలయుననుకొంటిని. ఉదయకాలపు భోజనమునకు పూర్వమే ఆపనిని ముగింప వలయునని నా యుద్దేశ్యము. అంత పెందలకడ నేను లేచుటకదియే మొదటిసారి. నేను దుస్తులు వేసుకొని జోకు ఆశ్చర్యమును

కలుగ జేయవలయునను కొంటిని. ఆ యుద్దేశ్యముతో నే నతని గదిలోకి పోతిని. కాని అతడచ్చట లేడు. అతడు లేకపోవుటయే కాదు; అతని పెట్టెకూడ నచ్చటలేదు. అంతట నేను భోజనము చేయు టేబులువద్దకు వెళ్ళితిని. దామీద నొక చీటీ పసియుండెను. ఆ చీటీలో నిట్లు వ్రాయబడి యుండెను.

ప్రియమైన పిప్: నీకు సంపూర్ణమగ ఆరోగ్యము చేకూరినది. నేను లేకపోయినను నీ పనులను నీవు చక్కగా చేసిరో గలవు. ఇంక నిచ్చట ఎక్కువ కాలముండరావను నుద్దేశ్యముతో నేను వెళ్ళిపోవు చున్నాను. కాని మన మిరువురము ఎప్పుడును గాఢ స్నేహితులమను విషయమును మాత్రము జ్ఞప్తియందుంచుకొనుము.

ఇట్లు,

జో.

ఆ చీటీతోబాటు అతడు నా అప్పునొకదానిని తీర్చివేసి నట్లు తెలియ జేయు రసీదుకూడ నుండెను. అంతవఱకు నేను ఆ అప్పులవాడు నాకుజబ్బు సయమగువఱకు వేచియున్నాడని భావించు చుంటిని. జో నా అప్పును తీర్చిపె చినాడని నే నెన్నడును ఊహింపలేదు. కాని అతడు నాఅప్పును తీర్చినై చెను. రసీదు అతని పేరిటనే యుండెను.

అప్పుసింక నేనేమి చేయవలయును? నేను తిన్నగా చిన్నప్పుడు పనిచేసిన కొలిమువద్దకు పరుగెత్తుకొని పోవలయును. అచ్చట నేను జోకు నా చరిత్రయంతయు 'ఓచ' తప్పకుండ చెప్పఁబోయను. నేను హృదయ పూర్వకముగ పశ్చాత్తాప పడు

చున్న విషయమును తెలియజేయ వలయును. మఱియు అంత వఱకు నా మనస్సులో ఊగిసలాడుచున్న ఒక ముఖ్యమైన నిర్ణయమును అమలులో పెట్టవలయును.

ఆ ముఖ్య నిర్ణయమేమి? నేను బిడ్డి వద్దకు పోయి నా పతనావస్థ సంతను వివరించి చెప్పును. నేను హృదయపూర్వకముగ పశ్చాత్తాపపడి తిరిగివచ్చిన విషయమును చెప్పెదను. నేను సౌధాగ్రమునుండి కూలిపడిపోయిన విషయమును చెప్పెదను. మా కిరువురకు ఒకరిపై నొకరికి పూర్వము గల విశ్వాసమును జ్ఞప్తికి తెత్తును.

తరువాత నామెతో నట్లందును: “బిడ్డి! ఒకప్పుడు నీకు నే ననిన అపరిమితమగు నిష్టముండెడిదని అనుకొను చున్నాను. అప్పుడుకూడ నాహృదయ మిటునటు పోవు చుండెడిది. అయినను నీవు నన్ను హృదయ పూర్వకముగ ప్రేమించు చుండెడిదానవు. ఆ విషయము నాకు బాగుగ తెలియును. ఇప్పుడు నాపై అప్పుడు ప్రకటించిన ప్రేమలో సగముప్రేమను మాత్రము ప్రకటింపుము. నేను భగ్నహృదయుడను; నాలో ఎన్నో లోట్లున్నవి. అట్టి నన్ను స్వీకరింపుము. తల్లి తప్పుచేసిన కుమారుని క్షమించి మరల సతనిని తన యొడిలోనికి తీసికొనును. అటులే నీవుకూడ నన్ను స్వీకరింపుము. నీ నీ విధముగా చేసినచో నేను ధన్యుడనని తలంతును. తరువాత నీవు చెప్పినట్లు చేయుదును. నేను జోతలో బాటు కొలిమివద్ద పని చేయవలయునా? లేక మఱి యింకేదేని నృత్తిని స్వీకరించి గ్రామసీమలలోనే నివసింపవలయునా? లేక కైరోలో నాకొఱకు ఖాళీగా నుంచబడిన ఉద్యోగమును స్వీక

రింపవలయువా? నీ సమాధానము తెలియువఱకు కైరోలోని ఉద్యోగమును ఖాళీగా నుంచవలసివదని నా మిత్రుని కోరి యున్నాను. ఈ మూసింగ్తో నీకేది ఇష్టమో చెప్పుము. నేను నీ ఇష్టప్రకారమే నడచుకొందునని వాగ్దానము చేయుచున్నాను. బిడ్డీ! నన్ను భర్తగా స్వీకరించి నాతోబాటు ఈ ప్రాపంచిక వ్యవహారములలో పాల్గొందునని చెప్పుము. నీవట్లు చెప్పినచో ఈ ప్రపంచము నాకు ఇదివఱకుకంటె గొప్ప ప్రపంచమగును. నేను ఇదివఱకుకంటె బౌద్ధత్యముకల మానవుడనగుదును. నేను నీవు సర్వసౌఖ్యముల ననుభవించునట్లు నా శక్తియుక్తుల నన్నిటి నుపయోగించి పని చేయుదును.”

మఱి మూడురోజులు విశ్రాంతి తీసికొన్నతరువాత నేను చిన్నప్పుడు నివసించిన గ్రామసీమకు పయనమై పోతిని.

నా ఆశ సాధములు కూలిపోయిన వను విషయము నాకంటె ముందుగనే గ్రామసీమను చేరుకొనెను. ‘బ్లూబోర్’ హోటలులో కూడ ఆసంగతి వ్యాప్తిచెందెను. అందువలననే నే సచ్చటకు పోయి నాకు మొదటిరకపు గది కావలయుననగా నాలుగవ రకపు గది నిచ్చిరి. నాకు గొప్ప ఐశ్వర్యము రానున్నదని తెలిసివచ్చుడు ఆ హోటలు అధికారులు నన్నెన్నో విధముల గౌరవించిరి; నాకు ప్రత్యేకమగు గది నొసగిరి; ప్రత్యేకమగు ఆహార పానీయముల నొసగిరి. మఱి యిప్పుడు ఆమర్యాద మన్నన లన్నియు మాయమైపోయెను. అచ్చటివారు నన్ను మొఱటుగా నాలుగవ రకపు గదిలో పెట్టిరి! ఆహా! ఈ ప్రపంచ మెట్టిది!

అంతయు ధనముతో నున్నది! అయినను రాత్రికి నే నాహోటలు లోనే బస చేసితిని.

తెల్లవాటిన తరువాత నేను హవిషమౌకస్య ఇంటిదిక్కుకు పోతిని. అది పూర్తిగా పాడుపడినట్లుండెను. ఆయిల్లు, అందు లోని సామానులు అమ్మివేయబడునని అచ్చట నోటీసులు అంటింపబడి యుండెను. వాని నన్నిటిని జూచి నే నెంతయు విచారింప సాగితిని.

తరువాత నేను ఉదయకాలపు భోజనము తీసికొనుటకై హోటలుకు తిరిగి వచ్చితిని. అప్పు డచ్చట పంబుల్ చూక్ హోటలు యజమానునితో వేచియుండెను. అతడు నాకొరకే వేచి యున్నట్లుండెను. నన్ను చూడగానే అత డిట్లనెను: “యువ కుడా! నీవు తిరిగి అధమస్థితికి వచ్చినావని తెలిసికొనుటకు నే నెంతయు విచారించుచున్నాను! అంతకంటె ఆశింపదగినది ఏమి యున్నది! అంతకంటె జరుగునది ఏమియున్నది!”

అట్లని అతడు నాకేదో గొప్ప యుపకారము చేయుచున్న వానినలె చేయి అందిచ్చెను. విధిలేక నే నతనికి నాహస్తమును అందిచ్చితిని.

తరువాత నేను భోజనమునకు కూర్చుంటిని. అప్పుడు పంబుల్ చూక్ నూదిపోటు మాటలతో నన్ను పలువిధముల గాఢించెను. ఎన్నోవిధముల అవమానించెను. అతడు నాకు చిన్న ప్పుడు ఎంతో సాహాయ్యము చేసినాడట! నా అభివృద్ధికి ఎంతో తోడ్పడినాడట! కాని నేను అభివృద్ధిలో నున్నప్పుడు నే నత

పట్ల కృతఘ్నతతో ప్రవర్తించినానట! ఇప్పుడు నేను పతనా
వస్థలో నున్నను తాను ఆదరించు చున్నాడట! నే నికముందు
బుద్ధికలిగి యుండవలయునట!

నే నెట్లో అతని మాటలు సహించి భోజనము ముగించి
తిని. తరువాత పంబుల్ చూక్ తనదారిని వెళ్ళిపోయెను. నేను
హోటలుచదలి బయటకు వెళ్ళితిని. జో నివసించుచున్న గ్రామము
వంకకు పయనమై పోసాగితిని. జో బిడ్డిలను చూచుటకు వెళ్ళు
చున్నానను తలపునాకు ఆహ్లాదమును కలుగజేయు చుండెను. నేను
గర్వమును సంపూర్ణముగ విడిచివచ్చి వినమ్రముడనై పోవు
చుంటిని.

జూన్ మాసపు వాతావరణ పరిస్థితి కడు ఆహ్లాదకరముగ
నుండెను. ఆకాశమున నీలముగ నుండెను. భరద్వాజ పక్షులు
పచ్చని పంటచేలపై ఎగురుచుండెను. గ్రామ సీమలు అందము
గను, ప్రశాంతముగను నుండునను విషయమును నేను బాగుగ
ఎఱుగుదును. కాని అప్పుడు ఆప్రాంతము ఇంకను అందముగను
ప్రశాంతముగను కనబడసాగెను. నే నచ్చట గడపబోవు జీవిత
చిత్రములు నాకన్నులముందు కట్టినట్లు కనబడసాగెను. నేను
బిడ్డిని వివాహము చేసికొన్నప్పుడు ఆమె నా ప్రక్కనే కూర్చుండి
నాకు చక్కని సలహాల నొసగు చుండును. అప్పుడు నా జీవిత
విధానమే మాటిపోవును. ఆ జీవిత విధానమునకు చెందిన చిత్ర
ములుగూడ నా కన్నులముందు నాట్యము చేయసాగెను.
అప్పుడు నేను ఎన్నో సంవత్సరములు విదేశ సంచారముచేసి వట్టి
పాదములతో ఇంటికి తిరిగి వచ్చుచున్నట్లుండెను.

బిడ్డి గ్రామములోని పాఠశాలలో టీచరుగా పనిచేయు చున్నది. నేనా పాఠశాలా భవనమును అంతవఱకు చూచి యుండలేదు. కాని నేను ఎవ్వరికి కనబడకుండ ఇంటికి వెళ్ళి వలయునను తలంపుతో గ్రామములోని చుట్టుదారిగుండా వెళ్ళి తిని. పాఠశాల ఆదారిలోనే యుండెను. కాని దురదృష్టవశమున నాకోజు సెలవు దినము. అందువలన బిడ్డి అచ్చటలేదు. అచ్చట పిల్లలెవ్వరును లేరు. ఆమె నన్ను చూడక పూర్వమే, నేనామె తన పనులను చేసికొనుచుండగా చూడవలయునను కొంటిని. కాని నాకోరిక నెఱవేరలేదు.

అచ్చటకు జో గృహము ఎంతో దూరమున లేదు. నే నచ్చటకు పోసాగితిని. జో నుత్తి దెబ్బలు వినబడునేమోయని చెవులు రిక్కించి వింటిని. కాని నాకా నవ్వడి ఏమాత్రము వినబడలేదు. అంతయు ప్రశాంతముగ నుండెను.

ఎట్టకేలకు నేను ఇల్లు చేరుకొంటిని. కాని కొలిమి గది మూయబడి యుండెను. ఎక్కడను నిప్పుకాంతి కనబడలేదు. నిప్పు రవ్వలు కనబడలేదు. కొలిమి తిత్తిమోత వినబడలేదు. అంతయు కడు ప్రశాంతముగ నుండెను.

మిగిలిన ఇంటి భాగము చాల చక్కగ కనబడుచుండెను. చావడి చాలచక్కగా నలంకరింపబడి యుండెను. దాని కిటికీలో తెరలు రెపరెప లాడుచుండెను. కిటికీ తలుపులు తెఱచియుండెను. అచ్చట పూల కుండీలుండెను. ఆ పుష్పములను చూడవలయునను నుద్దేశ్యముతో నే నచ్చటకు మెల్లన పోతిని. అంతట నాకు చేయి చేయి పట్టుకొని నిలబడియున్న జో, బిడ్డిలు కనబడిరి.

మొదట నే నెవ్వరో అనుకొని ఆమె కేకవేసెను. కాని అసతి కాలములో నామె నాదగ్గఱకు వచ్చి నన్ను కాగిలించుకొనెను. నే నామెను చూచి ఆనందబొప్పములు కార్చితిని. నన్నామె చూచి విచార బొప్పములు కార్చెను. ఆమె కడు మనోహరముగ యౌవనదశలో నుండెను; అందువలన నేను ఆనంద బొప్పములు కార్చితిని. నేను చిక్కిపోయి, పాలిపోయి, అలసిపోయి యుంటిని. అందువలన నామె దుఃఖబొప్పములు కార్చెను.

“ప్రియమైన బిడ్డీ! నీవెంత మనోహరముగ నున్నావు?”

“అవును, ప్రియమైన పిప్!”

“జో ! నీవు ఎంత మనోహరముగ నున్నావు!”

“అవును, ప్రియమైన పిప్! ప్రియమైన పిప్!”

నేను ఇరువురను చూచితిని. జోను చూచితిని, తరువాత బిడ్డీని చూచితిని; మరల జోను చూచితిని; మరల బిడ్డీని చూచితిని.

అంతలో బిడ్డీ ఇట్లనెను: “నేడు మా వివాహదినము. మే మింతకుమునుపే వివాహము చేసికొన్నాము!”

ఆమె ముఖమున అపరిమితమగు సంతోషము తాండవమాడుచుండెను.

వారు నన్ను వంటగదిలోనికి తీసికొనిపోయిరి. నేను తేబిల్పై తలవెట్టుకొని కుర్చీమీద కూర్చుంటిని. బిడ్డీ నా చేతులలో

నొకదానిని తన పెదవులవద్ద పెట్టుకొని ముద్దుపెట్టుకొనసాగెను. జో తన హస్తమును నా భుజముపై పెట్టి నిమరసాగెను.

నన్ను చూడగలిగినందుకు వారెంతయు ఆనందింపసాగిరి. ఎంతయు గర్వింపసాగిరి. ఆనాడు వారి వివాహ దినము. వారు ఆనందసాగరమున నీడులాడుచుండిరి. కాని వారికి నేను లేని కొఱత కనబడుచునే యుండెను. అంతలో నేను వచ్చితిని. సరిగానే నా దినమున వచ్చుటలో ప్రత్యేకతయున్నది. వారి కింక నేకొఱతయులేదు. వారి ఆనందము సంపూర్ణమైనది.

నేను జబ్బులో నున్నప్పుడు జో నావద్దనేయుండి సేవచేసి యుండెను. అప్పుడు నేను బిడ్డిని ప్రేమించినాననియు, ఆమెను వివాహము చేసికొనబోవుచున్నాననియు జోకు చెప్పనందుకు భగవానున కిప్పుడు కృతజ్ఞతను తెలియజేయుచున్నాను. ఆ విషయము నా నాలుక చివరవఱకు ఎన్నోసార్లు వచ్చెను; కాని నేను చెప్పియుండలేదు. అట్లు చెప్పకపోవుటయే మేలైనది. చెప్పియుండినచో అతడు నాకొఱకు తన సౌఖ్యమును త్యజించి యుండెడివాడు. అతడు నాకు చెప్పకుండ లండను నుండి వచ్చి వేసినాడు కనుక సరిపోయినదిగాని, లేనిచో నే నతని కావిషయమును చెప్పియుండెడివాడను.

నేను బిడ్డితో నిట్లంటిని: “ప్రియమైన బిడ్డి! నీవు గొప్ప అదృష్టవంతురాలవు. నీపూర్వ పుణ్యవశమున జో నీకు భర్తగా లభించినాడు. ఇటువంటివాడు మఱియొకడు లేడని నిశ్చయముగ చెప్పగలను. నీ వతనిని గాఢముగ ప్రేమించుచున్నందులకు నే నెంతయు సంతసించుచున్నాను.”

తనవలె నేను జోప్తో నట్లగును: “ప్రియమైన జో!
 నీవు గొప్ప అవృష్టచరిత్రుడవని నిశ్చయముగ చెప్పవచ్చును.
 అంతవలెనే నీకు భార్యగా బ్రక్లివంటి నుండు రాతి లభించి
 నది ఇ నవంక భార్య మతి మొక ర్థ ఈ విశాం ప్రపంచమును
 ఎచ్చటను లేదని నిశ్చయముగ చెప్పగ ను. ఆమె నిన్ను
 సౌఖ్యపాగరిమున నోలొనగించును. నీవు ధన్యుడవు! నీవు ధన్యు
 డవు! ప్రియమైన జో!”

జో విణతుమన్న పెరిపూతో నా వంక చూడరాగెను.

నేను వారి నింపును ఉద్దేశించి ఇట్లగును: “నాకు
 లారా! నేను మీకు చెప్పినవియునవి. దాని ధనములు చేసి
 నాకు. మీకు ప్రాంతజీపట్ల ప్రేమి కి గియిచ్చాను. మీకు నాకు
 ఎంతో మోచేసిరాకు. అంతకు నే నెంతయు వృణ్ణుడను. ఇవే,
 నా హృదయ పూర్వక వంక మీకు స్వీకరింపుడు. మీరుచేసిన
 మేలుకు నేను ఎక్కి ప్రార్థనకాదును చేసియుండలేదు. మీ
 పట్ల ఉన్నానని భావమునే ప్రకటించినాను. నేను నిన్నుతోనే
 విదేశముకు వెళ్ళుచున్నాను. అంతవలె మిమ్ము అనంతకాల
 ముతోనే నీచోవలసియున్నది. నేను విదేశముతో శ్రమించి
 పని చేసి ధనమును సమకూర్చును. నేను జెల్లతో సహకరింప
 మీకు ధ మిచ్చి రక్షించినాను. నేను అంతకు తీర్చివేయును.
 కాని నేను మీకు అంతకు వేయిట్టిచ్చును. నేను మీకు
 ఋణపరియున్న దానితో సహా శౌరినెరుగునది తీర్చివేయుకాదు.
 నేను మీకొప్పును ఋణపరి యుండవలయుననియే కోరుకొను
 చున్నాను.”

నా మాటలకు వారి హృదయములు కరగిపోయెను. “ఇంక నీవేమియు మాటలాడవలదు.” అని వారిరువురును నన్ను ప్రార్థించిరి.

కాని నే నింకను నిట్లంటిని: “ప్రియమైన జో! నే నింకను మాట్లాడవలసియున్నది. నీకు పిల్లలన్న ఎంతయు ప్రేమ. అందు వలన నీకు పిల్లలు పుట్టుదురని ఆశించుచున్నాను. నే నిదివఱకు ఈ మూల కూర్చోను చుండెడివాడను. శీతకాలపు రాత్రులందు నీ పిల్లవాడు ఒకడు కూడ ఇచ్చట కూర్చుండునని ఆశించుచున్నాను. అప్పుడు నేను నీకు జ్ఞాపికి వచ్చుచుందును. జో! నేను కృతఘ్నుడనను విషయమును మాత్రము అతనికి చెప్పకుము. బిడ్డీ! నేను అనాచిత్యముగను, బౌదాత్య రహితముగను, అన్యాయముగను ప్రవర్తించినన్న విషయమును అతనికి చెప్పకుము. మీరు ఇరువురును చాలమంచివారు కనుక నేను మిమ్ము గౌరవించితిని చెప్పుడు. ఆ బాలుడు నా కంటె ఎక్కువ మంచి వాడు కావలయునని కోరితిని చెప్పుడు.”

“పిప్! నేనటువంటి విషయము లేవియు అతనికి చెప్పను. బిడ్డీగూడ చెప్పను. ఎవ్వరును చెప్పరు.” అని జో అనెను.

నే నింకను నిట్లంటిని: “మీరు మీమీ హృదయము లలో నన్ను క్షమించినారను విషయము నాకు తెలియును. అయినను మీరా సంగతి అనుచుండగా వినవలయునని యున్నది. దయచేసి నన్ను క్షమించిన విషయమును చెప్పుడు! మీరా మాట అనుచుండగా వినవలయునని యున్నది! ఆ ధ్వనిని నాతో, విదేశీయులకు కీసికొని పోదును. రాబోవు కాలములో మీరు

సన్న విశ్వసింఁగరనియు, సన్న గుఱించి మగచిగా తలగు
గనియు అనుకొనగలను.

“నిన్ను క్షమించుటకేమి యున్నది, ప్రియమైన పిం! క్షమించుటకేమైన నున్నచో నేను నిన్ను క్షమించితి నను విషయము భగవానునకు తెలియును.”

“తథాస్తు! నేను క్షమించితి నన్న విషయముకూడ భగవానునకు తెలియును” అని విడ్డికూడ ననెను.

“నే నిపుడింక చిన్నప్పుడు పరుండెడి చిన్నగదిలోకి పోవను. అచ్చట నే నొక్కడనుకొన్ని నిమిషములు విశ్రాంతి తీసికొందును. తరువాత నేను మీతోకలసి భోజనము చేయుదును. పానీయములను సేవింతును. అటు పిమ్మట మీ రిరువురును నాతోకలసి గ్రామపు పాలిమేరలోనున్న స్తంభమువలకు రండు. సన్న సాగనంపుడు” అని నే నంటిని.

*

*

*

నేను నావద్దనున్న వస్తువుల సన్నిధిని అమ్మవైచి, వచ్చిన సామగ్రితో అప్పున్న యు తీర్చివైచితిని. తరువాత కై రోకుపోయి హెచ్చును కలసి కొంటిని. అసతికాలములో హెచ్చు కార్యాలయములో గుమాస్తాగా చేరితిని. అంతలో క్లేరా తండ్రి మరణించెను. అందువలన క్లేరాను తెచ్చుకొనుటకై హెచ్చు ఇంగ్లండుకు వెళ్ళెను. అప్పుడు నేనే బ్రాంచి వ్యవహారములన్నిటిని చూడసాగితిని. పుత్రకొంత కాలమునకు హెచ్చు క్లేరాను తీసికొని నిరిగి వచ్చెను.

నేను ఆవ్యాపార సంస్థలో భాగస్వామి సగుణవృత్తికి చాలా సంతోషములు గడచిపోయెను. కాని ఈ వోపా నేను హెచ్చుత్తానను, అది భాగస్వామి ను కలిసి సుఖముగా జీవించుచుంటిని. బిడ్డి జోలకు ఉత్తములు వ్రాయుచుంటిని. నేనుగూడ భాగస్వామి నై సంతోషము నా రహస్యమును క్లారికర్ హెచ్చుత్తాన చెప్పివై చెను. “పిన్ డబ్బుల” హెచ్చుత్తాన నా వ్యాపారసంస్థలో భాగస్వామి యైనాడన్న రహస్యము ఇంతవఱకు నాగుండెమీద కుగిలగా నున్నది. ఇప్పుడు చెప్పివై చినాను గనుక నా హృదయము “శేరికపాన” అని క్లారికర్ అనెను.

నా యుపకారబుద్ధికి హెచ్చుత్తాన కడలిపోయెను; ఆశ్చర్యపడెను. అదికా మా రహస్యము చెప్పకుండు దాచిపంపకు హెచ్చుత్తాన తెప్పేమియు పట్టలేదు. మే మింపురము ఎప్పుడైనా గాన స్నేహితులముగనే యుంటిమి.

మా వ్యాపారసంస్థ ప్రపంచముగతం ప్రసిద్ధి చెందిన పెద్ద వ్యాపారసంస్థలలోని గాని, మేము కోట్లకొలది పోనులు సంపాదించుచుంటిమిగాని, ఎవ్వరను భావింపరాదు. మా వ్యాపార సంస్థకు మంచి పేర ప్రతిష్ఠలుండెను. మేము కష్టపడి పనిచేసి శాగుగ వ్యాపారము చేయుచుంటిమి. మంచి లాభములు సంపాదించు చుంటిమి. మా వ్యాపారసంస్థ అభివృద్ధికి హెచ్చుత్తాన కృషి ముఖ్య కారణమని చెప్పకతప్పదు.

నేను జో బిక్కినను చూచి పరమోకంఠ సంవత్సరములు గడిచి పోయెను. వారెవరూ ఈ సన్నుత చూడలేనన్నమాటయే గాని మానసిక నేత్రములతో ప్రతి దిశ్యమును చూచుచునే యుండును. అందుగా వాడెప్పుడును నా మునుస్సునను, ఆలోచనలలోను ఉన్నానన్నమాట.

పరమోకంఠ సంవత్సరముల తరువాత నేనొకరిని ఇండ్లలో నుండి పోగొనివచ్చితిని. ఎన్నగా జోగ్రహమును పోగొనితిని. అది నాకు బహుమానము. అప్పునికి చీకటిపడి ఒకరిని కనిపెట్టలేకయుండును. నేను వెళ్ళిన లోపల కుప్పవేలింది నందుకొక పండుగను వెలుచితిని. నేనువచ్చిన సచ్చి నెవ్వరును లేరు. నన్ను చూడలేదు. నేను లోపలకు చూచితిని. కుప్పవేలి ప్రక్కనే కూర్చుండి జో చుట్ట కాబుకొనుచుండెను. అతడెప్పుడైతే ఆలోచనలలోను, బాధలలోను ముగిసెను. అతని జుట్టుమాత్రము కొంచెముగా నెఱసి యుండెను. నేను చిప్పప్పుడు కూర్చుండి న్నగలుమీర ఒక చిన్న బాలుడు కూర్చుండియుండెను. అతడెప్పుడుగా వాపతెనే యుండెను.

నేను పోయి ఆ పిల్లవానికి ప్రక్కనే ఉన్న మఱియొక స్త్రీలపై కూర్చుండితిని. అప్పుడు జో అతనికి: “ప్రియమిత్రమా! ఈ బాలుడు నీకొఱకు ‘నా’ అని పేరువెట్టివాడు. ఇతడు

కొంచెము నీవలెనే పెరుగునని మేమాశించుచున్నాము. అవును, ఇతడు తప్పక నీవలెనే పెరుగును.”

నేనుకూడ అటులే అనుకొంటిని. మఱునాటి యుదయము ననే నాబాలునితీసికొని వాహ్యళికివెళ్ళితిని. మేమిరువురము ఒకరి నొకరము అర్థముచేసికొనుచు చాలసేపు మాట్లాడితిమి. తరువాత నేనతనిని శ్మశానమునకుగూడ తీసికొనిపోతిని. అచ్చటి సమాధులను పరిశీలించిచూచితిమి. తరువాత ఇంటికిపోతిమి.

భోజనమైన తరువాత నేను, బిడ్డి మాట్లాడుకొనసాగితిమి. ఆ సందర్భమున నేను ఆమెతో నిట్లుంటిని: “బిడ్డి! మీ పిల్లను మీరు నాకిచ్చివేయవలయును.” అప్పుడామె యెండిలో నొక ఆడపిల్ల నిదురించుచుండెను.

“వలదు, వలదు. నీవు పెండ్లిచేసుకోవలయును” అని ఆమె అనెను.

“బిడ్డి! హెచ్చు క్షేరాలుకూడ ఆ విధముగనే సలహా ఇచ్చుచుందురు. కాని నేను పెండ్లిచేసుకోగలనని అనుకోను. నేను వారియింటిలో పూర్తిగస్థిరపడిపోయినాను. నావివాహము సంభవమగు విషయముకాదు. నేనప్పుడే ముసలిబ్రహ్మచారిని పోయినాను.”

బిడ్డి తనయెండిలోని పిల్లనంకచూచెను. తరువాత ఆ పిల్ల చిన్నారిచేసిని పెనపులవద్ద పెట్టుకొని ముద్దుపెట్టుకొనెను. అటు పిమ్మట ఆ చిన్నారి హస్తమునుతాకిన తన మాతృహస్తమును

నాచేతిలో పెట్టెను. ఆమె తన పెండ్లియుంగరముతో నాహస్తమును
మెల్లన నొక్కెను. ఆమె చేసినపనులు అర్థవంతమైనవిగనుండెను.

“ప్రియమైన పిప్! నీవామెకొఱకు కలవరించుట లేదా”
అని బిడ్డి అనెను.

“లేదు. లేదనుకొందును, బిడ్డి!”

“నీవు నాకు పాతమిత్రుడవు. మఱిచెప్పుము. నీవామెను
పూర్తిగా మఱచిపోయినావా?”

“ప్రియమైన బిడ్డి! నా జీవితములో ప్రధానస్థానము కల
విషయమునుకాని, మఱియే యితరస్థానముకల విషయమును
కాని నేను మఱచిపోలేదు. కాని ఆమె విషయమంతయు నొక
కల. అదియంతయు అదృశ్యమైపోయినది. బిడ్డి!”

నేనావిధముగ సంతసన్న మాటయేకాని ఆమె కొఱకు
నాటిసాయంకాలము ఒంటరిగ పాడుపడిన హవిషమేకస్య ఇంటి
వంకకు పోవలయునని అనుకొనుచునేయుంటిని. అప్పును, అందుకు
సందేహ మేమాత్రములేదు. ఎట్టెలాకొఱకే నేను శ్లవలయు
నని అనుకొనుచుంటిని.

ఎట్టెలా కష్టముతో గూడిన జీవితము గడపుచున్నదని
నేను వినియుంటిని. ఆమె భర్త కడు దుర్మార్గుడు. నైచ్యము,
పశుత్వము, క్రౌర్యము, దురాశ, అహంకారము మున్నగు దుర్గు
ణము లన్నియు అతనిలో మూర్తీభవించి యున్నది. అందువలన
సతలు ఎట్టెలాను కడు క్రూరముగ హింసించినాడు. అందువలన
వా రిరువురను విడిపోవలసివచ్చినది. తరువాత భర్త మరణించి

నాడు. గుట్టెము : తన ప్రాంతముగ వాంఛించినాడు. అందునను
సది యతనిని ప్రాంతపడవైచి త్రొక్క చంపెడి. ఇది జరిగి రెండు
సంవత్సరము లైనది. తనునాత నామె పునర్వివాహము చేసి
కొన్నిదగ్గూడ నేను వినియుంటిని.

ఇంకను చీకటి పడకపూర్వమే నేను ఒంటరిగ హవిషమే
కన్య ఇంటికే బయలుదేరిపోతిని. కాని మధ్యమధ్య ఆగి ఇతర స్థల
ములను చూచుటవలన నే నచ్చటకు పోవునప్పటికే సూర్యాస్త
మయమైపోయెను. ఇప్పుడుచ్చట కట్టడము లేమియులేవు. తోట
గోడ మాత్ర ముండును. ఖాళీ ప్రదేశము చుట్టును కంచె వేయ
బయలుండెను. ఆ కంచె కొక చోట ద్వారముండెను. ఆ ద్వార
మన లోక కి పోయె.

ఆకసమున శంకరుడు ఉదయించుటకు ప్రారంభించు
చుండెను. సత్తత్రములు ప్రకాశించుచుండెను. అందువలన రాత్రి
అంత చీకటిగా లేకుండెను. సత్త్రములకాంతిలో నేను పూర్వము
ఎక్కడెక్కడ ఏకటడ మున్నది తెలిసికొన గలిగితిని. తనునాత
తోటకంకికు చూడసాగితిని. అంతలో నాకు ఆతోటలో ఎవ్వరో
నడచి వచ్చుచున్నట్లు కనబడసాగెను.

నేను ముందుకు పోతిని. తోటలోగవాడు నా యునీకని
గ్రహించిపట్టుకొని. నాపంకికు వచ్చుచున్నవాడు ఆగిపోయిరి.
నేను మందుకు సాగిపోయి, దగ్గజకు వెళ్ళి నిలుబడితిని. ఆ నిలుబడి
యున్నవాడు ఒకస్త్రీ యను విషయమును గ్రహించితిని. ఆమె
నన్నుచూచి ఆశ్చర్య పడినట్లుండెను. “విప్ !” అని యనెను.

“ఎవ్వెలా !” అని నేను అంటిని.

“నేను పూర్తిగా మాటిపోయినాను. సన్న నీవు గుర్తు పట్టగలిగినందుల కెంతయు ఆశ్చర్య పడుచున్నాను.”

ఆమె అందములోని నూతనత్వము మాయమయ్యెను. కాని అందులోని నీవి, మరులుగొల్పు శక్తిమాత్రము ఎప్పుడో వలెనే యుండెను. వానిని నేను ఇదివఱకే చూచియుంటిని. కాని నే నామెలో ఇదివఱకెన్నడును చూడని రెండు విశేషముల నప్పుడు చూడగలిగితిని. ఆమె కన్ను లిదివఱకు అహంకార పూరితములై యుండెడివి; ఇప్పు డా కన్నులలో విచార పూరితమైన, మృదువైన కాంతి యున్నది. ఇదివఱకామె చేతిని పట్టుకొన్నప్పుడు ఏదో ముంగిను పట్టుకొన్నట్లుండెడిది. కాని యిప్పు డా చేతిలో స్నేహ పూర్వకమగు స్పర్శ యున్నది.

నే మిరువురమును సమీపమున నేయున్న ఒక బెంచిపూది కూర్చుంటిమి. అంతట నే నెట్లుంటిని: “ఎట్టెలా! ఇన్ని సంవత్సరములు గడచిపోయిన తరువాత మన మిరువుర మిచ్చట నీవిధముగా సమావేశమగుట వింతగానున్నది. మనము మొట్టమొదట సమావేశమైన దక్క-డనే! నీవు తఱచుగా చచ్చటకు సిగ్గుచుందువా?”

“అప్పటినుండి ఇంతవఱకు నే నిచ్చటకు వచ్చి యుండలేను.”

“నేనుకూడ రా లేదు.”

చంద్రుడుపైకి వచ్చుచుండెను. నేను మూల పీఠ ముపైను తలంపుకు తెచ్చుకొనుచుంటిని. చంద్రునింకిను పైకి వచ్చుచుండెను. అతడు కడనారిగా నా మాటలను విన్న తరువాత నా చేతిని నొక్కిన విషయమును జ్ఞాపకం తెచ్చుకొనుచుంటిని.

మేమిరువురము కొంచెము సేపు ఏమియు మాట్లాడలేదు. ఎట్టకేలకు ఎవ్వెలా, “నేనెన్నోసార్లు ఇచ్చటకు రావలయునని అనుకొన్నాను; ఆశించినాను. కాని పరిస్థితుల ప్రాబల్యము వలన ఇచ్చటకు రాలేకపోయినాను.”

ఆమె కన్నులనుండి నీటి బిందువులు పడుచుండెను. చంద్రకాంతిలో నేను వానిని చూచితిని. నేను వానిని చూడలేదని ఆమె అనుకొనసాగెను. తన్ను అకుపులోకి తెచ్చుకొనుటకు ప్రయత్నించుచు ఆమె మెల్లన ఇట్లనెను: “ఈ ప్రదేశమునెందులకిట్లు వదలి వైచినారని నీవు ఆశ్చర్యపడుచున్నావా?”

“అవును, ఎవ్వెలా!”

“ఈ నేల నాకు చెందినదే. నేను ఇతర ఆస్తుల సన్నిధిని వదలించి వైచినాను. ఇంకను నవలనిది ఇది యొక్కటియే. మిగిలిన వన్నియు క్రమక్రమముగా చేయి జాతీయీకరించి. ఇది యొక్కటి మాత్రమింకను మిగిలియున్నది. ఈ నికృష్ట కాలములో నేను పట్టుదలతో ప్రతిఘటించిన విషయమిది యొక్కటియే.”

“ఇచ్చట భవనమును నిర్మింతురా?”

“అవును. ఎట్లకేల కది జరుగుచున్నది. మార్పు జరుగక పూర్వమే దీనిని చూడవలయునని ఇచ్చటకు వచ్చి యున్నాను. ఎఱిసేవు? నీవింకను విదేశములలోనే నివసించుచున్నావా?”

“అవును.”

“బాగుగనే ఉన్నావను కొందును?”

“కష్టపడి పనిచేసి సుఖముగా జీవించుటకు కావలసినంత
పాపాడించుకొను చున్నాను. అందువలన నీ ప్రశ్నకు ‘అవును’
నియే సమాధానము చెప్పవలయును.”

“నేను నిన్ను సూర్చి పలుమాళ్లు అనుకొన్నాను.”

“అనుకొన్నావా?”

“ఇటీవల చాల తఱచుగా అనుకొనుచున్నాను, నీ విలువ
నాకప్పుడు సరిగా తెలియదు. నేను నిన్ను త్రోసిపుచ్చినాను.
నిన్ను మఱచిపోవుచు ప్రయత్నించినాను. కాని సాధ్యముకా
లేదు. అందువలన నీకు నా హృదయములో నొక స్థాన మొసగి
నాను.”

“నా హృదయములో నీ కెప్పుడును ప్రముఖస్థాన మొసగి
యుండును.”

కొంచెముసేపు గడచిన తరువాత ఎస్టెలా ఇట్లనెను:
‘ఈ స్థలమువద్ద సెలవు తీసికోవలయునని వచ్చినాను. అప్పుడు
నీవద్దగూడ సెలవు తీసికొను అవకాశము లభించునని భావించి
యుండలేదు. ఇప్పుడు నీవద్దగూడ సెలవు తీసికోగలుగుచున్నాను
లకు నే నెంతయు సంతసించు చున్నాను.”

“తేరిగి విడిపోవుటకు సంతసించు చున్నావా, ఎస్టెలా!
నాకు విడిపోవుట యన్నది చాల గొఢాకర్మమైన విషయము. మన
మరెవఱకు విడిపోయిన సంగతి నొకరినకు జ్ఞప్తియందున్నది.
అప్పుడు నే నెంతగానో గొఢపడినాను! ఎంతగానో విచారించి
నాను!”

ఎస్టెలా ఇట్లనెను: “కాని అప్పుడు నీవు ఏమి అన్నావు?
‘భగవంతుడు నిన్ను ఆశీర్వదించుగాక! భగవంతుడు నిన్ను

క్షమించుగాక!' అని యన్నావు. అప్పుడా మాటలన్న నీ
ఇప్పుడు మరల ఆ మాటలనుటకు సందేహింపరాదు. నేను
ఎన్నో బాధలుపడి నాను. ఆ బాధలే నీ హృదయమెట్టిదో నేను
సరిగా అర్థము చేసికొనునట్లు చేసినవి. ఈ సమయమునగూడ
నీ వట్లనుట సముచితముగ నుండును. నేను వంగిపోయినాను.
నా హృదయము భగ్నమై పోయినది; కాని మంచి ఆకారమును
పొందినదని తలచు చున్నాను. ఇదివఱకు నాపట్ల ఎట్టి అభిమాన
మును చూపితివో ఇప్పుడుకూడ అట్టి అభిమానమునే చూపుము.
మన మిరువురము మిత్రులమని చెప్పుము."

ఆమె బెంచిమీదనుండి లేవబోవుచుండెను. అప్పుడు నేను
లేచి ఆమెపైకి వంగి, "మన మిరువురము మిత్రులము" అని
యంటిని.

"మనము విడిగానున్నను మిత్రులముగనే యుండము"
అని ఎట్టెలా అనెను.

నేనామె హస్తమును పట్టుకొంటిని. మేమిరువురము
ఆపాడుపడిన ప్రదేశమునుండి బయటకువచ్చితిమి. కాని మేమింక
విడిపోలేదు. మేమిరువురము భార్యాభర్తలమైతిమి.

మాగ్విచ్ ఆస్తిని నేను పొందలేకపోతిని; సౌధాగ్రము
నుండి క్రిందపడిపోతిని. కాని యిప్పుడు మాగ్విచ్ కూతురు
ఎట్టెలా నా భార్యయైనది. మరల నేను సౌధాగ్రమును చేరు
కొన్నాను. నన్నక్కడనుండి ఎవ్వరును క్రిందకు పడవేయలేదు.
ఇంతముమాటికి నిజము. నేను నా సౌధాగ్రమున ఎట్టెలా
ప్రక్కనే కూర్చుండియే మీ కీకథయంతయు చెప్పినాను.

సమాప్తం.

మహా ప్రకృతి కృత్యము
ప్రాలు : : చరిత్రం.

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనావర్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA127B157
పుస్తకం పేరు	సాధాగ్రము
తారీఖు	30/10/24
మొదలు అల్ప	NO
నెమక అల్ప	NO
మొత్తం పేజీలు	339
విద్య సైజు పేజీలు	NO
భాష పేజీలు	NO
లేని పేజీలు	62,63,215,216
తయారు చేసినది	ASWATHI
పేజీలు విడదీసినది	pragathi
స్కాన్ చేసినది	pragathi
పరిశ్ల చేసినది	pragathi
పేజీలు పరిశూనినది	
లైబ్రరీ చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good